

Sporządzający: **Wójt Gminy Jeżewo**, ul. Świecka 12, 86-131 Jeżewo

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Jeżewo opracował zespół w składzie:

- **mgr inż. arch. Wiesława Witkowska-Kołąkowska** - członek Północnej Okręgowej Izby Urbanistów z siedzibą w Gdańsku, nr wpisu G-021/2002 - główny projektant Studium
- **mgr Jakub Makarewicz** - środowisko, komunikacja
- **mgr Magdalena Murawska** - demografia, środowisko kulturowe
- **inż. Danuta Szolc** - gospodarka wodno-ściekowa
- **inż. Zofia Olechnowicz** - energetyka

CZĘŚĆ PIERWSZA - UWARUNKOWANIA ROZWOJU PRZESTRZENNEGO GMINY JEŻEWO

1	PODSTAWA PRAWNA OPRACOWANIA STUDIUM.....	6
2	CELE OPRACOWANIA STUDIUM.....	7
3	ZAKRES OPRACOWANIA.....	8
4	MATERIAŁY WYKORZYSTANE PRZY SPORZĄDZENIU STUDIUM.....	9
5	UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE WYNIKAJĄCE Z POŁOŻENIA GMINY JEŻEWO.....	12
	5.1 Uwarunkowania wynikające z lokalizacji gminy i jej relacji z najbliższym otoczeniem.....	12
6	UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOKUMENTÓW WYŻSZEJ RANGI.....	16
	6.1 Ustalenia Planu zagospodarowania przestrzennego województwa kujawsko-pomorskiego.....	16
7	UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOTYCHCZASOWEGO PRZEZNACZENIA, ZAGOSPODAROWANIA I UZBROJENIA TERENU.....	17
8	STAN ŁADU PRZESTRZENNEGO I WYMOGI JEGO OCHRONY.....	29
9	STAN ŚRODOWISKA NATURALNEGO GMINY I WARUNKI JEGO OCHRONY.....	32
	9.1 Budowa geologiczna.....	32
	9.2 Rzeźba terenu.....	34
	9.3 Wody podziemne.....	36
	9.4 Wody powierzchniowe.....	38
	9.5 Powietrze atmosferyczne.....	42
	9.6 Szata glebowa.....	45
	9.7 Szata roślinna, świat zwierzęcy.....	46
	9.8 Prawne formy ochrony przyrody.....	51
	9.9 Ogólna ocena zagrożeń środowiska.....	57
	9.10 Przydatność terenu gminy do rozwoju funkcji.....	62
10	STAN DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ.....	67
	10.1 Historia osadnictwa na terenie gminy.....	67
	10.2 Dziedzictwo kulturowe gminy i zasady jego ochrony.....	68
11	UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z ROZWOJU DEMOGRAFICZNEGO I INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA	76
	11.1 Sytuacja demograficzna.....	76
	11.2 Bezrobocie i źródła utrzymania.....	85
	11.3 Mieszkalnictwo.....	86
	11.4 Infrastruktura społeczna.....	86
	11.5 Podsumowanie.....	87
12	ANALIZA POTRZEB I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY.....	88
13	BEZPIECZEŃSTWO LUDNOŚCI I MIENIA.....	92
14	STAN PRAWNY GRUNTÓW.....	93
15	WYSTĘPOWANIE OBIEKTÓW I TERENÓW CHRONIONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH.....	97
16	WYSTĘPOWANIE OBSZARÓW NATURALNYCH ZAGROZEŃ GEOLOGICZNYCH.....	98
17	WYSTĘPOWANIE UDOKUMENTOWANYCH ZŁOŻ KOPALIN ORAZ ZASOBÓW WÓD PODZIEMNYCH.....	100
18	WYSTĘPOWANIE TERENÓW GÓRNICZYCH WYZNACZONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH.....	100
19	STAN SYSTEMÓW KOMUNIKACJI, INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ, STOPIEŃ UPORZĄDKOWANIA GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ, ENERGETYCZNEJ ORAZ GOSPODARKI ODPADAMI.....	101
	19.1 Komunikacja.....	101
	19.2 Gospodarka odpadami.....	105
	19.3 Gospodarka wodno – ściekowa.....	106
	19.4 Elektroenergetyka.....	108
	19.5 Gazownictwo.....	111
	19.6 Ciepłownictwo.....	112
20	ZADANIA SŁUŻĄCE REALIZACJI PONADLOKALNYCH CELÓW PULICZNYCH.....	113
21	KIERUNKI ZMIAN W STRUKTURZE PRZESTRZENNEJ GMINY ORAZ W PRZEZNACZENIU TERENÓW.....	116
	21.1 Podstawowe funkcje gminy.....	116
	21.2 Sieć osadnicza gminy.....	117
	21.3 Struktura funkcjonalno-przestrzenna gminy.....	117
22	KIERUNKI I WSKAŹNIKI DOTYCZĄCE ZAGOSPODAROWANIA ORAZ UŻYTKOWANIA TERENÓW, W TYM TERENY WYŁĄCZONE SPOD ZABUDOWY.....	120
23	OBSZARY ORAZ ZASADY OCHRONY ŚRODOWISKA I JEGO ZASOBÓW, OCHRONY PRZYRODY, KRAJOBRAZU KULTUROWEGO I UZDROWISK.....	128
24	OBSZARY I ZASADY OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ.....	132

CZĘŚĆ DRUGA - KIERUNKI ROZWOJU PRZESTRZENNEGO GMINY JEŻEWO

25 KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMÓW KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ.....	136
25.1 Kierunki rozwoju komunikacji.....	136
25.2 Kierunki rozwoju w zakresie infrastruktury technicznej – gospodarka wodno-ściekowa i gospodarka odpadami.....	138
25.3 Elektroenergetyka.....	140
25.4 Gazownictwo.....	141
25.5 Ciepłownictwo.....	142
25.6 Telekomunikacja.....	142
26 OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU LOKALNYM	143
27 OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU PONADLOKALNYM, ZGODNIE Z USTALENIAMI PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA I USTALENIAMI INNYCH PROGRAMÓW.....	144
28 OBSZARY, DLA KTÓRYCH OBOWIĄZKOWE JEST SPORZĄDZENIE MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODREBNYCH, W TYM OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEPROWADZENIA SCALEŃ I PODZIAŁU NIERUCHOMOŚCI, A TAKŻE OBSZARY ROZMIESZCZENIA OBIEKTÓW HANDELWYCH O POWIERZCHNI SPRZEDAŻY POWYŻEJ 2000 m² ORAZ OBSZARY PRZESTRZENI PUBLICZNEJ ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO.....	145
29 OBSZARY, DLA KTÓRYCH GMINA ZAMIERZA SPORZĄDZIĆ MIEJSCOWE PLANY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO W TYM OBSZARY WYMAGAJĄCE ZMIANY PRZEZNACZENIA GRUNTÓW ROLNYCH I LEŚNYCH NA CELE NIEROLNICZE I NIELEŚNE.....	146
30 KIERUNKI I ZASADY KSZTAŁTOWANIA ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ.....	146
31 OBSZARY NARAŻONE NA NIEBEZPIECZEŃSTWO POWODZI I OSUWANIA SIĘ MAS ZIEMNYCH.....	148
32 OBIEKTY LUB OBSZARY, DLA KTÓRYCH WYZNACZA SIĘ W ZŁOŻU KOPALINY FILAR OCHRONNY.....	148
33 OBSZARY POMNIKÓW ZAGŁADY I ICH STREF OCHRONNYCH ORAZ OBOWIĄZUJĄCE NA NICH OGRANICZENIA PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ, ZGODNIE Z PRZEPISAMI USTAWY Z DNIA 7 MAJA 1999 R. O OCHRONIE TERENÓW BYŁYCH HITLEROWSKICH OBOZÓW ZAGŁADY.....	149
34 OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEKSZTAŁCEŃ, REHABILITACJI LUB REKULTYWACJI.....	149
35 GRANICE TERENÓW ZAMKNIĘTYCH I ICH STREF OCHRONNYCH.....	149
36 INNE OBSZARY PROBLEMOWE, W ZALEŻNOŚCI OD UWARUNKOWAŃ I POTRZEB ZAGOSPODAROWANIA WYSTĘPUJĄCYCH W GMINIE.....	152

załącznik nr 1 do uchwały nr XIV/103/2012 Rady Gminy Jeżewo z dnia 28 marca 2012 r.

TEKST STUDIUM – CZĘŚĆ PIERWSZA

UWARUNKOWANIA ROZWOJU PRZESTRZENNEGO GMINY JEŻEWO

1 PODSTAWA PRAWNA OPRACOWANIA STUDIUM

Przedstawione poniżej Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Jeżewo, zwane dalej „Studium”, określa politykę gospodarowania przestrzenią gminy Jeżewo i jest sporządzane na podstawie przepisów ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 80, poz. 717 z późn. zm.). Niniejsze studium jest zmianą dotychczas obowiązującego Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Jeżewo, zatwierdzonego uchwałą Rady Gminy Jeżewo nr XX/173/2000 z dnia 28 listopada 2000 r.

Studium sporządzane jest na podstawie Uchwały nr XXVIII/190/09 Rady Gminy Jeżewo z dnia 29 września 2009 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Jeżewo. Zawartość merytoryczna studium została określona w art. 10 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz Rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (Dz. U. z 2004 r., nr 118, poz. 1233).

Gmina, realizując uprawnienia związane z zadaniami własnymi w zakresie kształtowania przestrzeni, decyduje się na zmianę obowiązującego Studium w wyniku okoliczności wewnętrznych i zewnętrznych, które sprawiają, że dotychczas obowiązujące Studium staje się niedostosowane do prawnego, jak i społecznego stanu gminy i jej otoczenia. Zmiana obowiązującego Studium podyktowana została przede wszystkim napływającymi wnioskami mieszkańców gminy, zmianami aktualnych przepisów prawa oraz zmianami polityki przestrzennej władz gminy.

2 CELE OPRACOWANIA STUDIUM

Od uchwalenia poprzedniej wersji Studium w 2000 r. minęło niemal 10 lat, w trakcie których zaszło wiele zmian w prawie, pojawiły się nowe lub zmienione zostały wówczas obowiązujące ustawy i rozporządzenia, ale przede wszystkim zmieniła się rzeczywistość gminy: struktura zatrudnienia, otoczenie biznesu, wyposażenie gminy, itp. U podstaw decyzji Rady Gminy Jeżewo o przystąpieniu do sporządzenia zmiany Studium leżały również zadania, jakie nowy dokument powinien realizować:

- Studium ma odpowiadać na rosnące potrzeby gminy w zakresie wyznaczenia nowych terenów do kształtowania zabudowy. Jest to zadanie wynikające bezpośrednio z obserwowanego w ostatnich latach tzw. „boomu budowlanego”. Rosnąca presja ze strony inwestorów indywidualnych powoduje konieczność uregulowania kwestii terenów rozwojowych w skali ogólnogminnej.
- Dostosowanie stanu prawnego terenów na obszarze gminy do zmieniających się przepisów prawa. Głównym argumentem było pojawienie się terenów ochrony przyrody Natura 2000 w granicach gminy, a wraz z nimi ograniczeń i nakazów w stosunku do planowanych na tych terenach przedsięwzięć.
- Dostosowanie zapisów Studium do zmieniających się uwarunkowań infrastrukturalnych na terenie gminy Jeżewo. Ostatnie lata obfitowały w przedsięwzięcia wodociągowe, kanalizacyjne i komunikacyjne (jak np. autostrada A1). Zmienia się sposób prowadzenia gospodarki odpadami oraz sposób zaopatrzenie ludności w wodę i sposób prowadzenia gospodarki ściekowej. Coraz pełniejsza realizacja tych zadań, które aktualne były przez ostatnie 10 lat, stwarza możliwość wyznaczenia nowych kierunków, a jednocześnie umożliwia niezbędne zmiany w wykorzystaniu terenów tak, aby optymalnie wykorzystać powstałe już nowe inwestycje infrastrukturalne.
- Zmieniające się uwarunkowania zewnętrzne wymuszają wskazanie obszarów, dla których przewiduje się lokalizację funkcji ponadlokalnych, czyli obszarów podlegających negocjacji administracji rządowej i lokalnej dla sprecyzowania wspólnej polityki w zagospodarowaniu tych obszarów.
- Zmiana Studium odpowiedzieć ma także na potrzebę koordynacji zamierzeń administracji samorządowej w zakresie promocji terenów inwestycyjnych gminy, celem podniesienia jakości życia jej mieszkańców.
- Wyznaczenie obszarów, na których możliwe będzie lokalizowanie przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, w myśl przepisów odrębnych, szczególnie w zakresie energetyki wiatrowej, produkcji rolnej, itp.

Ponadto, Studium ma uwzględniać zmieniające się zasady określone w koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju, ustalenia strategii rozwoju i planu zagospodarowania przestrzennego województwa oraz strategii rozwoju gminy. Pomimo, że studium nie jest aktem prawa miejscowego, jego ustalenia są wiążące dla organów gminy przy sporządzaniu planów miejscowych.

3 ZAKRES OPRACOWANIA

Studium, jako jednostkowy dokument, opracowywane jest w kilku płaszczyznach, które wynikają z faktu, iż odnosi się ono zarówno do przestrzeni geograficznej jak i czasu. Można zatem mówić o Studium w płaszczyźnie przestrzennej, czyli o granicach opracowania, o płaszczyźnie skali, oraz płaszczyźnie czasu – interwału, który obejmuje opracowywana zamiana Studium, od czasu uchwalenia poprzedniego dokumentu do stanu dzisiejszego oraz częściowo wybiegającego w przyszłość. Niniejsze Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Jeżewo opracowane jest w granicach administracyjnych gminy. Granice gminy określono na podstawie Państwowego Rejestru Granic oraz Państwowego Zasobu Geodezyjnego zdeponowanego w Starostwie Świeckim. Załączniki graficzne opracowano w skali 1:25000. Jest to podstawowa skala opracowania. Ponieważ studium jest materiałem opracowywanym w granicach administracyjnych gminy, określa kierunki rozwoju, wiodące funkcje terenu, ale nie pozwala na jednoznaczne rozstrzygnięcia, co do kwestii spornych w skali poszczególnych działek geodezyjnych. Ze względu na skalę, symbole literowe i numery obszarów, o których mowa w art. 10 ust. 2 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, wprowadzono jedynie w sytuacjach koniecznych do ich jednoznacznej identyfikacji.

Zakres tematyczny Studium odnosi się do zagadnień dynamicznych, tzn. zmiennych w czasie. Okres, w którym analizowane są zmiany w strukturze przestrzennej gminy, obejmuje najdalej 10 ostatnich lat, od 2000 roku, czyli od roku, w którym opracowane było ostatnie Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego gminy. Okres 10-ciu lat pozwala uwzględnić zmiany w strukturze przestrzennej gminy, które nastąpiły w czasie ostatniego dynamicznego rozwoju sytuacji społeczno-gospodarczej, nie przewidywanego w poprzednim opracowaniu. Należy pamiętać, że w poprzedniej dekadzie miało miejsce wejście Polski do Unii Europejskiej, a co za tym idzie, istotna zmiana w porządku prawnym, implementacja wielu przepisów dotyczących zagospodarowania przestrzeni, ochrony środowiska, itp. Dziesięć ostatnich lat to także liczne zmiany w strukturze rolnej, społecznej i gospodarczej na obszarze gminy, które znalazły odzwierciedlenie w ruchu budowlanym oraz w potrzebach i możliwościach rozwoju gminy Jeżewo.

Studium opracowano w oparciu o wymogi zawarte w Rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (Dz. U. z 2004 r., nr 118, poz. 1233). Studium podlega uchwaleniu przez Radę Gminy Jeżewo. Załącznikami do uchwały są:

- uwarunkowania rozwoju przestrzennego gminy Jeżewo, stanowiące załącznik nr 1
- kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy Jeżewo, stanowiące załącznik nr 2
- rysunek Studium sporządzony w skali 1 : 25 000, stanowiący załącznik nr 3
- rozstrzygnięcie o sposobie rozpatrzenia uwag złożonych do projektu Studium, stanowiące załącznik nr 4
- uzasadnienie zawierające objaśnienia przyjętych rozwiązań oraz syntezę ustaleń projektu Studium – załącznik nr 5.

4 MATERIAŁY WYKORZYSTANE PRZY SPORZĄDZENIU STUDIUM

- Aktualnie obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego na terenie gminy Jeżewo (tab. 1)

Tab. 1. Obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego na terenie gminy Jeżewo

Poz.	Uchwała
Dz. U. Woj. Bydgoskiego nr 1 z dn. 3 stycznia 1995 r.	
4	Nr XIV/76/95 Rady Gminy Jeżewo z dnia 28 grudnia 1995 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania terenu zabudowy lotniskowej Czesk Świecki.
Dz. U. Woj. Bydgoskiego nr 25 z dn. 7 maja 1998 r.	
103	Nr XXXII/207/98 z dnia 17 marca 1998 roku w sprawie zmiany miejscowego planu ogólnego Jeżewo, jezioro Bielskie, Bełno, Laskowice.
Dz. U. Woj. Kuj.-Pom. nr 33 z dn. 17 maja 1999 r.	
217	Nr V/28/99 Rady Gminy Jeżewo z dnia 28 stycznia 1999 r. w sprawie zmian miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Jeżewo.
218	Nr V/29/99 Rady Gminy Jeżewo z dnia 28 stycznia 1999 r. w sprawie zmiany miejscowego planu szczegółowego zagospodarowania przestrzennego terenów zabudowy lotniskowej w rejonie jeziora Stelchno we wsi Lipienki.
219	Nr V/30/99 Rady Gminy Jeżewo z dnia 28 stycznia 1999 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu zabudowy mieszkaniowej w Jeżewie w rejonie ulicy Głównej.
220	Nr V/31/99 Rady Gminy Jeżewo z dnia 28 stycznia 1999 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu zabudowy mieszkaniowej w Jeżewie w rejonie ulicy Czerskiej.
221	Nr V/32/99 Rady Gminy Jeżewo z dnia 28 stycznia 1999 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu zabudowy mieszkaniowej i lotniskowej we wsi Pięćmorgi.
222	Nr V/33/99 Rady Gminy Jeżewo z dnia 28 stycznia 1999 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu zabudowy mieszkaniowej w Laskowicach - Lipnie.
223	Nr V/34/99 Rady Gminy Jeżewo z dnia 28 stycznia 1999 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu zabudowy mieszkaniowej i usług w Jeżewie przy ulicy Leśnej.
Dz. U. Woj. Kuj.-Pom. nr 10 z dn. 29 marca 2001 r.	
84	Nr XVIII/150/2000 Rady Gminy Jeżewo z dnia 13 września 2000 r. w sprawie uchwalenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego we wsi Jeżewo.
85	Nr XVIII/151/2000 Rady Gminy Jeżewo z dnia 13 września 2000 r. w sprawie uchwalenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego we wsi Lipienki.
86	Nr XVIII/152/2000 Rady Gminy Jeżewo z dnia 13 września 2000 r. w sprawie uchwalenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego we wsi Laskowice i Laskowice - Lipno.
87	Nr XVIII/153/2000 Rady Gminy Jeżewo z dnia 13 września 2000 r. w sprawie uchwalenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego we wsi Krąplewice.
88	Nr XVIII/154/2000 Rady Gminy Jeżewo z dnia 13 września 2000 r. w sprawie uchwalenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego we wsi Skrzyńki.
89	Nr XVIII/155/2000 Rady Gminy Jeżewo z dnia 13 września 2000 r. w sprawie uchwalenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego we wsi Czesk Świecki.
90	Nr XVIII/156/2000 Rady Gminy Jeżewo z dnia 13 września 2000 r. w sprawie uchwalenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego we wsi Pięćmorgi.
91	Nr XVIII/157/2000 Rady Gminy Jeżewo z dnia 13 września 2000 r. w sprawie uchwalenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego we wsi Taszewskie Pole.
Dz. U. Woj. Kuj.-Pom. nr 54 z dn. 8 czerwca 2002 r.	
1014	nr XXIX-260/2002 Rady Gminy Jeżewo z dnia 26 lutego 2002 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części działki nr 221/2 we wsi Jeżewo.
Dz. U. Woj. Kuj.-Pom. nr 119 z dn. 25 października 2002 r.	
2423	nr XXXIV-296/2002 Rady Gminy Jeżewo z dnia 2 września 2002 r w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części działki nr 203/16 we wsi Jeżewo.

2424	nr XXXIV-299/2002 Rady Gminy Jeżewo z dnia 2 września 2002 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części działki nr 24 we wsi Kraplewice.
2425	nr XXXIV-301/2002 Rady Gminy Jeżewo z dnia 2 września 2002 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części działki nr 177/2 we wsi Taszewko.
Dz. U. Woj. Kuj.-Pom. nr 123 z dn. 31 października 2002 r.	
2477	nr XXXIV-300/2002 Rady Gminy Jeżewo z dnia 2 września 2002 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części działki nr 36 we wsi Belno.
2478	nr XXXIV-303/2002 Rady Gminy Jeżewo z dnia 2 września 2002 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części działki nr 332/12 we wsi Czersk Świecki.
Dz. U. Woj. Kuj.-Pom. nr 126 z dn. 7 listopada 2002 r.	
2505	nr XXXIV-295/2002 Rady Gminy Jeżewo z dnia 2 września 2002 r. w sprawie uchwalenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego części wsi Jeżewo oraz zmian w miejscowym planie ogólnym zagospodarowania przestrzennego Gminy Jeżewo.
2506	nr XXXIV-297/2002 Rady Gminy Jeżewo z dnia 2 września 2002 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części wsi Laskowice.
2507	nr XXXIV-298/2002 Rady Gminy Jeżewo z dnia 2 września 2002 r. w sprawie uchwalenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego działek nr 3 i 2/21 we wsi Lipienki.
2508	nr XXXIV-302/2002 Rady Gminy Jeżewo z dnia 2 września 2002 r. w sprawie uchwalenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego we wsi Pięćmorgi.

- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Jeżewo przyjęte uchwałą Rady Gminy Jeżewo Nr XX/173/2000 z dnia 28 listopada 2000 r.;
- Plan zagospodarowania przestrzennego województwa Kujawsko-Pomorskiego przyjęty uchwałą Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego Nr XI/135/03 z dnia 26 czerwca 2003 r.;
- Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Jeżewo przyjęta uchwałą Rady Gminy Jeżewo Nr XIX/128/2008 z dnia 10 grudnia 2008 r.;
- Plan Gospodarki Odpadami Gminy Jeżewo przyjęty uchwałą Rady Gminy Jeżewo Nr XIX/129/2008 z dnia 10 grudnia 2008 r.;
- Wieloletnie Plany Inwestycyjne Gminy Jeżewo przyjęte uchwałą Rady Gminy Jeżewo Nr XVIII/121/2008 z dnia 12 listopada 2008 r.;
- Program ochrony środowiska z projektem planu Gospodarki Odpadami przyjęty uchwałą Nr Nr3/29/08 Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 15 stycznia 2008 r.;
- Strategia Rozwoju Województwa Kujawsko - Pomorskiego do 2010 r. przyjęta uchwałą Nr 439/2000 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 20 czerwca 2000 r.;
- Strategia Rozwoju Powiatu Świeckiego na lata 2007-2013 przyjęta uchwałą Nr XII/54/07 Rady Powiatu Świeckiego z dnia 29 października 2007 r.;
- Wieloletni Plan Inwestycyjny Powiatu Świeckiego na lata 2008-2013 przyjęty uchwałą Nr XII/55/07 Rady Powiatu Świeckiego z dnia 29 października 2007 r.;
- Decyzja Nr 62 Ministra Infrastruktury z dnia 26 września 2005 r. w sprawie ustalenia terenów, przez które przebiegają linie kolejowe, jako terenów zamkniętych (Dz. U. Min. Infrastr. z dnia 14 października 2005r.);
- Granica Polno-Leśna, Wojewódzkie Biuro Geodezji i terenów Rolnych, Bydgoszcz 1994;

- Rejestr zabytków woj. Kujawsko-Pomorskie gm. Jeżewo, Wojewódzki Konserwator Zabytków;
- Gminna ewidencja zabytków;
- Rozporządzenie Nr 9/91 Wojewody Bydgoskiego z dnia 14 czerwca 1991 r. w sprawie utworzenia 22 Obszarów Chronionego Krajobrazu (Dz. U. Woj. Bydgoskiego Nr 17, poz. 127, z późn. zm.);
- Rozporządzenie Nr 11 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z dnia 9 czerwca 2005 r. w sprawie Obszarów Chronionego Krajobrazu (Dz.U. Woj. Kujawsko-Pomorskiego Nr 72, poz. 1375 z późn. zm.);
- Wyznaczenie granic bezpośredniego zagrożenia powodzią w celu uzasadnionego odtworzenia terenów zalewowych, IMGW Gdynia, 2004;
- Mapa obszarów narażonych na ryzyko powodzi, RZGW Gdańsk, 2006;
- Natura 2000 - Standardowy formularz danych dla obszarów specjalnej ochrony (OSO) dla obszarów spełniających kryteria obszarów o znaczeniu wspólnotowym (OWZ) dla specjalnych obszarów ochrony (SOO), PLB220009, PLH040017;

5 UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE WYNIKAJĄCE Z POŁOŻENIA GMINY JEŻEWO

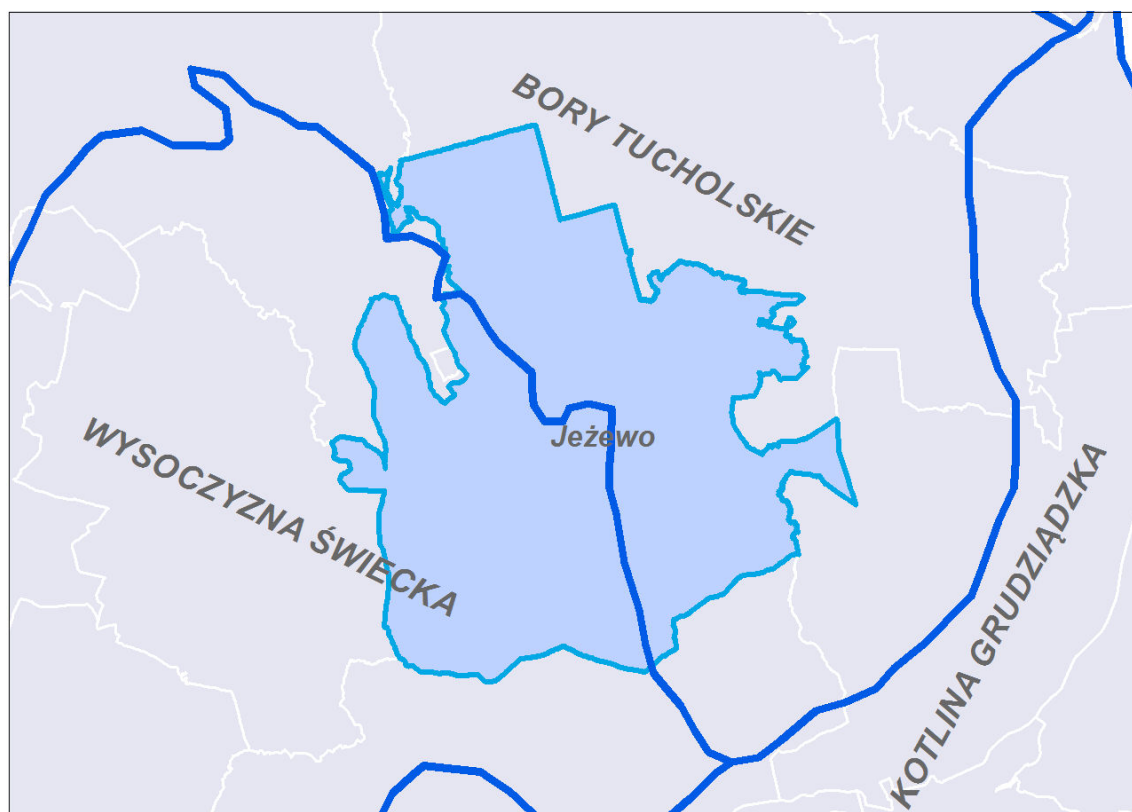
5.1 Uwarunkowania wynikające z lokalizacji gminy i jej relacji z najbliższym otoczeniem

Gmina Jeżewo położona jest w północnej części województwa kujawsko-pomorskiego, w powiecie świeckim. Gmina ma powierzchnię 15.646 ha i jest na 37 miejscu pod względem powierzchni w województwie kujawsko-pomorskim. Siedzibą gminy jest miejscowość Jeżewo (rys.1).

Rysunek 1: Położenie gminy Jeżewo na tle północnej części województwa kujawsko-pomorskiego

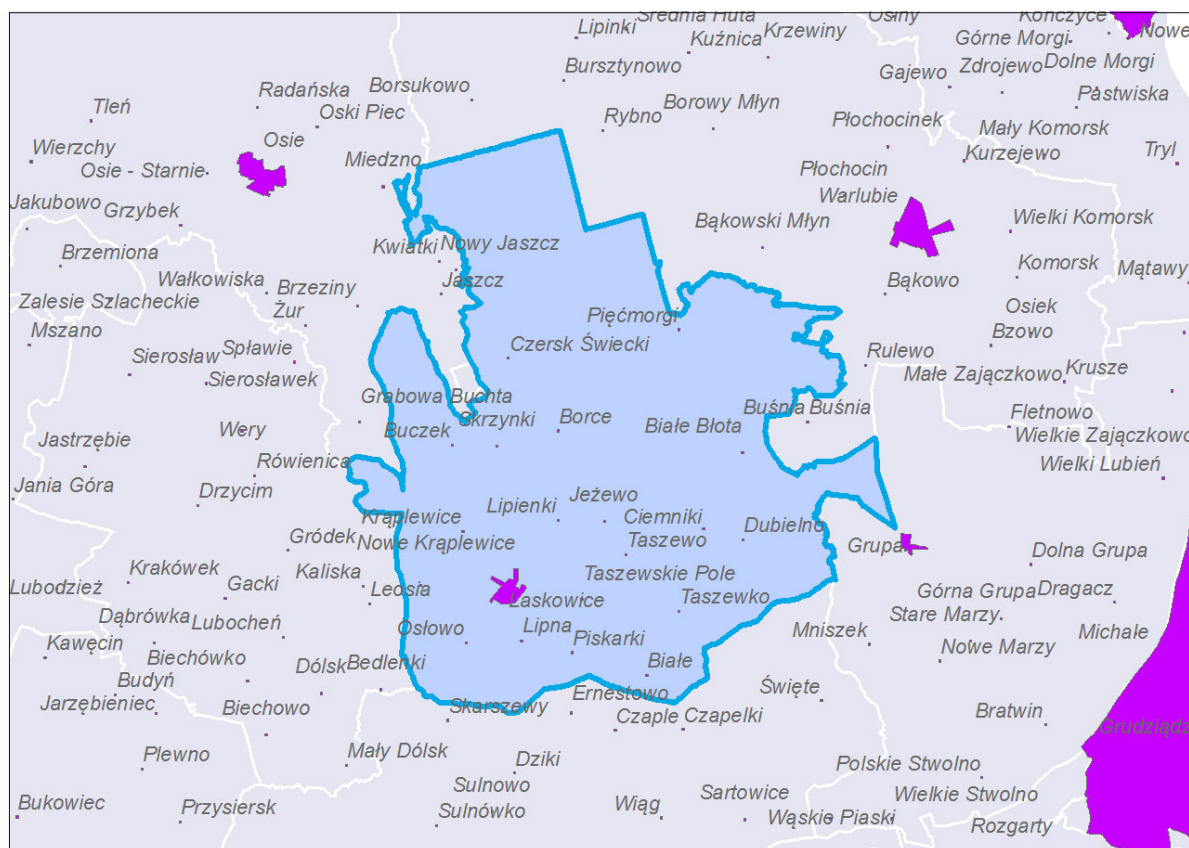
Gmina Jeżewo położona jest w obrębie dwóch mezoregionów fizycznogeograficznych. Południowo-zachodnia część gminy leży na Wysoczyźnie Świeckiej. Jest to mezoregion obejmujący tereny wysoczyzny morenowej, rozciągającej się na południu od granic Bydgoszczy, na zachodzie do doliny Brdy, na wschodzie od Wisły, a na północy do okolic Osia. Natomiast północno-wschodnia część gminy położona jest w obrębie mezoregionu Bory Tucholskie. Oba mezoregiony wchodzi w skład większej jednostki – makroregionu Pojezierza Południowopomorskiego. Granica pomiędzy wymienionymi mezoregionami przebiega przez teren gminy w kierunku NW-SE zachodnim skrajem kompleksu leśnego Borów Tucholskich (rys.2).

Rysunek 2: Położenie gminy Jeżewo na tle jednostek fizyczno-geograficznych

Pod względem administracyjnym gmina Jeżewo graniczy od północy z gminą Warlubie, od zachodu z gminą Osie i Drzycim, od południa z gminą Świecie natomiast od wschodu z gminą Dragacz (rys. 3).

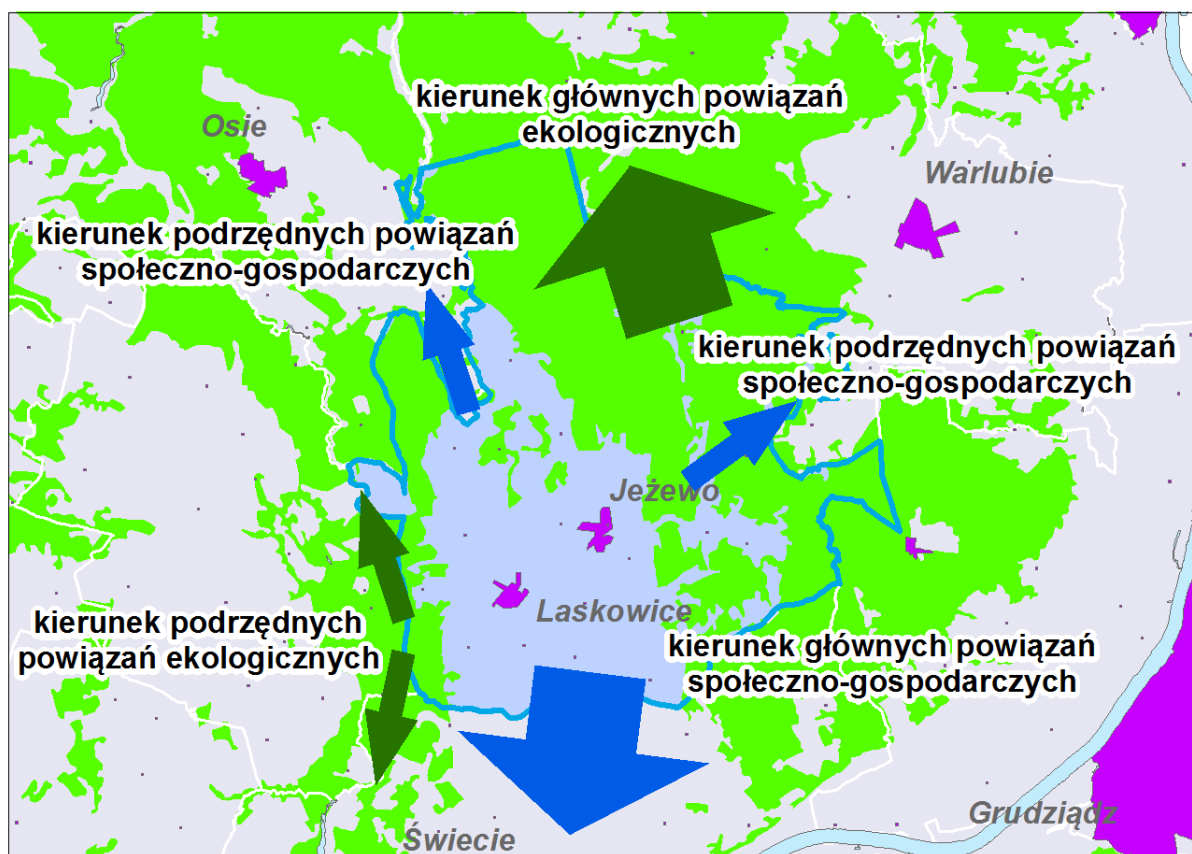
Położenie gminy Jeżewo na granicy dwóch większych jednostek fizycznogeograficznych Polski wiąże się z określonymi uwarunkowaniami zewnętrznymi, determinującymi sposób zagospodarowania gminy i jej funkcjonowania przestrzennego. Wysoczyzna Świecka jest regionem typowo rolniczym, zbudowanym z glin zwałowych, które zdeterminowały warunki glebowe i wielowiekowy rozwój kultury rolnej na tym terenie. Natomiast Bory Tucholskie, położone na słabszych glebach i od wieków były dużym (lecz o zmiennej powierzchni) zwartym kompleksem leśnym o znaczeniu ogólnokrajowym. W konsekwencji wykształciły się powiązania terenów w ramach jednostek krajobrazowych, ekologicznych, i gospodarczych z szerokim otoczeniem terenów poza granicami gminy. Ważną cechą położenia gminy Jeżewo jest fakt, iż w jej centrum przebiega granica lasu. Granica ta ukierunkowała zarówno procesy naturalne, jak i społeczno-ekonomiczne w układ pasowy, o przebiegu na generalnym kierunku NE-SW. Wiele cech środowiska i zagospodarowania gminy nawiązuje do jej przebiegu. Las, którego zasięg wynikał między innymi z wykształcenia utworów powierzchniowych, ukształtował nie tylko strefy glebowe, stosunki wodne i topoklimatyczne, ale również rozwój infrastruktury drogowej i osadnictwa. W efekcie główne powiązania przyrodnicze skierowane na tych terenach w głąb terenów Borów Tucholskich. Więzy społeczno-gospodarcze gminy związane są z gospodarczym wykorzystaniem terenów wysoczyznowych (głównie rolnictwo), z uwagi na gleby o większej przydatności dla rolnictwa. Powiązania tych terenów z terenami ościennymi ukierunkowane są w stronę Świecia. Takie zróżnicowanie wpływa na uwarunkowania ekologiczne rozwoju gminy zarówno w strefie planowania jak i późniejszej realizacji celów polityki przestrzennej gminy (rys. 5).

Rysunek 3: Otoczenie administracyjno-osadnicze gminy Jeżewo

Na terenie gminy Jeżewo zaznacza się wyraźna dwudzielność uwarunkowań środowiska. Część południowo-zachodnia, położona na obszarze wysoczyzny, posiada cechy przyrodnicze i uwarunkowania środowiskowe charakterystyczne dla terenów sąsiadujących z nią od strony wschodniej i południowej. Są to otwarte, bezleśne tereny rolnicze, z rozwiniętą strukturą agrarną. Środowisko w wielu komponentach zostało znacznie przekształcone przez wieloletnią produkcję rolną. Enklawą częściowo naturalnego krajobrazu jest ciąg jezior Stelchno, Zamkowego, Laskowickiego i Lipno, który kontynuuje się poza obszarem gminy częściowo w kierunku wsi Bedlenki a częściowo w kierunku wsi Czaple. W większości przypadków tereny te charakteryzują się także dobrą ekspozycją widokową.

Drugą część gminy stanowią tereny położone w obrębie Borów Tucholskich. Jest to zalesiona część gminy. Pojawiają się jednak wyraźne enklawy śródleśne o innym charakterze zabudowy i innym kierunku przekształceń niż na wysoczyźnie, głównie na skutek uzyskania terenów do produkcji rolniczej i podporządkowywaniu środowiska gospodarce człowieka (Pięćmorgi, Taszewko, Ciemniki, Dubielno). W efekcie na terenie gminy można wydzielić jednostki o podobnych uwarunkowaniach ekologicznych i podobnej strukturze fizjonomicznej nazywane geokompleksami krajobrazowymi. Geokompleksy zostały wykorzystane do oceny warunków środowiska na terenie gminy oraz określenia uwarunkowań i przyszłych kierunków zagospodarowania przestrzennego.

Rysunek 4: Schemat głównych i podrzędnych kierunków powiązań systemowych gminy Jeżewo z jej otoczeniem

W obrębie gminy znajdują się tereny chronione: Zespół Parków Krajobrazowych Nadwiślańskiego i Chełmińskiego (północno-zachodnia część gminy), Wdecki Park Krajobrazowy (północne fragmenty gminy), obszar Natura 2000 PLB 220009 Bory Tucholskie, fragment obszaru Natura 2000 PLH 040017 Sandr Wdy, oraz Świecki Obszar Chronionego Krajobrazu, Wschodni Obszar Chronionego Krajobrazu Borów Tucholskich, zespół przyrodniczo-krajobrazowy Dolina Sobińskiej Strugi, liczne użytki ekologiczne i pomniki przyrody.

6 UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOKUMENTÓW WYŻSZEJ RANGI

6.1 Ustalenia Planu zagospodarowania przestrzennego województwa kujawsko-pomorskiego

W odniesieniu do gminy Jeżewo Plan zagospodarowania województwa kujawsko-pomorskiego przewiduje:

- miejsce Jeżewa w hierarchii sieci osadniczej określone zostało jako „pozostałe wiejskie siedziby gmin”;
- ośrodek gminny ma spełniać funkcję obsługi mieszkańców gminy w zakresie edukacji podstawowej, gimnazjalnej, podstawowej służby zdrowia, pomocy społecznej oraz stworzenia podstaw wielofunkcyjnego rozwoju obszarów wiejskich;
- gmina należy do północnej strefy polityki przestrzennej;
- realizacja polityki przestrzennej na obszarze strefy ukierunkowana będzie na rozwój gospodarki leśnej i użytkowanie rekreacyjne, nie przewiduje się koncentracji procesów urbanizacyjnych, planuje się poprawę stanu infrastruktury, rozwój komunikacji, uporządkowanie turystyki, poprawę jakości środowiska;
- gmina Jeżewo została zaliczona do obszarów chronionych przed użytkowaniem nierolniczym z przewagą rolnictwa niekonwencjonalnego w części zachodniej, a na pozostałym obszarze gmina przewidziana jest do aktywizacji działalności pozarolniczej;
- plan przewiduje zadania publiczne w zakresie inwestycji drogowych i rekultywacyjnych.

7 UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOTYCHCZASOWEGO PRZEZNACZENIA, ZAGOSPODAROWANIA I UZBROJENIA TERENU

Gmina Jeżewo posiada obowiązujące Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, przyjęte uchwałą Rady Gminy Jeżewo Nr XX/173/2000 z dnia 28 listopada 2000 r. Studium określało dotychczasowe cele rozwoju gminy:

- rolnictwo - jako cel główny rozwoju gminy na obszarach położonych w południowej i południowo-zachodniej części gminy,
- rozwój przetwórstwa owocowo-warzywnego i drzewnego oraz drobnej wytwórczości z wykorzystaniem istniejących obiektów oraz nowymi lokalizacjami w rejonach wymagających aktywizacji gospodarczej (Lipno, Dubielno, Krąplewice),
- rozwój mieszkalnictwa i usług dla poprawy warunków życia mieszkańców,
- rozwój turystyki, w tym agroturystyki oraz budownictwa letniskowego szczególnie w sąsiedztwie jezior: Stelchno i Bielskiego oraz obszarów leśnych (Czersk Świecki, Skrzynki, Lipienki, Taszewo, Białe, Pięćmorgi).

Wyznaczenie celów poparte było analizą uwarunkowań przyrodniczych, kulturowych, gospodarczych i społecznych rozwoju gminy. Cele te uległy częściowej dezaktualizacji w ostatnim dziesięcioleciu. Nie prowadzi się obecnie przetwórstwa owocowo-warzywnego w skali przemysłowej, natomiast znaczenie uzyskała hodowla, przetwórstwo mięsne (tucz trzody, fermy drobiu) oraz wyrób pasz.

Na terenie gminy wydzielono 2 zasadnicze strefy funkcjonalne:

- A - strefa leśna,
- B - strefa rolniczo-osadnicza.

W obrębie poszczególnych stref wyodrębniono kilka obszarów i podobszarów:

Tereny leśne w strefie A, zajmujące 54,1 % powierzchni gminy skupiają się w dwóch skrajnie położonych kompleksach - wschodnim A I i zachodnim A II.

- A I - część ochronna strefy leśnej - obejmuje wschodnią i północną część gminy, na którą składają się kompleksy leśne w blisko 100 % objęte różnymi formami ochrony przyrody;
- A II - część gospodarczo-ochronna strefy leśnej - obejmuje ciąg terenów leśnych przyległych do zachodniej granicy gminy, łączących się z dużymi kompleksami lasów i borów mieszanych zarządzanych przez Nadleśnictwo Osie.

Środkową, najbardziej zaktywizowaną gospodarczo część gminy, pomiędzy kompleksami leśnymi, zajmują obszary rolniczej przestrzeni produkcyjnej i skoncentrowanego osadnictwa, wchodzące w skład strefy B. Obszary rolne o zróżnicowanej przydatności dla rolnictwa rozdzielone ciągiem jezior i gruntów o podłożu organicznym, pozwalają na wydzielenie ze strefy B pięciu jednostek o zbliżonych cechach i zasadach zagospodarowania:

- B1 - zachodni obszar rolny z przewagą gruntów o dobrej przydatności dla rolnictwa z silnie rozwiniętym osadnictwem w rejonie Laskowic; obejmuje część sołectw Krąple-

wice, Osłowo, Laskowice i Buczek;

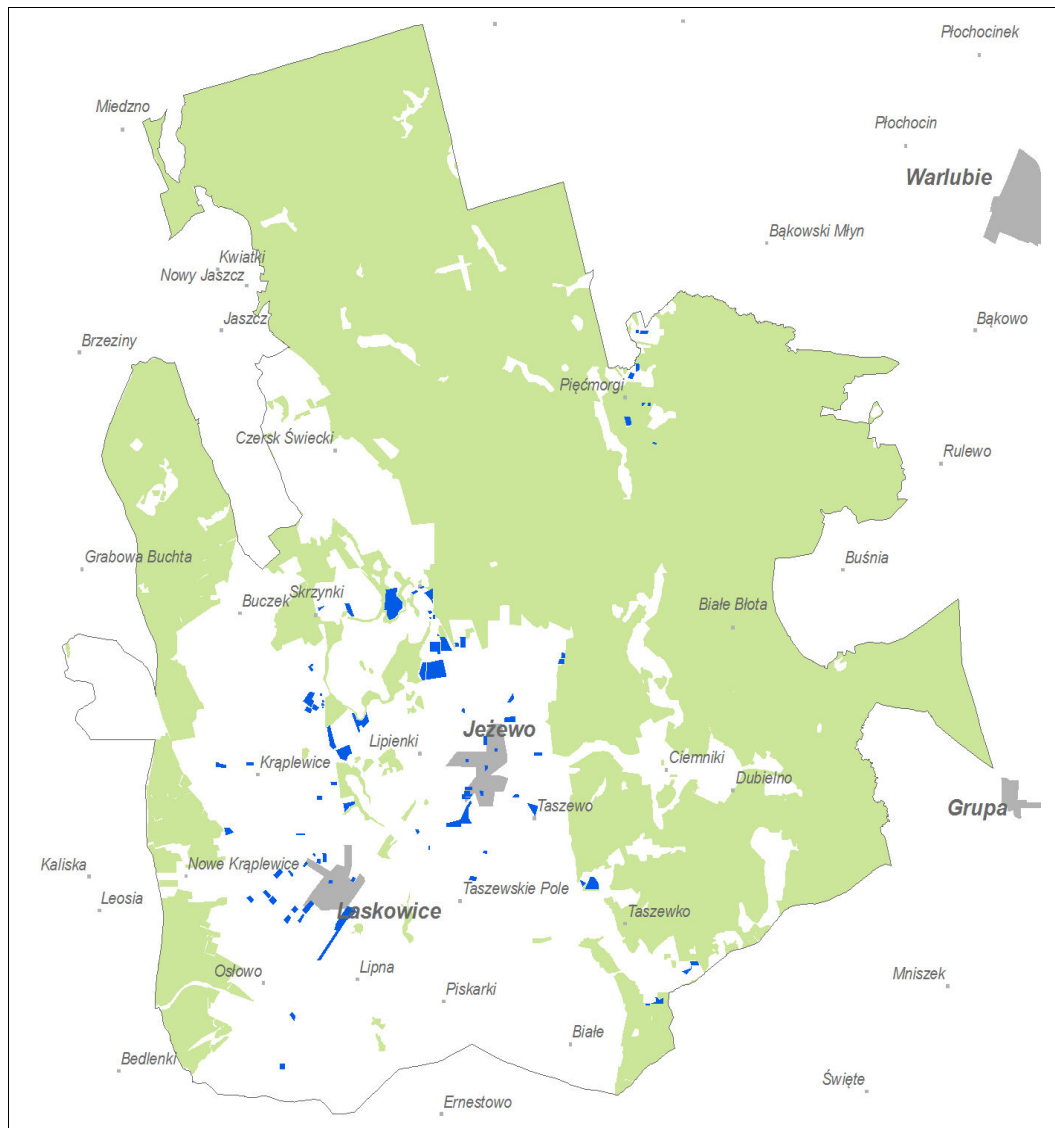
- B2 - obszar ograniczonego rolnictwa i rekreacji, obejmujący środkową część strefy B, w skład którego wchodzi jeziora Lipnowskie, Laskowickie i Stelchno, które wraz z kompleksami gleb o podłożu organicznym tworzą lokalny ciąg ekologiczny;
- B3 i B4 - obszary o wysokiej i średniej jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej, zwłaszcza w rejonie sołectw Taszewskie Pole, Piskarki i Biała; posiadają korzystne warunki przyrodnicze i agroklimatyczne dla rozwoju rolnictwa wysokotowarowego i intensywnego oraz specjalizacji i koncentracji produkcji mogącej potencjalnie przyczynić się do rozwoju przemysłu rolno-spożywczego;
- B5 - podobszar rolniczy położony w granicach Wschodniego Obszaru Krajobrazu Chronionego Borów Tucholskich;

Poza wydzielonymi jednostkami przestrzenno-funkcjonalnymi określono tereny dla realizacji zadań publicznych, które obejmują głównie inwestycje dotyczące komunikacji i infrastruktury technicznej:

- realizacja autostrady A1 Gdańsk - Toruń - Łódź - Katowice – Gorzyce;
- modernizacja dróg wojewódzkich nr 239 Błędzim - Świecie, nr 1521 Dolna Grupa - Laskowice i nr 1045 Osie - Warlubie oraz nr 05214 Rozgarty - Rulewo i nr 05225 Rozgarty - droga nr 1521;
- realizacja obejścia wsi Laskowice w ciągu drogi wojewódzkiej nr 239 wraz z dwupoziomowym skrzyżowaniem z linią kolejową znaczenia krajowego Tczew - Katowice (wariantowo realizacja tego samego dwupoziomowego skrzyżowania z linią kolejową w ciągu istniejącego przebiegu drogi),
- modernizacja dróg powiatowych;
- rozwój linii kolejowej znaczenia krajowego Tczew - Katowice oraz modernizacja i rozwój linii znaczenia krajowego Chojnice - Laskowice – Działdowo;
- utrzymanie linii kolejowej znaczenia wojewódzkiego Laskowice - Czersk – Bąk;
- realizacja ścieżek rowerowych na trasach regionalnych;
- modernizacja i rozbudowa dróg gminnych;
- realizacja dróg (ścieżek) rowerowych.

Ustalenia Studium, które nie jest przepisem gminnym a jedynie „aktem kierownictwa wewnętrznego gminy”, realizowane są poprzez miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Jeżewo z 2000 roku było systematycznie wykorzystywane zgodnie z przepisami, do opracowywania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Według stanu na dzień 1 stycznia 2010 r. na obszarze gminy obowiązuje 27 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, sporządzonych zgodnie ze Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Jeżewo z 2000 roku (rys. 5, tab. 2).

Rysunek 5: Rozmieszczenie obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na terenie gminy Jeżewo

Tab. 2. Wykaz obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz wiodących funkcji terenów w granicach poszczególnych planów

Uchwała Rady Gminy Jeżewo nr	Działka geodezyjna	Funkcja przewodnia w miejscowym planie
XIV/76/95		ML, ZP, WZ, KD, KS, KL, EE, KZ
XXXII/207/98		ML, MR, MN/U, RPO, K...
V/28/99		ML, MN, UH, U..., P/U, WZ, NO, RPO, KD
V/29/99		ML
V/30/99		MN, KD
V/31/99		MN, KD
V/32/99		ML, MN, KD
V/33/99		MN, KD
V/34/99		MN, UR, UH, KD
XXVII/150/2000		MN, ML, UR, K...
XXVII/151/2000		MN, ML, K...
XXVII/152/2000		MN, ML, U..., K...
XXVII/153/2000		MN, UR, K...
XXVII/154/2000		MN, KP
XXVII/155/2000		ML
XXVII/156/2000		ML, MN
XXVII/157/2000		MN, KG
XXXIX-260/2002	221 / 2	ML, KD,
XXXIV-295/2002	217 / 30	MN, KD
	59, 61	MN/U
	1 / 11	MN
	219 / 20	MN, KD, KG
	203 / 2	MN, KG
XXXIV-296/2002	203 / 16	MN, RP, KD, KX, KG
XXXIV-297/2002	9 / 8	MN
	9 / 33, 9 / 34, 9 / 35	MN
	33 / 3	MN/U, KD, KL
	44	MN, KD
	9 / 38	MN, KD, KG
	56 / 2	KS
XXXIV-299/2002	24	MN, KW, KG, KD
XXXIV-300/2002	36	MN, KD, KW
XXXIV-301/2002	177 / 2	ML, KG, KD
XXXIV-302/2002	117A / 2	ML
	23 / 1, 23 / 2	MN, KG
	42 / 1, 42 / 2, 42 / 3, 42 / 4	ML, KD, KG, W, ZN
	86 / 1	KS, UŁ, KP
XXXIV-303/2002	332 / 12	ML, KD, KS

Wymienione wyżej plany obejmują około 105 ha. Jest to zaledwie około 0,7% powierzchni całkowitej gminy. Największy miejscowy plan ma około 10,5 ha powierzchni, zaś średnia powierzchnia pojedynczego planu to około 1 ha. Plany obejmują najczęściej pojedyncze działki

lub zespoły sąsiadujących z sobą działek. Rzadko plan sporządzany był dla większej jednostki, np. osiedla. Większość obszarów objętych planami położona jest w centralnej i południowo-zachodniej części gminy, w obrębie miejscowości Jeżewo i Laskowice.

Analizując powyższe plany miejscowe pod względem funkcjonalnym, można zauważyć, że sporządzane były one głównie dla terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, zabudowy letniskowej i zabudowy mieszkaniowej z usługami. Obok wiodących funkcji poszczególnych terenów i zasad podziału na działki budowlane, określają one również sposób uzbrojenia terenu oraz przebieg niezbędnych dróg dojazdowych. Zestawienie w tabeli 2 dowodzi, że zainteresowanie inwestorów koncentrowało się głównie na realizacji zabudowy mieszkaniowej i rekreacji indywidualnej, co wpłynęło na konieczność przekształcania kolejnych terenów rolnych w tereny zabudowy mieszkaniowej i letniskowej. Tendencja taka utrzymuje się do dzisiaj, czego dowodem są wnioski zgłaszane do zmiany Studium.

Ponadto należy zauważyć koncentrację obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego wokół miejscowości Jeżewo i Laskowice. Są to głównie plany wprowadzające funkcje mieszkaniowe. Obszarem koncentracji planów dla zabudowy letniskowej jest jezioro Stelchno oraz sołectwo Pięćmorgi. Na terenie sołectw północnych i południowych zauważalny jest brak wykonywanych w ostatnich latach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Analiza przestrzenna pozwala stwierdzić również, że większość obowiązujących planów miejscowych to plany obejmujące niewielkie powierzchnie, czasami odnoszące się do jednej działki, dzielące ją na mniejsze. Dalszy rozwój przestrzenny wymaga bardziej kompleksowego spojrzenia na problemy gospodarki przestrzenią gminy, toteż rysuje się potrzeba powołania kompleksowego planu, który pomógłby uporządkować sprawy drogownictwa i infrastruktury w obrębie terenów o najsilniejszej presji inwestycyjnej (w Jeżewie i Laskowicach).

Brak planów na większych powierzchniach sprawia, że większość inwestycji budowlanych realizowana jest w drodze ustalenia warunków zabudowy dla poszczególnych indywidualnych inwestorów. Występują tu jednak typowe trudności, w związku z brakiem możliwości łącznego spełnienia wymogów określonych w art. 61 ust. 1 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, głównie w zakresie braku kontynuacji funkcji – czyli tzw. „dobrego sąsiedztwa”. Problem ten daje się zauważyć głównie w rolniczym fragmencie gminy, w związku z jej przeważającą zabudową w postaci siedlisk rolniczych. Wydzielanie działek sąsiadujących z zabudową rolniczą poprzez przeprowadzane w ich sąsiedztwie podziały geodezyjne, sprawiają, że tereny mieszkaniowe powstają obok funkcji rolniczych, powodujących z reguły określone uciążliwości.

W latach 2004 – 2009 wydano na terenie gminy łącznie 318 decyzji o warunkach zabudowy (tab. 3)

Tab. 3. Liczba wydanych decyzji o warunkach zabudowy w latach 2004-2009 z podziałem na funkcje zabudowy na obszarze gminy Jeżewo

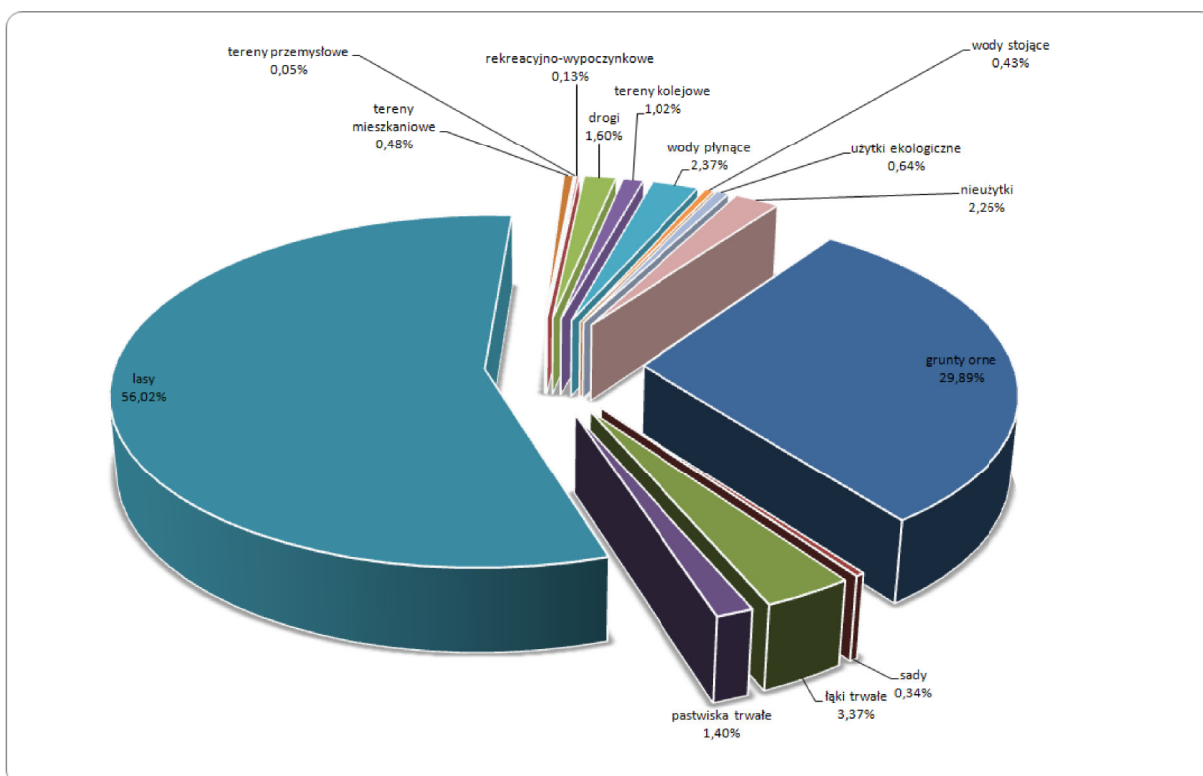
	Zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna	Zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna	Zabudowa mieszkaniowo-gospodarcza	Zabudowa usługowa	Zabudowa produkcyjna	Inna (techniczna, rolna)	Przebudowa i rozbudowa	Zmiana warunków zabudowy	Zmiana użytkowania
2004	7	-	3	2	-	2	3	-	7
2005	5	-	4	3	9	13	5	7	5
2006	15	-	17	-	4	15	4	7	-
2007	8	-	13	10	4	7	7	9	4
2008	16	-	3	2	4	4	11	7	14
2009	19	-	9	7	-	2	5	13	3

Wydane decyzje o warunkach zabudowy reprezentują zamierzenia inwestycyjne wnioskodawców z terenu całej gminy. Niemniej, podobnie jak w przypadku miejscowych planów, koncentracja terenów o największym natężeniu zabudowy zaznaczyła się w miejscowościach Jeżewo i Laskowice. Część z wydanych decyzji dotyczyła wsi położonych wzdłuż głównych dróg gminy, tj. Taszewskie Pole, Taszewo, Krąplewice oraz Czersk Świecki. Były to wnioski w sprawach zabudowy terenów z przeznaczeniem na funkcje mieszkaniowe. W przedstawionym wyżej zestawieniu zauważalny jest brak decyzji o warunkach zabudowy dla budynków wielorodzinnych. Świadczy to o niewielkim znaczeniu tego typu inwestycji na terenie gminy. Szereg decyzji dotyczyło zabudowy o charakterze produkcji rolniczej, zarówno wysokotowarowej w Krąplewicach, jak i indywidualnych gospodarstw rolnych. W przypadku rolnictwa indywidualnego często chodziło o rozbudowę istniejących obiektów lub doposażenie gospodarstw w np.: silosy zbożowe lub płyty gnojowe. Część wniosków obejmowała przekształcenie zabudowy letniskowej w mieszkaniową. Świadczy to o pojawianiu się chęci zamiany przez osoby korzystające z terenów gminy do celów rekreacyjnych swoich sezonowych posesji na domy przystosowane do stałego pobytu. Jest to zjawisko potwierdzające wysokie walory osadnicze w niektórych rejonach gminy. Dotyczy to przede wszystkim okolic jeziora Stelchno oraz sołectwa Pięćmorgi.

Powyższe dane uprawniają do stwierdzenia, iż obecnie obowiązujące Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Jeżewo w sposób prawidłowy i kompletny wskazało tereny do zainwestowania. Niemniej pojawiają się na bieżąco nowe tendencje w rozwoju przestrzennym gminy, które dotyczą: intensywniejszego niż się spodziewano zainteresowania terenami mieszkaniowymi, a nie tylko letniskowymi, rozwoju przemysłu mięsnego w rejonie Krąplewic, rozwoju indywidualnych gospodarstw rolnych poprzez rozbudowę ich zaplecza produkcyjnego. Tendencje te wymagają korekt w dotychczasowych kierunkach zagospodarowania przestrzennego gminy.

Tereny gmina Jeżewo mają powierzchnię 15.646 ha z czego w 2010 r. 5.543 ha przypadało na użytki rolnicze (35% powierzchni całkowitej gminy), 8.582 ha stanowiły lasy (55% powierzchni całkowitej gminy), 110 ha tereny zabudowane (0,7% powierzchni całkowitej gminy), 400 ha tereny infrastruktury komunikacyjnej (2,5% powierzchni całkowitej gminy), 428 ha

grunty pod wodami a 474 ha były terenami użytków ekologicznych, nieużytków i innych.

Rysunek 6: Struktura użytkowania gruntów w gminie Jeżewo w 2010 roku

Dynamikę zmian w użytkowaniu terenów gminy Jeżewo przedstawia tabela 4. Widoczny jest wzrost powierzchni terenów zainwestowanych oraz stopniowy spadek powierzchni gruntów użytkowanych rolniczo. Za spadek powierzchni gruntów rolnych odpowiada przede wszystkim zmniejszenie areалу trwałych pastwisk oraz gruntów ornych. Był to spadek niewielki, bo o sięgnął łącznie około 40 ha, co stanowi zaledwie 0,7% ogólnej powierzchni terenów rolniczych. Z kolei wzrost sumy obszarów zainwestowanych odbywał się głównie za sprawą zwiększenia terenów mieszkaniowych (o 15 ha) i terenów przemysłowych (o 5 ha). Niewielkim zmianom podlegały przekształcenia terenów leśnych. Do 2008 roku następowało stopniowe powolne zwiększanie powierzchni leśnych, natomiast w 2010 roku nastąpiło zmniejszenie powierzchni lasów o około 23 ha. W ciągu ostatnich kilku lat nie zmieniły się powierzchnie zajęte pod drogi, linie kolejowe, grunty pod wodami i użytki ekologiczne. Wzrosła powierzchnia nieużytków (przekształcone w 2010 roku z terenów leśnych).

Tab. 4. Dynamika zmian w użytkowaniu terenów gminy Jeżewo w latach 2005 – 2010 (wg GUS)

	Gruntu rolnicze	Lasy i zadrzewienia	Tereny zainwestowane	Grunty pod wodami	Użytki ekologiczne	Nie użytki	Tereny różne
2005	5578	8609	495	424	98	323	11
2006	5572	8610	498	428	98	323	11
2007	5571	8609	501	427	98	323	11
2008	5560	8615	505	427	96	323	11
2009	5557	8605	506	427	98	323	24
2010	5543	8582	511	428	98	345	31

Sieć osadnicza gminy Jeżewo składa się z ośrodków o skoncentrowanej zabudowie wzdłuż ulic oraz ze wsi o zabudowie rozproszonej. Pierwszy typ występuje przede wszystkim w obszarze rolnym na wysoczyźnie, natomiast drugi typ reprezentowany jest przez wsie Dubielno, Ciemniki, Pięćmorgi, Nowe Krąplewice. Pojawiający się w ostatnich latach szybki wzrost zainteresowania terenami budowlanymi sprawił, że lokalnie zaczęły powstawać izolowane osiedla mieszkalne, powstające na dawnych gruntach rolnych, po ich podziale na działki budowlane. Przykładem mogą być osiedla we wsi Laskowice, Czersk Świecki oraz tereny wokół jeziora Stelchno.

Obszary intensywnego rolnictwa występują na wysoczyźnie, szczególnie w południowej części gminy. Wynika to ze stosunkowo lepszych gleb dla rolnictwa, aniżeli w północnej części wysoczyzny. Szczególnym obszarem intensywnego rolnictwa są Krąplewice, gdzie znajduje się ferma hodowlana dla kilkunastu tysięcy sztuk trzody chlewnej. Zwierzęta hodowane są w systemie bezściółkowym w zamkniętych pomieszczeniach.

Obszary przemysłowe występują jedynie w Krąplewicach (wspomniana ferma i zakłady mięsne), w Laskowicach i Jeżewie. W Laskowicach do terenów przemysłowych należy obszar węzła kolejowego z przyległościami, oraz obszary zakładów (drukarnia, stolarnia). W Jeżewie znajduje się kilka zakładów usługowych i handlowych. Wymienione obszary w Laskowicach i Jeżewie nie są obszarami przemysłowymi, w rozumieniu przepisów ochrony środowiska. Obie wymienione miejscowości wiejskie są głównymi ośrodkami usługowymi na terenie gminy.

Tereny o funkcji turystycznej koncentrują się obecnie w okolicy jeziora Stelchno (plaża i kąpielisko strzeżone), w Laskowicach (Muzeum Misyjno-Etnograficzne w Laskowicach) oraz we wsi Pięćmorgi (zabudowa letniskowa).

Funkcje ekologiczne przeważają na terenach leśnych Nadleśnictwa Osie i Dąbrowa. Na rolniczych obszarach gminy funkcjonują lokalne ciągi ekologiczne.

Gmina Jeżewo posiada na swoim terenie czynne składowisko odpadów w m. Białe Błota, gdzie kierowane są odpady komunalne z terenu gminy. Składowisko to nie spełnia wymogów technicznych stawianych tego typu obiektom. Ponadto na terenie gminy znajduje się kompostownia, która jest zlokalizowana na składowisku odpadów w Białych Błotach. Kompostowaniu poddaje się odpady z terenów zielonych.

Sieć drogowa składa się z dróg wojewódzkich, powiatowych i gminnych. Sieć ma charakter tranzytowy w układzie wojewódzkim i rozprawdający w układzie powiatowym. Nie występują na obszarze gminy ważne węzły komunikacji samochodowej. We wschodniej części gminy przebiega autostrada płatna A1. Najbliższe węzły autostrady znajdują się w Warlubiu i w Nowych Marzach.

Sieć kolejowa składa się z linii magistralnej Bydgoszcz – Tczew oraz linii niezelektryfikowanych, jednotorowych. Głównym węzłem kolejowym są Laskowice. Jest to węzeł o znaczeniu ponadlokalnym. Najbliższe lotniska znajdują się w Bydgoszczy i w Gdańsku.

Sieć osadnicza gminy składa się z 20 zamieszkałych miejscowości wiejskich podzielonych na 14 sołectw. Jest to umiarkowana wielkość jak na gminy województwa kujawsko-pomorskiego. Największą obszarowo jednostką gminy jest Nadleśnictwo Dąbrowa. Sołectwa wiejskie obejmują część nieleśną gminy i stanowią 45% jej powierzchni. Niemniej zagęszczenie sieci osadniczej można uznać za korzystne. Gęstość sieci osadniczej mierzona jako liczba wsi na 100 km² kształtuje się nieco powyżej średniej wojewódzkiej, licząc wyłącznie tereny nieleśne.

Rozkład miejscowości na terenie gminy jest zróżnicowany. Miejscowość wiejska Jeżewo, która jest jednocześnie siedzibą gminy, nie jest najludniejszą osadą w gminie – 1781 osób. Większe pod względem ludności są Laskowice zamieszkałe przez 2566 osób. Można zatem powiedzieć, że gmina ma bimodalny ośrodek osadniczy, w którym koncentruje się 55% ludności gminy. Kolejne pod względem zaludnienia są Krąplewice, w których zamieszkuje 688 osób (8,7% ludności gminy). Jest to jednak koncentracja ludności oparta o zabudowę wielorodzinną po dawnym PGR. Koncentracja ludności w dwóch dużych miejscowościach sprzyja rozwojowi społeczno-gospodarczemu i przestrzennemu poprzez koncentrację usług, które zawsze spełniają funkcję centrotwórczą. 13 spośród 20 zamieszkałych miejscowości gminy ma zaludnienie poniżej 200 mieszkańców. Wartość ta jest uznawana za graniczną wielkość, powyżej której miejscowości nabierają cech ułatwiających rozwój. Powyżej tej wartości miejscowości mają szansę na rozwój demograficzny poprzez reprodukcję rozszerzoną, uzasadnione staje się lokowanie pojedynczych usług, a także poprawie ulegają wartości wskaźników uzasadniających inwestycje infrastrukturalne. Miejscowości powyżej 200 mieszkańców można więc uznać za rozwojowe. Na terenie gminy są to miejscowości: Bełno, Czernik, Jeżewo, Krąplewice, Laskowice, Nowe Krąplewice i Taszewskie Pole.

Rozkład przestrzenny sieci osadniczej wskazuje na podmiejski charakter największych miejscowości, szczególnie zaś Laskowic. Miejscowość ta zawdzięcza pierwotny rozwój węzłowi kolejowemu i stacji kolejowej obsługującej mieszkańców Świecia (miasto powiatowe). Obecnie obserwowany jest ruch budowlany polegający na rozbudowie terenów podmiejskich Świecia w kierunku Laskowic.

Hierarchia sieci osadniczej jest prosta, oparta o trzy poziomy. Pierwszy poziom stanowią dwie główne miejscowości gminy: Jeżewo i Laskowice. Ich centralne położenie w gminie i utrwalone funkcje usługowe determinują pozycję w sieci osadniczej. Drugi poziom stanowią Krąplewice, ze względu na lokalne znaczenie mieszkaniowe ale wysokie znaczenie w dziedzinie przemysłu hodowlanego i mięsnego. Trzeci poziom hierarchii osadniczej zajmują pozostałe wsie gminy. Miejscowości te nie posiadają usług lub są to usługi o znaczeniu lokalnym, wiejskim (np. sklep).

Miejscowości pełniące funkcje ponadgminne to Krąplewice (ferma trzody chlewnej i zakład przetwórstwa mięsnego) oraz Laskowice (stacja kolejowa i węzeł przesiadkowy linii znaczenia krajowego).

TERENY ZABUDOWANE I ZURBANIZOWANE:

Na terenie gminy dominuje zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna. Miejscem jej największej koncentracji są tereny największych miejscowości: Jeżewa, Laskowic, oraz tereny wzdłuż głównych dróg w gminie. Występuje tu kilka typów zabudowy: mieszkaniowej wraz z towarzyszącymi jej usługami, zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, zabudowy zagrodowej. Zabudowania typu kamienicznego najliczniej znajdują się w Jeżewie i w Laskowicach. Na pozostałych terenach gminy przeważają budynki mieszkalne w zabudowie zagrodowej związanej z gospodarstwami rolnymi.

Na terenach rolniczych znacznie mniejszy udział stanowi zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna i zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna z usługami.

W miejscowościach Laskowice i Krąplewice znajdują się zabudowania wielorodzinne zbiorowego zamieszkania: pracowników Państwowych Gospodarstw Rolnych (Krąplewice), głównie dwu- trzykondygnacyjne oraz osiedle zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej pracowników węzła kolejowego w Laskowicach.

Usługi, zarówno usługi publiczne, w tym usługi administracji gminnej, usługi oświaty, zdrowia, opieki społecznej, bezpieczeństwa publicznego, kultury, usługi sakralne oraz usługi handlu i rzemiosła w przewadze mają swoje siedziby na terenie dwóch największych miejscowości: Jeżewa i Laskowic. Do najważniejszych obiektów usług publicznych (UP, UA, UZ, UP, UO) zlokalizowanych na terenie gminy należą:

- Dom Kultury w Jeżewie i w Laskowicach
- Nadleśnictwo Dąbrowa
- Posterunek Policji w Jeżewie
- Bank Spółdzielczy w Jeżewie,
- Urząd Pocztowy w Jeżewie,
- Urząd Pocztowy w Laskowicach,
- Zespół Szkół w Jeżewie
- Szkoła Podstawowa w Krąplewicach
- Szkoła Podstawowa w Czersku Świeckim
- Szkoła Podstawowa w Laskowicach
- Gimnazjum w Laskowicach
- Przedszkole Samorządowe w Laskowicach
- Urząd Stanu Cywilnego
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

- Gminna Przychodnia w Jeżewie

Organizacje pozarządowe:

- Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów koło gminne w Laskowicach
- Klub Seniora przy Gminnym Ośrodku Kultury w Laskowicach
- Klub Seniora "ASTOR" w Jeżewie
- Klub Honorowych Dawców Krwi
- Polski Związek Hodowców Gołębi Poczтовых
- Związek Kombatantów RP i Byłych Więźniów Politycznych
- Ochotnicza Straż Pożarna w Jeżewie, Dubielnie, Czersku Świeckim, Osłowie, Buczku,
- Ludowy Klub Sportowy "TOR" Laskowice
- Ludowy Zespół Sportowy "ZRYW" Jeżewo
- Ludowy Zespół Sportowy "ŁUCZNIK" Krąplewice
- Uczniowski Klub Sportowy "OLIMP" przy Szkole Podstawowej w Jeżewie
- Uczniowski Klub Sportowy "KUSY" w Laskowicach przy Szkole Podstawowej w Laskowicach
- Polski Związek Wędkarski koło w Jeżewie
- Polski Związek Wędkarski koło w Laskowicach
- Jeżewskie Towarzystwo Wędkarskie
- Rada Gminna LZS
- Pomorsko-Kujawski Związek Pszczelarzy w Bydgoszczy koło w Jeżewie

Ze względu na istniejące uwarunkowania przyrodnicze i krajobrazowe okolic jeziora Stelchno oraz kompleksów leśnych (które to obszary ze względu na walory objęte są ochroną prawną), gmina posiada umiarkowany potencjał do rozwoju turystyki. Ciekawy krajobraz kulturowy, na który składają się głównie tereny wiejskie z zachowanymi historycznymi układami urbanistycznymi stwarza korzystne uwarunkowania dla rozwoju turystyki przyrodniczo-krajoznawczej, turystyki edukacyjno-poznawczej oraz turystyki aktywnej. Generalnie należy stwierdzić, że ruch turystyczny na terenie gminy rozwija się słabo.

TERENY ZIELENI URZĄDZONEJ I CMENTARZE:

Do grupy terenów zieleni urządzonej w gminie należą, zabytkowe parki podworskie (ZP), ogrody działkowe i przydomowe (ZD). Jako osobną grupę ze względu na specyfikę funkcji i zagospodarowania potraktowano cmentarze (ZC).

Na terenie gminy zlokalizowanych jest pięć założeń dworsko-parkowych i przykościel-

nych. Zasadniczo zachowały się tam wyłącznie drzewostany lub ślady pierwotnych założeń. W obecnym stanie w bardzo ograniczonym zakresie nadają się do wykorzystania rekreacyjnego. W nielicznych układach ruralistycznych, w centrach założeń istnieją niewielkie zieleńce mogące pełnić funkcję integracyjne.

Na terenie gminy występują obszary ogrodów działkowych w formie skupisk działek pracowniczych. Są to zazwyczaj pozostałości działek przy zabudowie wielorodzinnej (Laskowice) i towarzyszącej zabudowie wielorodzinnej po Państwowym Gospodarstwie Rolnym (Kraplewice).

8 STAN ŁADU PRZESTRZENNEGO I WYMOGI JEGO OCHRONY

Dotychczasowe zagospodarowanie terenu gminy Jeżewo zostało ukształtowane w wyniku splotu czynników kulturowych, społecznych, gospodarczych oraz środowiskowych. Strukturalny podział terenów gminy obejmuje trzy zasadnicze jednostki:

- jednostkę leśną – na wschodzie gminy – obejmuje duży kompleks leśny będący własnością Lasów Państwowych – fragment Borów Tucholskich,
- jednostkę leśno-gospodarczą – obejmuje fragment zalesionej doliny Wdy wraz z terenami zabudowy rozproszonej oraz zabudowy przemysłowego tuczu trzody chlewnej i przetwórstwa mięsa;
- jednostkę wysoczyznową, o budowie wysoczyzny morenowej, rozwiniętej sieci osadniczej i zagospodarowaniu rolniczym.

Jednostki te dzielą się na podjednostki niższego rzędu, które pomimo różnic posiadają wiele cech wspólnych. Szczegółowy podział na jednostki oraz ich cechy charakterystyczne opisano w dalszych częściach tomu I (pn. Uwarunkowania rozwoju przestrzennego gminy). Na bazie głównych jednostek funkcjonalno-przestrzennych określone zostaną w II części opracowania - kierunki dalszego zagospodarowania gminy.

O ile w obrębie jednostek leśnych nie ma istotnych układów urbanistycznych, o tyle główne elementy sieci osadniczej znajdują się w obrębie jednostki wysoczyznowej. Jedynie tu ukształtowany został ład przestrzenny, w ogólnym znaczeniu tego pojęcia. W obrębie jednostek leśnych ład przestrzenny kształtowany jest w zasadzie w obrębie pojedynczych wsi w zabudowie rozproszonej. Główne parametry ładu przestrzennego dotyczą wielkości i jakości (wyglądu zewnętrznego budynków – elewacji, materiałów wykończeniowych, płotów itp.) zabudowy. W obrębie tych jednostek (Biała, Dubielno, Ciemniki, Pięćmorgi, Nowe Krąplewice) formowanie wniosków dotyczących stanu ładu przestrzennego na podstawie np. linii zabudowy lub układu budynków jest niemożliwe.

Na obszarze jednostki wysoczyznowej istnieją natomiast ograniczenia w swobodnym kształtowaniu ładu przestrzennego, które odgrywały istotną rolę w jego kształtowaniu. Ograniczenia te to przede wszystkim bariery przyrodnicze i środowiskowe, ograniczenia prawne i organizacyjne oraz wynikające ze sposobów dotychczasowego zagospodarowania terenów. Wśród głównych barier rozwoju gminy należy obecnie wymienić:

- występowanie ciągu jezior w centralnej części wysoczyzny,
- otoczenie gminy lasami od wschodu, zachodu i północy,
- ukształtowany i nie modernizowany układ sieci komunikacyjnej,
- istniejąca zwarta zabudowa w obrębie głównych miejscowości: Jeżewa i Laskowic.

Uwarunkowania te powodują, że większość gminy koncentruje się na dwóch podjednostkach wysoczyznowych – zachodnie z ośrodkiem w Laskowicach i wschodniej – z ośrodkiem w Jeżewie. Większość mieszkalnictwa, rolnictwa i usług jest skoncentrowana na stosunkowo małej powierzchni gminy. Jednocześnie otoczenie gminy sprawia, że podjednostki te mają niewielki kontakt funkcjonalny z otoczeniem, a główne powiązania funkcjonalne skierowane są na południe – w kierunku Świecia. Zagospodarowanie tych jednostek odbywało się głównie

w ramach istniejącej zwartej zabudowy wsi, w formie zabudowy uzupełniającej, wypełniającej niezainwestowane przestrzenie, najczęściej wzdłuż dróg. Taki model rozwoju sprzyja, ze względów ekonomicznych, ekologicznych racjonalnemu zarządzaniu gminą. Rozpraszanie zabudowy na terenach rolnych w formie zabudowy siedliskowej rozproszonej należy uznać za zjawisko niekorzystne.

Na przeważającym obszarze gminy, na terenach wiejskich, zabudowa rozwijała się w systemie ruralistycznym. Jedynie Jeżewo posiada charakter wsi o układzie placowym. Pozostałe wsie gminy mają przeważnie charakter ulicówek. Szczególnym przypadkiem jest wieś Krąplewice, gdzie wpływ na układ miała zabudowa mieszkaniowa dawnego Państwowego Gospodarstwa Rolnego, a obecnie zakłady przemysłowe i produkcyjne.

Najskuteczniejszym czynnikiem porządkującym zabudowę, a tym samym zasadniczo wpływającym na tworzenie ładu przestrzennego, jest możliwość zachowania w miarę jednolitej linii zabudowy projektowanych obiektów, ich wysokości, ich gabarytów i geometrii dachów. Warunki te są stosunkowo łatwe do wprowadzenia na terenach niezainwestowanych, ale na terenach już zabudowanych wszelkie zmiany wymagają dość długiego okresu czasu na dostosowanie do nowych uregulowań w tym zakresie.

Generalnie na terenie gminy nie ma zestawień różnych, nie przystających do siebie typów i zespołów zabudowy. Istniejące tego rodzaju obiekty to przede wszystkim bloki mieszkalne z tzw. wielkiej płyty. Zabudowania tego typu znajdują się w Laskowicach i Krąplewicach. Stanowią onej jednak zwarte zespoły w otoczeniu innych budynków o podobnej architekturze. Przez to częściowo wkomponowane w istniejący krajobraz. Niemniej ich obecność może budzić pewne kontrowersje, gdyż budownictwo typu „wielka płyta” z reguły spotykana jest w dużych miastach. Natomiast pozytywnie pod kątem ładu przestrzennego, ocenić można nowe zabudowania, zarówno z zakresu budownictwa mieszkaniowego, użytkowego, jak i związane z działalnością rolniczą.

Wcześniejsza analiza obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na terenie gminy wykazała, że dokumenty te sporządzane były dla niewielkich obszarów w znacznym oddaleniu od siebie, oraz rozdrobnieniu, które umożliwiało określenie ładu przestrzennego jedynie w stosunku do najbliższego sąsiedztwa. Wobec braku na znacznych obszarach gminy miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego określenie sposobu zagospodarowania i warunków zabudowy terenu dla nowo realizowanych zamierzeń inwestycyjnych następuje w drodze decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu. Duży udział realizacji inwestycji w oparciu o decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu w stosunku do realizacji zabudowy w oparciu o miejscowe plany jest wskaźnikiem działającym na niekorzyść dla możliwości ochrony ładu przestrzennego na terenie gminy.

Częściowym rozwiązaniem problemu byłoby sporządzanie miejscowych planów dla terenów o znacznej powierzchni, przewidzianych w obecnym Studium jako tereny inwestycyjne. Plany takie zapewnią spójność koncepcji przestrzennej gminy oraz umożliwią uwzględnienie szerszego spektrum uwarunkowań, zarówno środowiskowych jak i prawnych.

Ład przestrzenny na terenach rolnych kształtowany może być przez odpowiednie zapisy w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, regulujących sposób wykończenia budynków, geometrię bryły oraz np. wykończenie dachu. Wsie takie jak Nowe

Kraplewice, Biała, Dubielno, Ciemniki i Pięćmorgi doskonale nadają się do aranżacji domów w stylu tradycyjnym, z murem pruskim, czerwoną cegłą i dachem pokrytym gontem drewnianym, jako materiałami wykończeniowymi. Te same materiały nie pasują już do współczesnej zabudowy Jeżewa czy Laskowic. Tu powinny być dostosowane do istniejącego zabudowania. Niemniej w świetle wymienionych przykładów widać, że gmina posiada różnicowane warunki kształtowania ładu przestrzennego. Odmienne uwarunkowania decydują o wyglądzie największych miejscowości, a inne panują we wsiach śródlęsnych. Takie zróżnicowanie najlepiej jest wprowadzać na etapie miejscowych planów.

9 STAN ŚRODOWISKA NATURALNEGO GMINY I WARUNKI JEGO OCHRONY

Gmina Jeżewo położona jest w obrębie dwóch mezoregionów fizycznogeograficznych. Południowo-zachodnia część gminy leży na Wysoczyźnie Świeckiej. Jest to mezoregion obejmujący tereny wysoczyzny morenowej, rozciągającej się na południu od Bydgoszczy, na zachodzie do doliny Brdy i na wschodzie od Wisły a na północy od okolic Osia. Natomiast północno-wschodnia część gminy położona jest w obrębie mezoregionu Bory Tucholskie. Oba mezoregiony są częścią makroregionu Pojezierzy Południowopomorskich. Granica pomiędzy wymienionymi mezoregionami przebiega przez teren gminy w kierunku NW-SE zachodnim skrajem kompleksu leśnego Borów Tucholskich (rys. 2, str. 12).

Podział na mezoregiony wynika z wyraźnej dwudzielności uwarunkowań środowiska na obszarze gminy. Część południowo-zachodnia, położona na obszarze wysoczyzny, posiada cechy przyrodnicze i uwarunkowania środowiskowe charakterystyczne dla terenów sąsiadujących z nią od strony wschodniej i południowej. Są to otwarte, bezleśne tereny rolnicze, z rozwiniętą strukturą agrarną. Środowisko w wielu komponentach zostało znacznie przekształcone przez wieloletnią produkcję rolną. Enklawą częściowo naturalnego krajobrazu jest ciąg jezior Stelchno, Zamkowego, Laskowickiego i Lipno. W większości przypadków tereny te charakteryzują się także dobrą ekspozycją widokową. Drugą część gminy stanowią tereny położone w obrębie Borów Tucholskich. Jest to zalesiona część gminy. Pojawiają się jednak wyraźne enklawy śródleśne o innym charakterze zabudowy i innym kierunku przekształceń niż na wysoczyźnie, głównie na skutek uzyskania terenów do produkcji rolniczej i podporządkowaniu środowiska gospodarce człowieka (Pięćmorgi, Taszewko, Ciemniki, Dubielno). W efekcie na terenie gminy można wydzielić jednostki o podobnych uwarunkowaniach ekologicznych i podobnej strukturze fizjonomicznej nazywane geokompleksami krajobrazowymi. Geokompleksy zostały wykorzystane do oceny warunków środowiska na terenie gminy, co szczegółowo opisano w dalszej części rozdziału.

Specyficzną częścią terenów gminy w opisanej dwudzielności jest strefa przejściowa, łącząca wysoczyznę z terenami leśnymi. Granica przebiega częściowo wyraźnym zboczem o deniwelacji kilku metrów a częściowo strefą o szerokości kilkuset metrów. Taka niejednoznaczność przebiegu stref granicznych jest typowa dla obszarów wzajemnego przenikania się wpływów leśnych i terenów rolnych. Szczegółowe znacznie zbcza w środowisku gminy Jeżewo opisano w dalszej części opracowania.

9.1 Budowa geologiczna

Budowa geologiczna obszaru gminy została dobrze udokumentowana. Najgłębsze badania ujawniają między innymi, że przez obszar gminy przebiega strefa brzegu platformy prekambryjskiej przechodzącej w bruzdę kujawską. Pod kenozoikiem nawiercone zostały utwory jury i kredy. Na erozyjnym stropie kredy zdeponowane zostały piaski oligocenu. Na nich spoczywają drobnoziarniste piaski kwarcowe z domieszkami węgla brunatnych, które spotykane są w wierceniach hydrogeologicznych na całym obszarze gminy. Ponad piaskami, w nielicznych otworach w północno-zachodniej części gminy, nawiercone zostały ility mioceńskie, zaliczane do iłłów poznańskich. Iły te występują wyspowo i nie stanowią ciągłej serii.

Na skutek zlodowaceń i późniejszego formowania się dolin rzecznych, osady czwartorzędowe uległy rozdzieleniu na czwartorzęd glacialny (w wysoczyznowej części gminy) i czwartorzęd fluwialny i fluwioglacialny (w części zalesionej). Profil czwartorzędu wysoczyznowego reprezentują serie glin zwałowych i piasków o miąższości kilkudziesięciu metrów, a następnie glin zwałowych o miąższości od 20 do 50 m. Ponad nimi zalegają lokalnie piaski o miąższości około kilkunastu metrów i następne gliny zwałowe, mające od kilku do 20 m miąższości. Generalnie osady czwartorzędu wysoczyznowego łącznie mają około 100 m miąższości. Miąższość ta wzrasta w kierunku NW. W obrębie czwartorzędu dolinnego przeważają serie piaszczyste zdeponowane na glinach zwałowych starszych zlodowaceń. Profile te przecinane są głębokimi dolinami rzecznyymi (Wda i Mątawa).

Utwory powierzchniowe na terenie gminy to przede wszystkim piaski fluwioglacialne różnych frakcji, w zależności od czynnika rzeźbotwórczego. Gliny zwałowe pojawiają się w wylesionej części gminy na południe od linii jeziora Stelchno. Są to najprawdopodobniej gliny zwałowe stadiału głównego zlodowacenia północnopolskiego. Gliny te przechodzą na północ w piaski fluwioglacialne fazy pomorskiej. Są to piaski, z których zbudowany jest sandr Borów Tucholskich. Im bliżej dolin rzecznych (Wdy i Mątawy) tym bardziej wzrasta miąższość tych piasków, a ustępuje udział glin zwałowych w profilu geologicznym.

Najmłodsze, holocenijskie osady, występują na terenie dolin rzecznych, rynnach subglacialnych, misach jezior i w zagłębieniach wytopiskowych. Są to przede wszystkim torfy, mady rzeczne, osady degradacji zboczy oraz nanosy rzeczne w postaci piasków i żwirów. Torfy zalegają na piaskach i żwirach nanosów rzecznych w dolinach cieków oraz w dnach rynien subglacialnych. Ich występowanie wiąże się ściśle z obniżeniami terenu w obszarze wysoczyzny oraz z dolinami i zagłębieniami wytopiskowymi w obszarach leśnych. Są to przede wszystkim torfy typu niskiego, turzcowo-mszyste, w spągu z widocznymi śladami nierozłożonych części roślin, o miąższości przekraczającej niekiedy 4 m. Niewielkie torfowiska występują na wysoczyźnie w rejonie Laskowic. Większe skupiska torfów znajdują się w okolicach wsi Dubielno, Ciemniki, Pleśno, Pięćmorgi. Na szczególną uwagę zasługują torfy w dolinie Krępy, okolicach jeziora Pleśno. Są to głównie pła zanikających jezior dystroficznych z charakterystyczną, kwasolubną roślinnością torfotwórczą.

Mady rzeczne to osady mineralno-organiczne zalegające na dnie doliny Mątawy. Niekiedy mady zalegają bezpośrednio na torfach. Składają się przede wszystkim z mułków i ilów przewarstwianych piaskami, z domieszką części humusowych w stropie. Przekształcone mady rzeczne przechodzące w namuły organiczne pojawiają się w zagłębieniach na wysoczyźnie oraz w okolicach brzegów jezior.

Na powierzchniach piaszczystych w obrębie sandrów ukształtowane zostały również niewielkie wydmy śródlądowe, zbudowane z piasków eolicznych, o dobrym wysortowaniu frakcjonalnym. Miąższości piasków w wydmach nie przekraczają kilku metrów m.

Pod względem geologiczno-inżynierskim obszar gminy dzieli się w zależności od budowy geologicznej na trzy rejony. W rejonie wysoczyznowym panują dogodne warunki dla budownictwa. Dominują tam grunty spoiste, zwarte i półzwarte, twardeplastyczne, na których nie występują zjawiska geodynamiczne, a poziom wód gruntowych przekracza 2 m p.p.t. Jedynie w niektórych obszarach (w zagłębieniach) poziom wód podziemnych zbliżyć się może do poziomu terenu (0-1 m p.p.t.), utrudniając posadawianie podpiwniczeń. W rejonie sandro-

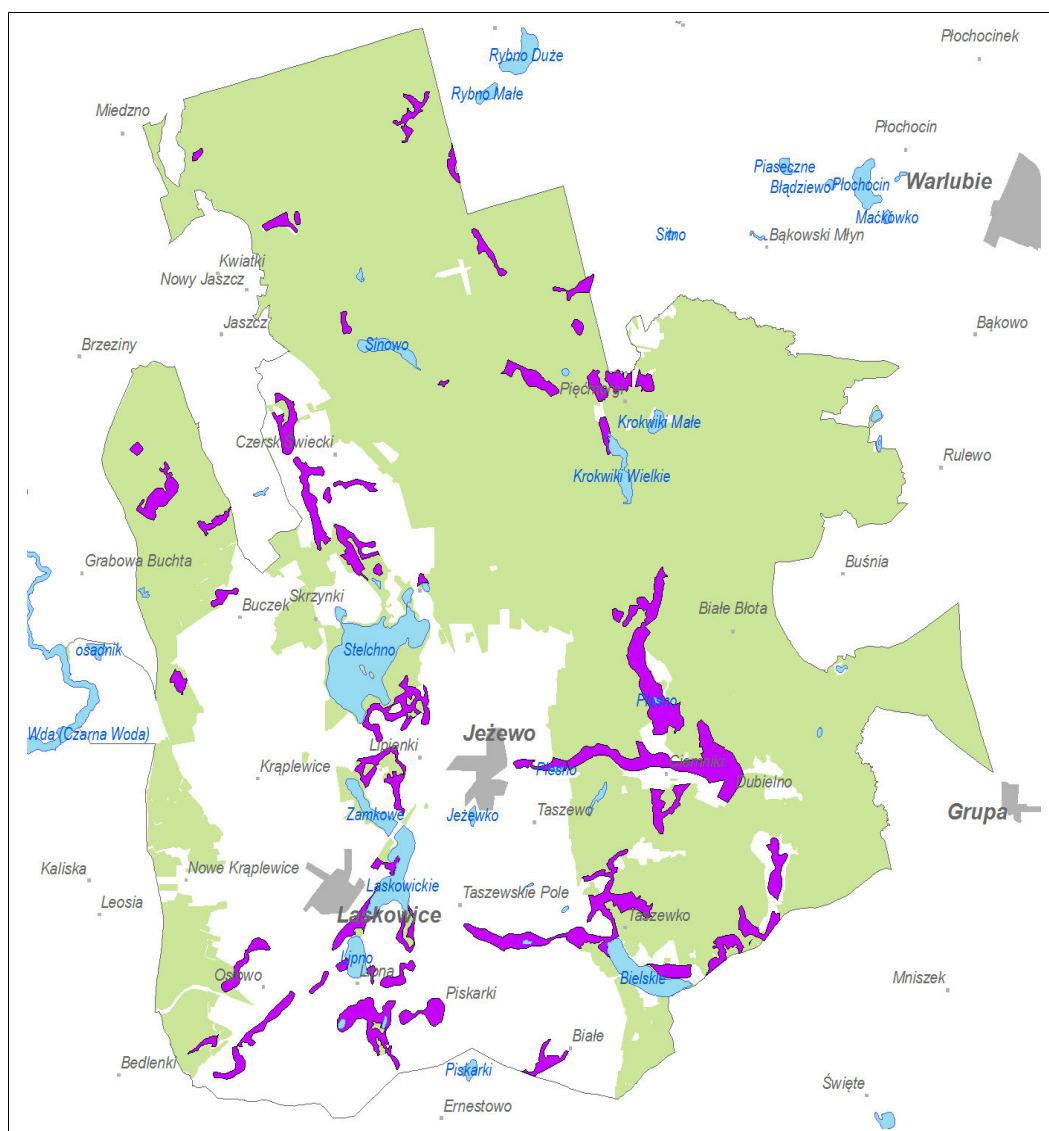
wym powszechnie występują przede wszystkim piaski i żwiry, które są dobrym materiałem do posadawiania budynków, a dodatkowo poziom wód podziemnych zalega z reguły na głębokości ponad 3 m p.p.t., a w rejonach oddalonych od dolin (1-2 km) nawet do 10 m p.p.t. To powoduje, że w obszarze piaszczystym dominują bardzo dobre warunki geotechniczne do posadawiania budynków. Grunty trudne do zabudowy to torfy, namuły i wszelkiego rodzaju nanosy zawierające powyżej 2% frakcji organicznej w jednostce objętości gruntu. Ze względu na stan miękkoplastyczny, są to przede wszystkim rejon występowania torfów, gytii, mad. Ponadto w wielu miejscach poziom wód podziemnych sięga 1 m p.p.t.

W rejonie zboczym (dolina Mątawy i Wdy) pojawiają się procesy geodynamiczne takie jak denudacja i erozja liniowa. Wody podziemne przecinają się tu z powierzchnią terenu tworząc w dolinkach erozyjnych wycieki i wysięki. Z uwagi na wysokie ryzyko zachodzenia ruchów masowych tereny te również należą do niekorzystnych dla rozwoju budownictwa.

Na rys. 7 zaznaczono tereny, na których występują utrudnienia geotechniczne związane z występowaniem rozdzielnie lub łącznie: wód podziemnych na głębokości nie przekraczającej 1 m p.p.t., gruntów organicznych typu humusowego o miąższości przekraczającej 1 m oraz występowania torfów o miąższości powyżej 1 m. Obszary te nie nadają się do zainwestowania budowlanego z powodu konieczności znacznej wymiany gruntów generującej wysokie koszty lub z powodu naruszenia stosunków wodnych w obszarach ważnych dla funkcjonowania środowiska przyrodniczego na samym obszarze oraz w jego najbliższej okolicy.

9.2 Rzeźba terenu

Obszar gminy obejmuje zróżnicowane morfologicznie jednostki, charakteryzujące się odrębnymi cechami fizjonomicznymi, zarówno w sensie genetycznym jak i strukturalnym. Na obszarze objętym opracowaniem występują strefy o szerokim sortymencie makro i mikroform, wśród których wyróżnić można: strefę wysoczyzny morenowej falistej, strefę dolin sandrowych rzek Wdy i Mątawy, strefę sandru Borów Tucholskich, strefę rynien subglacjalnych. W obrębie tych jednostek wydzielić można szereg mniejszych form, związanych ze specyfiką procesów rzeźbotwórczych, jakie tam zachodziły.

Rysunek 7: Wybrane warunki geologiczne gminy Jeżewo
(kolor fioletowy - obszary występowania utrudnień geologicznych)

Najwyższy punkt w gminie osiąga 100,2 m n.p.m. i znajduje się na północ od wsi Laskowice, natomiast najniższy leży nad brzegiem Mątwy w rejonie Sarnowa na wysokości około 30,6 m n.p.m. Gmina posiada zatem znaczną, jak na warunki niżu polskiego, rozpiętość wysokościową. Największe wartości wysokości względnych zarejestrować można w obrębie strefy zboczowej doliny Wdy w Kraplewicach (40 m). Pozostałe obszary posiadają niewielkie deniwelacje, rzadko przekraczające 5 – 10 m (15 m we wsi Pięćmorgi), i równocześnie niewielkie wartości spadków terenu.

Południowy obszar gminy jest typową wysoczyzną morenową pokrytą morena denną falistą. Jej powierzchnia występuje najczęściej na wysokościach od 90 do 100 m n.p.m. Wśród form pozytywnych wyróżniają się nieliczne pagórki morenowe. Wśród form negatywnych zaznacza się rozległe zagłębienie, o szerokości od kilkuset do 1500 metrów, które przebiega N-S pomiędzy Jeżewem a Laskowicami. Jest to fragment rynny subglacjalnej. O podobnych, lecz o mniejszych rozmiarach zagłębieniach, można mówić w przypadku zagłębień w rejonie Ciemnik i Pięćmorgów.

Na całej powierzchni wysoczyzny morenowej licznie występują zagłębienia wytopiskowe. Posiadają one różne rozmiary, sięgające niekiedy kilkudziesięciu metrów. Niektóre z nich zostały przekształcone w systemy dolinne, na skutek działalności wód płynących a inne w misy jeziorne. Egzystują obecnie jako rozszerzenia den dolin rowów i cieków odpływających z powierzchni wysoczyzny. Ich dno jest najczęściej zatorfione. Mniejsze izolowane formy zachowały się obecnie w niezmienionej formie jako integralne zagłębienia wytopiskowe, w których często pojawiają się stawy, zatorfienia oraz śródpolne zadrzewienia. Formy tego typu występują w pasie od Laskowic do Krąplewic i Buczka.

Krajobraz gminy urozmaicają strefy zboczowe dolin Wdy, Mątwy, Sobińskiej Strugi i Krępy. Są to najlepiej zachowane zbocza dolin na terenie gminy, nie przekształcone antropogenicznie. Jak wspomniano wcześniej, strefy te mogą miejscami osiągać 40 m wysokości względnej. Spadki terenu przekraczają 12%. Strefy te posiadają zmienną szerokość. Jej przebieg urozmaicają nieliczne formy denudacyjne, a znacznie częściej spotykane formy erozji liniowej zbocza (Wda), które rozwinęły się na skutek erozyjnej działalności wód opadowych. W okresie deglacjacji lądolodu następowało intensywne pogłębianie dolin. Jednocześnie, na skutek obniżającej się bazy erozyjnej, dochodziło do intensywnego rozcinania wyłaniającej się krawędzi przez wody odpływające z wysoczyzny bezpośrednio do rzek. Wraz z coraz głębszym wcinaniem powstawały coraz szersze i lepiej rozwinięte doliny. Do tego procesu dołączyła również denudacja, która była efektem wytapiania wiecznej zmarzliny. W efekcie procesów denudacji i w połączeniu z późniejszym odpływem powstały dolinki na wschód od Jeżewa w kierunku Ciemnik i zachód od Jeziora Bielskiego powstały dolinki, które urozmaicają krajobraz krawędzi wysoczyzny. Wymienione dolinki posiadają liczne konsekwentne i subsekwentne odgałęzienia. Najdłuższe z nich sięgają nawet około 1,4 km w głąb wysoczyzny morenowej.

Rzeźba terenu w czasach współczesnych nie uległa intensywnym przemianom antropogenicznym i jest dobrze zachowana. Wynika to z niewielkich wysokości względnych rzeźby i małego potencjału energetycznego procesów depozycji erodowanego materiału. Najsilniejsze procesy wysokoenergetyczne mają miejsce na zboczach doliny Wdy oraz Mątwy. Najliczniejsze i najaktywniejsze przekształcenia rzeźby dokonują się jednak w obrębie koryt rzek.

Największe antropogeniczne przekształcenia rzeźby terenu gminy mają charakter liniowy i dotyczą:

- trasy przebiegu linii kolejowej Bydgoszcz-Gdańsk: nasypy i wkopy
- trasy przebiegu autostrady A1: nasypy i wkopy
- tras dróg kołowych: nasypy i wkopy

9.3 Wody podziemne

Regionalizacja warunków hydrogeologicznych na obszarze gminy Jeżewo nawiązuje do dwudzielności budowy geologicznej w obrębie sandrów i wysoczyzny morenowej. Odmienne warunki panują w części wysoczyznowej gminy a odmienne w części sandrowej. Po między nimi rozciąga się niewielka strefa przejściowa. Na całym obszarze gminy występują trzy piętra wodonośne. Najgłębiej położone jest piętro mezozoiczne, składające się z wód w

utworach kredy. Wody te eksploatowane są między innymi w Bydgoszczy i Grudziądzu. Piętro jest położone na znacznej głębokości. Wody te, badane w czynnych ujęciach w Bydgoszczy i Grudziądzu, wykazują podwyższoną mineralizację. Jest to poważne potencjalne źródło zaopatrzenia ludności w wodę do spożycia.

Podobnie jak wody podziemne w utworach kredy, na terenie całej gminy występują trzeciorzędowe osady wodonośne. W centralnej i południowej części gminy posiadają one nadkład izolacyjny w postaci glin plejstoceńskich i ilów mioceńskich. W północnej i wschodniej części gminy utwory te posiadają jedynie częściową izolację w postaci nieciągłych płatów i soczewek ilastych. Utwory tego piętra stanowią zasobne źródło zaopatrzenia ludności w wodę.

Wody podziemne w osadach plejstoceńskich są najintensywniej wykorzystywane gospodarczo. Ich występowanie związane jest z seriami interglacialnymi na obszarze wysoczyznowym i serią fluwialną na obszarze dolinnym. Na wysoczyźnie występują zwykle dwa poziomy wodonośne: głębszy, izolowany nadkładem kilkunastometrowej miąższości glin zwałowych, poziom użytkowy o zwierciadle napiętym. Wody tego poziomu ujmowane są między innymi studniami komunalnymi. Drugi, płytszy poziom wodonośny, występuje pod kilkumetrowym nadkładem glin lub bez tego nadkładu. Jest to poziom eksploatowany w znacznym stopniu przez studnie gospodarskie.

W plejstocenie na obszarze sandrowym pierwszy poziom wodonośny posiada swobodne zwierciadło wód. Poziom ten obejmuje cały profil utworów czwartorzędowych, łącznie z nielicznymi wkładkami glin zwałowych. Zwierciadło wód podziemnych pojawia się już na głębokości od 1 metra w obniżeniach terenowych. W zależności od intensywności zasilania infiltracyjnego oraz od stanów wód powierzchniowych, głębokość zalegania zwierciadła wód podziemnych może wahać się w granicach 2 m. Współczynniki filtracji utworów piaszczystych w terenach sandrowych są korzystne dla ewentualnej eksploatacji tego poziomu.

Budowa geologiczna determinuje, poza występowaniem poziomów wodonośnych, również odporność układu hydrogeologicznego na przedostawanie się zanieczyszczeń z powierzchni terenu do wód podziemnych. Układ odporności jest większy tam, gdzie istnieje miąższa warstwa osadów słaboprzepuszczalnych ponad osadami wodonośnymi. W tym świetle za tereny najbardziej narażone na zanieczyszczenie wód podziemnych należy uznać tereny leśne w obrębie dolin i sandrów oraz tereny wysoczyzny na północ od jeziora Stelchno. Decyduje o tym przede wszystkim brak osadów słaboprzepuszczalnych w nadkładzie warstw wodonośnych. Lokalnie wysokim stopniem podatności na zanieczyszczenie charakteryzuje się także pierwszy, najpłytszy poziom wodonośny na wysoczyźnie, gdyż izolacja jest niewystarczającej miąższości. Najlepszą izolację posiadają: poziom użytkowy w obszarze wysoczyznowym oraz poziom trzeciorzędowy, pod warunkiem występowania w nadkładzie osadów ilastych. Piętro wód kredowych jest dobrze zabezpieczone przed zanieczyszczeniami z powierzchni terenu, ale badania na funkcjonujących obecnie ujęciach wykazały istnienie podwyższonej mineralizacji pochodzenia geogenicznego.

Okresowo wody podziemne mogą pojawiać się w kompleksach gliniastych jako wody zawieszane. Są to najczęściej wody roztopowe i wody opadowe, infiltrujące w powierzchniową warstwę spiaszczoną gleby i rezydujące do czasu ich wyparowania lub infiltracji do głębszych poziomów. Najczęściej pojawiają się na wiosnę i mogą powodować lokalne napły-

wanie do piwnic.

Warunki hydrogeologiczne na obszarze gminy nie pozwoliły na spełnienie kryteriów wyznaczania Głównego Zbiornika Wód Podziemnych. Tym samym gmina położona jest poza wyznaczonymi GZWP.

Obszar gminy Jeżewo podzielony został według wytycznych Ramowej Dyrektywy Wodnej na jednolite części wód podziemnych, będące podstawą gospodarowania wodami podziemnymi. Zachodnia część gminy znalazła się w obrębie jcwp PL_GB_2400_038 a północna i wschodnia część należy do PL_GB_2400_030. Jednolite części wód podziemnych są podstawą do opracowania przez Regionalne Zarządy Gospodarki Wodnej planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy (rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie szczegółowego zakresu opracowywania planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy – Dz. U. Nr 106, poz. 882 z dnia 3 lipca 2009 r.).

Badania jakości wód podziemnych na terenie gminy prowadzone były przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Bydgoszczy na stanowisku w Morsku koło Świecia. Jest to punkt reprezentatywny jedynie dla części wysoczyznowej gminy Jeżewo i to tylko w ograniczonym zakresie. Badania wskazują na niską jakość wód podziemnych z uwagi na zawartości żelaza i manganu. Jest to zanieczyszczenie geogeniczne, typowe dla obszarów Niżu Polskiego i łatwe do usuwania w drodze prostego uzdatniania wody. W poziomie tym nie zarejestrowano zanieczyszczeń pochodzenia rolniczego. Badania te są reprezentatywne dla obszaru wysoczyznowego gminy. Na obszarze sandrowym wody podziemne są dobrej jakości, chociaż są pozbawione izolacji warstw słabo przepuszczalnych, oraz są wysoko podatne na przenikanie zanieczyszczeń. Potwierdzeniem takiego stanu mogą być badania monitoringowe wód podziemnych pierwszego poziomu wodonośnego wykonane w Górnej Grupie i na innych obszarach Borów Tucholskich. Duże obszary leśne mają szczególne właściwości ochronne zasobów wód podziemnych.

Na rys. 8 przedstawiono obszary szczególnie podatne na zanieczyszczenie wód podziemnych pierwszego poziomu wodonośnego, wyznaczone na podstawie funkcji głębokości zalegania zwierciadła wód podziemnych oraz obecności poziomów izolujących.

9.4 *Wody powierzchniowe*

Podział hydrograficzny gminy Jeżewo zalicza cały jej obszar do zlewni Wisły. Wschodnia i północna część gminy odwadniana jest do Mątwy (ujście do Wisły koło Nowego), pozostała część do Wdy (ujście do Wisły koło Świecia). Największą rzeką jest Wda. Rzeką posiada na obszarze opracowania bieg przekształcony na skutek zabudowy hydrotechnicznej – zapory w Gródku. Zdecydowana większość obszaru gminy odwadniana jest przez Mątwę. Obszar źródłiskowy rzeki znajduje się na terenie Borów Tucholskich. Dolina Mątwy oraz niektórych większych dopływów (Krępy) stanowi lokalną bazę drenażu dla płytkich wód podziemnych. Wysoczyznową część gminy odwadnia Dopływ z jeziora Stelchno (nazwa według Mapy podziału hydrograficznego Polski, który wpływa do jeziora Stelchno do jezior: Zamkowego, Laskowickiego i Lipno (nazwy według MPHP kolejno: Laskowickie, Lipieńskie, Lipnowskie) i trafia do Wdy w pobliżu wsi Bedlenki. Główne osie hydrograficzne gminy, do których koncentruje się dopływ wód powierzchniowych i płytkich wód podziemnych, przebiegają wzdłuż trzech linii: Wdy z Sobińską Strugą, Mątwy i Dopływu z jeziora Stelchno.

Rysunek 8: Obszary o wysokim stopniu podatności pierwszego poziomu wód podziemnych na degradację (kolor błękitny)

Wody powierzchniowe na obszarze gminy Jeżewo stanowią cenny i zróżnicowany system. Zróżnicowanie to objawia się poprzez występowanie trzech rejonów hydrologicznych. Rejon zlewni Wdy obejmuje rzekę Wdę i Sobińską Strugę i odwadnia tereny rolniczo leśne w zachodniej i północnej części gminy. Drugi rejon stanowią obszary sandrowe w zlewni Mątawy. Jest to rejon typowo leśny z silnymi procesami w strefie aktywnej wymiany wód podziemnych. Wody są drenowane przez liczne zagłębienia terenu i często tworzą obszary wodno-błotne jako enklawy śródleśne. Trzeci rejon stanowią zlewnie całkowite jezior w centralnej części obszaru wysoczyznowego. Specyfika funkcjonowania tych obiektów wiąże się z zasilaniem wodami drenowanymi z pól oraz ze spływem powierzchniowym do rowów melioracyjnych.

Cieki analizowanego obszaru charakteryzują się śnieżno-deszczowym reżimem zasilenia. Zarówno wahania stanów, jak i wielkości przepływów większości rzek są zróżnicowane

w skali roku. Na wszystkich obiektach obserwuje się znacznie wyższe stany w miesiącach półrocza zimowego aniżeli w półroczu letnim. Stany maksymalne przypadają na okres od lutego do kwietnia, a sporadycznie mają miejsce również w styczniu. Minimum najczęściej osiągają w okresie jesiennym. Dotyczy to większości rzek rozpatrywanego obszaru. Znaczna część rowów funkcjonuje okresowo, jedynie w czasie roztopów lub po intensywnych, długotrwałych opadach.

We wszystkich wymienionych rejonach występują wody o obniżonej jakości z uwagi na wysoki poziom stężeń zanieczyszczeń typowo rolniczych – azotanów i fosforanów, które powstają na terenach rolniczych, do których zalicza się centralna część gminy Jeżewo. Warto wspomnieć, że kilka gmin położonych na wysoczyźnie świeckiej jak i po przeciwnej stronie Wisły, analogicznych pod względem budowy do gminy Jeżewo, zaliczonych zostało do terenów zagrożonych zanieczyszczeniem azotanami ze źródeł rolniczych, dla których wprowadzono odpowiednie programy naprawcze. Najczystsze pozostają wody w obrębie sandrów, gdyż ich odpływ w większości pochodzi z zasilania podziemnego. Wda i Mątawa zaliczone zostały do rzek typu rzeka nizinna piaszczysto – gliniasta wg IMGW.

Monitoring jakości wód powierzchniowych prowadzony przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Bydgoszczy dostarczył danych o parametrach fizyczno-chemicznych wód Wdy, Mątawy, Sobińskiej Strugi, Krępy i jeziora Stelchno. Głównymi źródłami zanieczyszczeń wód Wdy, są zanieczyszczenia punktowe wprowadzane poprzez dopływy oraz sieć melioracyjną. Wda w miejscowości Gródek prowadziła wody zakwalifikowane do III klasy, Degradację jakości stwierdzono dopiero na stanowisku ujściowym zlokalizowanym poniżej Świecia. Mątawa i jej dopływy: Krępa i Sinowa Struga, w dolnym biegu rzeki, obok zanieczyszczeń pochodzenia rolniczego, na jakość wód wpływają również oczyszczone ścieki z oczyszczalni: w Warlubiu, Dragaczu, Jeżewie i Nowem nad Wisłą. Jakość wód Mątawy spełniała wymogi III klasy. Na Mątawie dokonano oceny ekomorfolologicznej rzeki. Wśród pięciu kategorii naturalności cieków wodnych, rzeka zaliczona została do dobrej – II kategorii naturalności: cieków o wysokiej atrakcyjności krajobrazowej.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Bydgoszczy prowadził badania czystości wód Krępy, Strugi z Prosperowa i Strugi z Januszkowa. Krępa była reprezentantem zlewni typowo leśnych. W wodach Krępy maksymalne stężenie azotanów występowało w kwietniu i wynosiło 1,02 mg NO₃/l, zaś minimalne w lipcu - 0,34 mg NO₃/l (Dopływ z Januszkowa k. Żnina – 57 mg NO₃/l). Na tym przykładzie widać wyraźnie, jak ważny jest sposób zagospodarowania zlewni dla jakości wód powierzchniowych.

Drugą grupę obiektów wód powierzchniowych stanowią wody stojące. Wśród jezior z terenu gminy Jeżewo badaniom poddano jedynie wody jeziora Stelchno. Uzyskane wyniki pomiarów i analiz pozwalają określić stan chemiczny i ekologiczny wód powierzchniowych, szczególnie pod kątem stopnia eutrofizacji oraz spełniania wymagań Ramowej Dyrektywy Wodnej.

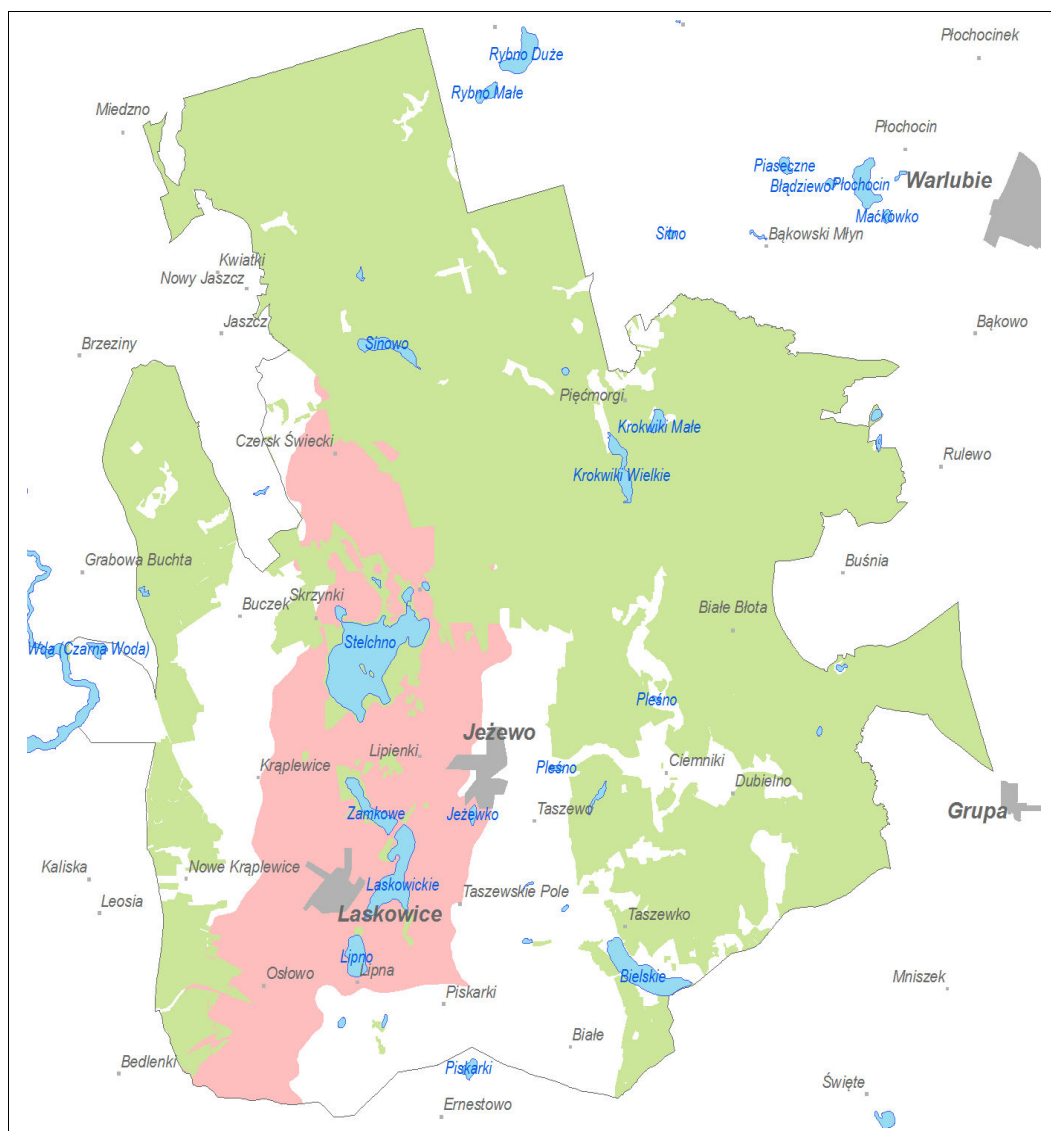
Jezioro Stelchno w 2005 roku uzyskało I klasę czystości. Brak stałego dopływu wód ciekami sprawia, że całkowita wymiana wody w jeziorze odbywa się w ciągu 10 lat. Posiada ono stosunkowo niewielką powierzchnię zlewni całkowitej i zlewni bezpośredniej. Zaledwie około 40% obszaru zlewni całkowitej jeziora użytkowane jest rolniczo. Znaczne powierzchnie leśne znajdują się w bezpośrednim sąsiedztwie jeziora. Do negatywnie oddziałujących na

jezioro można zaliczyć przede wszystkim warunki morfometryczne oraz wskaźnik rozwinięcia linii brzegowej jeziora. Fitoplankton nie ograniczał w istotny sposób przezroczystości wód jeziora wynoszącej maksymalnie ponad 4 m. Biomasa glonów pozostawała na niskim poziomie, korzystnym z punktu widzenia ochrony wód jeziora. Cechą charakterystyczną flory jest różnorodność występujących gatunków makrofitów zanurzonych, które będąc silną konkurencją pokarmową dla fitoplanktonu, przyczyniają się do ograniczenia jego liczby i poprawy warunków fotycznych jeziora. Jezioro Stelchno mieści się w grupie jezior mezotroficznych.

Uzyskane wyniki badań potwierdzają specyficzny charakter jeziora. Jest to obiekt, który ma dobre parametry hydrologiczne-zlewniowe. Jednak jego masa jest podatna na degradację. Nie zakłada się w niej stratyfikacja. Jest to jednocześnie obiekt w zasadzie pozbawiony dopływu wód powierzchniowych ze zlewni. Procesy eutrofizacyjne są zatem w głównej mierze napędzane przez zasilanie wewnętrzne jeziora. Wiosenny wzrost koncentracji chlorofilu, mniejsza przezroczystość i większe stężenia związków biogennych wynikają zapewne z wymieszania wód po stagnacji zimowej i w miarę upływu roku. Dochodzi do wyczerpania zapasów substancji pokarmowych w warstwie trofogenicznej. Stąd przez cały rok jezioro utrzymuje wysokie walory fotyczne. Korzystnie należy ocenić zarybianie jeziora gatunkami drapieżnymi. Konieczne jest również utrzymanie tzw. łąk ramienicowych, gdyż to one odpowiadają za wysoką jakość wód jeziora.

W 2007 roku dokonano pierwszej oceny według zmienionych wytycznych Ramowej Dyrektywy Wodnej. Uzyskano bardzo dobry stan ekologiczny. Ponadto makrofitowy indeks stanu ekologicznego w jeziorze Stelchno wynosił 0,808 i odpowiadał I klasie. Jezioro Stelchno można stawiać jako reper jakości wód jezior na terenie niżu polskiego.

Pozostałe jeziora na terenie gminy nie były badane laboratoryjnie, ale obserwacje stanu ekologicznego, zlewni i dopływów mogą sugerować problemy polegające na nadmiernej eutrofizacji i rozwoju fitoplanktonu. Jeziora Zamkowe, Laskowickie i Lipno posiadają warunki sprzyjające eutrofizacji, głównie poprzez zlewnię i dopływy wód ze zlewni. W lasach na terenie gminy występują jeziora w fazie zaniku: J. Pleśno, i obiekt na północ od jeziora Sinowo. Są to najprawdopodobniej cenne przyrodniczo dystrofy. Pozostałe jeziora leśne: Sinowo, Krowiki Wielkie, Krowiki Małe i Bielskie, posiadają cechy predysponujące do zachowania dobrej jakości wód. Typowa jest dla nich mezo-eutrofia.

Rysunek 9: Zlewnie jezior Stelchno, Zamkowego Laskowickiego i Lipno wymagające szczególnej ochrony przez zanieczyszczeniami powierzchniowymi

Na rys. 9 przedstawiono zlewnie bezpośrednio jezior wymagające szczególnych rygorów odnośnie gospodarki wodno-ściekowej i stosowania praktyk opisanych w Kodeksie Dobrej Praktyki Rolniczej. Ponadto zaznaczono strefy ujściowych odcinków dopływów, w których powinny zostać zachowane makrofity jako elementy systemu filtrowania wód dopływających ze zlewni do wód jeziora.

9.5 Powietrze atmosferyczne

Klimat gminy Jeżewo charakteryzuje się zmiennością i przejściowością. Przede wszystkim pozostaje pod wpływem napływających z różnych kierunków mas powietrza, obdarzonych charakterystycznymi cechami. Obszar leży w regionie klimatycznym wielkich dolin.

Wiatry wieją w ciągu roku głównie z kierunków W i NW. Ich częstotliwość waha się od 40 do 45 % w skali roku. Wiatry wschodnie, południowo-wschodnie i północno-wschodnie

zdarzają się z częstotliwością około 32%. Cisze atmosferyczne pojawiają się zaledwie 6% w skali roku. Średnie roczne prędkości wiatrów wynoszą około 3,1 m/s na wysoczyźnie i 2,6 m/s w obrębie sandrów. Obniżenie prędkości wiatru jest skutkiem tarcia aerodynamicznego terenu. Zachmurzenie w skali roku wynosi około 69%. Średnia roczna temperatura powietrza wynosi dla obszaru gminy 7.5°C. Maksymalna zanotowana temperatura powietrza osiągnęła 39°C, natomiast minimalna -35°C. Średnie roczne temperatury powietrza mogą się wahać w zależności od charakterystyki danego roku. Najniższą średnią roczną temperaturą było 6,2°C zaś najwyższa wyniosła 9,7°C. Przymrozki (minima przy gruncie) osiągają do -37,5°C i mogą pojawiać się do lipca (-0,9°C).

Rejon gminy pozostaje pod wpływem cienia opadowego Grabu Pomorskiego, za którym obserwowane są niższe sumy opadów - zaledwie 510 mm. Liczba dni z opadem w ciągu roku to 150-160 dni. Największe i najintensywniejsze opady notowane są latem. Tak niskie opady sprawiają że pojawia się niedobór wody, określany jako różnica między opadem a parowaniem. Na obszarze gminy jest on na poziomie 200 mm.

Zanieczyszczenie powietrza pochodzi ze źródeł punktowych, liniowych i powierzchniowych. Emisja ze zewidencjonowanych źródeł przemysłowych i komunalnych mierzona jest w skali całego powiatu, w tym przypadku powiatu świeckiego. Sumy emisji dla powiatu przedstawia tabela 4:

Tab. 3. Wielkość emisji zanieczyszczeń do powietrza z obszaru powiatu świeckiego w latach wg. WIOŚ w Bydgoszczy

Emisja zanieczyszczeń [ton/rok]		Emisja zanieczyszczeń pyłowych		Emisja zanieczyszczeń gazowych	
pyłowych	gazowych	ze spalania paliw	przemysłowych	ze spalania paliw	przemysłowych
powiat świecki					
491,3	3223,1	140,1	351,2	2421,1	802
województwo kujawsko-pomorskie					
7020,4	64741,3	5240,9	1779,5	58408,8	6332,4

Wyniki prezentują średni poziom emisji zanieczyszczeń powietrza na tle pozostałych powiatów województwa kujawsko-pomorskiego. Powiat wytwarza 7% sumy zanieczyszczeń emitowanych do powietrza w województwie. Dobra jakość powietrza wynika pośrednio z braku na terenie powiatu istotnych źródeł emisji substancji do powietrza. Obserwowany na obszarze województwa spadek emisji zanieczyszczeń do powietrza sprawia, że zanieczyszczenia ze źródeł przemysłowych odchodzą na dalszy plan, a na pierwszy plan wyłania się problem zanieczyszczenia ze źródeł niskiej emisji – indywidualnych źródeł ciepła, funkcjonujących głównie w sezonie grzewczym.

Wojewódzki inspektor ochrony środowiska dokonał oceny poziomów substancji w powietrzu w danej strefie za rok poprzedni oraz odrębnie dla każdej substancji dokonuje klasyfikacji stref. Klasyfikację wykonuje się odrębnie ze względu na ochronę zdrowia ludzi i odrębnie ze względu na ochronę roślin. Wynikiem oceny dla wszystkich substancji podlegających ocenie jest zaliczenie strefy do jednej z klas:

- klasa A - jeżeli stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy nie przekraczają odpowiednio poziomów dopuszczalnych, poziomów docelowych, poziomów celów długotermi-

nowych,

- klasa B - jeżeli stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalne lecz nie przekraczają poziomów dopuszczalnych powiększonych o margines tolerancji,
- klasa C - jeżeli stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalne powiększone o margines tolerancji, a w przypadku gdy margines tolerancji nie jest określony – poziomy dopuszczalne, poziomy docelowe, poziomy celów długoterminowych.

Dla stref, w których został przekroczony poziom dopuszczalny powiększony o margines tolerancji albo poziom docelowy, sejmik województwa określa w drodze uchwały program ochrony powietrza (POP).

Według klasyfikacji dokonanej ze względu na ochronę zdrowia ludzi wszystkie 15 stref, w tym strefa powiatu świecko-chełmińskiego, znalazło się w klasie C ze względu na stężenie benzo(a)pirenu. O zaliczeniu do niekorzystnej klasy C w 2007 roku zdecydowały stężenia średnie roczne benzo(a)pirenu we wszystkich 11 stacjach pomiarowych na terenie województwa.

Klasyfikacja stref ze względu na ochronę roślin okazała się bardzo korzystna dla wszystkich 11 klasyfikowanych stref – wszystkie znalazły się w klasie A, nie ma więc konieczności przygotowania programów ochrony powietrza dla tego kryterium. Strefa chełmińsko-świecka w tej klasyfikacji w okresie od 2002 do 2006 roku wypadła korzystnie mieszcząc się w klasie A. Jedynie w 2003 roku uzyskano klasę B.

Dokonane oceny jakości powietrza ukazują, że strefa powiatu świecko-chełmińskiego jest wolna od zanieczyszczeń przemysłowych, o czym świadczy chociażby brak obniżonych klas w ocenie rocznej oraz zarejestrowany bilans emisji. Ponadto notowane w Świeciu stężenia zanieczyszczeń pozostają na stosunkowo niskim poziomie. Zmiana zasad klasyfikacji spowodowała, że w 2007 roku powiat, podobnie jak całe województwo, uznane zostało za nadmiernie zanieczyszczone, ponieważ stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekroczyły poziomy dopuszczalne powiększone o margines tolerancji, a w przypadku gdy margines tolerancji nie jest określony – poziomy dopuszczalne, poziomy docelowe, poziomy celów długoterminowych. Stąd wynika konieczność opracowania Programu Ochrony Powietrza. Odpowiedzialnością za zanieczyszczenie powietrza można obarczyć w głównej mierze emisję niską z indywidualnych źródeł grzewczych. Teren opracowania POP obejmuje jednak jedynie centrum Świecia i fragment dzielnicy Przechowa. Teren opisywanej gminy Jeżewo oceniony został pozytywnie.

Na obszarze gminy występują dwa rejony charakteryzujące się wysokimi frekwencjami występowania poszczególnych typów topoklimatów:

rejon wysoczyzny charakteryzuje się przewagą topoklimatów:

- topoklimatów terenów płaskich, otwartych – są to topoklimaty korzystne dla budownictwa mieszkaniowego ze względu na dobre warunki termiczne i wilgotnościowe oraz możliwość przewietrzania. Zieleń powinna być wprowadzana jedynie w celach estetycznych tak, by nie hamowała wymiany powietrza, a jednocześnie zabezpieczała przed dużymi prędkościami wiatrów w strefie przypowierzchniowej teren;

- topoklimat obszarów o zwartej zabudowie mieszkaniowej – ten typ topoklimatu charakteryzuje się warunkami, które wykazują znaczne amplitudy temperatury powietrza oraz wilgotności, zmniejszoną wentylację oraz zwiększone zanieczyszczenie powietrza (tlenek węgla, tlenki azotu, dwutlenek siarki oraz pyły). Ważne jest dla tych obszarów utrzymanie układu zieleni sprzyjającego przewietrzaniu;

rejony zalesione

- topoklimat terenów leśnych charakteryzuje się złagodzonymi stanami pogody, zwiększoną wilgotnością, obniżoną amplitudą powietrza i zwiększonym parowaniem. Zmniejszeniu ulegają również prędkości wiatrów. Pojawia się natomiast większa niż na terenach otwartych ilość alergenów w powietrzu;

lokalnie i astrefowo występuje topoklimat

- topoklimat terenów podmokłych – typ ten zaliczany jest do niekorzystnych z punktu widzenia osadnictwa. Niekorzystnie prezentuje się tu bilans energetyczny, warunki wilgotnościowe i termiczne. Często na tych obszarach są inwersje termiczne oraz mgły. W okresach ciepłych odczuwalne stają się parności a w porze chłodnej tzw. „mokre zimno”, w całej dolinie występują inwersje temperatury.

Występowanie poszczególnych typów topoklimatów uzależnione jest od lokalnych warunków środowiskowych, niemniej jednak wspomniane typy topoklimatów determinują między innymi sposoby przyszłego zagospodarowania terenów, szczególnie w odniesieniu do terenów podmokłych i zagłębień w powierzchni ziemi.

9.6 Szata glebowa

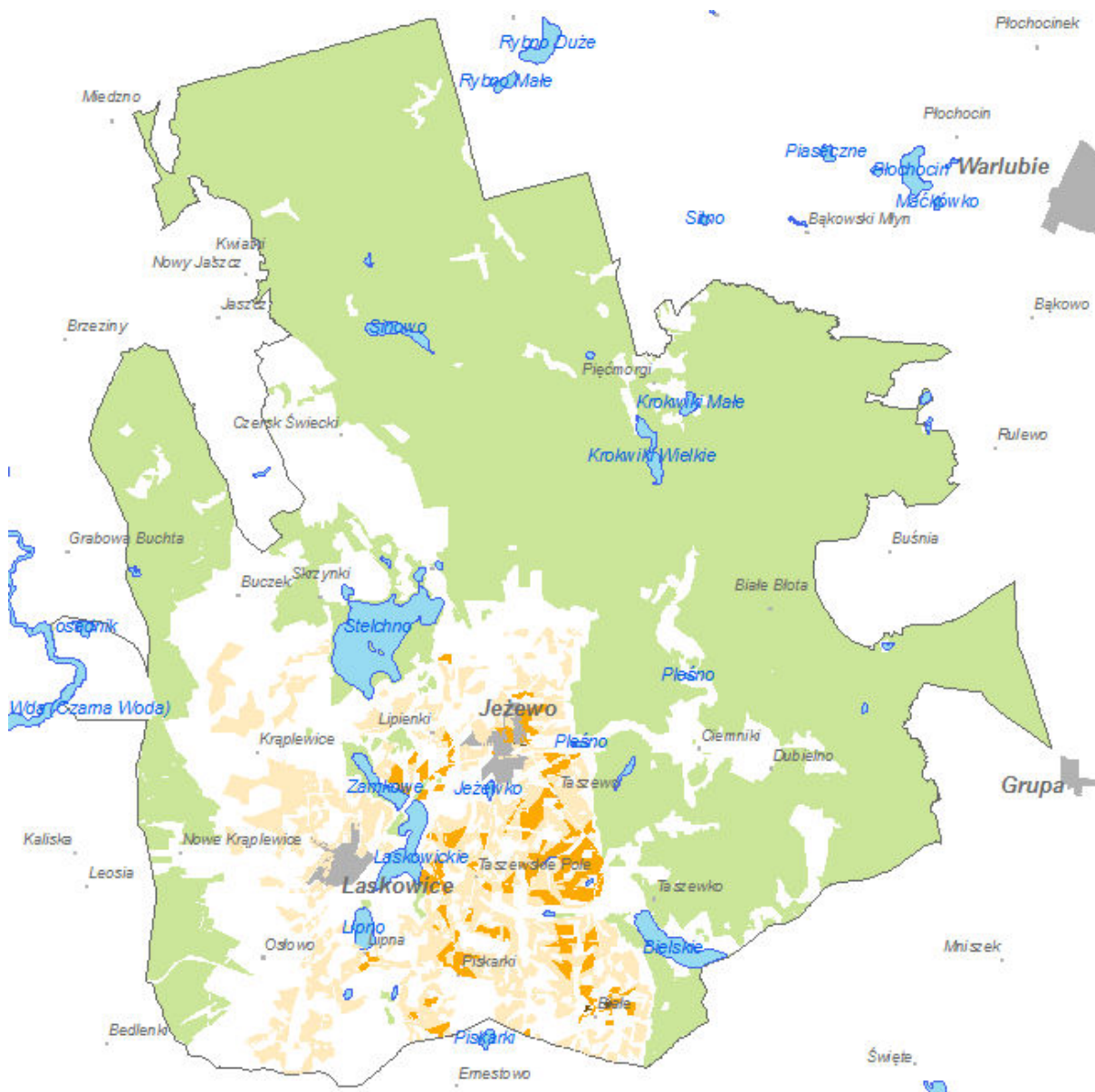
Obszar gminy Jeżewo należy do grupy terenów o umiarkowanej przydatności dla rolnictwa. Głównym uwarunkowaniem rozwoju struktury agrarnej są wysokiej jakości gleby. Na wysoczyźnie świeckiej i na obszarach sandrów wytworzyły się odrębne genetycznie typy gleb. Na wysoczyźnie dominują tereny z glebami brunatnymi właściwymi i brunatnymi kwaśnymi i płowymi, wytworzonymi na piaskach gliniastych i glinach. Są to gleby kompleksu 2 i od 3 do 5. Mają one dobre parametry dla produkcji rolniczej. W zalesionej części gminy pojawiają się gleby bielicoziemne, glejobielice i rdzawe. Lokalnie pojawiają się gleby bielicoziemne lub rdzawe na utworach eolicznych.

Gleby stały się podstawą rozwoju poszczególnych rodzajów rolnictwa. Na terenie gminy, w zależności od lokalnych warunków glebowych, występują głównie uprawy zbóż. Wg GUS, na terenie gminy Jeżewo gospodarka rolna prowadzona jest na 5160 ha, z czego użytki rolne stanowią 90% a 3,6% lasy. W grupie użytków rolnych dominują grunty orne – 75,8% nad łąkami – 9,3%. Pola o powierzchni łącznej 3783 ha obsiewane są zbożami (82,3%), roślinami przemysłowymi (5,5%) oraz ziemniakami (5,4%). Wśród zbóż przeważają przenieżyto (833 ha) i pszenica (21,9 ha).

Na wysoczyźnie występują gleby o wysokiej przydatności dla rolnictwa: kompleksu pszennego i pszenno-żytniego. Strefa występowania tych gleb kończy się na północy na linii jeziora Stelcho. Dalej przeważają słabsze gleby na piaskach gliniastych i piaskach w kompleksach przydatności rolniczej 6 i 7. Na przeważającym obszarze gleby zaliczane są do słabszych kompleksów rolnych: żytnio-ziemniaczanych, zbożowo -pastewnych lub jako trwa-

łe użytki zielone.

Ochrona gleb na terenie gminy Jeżewo powinna skoncentrować się na ochronie najcenniejszych gleb z punktu widzenia potrzeb rolnictwa.

Rysunek 10: Występowanie gleb o wysokiej przydatności dla rolnictwa
(barwa beżowa – gleby klas IIIb, barwa pomarańczowa – gleby klasy IIIa, barwa brązowa – gleby klasy II)

9.7 Szata roślinna, świat zwierzęcy

Gmina Jeżewo ma obszar 155,93 km², w tym użytki rolne stanowią 36% a leśne: 52% powierzchni. Lasy w przeważającej części są publiczne i pozostają w zarządzie Lasów Państwowych w dwu nadleśnictwach: Dąbrowa i Osie. Dominującym gatunkiem drzewostanu jest sosna – 90 % oraz modrzew, dąb, brzoza, olcha i buk.

Na terenie gminy działa sześć kół łowieckich. Do gatunków zwierząt łownych występujących w gminie należą : jeleń szlachetny, daniel, sarna, dzik, zając, kuropatwa i lis.

Jednym z najcenniejszych obiektów przyrodniczych gminy jest jezioro Stelchno. Cechuje je bardzo urozmaicone dno oraz ciekawa linia brzegowa (3 zatoki z ciekawą roślinnością). Jezioro Stelchno należy do typu ramienicowego. Jego fitolitoral posiada powierzchnię 74,44 ha. co stanowi 48% powierzchni całego zbiornika. Podczas badań przeprowadzonych w 2009 roku wyróżniono 12 zbiorowisk roślinnych w 9 równomiernie rozmieszczonych transektach. Roślinność pokrywała 98,97 % powierzchni całego fitolitoralu. Średnia wartość występowania roślin wyniosła 4,8 m, co jest wartością znaczącą. Cechą charakterystyczną jeziora Stelchno są łąki podwodne zbudowane z łanów ramienicy omszonej, wywłócznika kłosowego, rogatka sztywnego oraz kryniczniczy tęgłej. Wykształciły się również kępy osoki aloesowatej oraz rdestnicy pływającej i połyskującej.

Biocenozy

Dominującymi zbiorowiskami roślinnymi w Gminie Jeżewo są lasy stanowiące ok. 53% powierzchni gminy. Największą powierzchnię zajmują bory świeże. Gleby leśne to przede wszystkim gleby rdzawe i bielcowe charakterystyczne dla siedlisk borowych. Pozostałe typy gleb występują fragmentarycznie. Uwilgotnienie gleb leśnych zależy od wielkości bieżących rocznych opadów atmosferycznych ponieważ gospodarka wodna w przeważającej części ma charakter przemysłowy.

Dobry wzrost oraz względnie duże zróżnicowanie runa i warstwy krzewów wskazują stosunkowo żyzne siedliska borowe. Wraz z dominującą sosną zwyczajną domieszkowo występuje brzoza brodawkowata, a w warstwie podszytu dąb szypułkowy, jarząb pospolity, jałowiec zwyczajny. W runie borów, oprócz najczęściej spotykanych mchów występują także gatunki roślin objętych ochroną (widłak goździsty, paprotka zwyczajna, konwalia majowa, krużyna pospolita).

Na terenach położonych w pobliżu cieków i zbiorników wodnych, z wysokim poziomem wód gruntowych, występują zbiorowiska łąkowe i olszowe, zadrzewienia wierzbowe oraz zbiorowiska roślinności torfowiskowej i szuwarowej. Powierzchnie te mimo iż są niewielkie, mają duże znaczenie dla gospodarki leśnej oraz są ważne ze względów krajobrazowych. Bardzo małe powierzchnie pokrywa roślinność lasów świeżych (grądów).

Stosunkowo małe powierzchnie na terenie gminy zajmują łąki i pastwiska. Na skutek gospodarki człowieka (zwłaszcza odwodnień) zbiorowiska roślinności łąkowej uległy degradacji polegającej na uproszczeniu ich składu gatunkowego co powoduje zmniejszenie ich wartości krajobrazowych. Obecnie są to zbiorowiska łąk świeżych z dużym udziałem pospolitych gatunków roślin (głównie traw) takich jak: kupkówka pospolita, kłosówka wełnista, wiechlina łąkowa, wiechlina zwyczajna, wyczyniec łąkowy, tomka wonna, jaskier ostry, mozga trzcinowata, szczaw zwyczajny. Nieprawidłowa agrotechnika na terenach łąk i pastwisk doprowadza w niektórych rejonach do rozwoju płatów pokrywy zwyczajnej i ostrożnia polnego.

Na siedliskach podmokłych, w obniżeniach terenu oraz w pobliżu zbiorników wodnych płynących i cieków występują zbiorowiska turzyc wysokich (turzyca prosowata, turzyca zastrzona, turzyca błotna) wraz z trzęślicą modrą, siedmiopalcznikiem błotnym i jaskrem wielkim. Zbiorowiska szuwarowe z wartościowymi i atrakcyjnymi gatunkami roślin, zajmują niewielkie powierzchnie zachowane w rejonach o mało zmienionych stosunkach wodnych.

Na części porzuconych gruntach ornych następuje naturalny proces sukcesji wtórnej.

W jego początkowej fazie dominują gatunki typowo segetalnych chwastów, następnie zaznacza się dominacja światłożądnych traw po czym teren zaczynają porastać krzewy i drzewa. W warunkach siedliskowych gminy grunty porolne pokrywa najczęściej kilku – kilkunastoletni nalot sosny zwyczajnej i brzozy brodawkowatej.

Na terenach przesuszonych rozwijają się zbiorowiska muraw napiaskowych z takimi gatunkami jak: kostrzewa czerwona, szczotlicha siwa, kocanki piaskowe, szczaw polny, zawiąg pospolity. Zbiorowiska takie rozwijają się też na porzucanych gruntach ornych najslabszych klas bonitacji.

Krajobraz gminy wzbogacany jest przez śródpolne miedze porośnięte przez roślinność segetalną i krzewy. Zachowane wzdłuż niektórych rowów melioracyjnych wierzby występują często z krzewami czeremchy zwyczajnej i dzikiego bzu czarnego oraz drzewami olszy czarnej.

Szata roślinna gminy mimo dominacji borów i nasadzeń sosnowych cechuje się dość dużą bioróżnorodnością, co uwidacznia się na poziomie flory i zbiorowisk roślinnych. Naturalna flora wzbogacona została przez gatunki rosnące w układach ekologicznych półnaturalnych i antropogenicznych, takich jak np. lasy ze zmienionymi drzewostanami, użytki zielone, śródleśne agrocenozy, szlaki komunikacyjne, potorfia itp.

Na analizowanym terenie stwierdzono występowanie ponad 50 chronionych lub rzadkich albo zagrożonych gatunków roślin naczyniowych. Ochroną objęte są również niektóre gatunki porostów i grzybów. Stosunkowo wysoka liczba taksonów podlegających ochronie wskazuje na dużą różnorodność ekosystemów.

Charakterystyka fitosocjologiczna lasów

Badania i obserwacje fitosocjologiczne wykazały, że w lasach analizowanego terenu stopień naturalności zespołów jest silnie zróżnicowany. Naturalne i względnie naturalne zbiorowiska leśne występują głównie na siedliskach boru świeżego oraz na siedliskach higrofilnych (łęgi - zw. *Alno-Padion* i olsy – kl. *Alnetea glutinosae*). Najczęściej silnej degeneracji uległy zespoły leśne na siedliskach słabo uwilgotnionych (las świeży i mieszany).

Poniżej przedstawiono krótką charakterystykę zespołów leśnych.

Bór suchy – chrobotkowy *Cladonio-Pinetum*

Porasta szczyty wydm lub wyjąłwione gleby porolne. Cechuje go specyficzny charakter dna lasu porośniętego przez liczne gatunki porostów z rodzaju *Cladonia* (chrobotek) i płucnicę islandzką *Cetraria islandica*. Drzewostan tego zespołu charakteryzuje się bardzo niską bonitacją.

Subkontynentalny bór świeży *Peucedano-Pinetum*

Zajmuje najczęściej zbocza i szczyty wydm. Gatunkiem panującym w drzewostanie jest sosna pospolita *Pinus silvestris*, a w podszycie - jałowiec pospolity *Juniperus communis*. W runie występują gatunki typowe dla borów takie jak np. borówka brusznica *Vaccinium vitis-idaea*, borówka czernica *V. myrtillus* i pszeniec zwyczajny *Melampyrum pratense*, oraz gatunki charakterystyczne dla zespołu: kokoryczka wonna *Polygonatum odoratum*, konwalia majowa *Convallaria majalis*, nawłóć pospolita *Solidago virga-aurea* i gorysz pagórkowy *Peucedanum oreoselinum*. Dno boru pokryte jest zwartym kobiercem mchów, tworzonym głównie przez ro-

kiet pospolity *Entodon schreberi* i widłoząb falisty *Dicranum undulatum*.

Suboceaniczny bór świeży *Leucobryo-Pinetum*

Wikaryzujący zespół boru świeżego - suboceaniczny bór świeży *Leucobryo-Pinetum* porasta płaszczyny międzywydmowe oraz w dolne, zwłaszcza północne partie zboczy wydmowych. Wyróżnia go warstwa zielna, w której łanowo rośnie śmiełek pogięty *Deschampsia flexuosa*.

Subkontynentalny bór mieszany *Quercus roboris-Pinetum*

W naturalnych płatach boru mieszanego drzewostan współtworzą sosna zwyczajna i dąb szypułkowy *Quercus robur*, z domieszką brzozy brodawkowanej. Najczęściej jednak dąb występuje w niższych warstwach drzewostanu. W podszycie najczęściej rosną: kruszyna, jaźń pospolity i jałowiec pospolity. W runie obok gatunków borowych występują rośliny o szerszej amplitudzie ekologicznej np. konwalia majowa *Convallaria majalis*, trzcinnik leśny *Calamagrostis arundinacea*, orlica pospolita *Pteridium aquilinum* i inne.

Łęg ze związku *Alno-Padion*

Zespoły łęgowe (głównie łęgu olszowo-jesionowego), rozwijają się nad rzekami, w pobliżu jezior i wokół zabagnień. Drzewostan tworzy dominująca olsza czarna z domieszką jesionu i czasem brzozy omszonej. W podszycie najczęściej rosną: bez czarna *Sambucus nigra*, czeremcha zwyczajna *Prunus padus* i chmiel zwyczajny. W wielopoziomowym runie zwykle występują: bodziszek cuchnący *Geranium robertianum*, czartawa pospolita *Circaea lutetiana*, kuklik zwyczajny *Geum urbanum*, niecierpek pospolity *Impatiens noli-tangere*, pokrzywa zwyczajna *Urtica dioica*, przytulia czepna *Galium aparine*, śledzienica skrętolistna *Chrysosplenium alternifolium* i wiechlina zwyczajna *Poa trivialis*.

Ols porzeczkowy *Ribo nigri-Alnetum*

Podtopione lasy z panującą olszą czarną - olsy z klasy *Alnetea glutinosae* rozwijają się one w postaci zespołu olsu porzeczkowego *Ribo nigri-Alnetum*. Nieduże powierzchniowo płyty występują wokół lokalnych zabagnień lub i torfowisk. Warstwę drzew w tym zbiorowisku tworzy olsza czarna *Alnus glutinosa*. Niekiedy w domieszce rosną wierzby drzewiaste *Salix fragilis* i *S. alba*. Warstwę podszytu tworzą: wierzba szara *Salix cinerea*, wierzba uszata *S. aurita*, kruszyna *Frangula alnus* i podrost olszy czarnej. W runie dominują rośliny olsowe z klasy *Alnetea glutinosae* i szuwarowe z klasy *Phragmitetea*. Runo leśne ma zwykle mozaikowy charakter - pomiędzy kępami drzew skupiają się rośliny miejsc silnie zabagnionych (szuwarowe, olsowe, łąkowe ze zw. *Calthion*), a wokół drzew, słabiej znoszące podtopienie – gatunki łęgowe i łąkowe.

Grąd subkontynentalny *Tilio-Carpinetum*

Lasom liściastym o charakterze łąkowym nie sprzyjają uwarunkowania siedliskowe na terenie gminy. Większość siedlisk lasów i lasów mieszanych została dawno zamieniona na grunty rolne. Potencjalne siedliska gradu subkontynentalnego występują na niewielkich powierzchniach. Część z nich porastają obecnie monokultury sosny. Takie powierzchnie leśne wyróżnia obecność klonu polnego *Acer campestre*, kostrzewy różnolistnej *Festuca heterophylla*, świerżbka gajowego *Chaerophyllum temulum*, jaskra różnolistnego *Ranunculus auricomus* i fiołka przedziwnego *Viola mirabilis*.

Na fragmentach dobrze zachowanych grądów gatunkami głównymi w drzewostanie są grab,

dąb szypułkowy i lipa drobnolistna (*Tilia cordata*). W warstwie podrostu występują leszczyna pospolita (*Corylus avellana*), trzmielina pospolita (*Euonymus europaea*), czereemcha zwyczajna (*Prunus padus*) i jarzab pospolity (*Sorbus aucuparia*).

Fauna

Teren gminy jest bogaty w gatunki zwierzyny łownej. Z informacji zabranych od kół łowieckich wynika, że w okolicznych lasach stwierdzono występowanie następujących gatunków:

- jeleń (*Cervus elaphus*),
- sarna (*Capreolus capreolus*)
- dzik (*Sus scrofa*)
- zając (*Lepus europaeus*)
- królik (*Oryctolagus cuniculus*)
- lis (*Vulpes vulpes*)
- borsuk (*Meles meles*)
- kuna leśna (*Martes martes*)
- piżmak (*Ondatra zibethicus*)

Na terenach zurbanizowanych, polach uprawnych, łąkach oraz jeziorach odnotowano obecność następujących gatunków ptaków:

- kuropatwa (*Perdix perdix*)
- kaczka krzyżówka (*Anas platyrhynchos*)
- cyranka (*Anas quer-quer-quer*)
- łyska (*Fulica atra*)
- myszołów zwyczajny (*Buteo buteo*)
- jastrząb gołębiarz (*Accipiter gentilis*)
- bażant (*Phasianus colchicus*)
- bogatka (*Parus major*)
- gawron (*Corvus frugilegus*)
- kawka (*Corvus monedula*)
- mazurek (*Passer montanus*)
- modraszka (*Cyanistes caeruleus*)
- sierpówka (*Streptopelia decaocto*)
- sikora uboga (*Poecile palustris*)
- sójka (*Garrulus glandarius*)

- sroka (*Pica pica*)
- wrona siwa (*Corvus cornix*)
- wróbel (*Passer domesticus*)

Podczas wizji lokalnych na terenie gminy stwierdzono występowanie 2 gatunków gadów i 7 gatunków płazów, które wszystkie objęte są ochroną:

- jaszczurka zwinka (*Lacerta agilis*)
- jaszczurka - padalec (*Anguis fragilis*)
- ropucha szara (*Bufo bufo*)
- ropucha zielona (*Bufo viridis*)
- rzekotka drzewna (*Hyla arborea*)
- żaba trawna (*Rana temporaria*)
- żaba moczarowa (*Rana arvalis*)
- żaba wodna (*Rana esculenta*)
- żaba jeziorkowa (*Rana lessonae*).

W zakresie funkcjonowania biologicznego, które obejmuje procesy sukcesji, regeneracji lub degeneracji roślinności i wzajemnego zasilania biologicznego terenów, ujmowane w koncepcji bioróżnorodności, a także migracje zwierząt, obszar gminy znajduje się na etapie lokalnej sukcesji roślinności w obrębie terenów nieuprawianych. Stopień wymiany genetycznej szaty roślinnej jest wysoki, co wyraża się generalnie dobrym stanem zdrowotnym drzewostanu. Tereny leśne sandrów stanowią ważne szlaki migracyjne pomiędzy doliną Wisły a Borami Tucholskimi. Obszarem dolin Wdy i Mątwy następuje migracja, toteż funkcjonowanie obszaru wyznacza się stanem jakości wód, ciągłością kompleksów leśnych i brakiem barier utrudniających migrację.

Na terenach zabudowy wsi równowaga środowiskowa jest zniekształcona. Są to tereny zabudowane, zainwestowane. Dodatkowo, selektywny dobór gatunków głównie roślin przemysłowych, uprawnych i ozdobnych, sprawia, że obszary wsi są pozbawione silnych więzi syntropijnych. Funkcjonowanie środowiska opisywanych terenów jako całości można ocenić na silnie uzależnione od sposobów zainwestowania poszczególnych działek.

9.8 Prawne formy ochrony przyrody

Na terenie gminy Jeżewo znajdują się obszary objęte prawną ochroną przyrody. Niemniej dotyczą one niemal wyłącznie terenów leśnych Nadleśnictwa Dąbrowa, wsi położonych w obrębie lasów lub terenów rolnych na północ do Jeżewa.

Wdecki Park Krajobrazowy

podstawa prawna zawarta w:

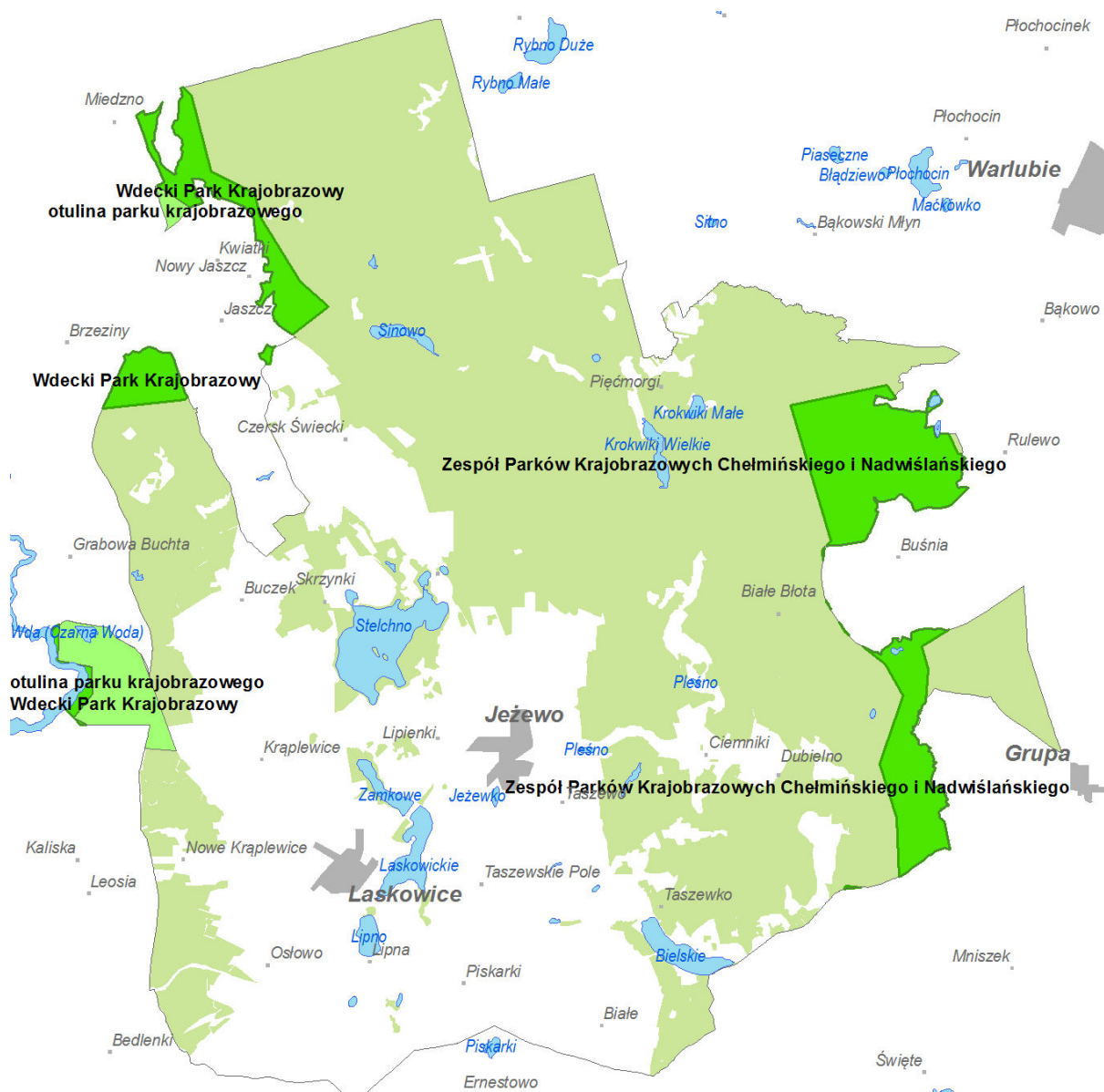
- rozporządzenie nr 52/93 Wojewody Bydgoskiego z dnia 16.02.1993r. (Dz. U. Woj. Bydg. nr 10 z dnia 27.07.1993);

- rozporządzenie nr 29/2004 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z dnia 02.11.2004 (Dz. U. Woj. Kuj.-Pom. z 2004 r., nr 111, poz. 1888).

Celem ochrony Parku są unikalne walory krajobrazowe, przyrodnicze, historyczne i kulturowe. Park wraz z otuliną objął swym zasięgiem obszar 23 786,39 ha, z czego 4 609,15 ha stanowi otulina. Na terenie gminy Jeżewo znajduje się zaledwie 1,47% powierzchni Parku i 1,94% powierzchni otuliny parku. Z obszaru gminy w granice Parku wchodzi niewielki obszar leśny na północ od wsi Buczek, fragment lasów na północ od Czerska Świeckiego oraz fragment zalesionego zbocza doliny Wdy. W obszarze otuliny Parku znalazły się tereny rolne oraz zakłady mięsne i ferma w Krąplewiczach.

Do ważnych zagrożeń środowiska parku należą:

- intensywna zabudowa letniskowa w pobliżu jezior i rzek (m.in. pola kempingowe i karawangi) wraz z masowym użytkowaniem rekreacyjnym akwenów,
- zmiany stosunków wodnych, eutrofizacja siedlisk oligotroficznych oraz zanieczyszczenie wód, eksploatacja kopalin - torfu, kredy, piasku,
- kłusownictwo i drapieżnictwo (norka amerykańska, lis, zwierzęta domowe),
- postępująca zabudowa rozproszona,
- zbyt intensywna gospodarka łąkowa lub lokalnie całkowite porzucenie pasterstwa,
- wzmożony transport drogowy wraz z uciążliwym hałasem.

Rysunek 11: Granice parków krajobrazowych i otuliny parku krajobrazowego
(barwa zielona – park krajobrazowy, barwa jasnozielona – otulina parku krajobrazowego)

Zespół Parków Krajobrazowych Chełmińskiego i Nadwiślańskiego

podstawa prawna zawarta w:

- rozporządzenie nr 6/2009 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z dnia 13 maja 2009 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie Nadwiślańskiego Parku Krajobrazowego;
- rozporządzenie nr 19/2005 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z dnia 8 września 2005 r. w sprawie Chełmińskiego Parku Krajobrazowego;
- rozporządzenie nr 20/2005 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z dnia 8 września 2005 r. w sprawie Nadwiślańskiego Parku Krajobrazowego;
- zarządzenie nr 349/2005 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z dnia 8 września 2005 r. w sprawie Zespołu Parków Krajobrazowych Chełmińskiego i Nadwiślańskiego wraz z uzasadnieniem.

Zespół parków krajobrazowych obejmuje ochroną dolinę dolnej Wisły oraz niektóre tereny dolin rzek uchodzących do Wisły. Na terenie gminy Jeżewo ochroną w ramach zespołu parków objęte są wyłącznie tereny leśne w dolinie Maławy przy wschodniej granicy gminy. Zespół parków nie posiada otuliny na terenie gminy Jeżewo.

Wschodni Obszar Chronionego Krajobrazu Borów Tucholskich

podstawa prawna zawarta w:

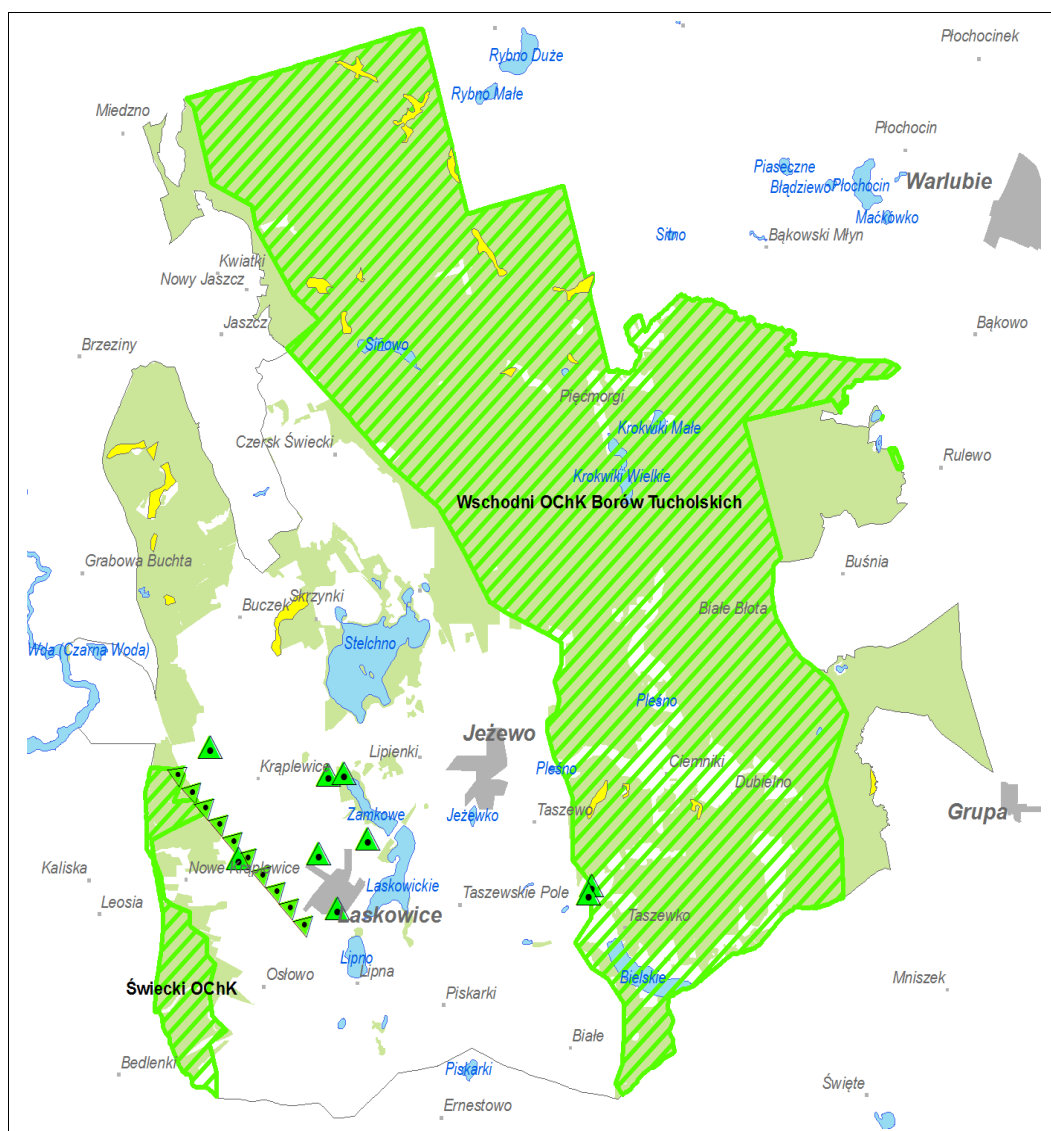
- rozporządzenie nr 9/91 Wojewody Bydgoskiego z dnia 14 czerwca 1991 r. (Dz. U. Województwa Bydgoskiego z 1991 r., nr 17, poz. 127);
- rozporządzenie nr 145/94 Wojewody Bydgoskiego z dnia 17 czerwca 1994 r. (Dz. U. Województwa Bydgoskiego z 1994 r., nr 10, poz. 102);
- rozporządzenie nr 46/99 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z dnia 25 marca 1999 r. (Dz. U. Województwa Kujawsko-Pomorskiego z 1999r., nr 19, poz. 117);
- rozporządzenie nr 11 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z dnia 9 czerwca 2005 r. (Dz. U. Województwa Kujawsko-Pomorskiego z 2005r., nr 72, poz. 1375).

Stanowi on równinę sandrową ze znacznym udziałem wód powierzchniowych o dużych walorach przyrodniczych, krajobrazowych i rekreacyjnych i jest pomostem ekologicznym między parkami krajobrazowymi Wdeckim i Nadwiślańskim. Lasy stanowią około 84% powierzchni. Tą formą ochrony objęty jest cały kompleks leśny we wschodniej części gminy Jeżewo, łącznie z terenami wsi Dubielno, Ciemniki, Pięćmorgi i części wsi Taszewo. Nakazem w obrębie OChK jest racjonalna gospodarka leśna, polegająca na zachowaniu różnorodności biologicznej siedlisk kompleksu Borów Tucholskich.

Świecki Obszar Chronionego Krajobrazu

podstawa prawna zawarta w:

- rozporządzenie nr 145/94 Wojewody Bydgoskiego z dnia 17 czerwca 1994 r. (Dz. U. Województwa Bydgoskiego z 1994 r., nr 10, poz. 102);
- rozporządzenie nr 46/99 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z dnia 25 marca 1999 r. (Dz. U. Województwa Kujawsko-Pomorskiego z 1999r., nr 19, poz. 117);
- rozporządzenie nr 11 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z dnia 9 czerwca 2005 r. (Dz. U. Województwa Kujawsko-Pomorskiego z 2005r., nr 72, poz. 1375).

Rysunek 12: Rozmieszczenie obszarów i obiektów ochrony przyrody

(zielony szraf – obszary chronionego krajobrazu, żółty poligon – użytki ekologiczne, trójkąty – pomniki przyrody)

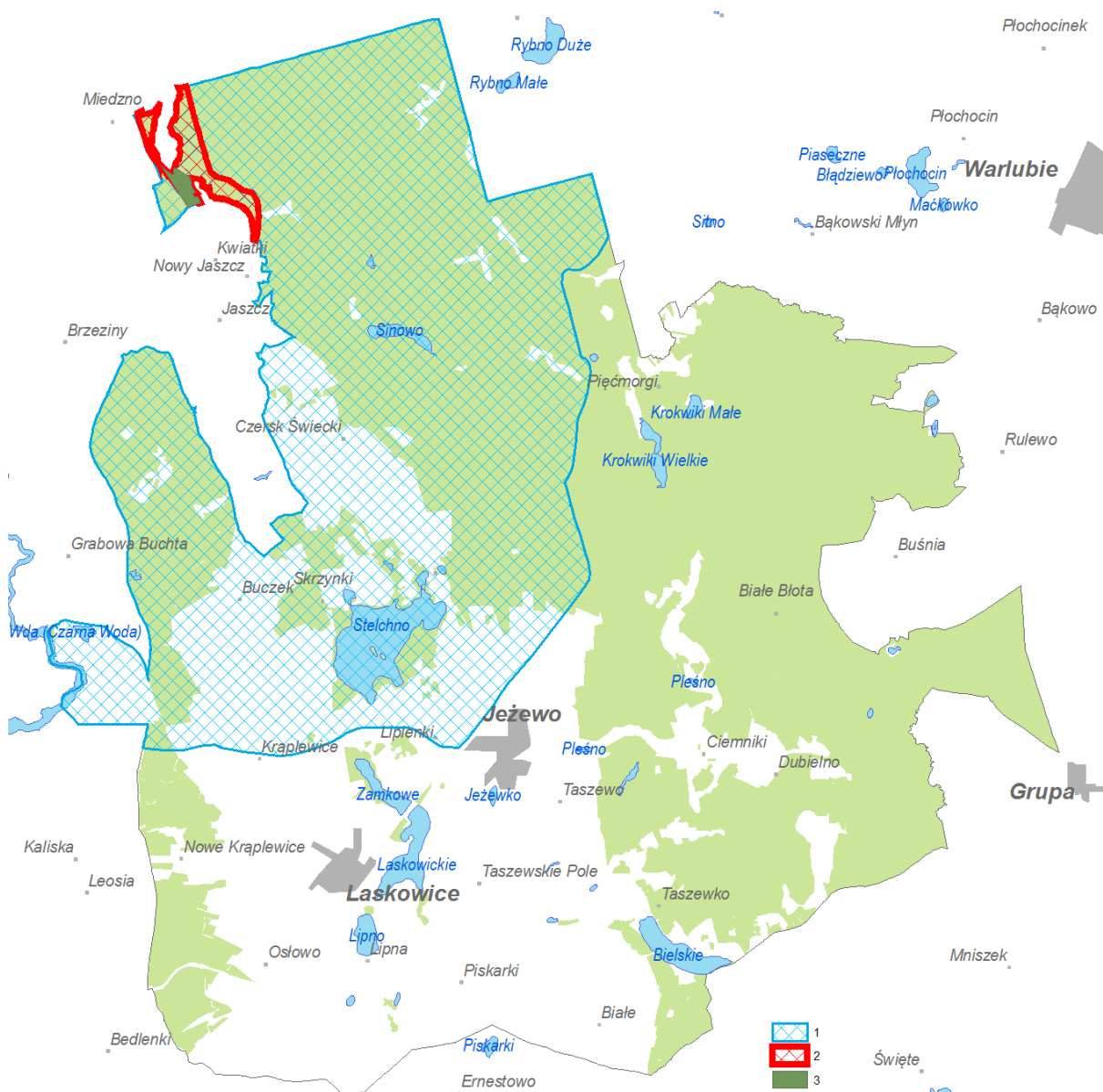
Celem ochrony obszaru jest racjonalna gospodarka leśna, polegająca na zachowaniu różnorodności biologicznej siedlisk Wysoczyzny Świeckiej.

Ponadto na terenie gminy znajdują się **użytki ekologiczne** – 21 bagiennych i łąkowych użytków ekologicznych. Są to tereny na gruntach organicznych: łąki i torfowiska stanowiące enklawy śródleśne. Występują wyłącznie w obszarze jednostek leśnych Nadleśnictwa Dąbrowa.

Spośród **pomników przyrody** występują wyłącznie drzewa. Na terenie gminy znajduje się jedna przydrożna aleja dębowa na odcinku drogi wojewódzkiej Laskowice-Krąplewice, parkowe zespoły drzew pomnikowych w Laskowicach i Taszewie oraz pojedyncze drzewa w Laskowicach, Krąplewicach i Taszewie.

Ponadto w północnej części gminy znajduje się niewielki **obszar zespołu przyrodniczo – krajobrazowy "Dolina rzeki Sobińska Struga"**, który przebiega przez tereny gmin Osie, Jeżewo i Warlubie, o powierzchni ogólnej – 335,47 ha. Dolinę otaczają liczne łąki, murawy o charakterze kserotermicznym i acidofilnym. Lasy otaczające rzekę mają charakter grądów oraz olsów. Na zboczach występują obszary źródliskowe. Najcenniejszym obszarem

są tereny leżące przy jeziorze Miedzno, na których kształtują się zbiorowiska turzyc wysokich i łożowisk. Jest to siedlisko liczego ptactwa wodno – błotnego, jak również rzadkich roślin chronionych. Podstawę ochrony opisano w rozporządzeniu nr 14/97 Wojewody Bydgoskiego z 1997 roku.

Rysunek 13: System ochrony przyrody gminy Jeżewo c.d.

- 1 – obszar specjalnej ochrony ptaków – Bory Tucholskie PLB220009
- 2 - obszar mający znaczenie dla wspólnoty – Sandr Wdy PLH040017
- 3 - zespół przyrodniczo – krajobrazowy "Dolina rzeki Sobińska Struga"

Ostatnio na terenie gminy powstały również obszary Natura 2000. Są to:

- **obszary mające znaczenie dla wspólnoty – Sandr Wdy PLH040017** niewielki obszar w okolicy zespołu przyrodniczo – krajobrazowego "Dolina rzeki Sobińska Struga" na terenie Nadleśnictwa Dąbrowa. Jeden z najcenniejszych przyrodniczo fragmentów Borów Tucholskich, położony na równinie sandrowej, w którą głęboko wcina się Wda i jej dopływy. W rynnach polodowcowych i zagłębieniach wytopiskowych położone są

rozmaite cenne ekosystemy wodne i bagienne. Zagrożeniem jest zabudowa rekreacyjna nad Wdą. Terenów gminy Jeżewo zagrożenia te jednak nie dotyczą.

- **obszar specjalnej ochrony ptaków – Bory Tucholskie PLB220009**

W ostoi występuje co najmniej 28 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, 6 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK). Gniazduje tu 107 gatunków ptaków. W okresie lęgowym obszar zasiedla co najmniej 1% populacji krajowej (C3 i C6) następujących gatunków ptaków: bielik (PCK), kania czarna (PCK), kania ruda (PCK), podgorzałka (PCK), puchacz (PCK), rybitwa czarna, rybitwa rzeczna, zimorodek, żuraw, gągoł, nurogęś, tracz długodzioby (PCK); w stosunkowo wysokim zagęszczeniu (C7) występuje błotniak stawowy. W okresie wędrówek występuje co najmniej 1% populacji szlaku wędrówkowego (C2) łabędzia krzykliwego (do 400 osobników) i żurawia (do 1800 osobników na noclegowisku). Największe w skali regionu skupienie jezior lobeliowych, bogate w lichenoflora z licznymi stanowiskami i gatunków rzadkich i zagrożonych, w tym gatunków reliktowych. Główne zagrożenia to: eksploatacja torfu, kredy, piasku, zmiany stosunków wodnych, zagrożenie eutrofizacją siedlisk oligotroficznymi; presja turystyczna, zabudowa letniskowa, zabudowa rozproszona, kłusownictwo, drapieżnictwo ze strony norki amerykańskiej, odpady, ścieki, zanieczyszczenie wód, zakładanie upraw plantacyjnych (borówka amerykańska).

Ponadto na terenie gminy znajduje się ustanowiona przez Radę Gminy strefa ochrony brzegów jeziora Stelchno przed zabudową w promieniu 50 m od jego brzegu.

9.9 Ogólna ocena zagrożeń środowiska

Generalnie stan środowiska na wysoczyznowym obszarze gminy Jeżewo opowiada środowiskom terenów zurbanizowanych, rolniczych, poddanych presji antropogenicznej. W tej sytuacji ograniczanie zagrożeń w wielu przypadkach posiadać będzie charakter działań prewencyjnych.

Do głównych zagrożeń środowiska w gminie należą:

- emisja zanieczyszczeń do powietrza, wód i gleb, o charakterze obszarowym, punktowymi liniowym,
- emisja hałasu linii kolejowej,
- rozpraszanie zabudowy, wobec nieuregulowanej do końca gospodarki wodno - ściekowej,
- katastrofy w transporcie substancji niebezpiecznych mające znamiona nadzwyczajnych zagrożeń środowiska.

Głównymi źródłami emisji zanieczyszczeń do powietrza na terenie gminy są:

- paleniska domowe o charakterze punktowym, w większości korzystające z wysokoemisyjnych paliw w postaci węgla, tworzące skupiska we wsiach,
- emisja zinwentaryzowana i niezinventaryzowana zakładów tuczu trzody chlewnej w Krąplewicach,
- ciągi komunikacyjne, a szczególnie autostrada.

Głównymi źródłami degradacji gleb są;

- stepowanie gleb związane z degradacją sieci melioracyjnej,
- duży stopień chemizacji i intensyfikacji rolnictwa,
- erozja deszczowa i denudacja na terenach o zwiększonych spadkach, potęgowana nieprawidłowymi sposobami uprawy ziemi,
- zanieczyszczenia punktowe związane ze składowaniem odpadów na gruncie i z magazynowaniem obornika bez odpowiednich zabezpieczeń (płyty gnojowej).

Głównymi źródłami degradacji wód powierzchniowych są:

- niepełny stopień skanalizowania gminy,
- intensywna chemizacja rolnictwa przyczyniająca eutrofizacji wód,

Głównymi źródłami degradacji wód podziemnych są:

- brak naturalnej izolacji pierwszego poziomu wód podziemnych w obszarze sandru

Źródła degradacji klimatu akustycznego:

- hałas komunikacyjny związany z ciągami komunikacji samochodowej o znacznym natężeniu ruchu i linią kolejową, znaczenia państwowego;

Źródła zanieczyszczeń powietrza

Na obszarze gminy nie występują większe punktowe emitery zanieczyszczeń do powietrza. W Jeżewie, Laskowicach i Krąplewicach znajdują się kotłownie zbiorcze zasilające w ciepło zespoły bloków mieszkalnych. Własne kotłownie posiadają zakłady zlokalizowane w miejscowości Krąplewice.

Biorąc pod uwagę zmniejszającą się w stosunku do lat ubiegłych ilość emitowanych ze źródeł punktowych pyłów oraz pogarszanie jakości powietrza ze względu na to zanieczyszczenie, należy uznać, że emisja nie zorganizowana ma coraz większe znaczenie dla stanu powietrza. Tak zwana niska emisja, czyli indywidualne ogrzewanie domów i małych obiektów, wtórne pylenie z podłoża i pochodzące z ruchu kołowego, może stanowić, przy niekorzystnych warunkach pogodowych, poważne źródło zanieczyszczenia powietrza pyłem. Odpowiednie szacunki pojawiają się w odniesieniu do struktury zużycia paliw na poziomie województwa. Nadal wysoką pozycję ma węgiel, który stanowi około 50,4% zużywanych paliw, w mniejszym stopniu wykorzystywane są paliwa typu olej, gaz ziemny czy energia elektryczna.

Na obszarze opracowania znajdują się zabudowania, mogące powodować tzw. "emisję niską". Ponieważ w dzisiejszych warunkach możliwość podłączenia zabudowań do sieci zbiorczego zaopatrzenia w ciepło jest trudna, należy dla istniejących i przyszłych zabudowań należy wprowadzić obowiązek stosowania kotłów niskoemisyjnych, opalanych paliwami takimi jak: olej opałowy, gaz, biomasa, oraz dopuścić stosowanie odnawialnych źródeł energii: słonecznej i geotermalnej (pompy ciepła).

Obszar opracowania położony jest poza głównymi tranzytowymi ciągami komunikacyjnymi. Jedynym fragmentem objętym oddziaływaniem ze względu na zanieczyszczenia komunikacyjne powietrza jest przebiegający przez gminę odcinek autostrady A-1. Oddziaływa-

nie to ograniczone jest do wąskiego pasa wzdłuż autostrady. Ogólna tendencja wzrostu natężenia transportu samochodowego będzie powodować wzrost uciążliwości związany ze zwiększeniem zanieczyszczeń komunikacyjnych – formaldehydu, benzenu i toluenu. Na dzień dzisiejszy jest źródło zanieczyszczenia powietrza o znaczeniu drugorzędym ze względu na kategorię dróg gminy, brak tras tranzytowych i niski udział pojazdów ciężkich w potoku ruchu.

Degradacja gleb i degradacja powierzchni ziemi

Na terenie opisywanej części gminy Jeżewo nie stwierdzono, by nastąpiła istotna degradacja gleb na skutek wieloletniego oddziaływania na środowisko. Typy występujących tu gleb to typy strefowe, występujące w miejscach oddziaływania czynnika glebotwórczego na polach i w lasach, w zależności od rodzaju siedliska. Gleby te posiadają zróżnicowane zdolności buforowe. Gleby leśne są mniej odporne na degradację chemiczną i mechaniczną niż gleby rolne.

Degradacja wód powierzchniowych

Degradacja wód powierzchniowych w warunkach Niżu Polskiego polega na produkcji ścieków i generowaniu zanieczyszczeń, prowadzących do nadmiernej eutrofizacji. Przez opisywany teren przepływają rzeki, które generalnie charakteryzują się wysoką jakością prowadzonych wód, która jest wynikiem leśnego zagospodarowania ich zlewni.

Problemem natomiast jest eutrofizacja wód, głównie w jeziorach. Problemy jakości wód wywodzą się od spływu zanieczyszczeń z pól. Wody odpływające powierzchniowo z terenów zlewni jezior zasilają w substancje odżywcze wypłukiwane z gleby fitoplankton rozwijający się w jeziorach. To zjawisko zachodzi powszechnie na terenach rolnych. Problem dotyczy jezior położonych w rynn timerze poniżej jeziora Zamkowego, nie dotyczy natomiast jeziora Stelchno. Jeziora poniżej jeziora Zamkowego posiadają warunki do rozwoju nadmiernych ilości fitoplanktonu. Ich ochrona powinna polegać na ograniczaniu powierzchni rolnych w terenach ich zlewni bezpośrednich.

Gospodarka wodno-ściekowa gminy Jeżewo oparta jest częściowo o system kanalizacji sanitarnej z odprowadzeniem do oczyszczalni ścieków w Jeżewie oraz o zbiorniki bezodpływowe. Do producentów ścieków zaliczyć można zabudowania mieszkalne i nieliczne obiekty usługowe. Dzięki oczyszczaniu ścieków wpływ ścieków z gminy został ograniczony. Oczyszczalnia gminna jest stosunkowo nowym obiektem o mechaniczno-biologiczno-chemicznym sposobie oczyszczania ścieków.

Degradacja wód podziemnych

Teren dolin Wdy i Mątawy leżą w strefie wysokiej podatności wód podziemnych na degradację. Oznacza to, że w łatwy sposób może dojść do zanieczyszczenia zwierciadła wód podziemnych. Budowa geologiczna nie zapewnia ochrony zasobów wodnych przed infiltracją zanieczyszczeń. Przyszłe przedsięwzięcia powinny brać pod uwagę, że wymagany jest wysoki stopień ochrony wód podziemnych przed zanieczyszczeniem z powierzchni ziemi na terenach sandrowych. Na pozostałych terenach funkcjonuje 8 ujęć wód podziemnych, dla których nie ustanowiono stref ochrony pośredniej, co oznacza, że ujęcia te nie wymagają spe-

cialnych zabiegów ochronnych, z uwagi na dobrą izolację wód podziemnych przed przenikaniem zanieczyszczeń z powierzchni terenu.

Zanieczyszczenie hałasem

Hałas ustawowo został określony jako zanieczyszczenie środowiska i dlatego przyjmuje się takie same ogólne zasady, obowiązki i formy postępowania związanych z hałasem, jak w pozostałych dziedzinach ochrony środowiska. Powszechnie uważa się, że niekorzystne oddziaływanie hałasu pojawia się przy emisji powyżej 65 dB. W zależności od rodzaju źródeł wytwarzających hałas rozróżnia się następujące rodzaje hałasu środowiskowego:

- hałas komunikacyjny – pochodzący od środków transportu drogowego, szynowego, lotniczego, itp.
- hałas przemysłowy – pochodzący z instalacji przemysłowych, sieci i urządzeń energetycznych, zakładów wytwórczych, rzemieślniczych i gastronomiczno-rozrywkowych.

Ochrona przed hałasem polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu akustycznego środowiska, w szczególności przez utrzymywanie poziomu hałasu poniżej dopuszczalnego lub co najmniej na tym poziomie oraz zmniejszanie poziomu hałasu co najmniej do dopuszczalnego, gdy nie jest on dotrzymany.

Z wykonanych przez WIOŚ pomiarów akustycznych wynika że problemy akustyczne występują: przy głównych drogach krajowych, drogach obciążonych znacznym udziałem pojazdów ciężkich w potoku ruchu, odcinkach autostrad i w centrach miast.

Na obszarze gminy Jeżewo nie wykonywano pomiarów poziomu dźwięku. Nie ma bezpośrednich dowodów na zachodzenie przekroczeń dopuszczalnych poziomów dźwięku. Niemniej, na zasadach analogii można domniemywać, że problemy z emisją hałasu pojawiać się mogą: w okolicy odcinka autostrady A-1 oraz wzdłuż linii kolejowej Bydgoszcz – Gdynia. Negatywne oddziaływanie hałasu kolejowego może mieć miejsce w Jeżewie i w Laskowicach.

Promieniowanie elektromagnetyczne

Podstawowym aktem prawnym regulującym zagadnienia związane z niejonizującym promieniowaniem elektromagnetycznym (w zakresie częstotliwości od 0 do 300 GHz) jest obecnie ustawa – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. Nr 62, poz. 627, z późn. zm.). Stref o podwyższonej wartości pola elektromagnetycznego można się spodziewać:

- wokół linii i stacji elektroenergetycznych o napięciu 110 kV lub wyższym, natężenia pól elektrycznych szybko maleją wraz z oddalaniem się od linii – poniżej 1 kV/m (dopuszczalna wg obowiązujących przepisów dla obszarów zabudowy mieszkaniowej) w odległości od 10 do 30 m licząc od rzutu skrajnego przewodu na powierzchnie terenu;
- w pobliżu instalacji radiokomunikacyjnych i radiolokacyjnych (anten telewizyjne, stacje bazowe telefonii komórkowej).

Na terenie opisywanej gminy zidentyfikowano źródła pól elektromagnetycznych. Dotyczy to linii napowietrznej Bydgoszcz–Jasiniec – Gdańsk i Grudziądz – Żur. Strefa oddziaływania

pola elektromagnetycznego jest strefą ograniczonego użytkowania. Poza tym nie stwierdzono innych obiektów będących źródłami pól elektromagnetycznych z zakresu pól silnych i z zakresu mikrofal. Stacje bazowe telefonii posiadają anteny strefowe i anteny kierunkowe radiolinii umieszczone na masztach. Strefa oddziaływania promieniowania elektromagnetycznego wyniesiona jest powyżej strefy zabudowy. Tereny masztów są ogrodzone i zabezpieczone przed dostępem osób trzecich. Zgodnie z przepisami stan taki powinien zostać zachowany.

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Poważne awarie obejmują skutki dla środowiska powstałe w wyniku awarii przemysłowych i transportowych z udziałem niebezpiecznych substancji chemicznych. Na opisywanym terenie poważne awarie mogą być związane z: transportem kołowym substancji niebezpiecznych i niewłaściwym postępowaniem z odpadami zawierającymi substancje niebezpieczne.

Szczegółowe zasady kwalifikowania zakładów ze względu na wymienione zagrożenia zawarte są w rozporządzeniu Ministra Gospodarki z dnia 9 kwietnia 2002 r. w sprawie rodzajów i ilości substancji niebezpiecznych, których znajdowanie się w zakładzie decyduje o zaliczeniu go do zakładu o zwiększonym ryzyku albo zakładu o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (Dz. U. z 2002 r. Nr 58 poz. 535).

Z uwagi na aktualne zagospodarowanie terenu gminy główne ryzyko wystąpienia poważnej awarii przemysłowej lub zdarzenia o znamionach poważnej awarii wiąże się z transportem tranzytowym substancji mogących zanieczyścić środowisko. Strefą narażoną na skutki wypadków pobocza głównych dróg i tereny przy linii kolejowej znaczenia państwowego.

Rysunek 14: Obiekty o zróżnicowanym stopniu uciążliwości dla środowiska

1 – składowisko odpadów, 2 – oczyszczalnia ścieków, 3 – ferma tyrcu trzody chlewnej, 4 – zakłady mięsne, 5 – biogazownia z rurociągiem (w budowie), 6 – trasy komunikacyjne, 7 – skupiska punktów emisji niskiej do atmosfery

9.10 Przydatność terenu gminy do rozwoju funkcji

Przedstawiona powyżej diagnoza stanu środowiska oraz jego ocena pod kątem istniejących i potencjalnych zagrożeń upoważnia, by na etapie wskazań wyznaczyć kierunki dalszego zagospodarowania terenu w zgodzie z szeroko rozumianą koncepcją zrównoważonego rozwoju. Ze względu na uwarunkowania środowiskowe, można stwierdzić, że obszar opracowania charakteryzuje się zróżnicowaniem. Ze względu na powiązania obszarów z szerszym otoczeniem, powinny one być nawiązane do istniejących funkcji. W obecnych granicach opracowania wydzielić można strefy funkcjonalne, które posiadają preferencje do dalszego rozwoju. W znacznej mierze odpowiadają one dzisiejszym wydzieleniom fizjonomycznym terenu w postaci geokompleksów.

Wynikiem analizy rozkładu, natężenia i wzajemnych relacji przestrzenno-funkcjonal-

nych poszczególnych komponentów środowiska gminy jest wydzielenie jednostek homogenicznych pod względem jakości środowiska i ich charakterystyka ich najważniejszych cech. W skali gminy jednostki takie wydziela się pod nazwą geokompleksów. Podstawową jednostką jest geokompleks krajobrazowy. Geokompleks krajobrazowy składa się z geokompleksów częściowych. Jest forma badana pod względem struktury i związków funkcjonalnych. Dla poznania geokompleksów krajobrazowych jest wymagane rozpoznanie warunków powstania, etapów i dynamiki rozwoju oraz przyczyn degradacji i zaniku. Facja jest podstawową najmniejszą jednostką geokompleksu krajobrazowego. W układzie hierarchicznym znajduje się na najniższym, podstawowym szczeblu i wchodzi w skład jednostek topicznych wyższego rzędu. Jest to powierzchniowo najmniejszy geokompleks objęty badaniami fizycznogeograficznymi. Rozkład facji w terenie powinien być rozpoznany na etapie opracowania ekofizjograficznego do miejscowych planów.

Przedstawiony we wcześniejszych rozdziałach opis poszczególnych komponentów środowiska pozwolił na wydzielenie na terenie gminy Jeżewo 5 geokompleksów krajobrazowych – podstawowych jednostek, z których składa się środowisko abiotyczne gminy. Geokompleksy te posłużą w późniejszej analizie presji i degradacji środowiska a także pozwolą na ocenę rozwiązań studium pod kątem przyszłych kierunków przekształceń.

GEOKOMPLEKS: zalesiona równina sandrowa Borów Tucholskich

Geokompleks stanowią powierzchnie leśne z dolinami rzecznyymi i zagłębieniami wypełnionymi osadami biogenicznymi. Obszar zdominowany jest przez funkcję leśną i podporządkowany gospodarce leśnej i ochronie przyrody. W granicach geokompleksu znajdują się formy ochrony przyrody: obszary Natura 2000, paki krajobrazowe, obszar chronionego krajobrazu, zespół przyrodniczo-krajobrazowy, użytki ekologiczne i kilka pomników przyrody. Obszar geokompleksu pod względem powiązań wewnętrznych i zewnętrznych funkcjonuje prawidłowo. Pod tym względem stanowi zintegrowany przestrzennie system powiązań pomiędzy komponentami środowiska.

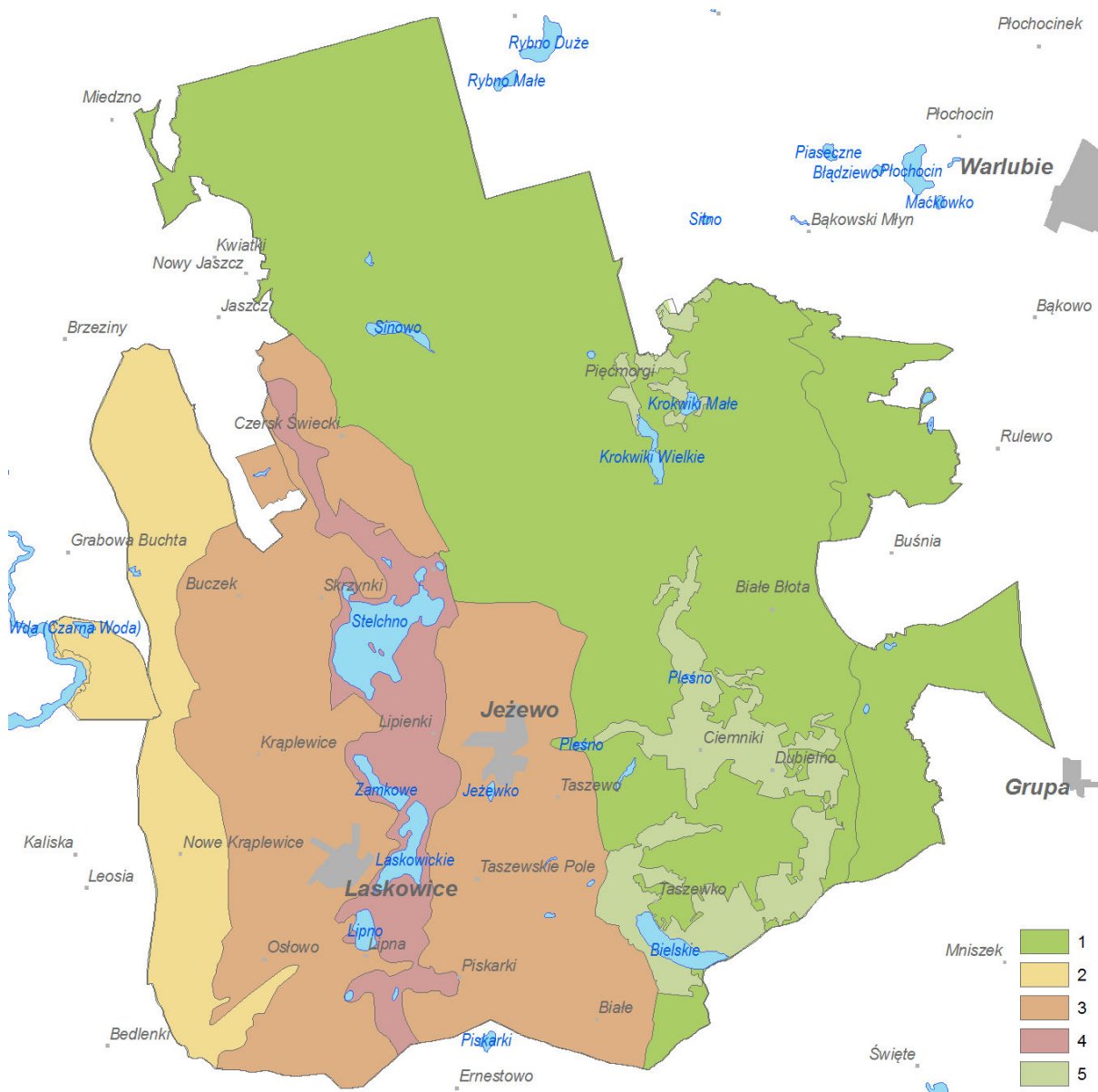
GEOKOMPLEKS: enklawy śródleśne na równinie sandrowej

Geokompleks zbudowany jest z powierzchni wylesionych w wyniku dawnych procesów osadniczych. Na jego terenie znajdują się liczne obszary gleb organicznych i gleby o niskiej przydatności rolniczej. Równie często występuje płytko zalegające zwierciadło wód podziemnych. Pod względem funkcjonowania środowiska są to obszary podlegające silnym związkom z okolicznymi terenami leśnymi. Obecne zagospodarowanie i funkcja rolnicza nie odpowiada uwarunkowaniom naturalnym środowiska. Tereny te mają silne związki somatyczne z terenami leśnymi i są pod silną presją sukcesji wtórnej w przypadku zaniechania funkcji rolniczych. Ponadto przez terenu enklaw przebiegają szlaki migracji zwierząt.

GEOKOMPLEKS: zalesionej doliny Wdy

Geokompleks zbliżony charakterem środowiska do terenów geokompleksu zalesionej równiny sandrowa Borów Tucholskich. Odróżnia go większe bogactwo siedliskowe lasów i większa różnorodność zbiorowisk. Podlega on jednak silniejszej presji gospodarczej w porównaniu do lasów we wschodniej części gminy. Znajdujące się ty elementy zainwestowania przecinają szlaki migracji zwierząt w kompleksie leśnym w dolinie Wdy. Obszar geokompleksu

charakteryzuje się brakiem większych powierzchni gruntów organicznych oraz dobrymi warunkami geotechnicznymi do posadawiania budynków.

Rysunek 15: Podział gminy na geokompleksy krajobrazowe

geokompleksy: 1 - zalesionej równiny sandrowej Borów Tucholskich, 2 - zalesionej doliny Wdy 3 - otwartej wysoczyzny morenowej, 4 - rynny jezior na wysoczyźnie, 5 - enklawy śródleśnych na równinie sandrowej

GEOKOMPLEKS: otwartej wysoczyzny morenowej

Tereny wysoczyzny morenowej stanowią falistą, zbudowaną z glin zwałowych i piasków gliniastych powierzchnię, na której wykształciły się gleby o wysokiej przydatności rolniczej. Geokompleks ma ubogą sieć wodną oraz niewielką ilość terenów ważnych dla ekologii gminy. Jedynym ważnym ogniwem są lokalne ciągi ekologiczne, będące dogodnymi trasami migracji i ostojami nielicznej awifauny. Przekształcenia środowiska geokompleksu podporządkowane były przystosowaniu go do prowadzenia intensywnej gospodarki rolnej i osadnictwa. W obrębie geokompleksu znajdują się zatem największe jednostki osadnicze gminy.

GEOKOMPLEKS: rynny jezior na wysoczyźnie

Geokompleks stanowi główny ciąg ekologiczny na terenach wysoczyzny. Podstawowym ele-

mentem geokompleksu są jeziora i tereny przybrzeżne jezior, z gruntami organicznymi, zadrzewieniami i zakrzaczeniami. Geokompleks ten jest cenny we wszystkich komponentach: wodnym, geologicznym, klimatycznym, faunistycznym i florystycznym. Pod względem funkcjonowania środowiska jest on silnie związany wewnątrznie z systemem wodnym. Powiązania zewnętrzne obszaru praktycznie dotyczą jedynie lokalnych ciągów jako dróg wymiany genów. Tereny geokompleksu są trudne do zainwestowania, ze względu na spadki terenu, warunki topoklimatyczne, geologiczne i ingerencję w świat przyrody ożywionej. Tereny geokompleksu cechuje silna spójność powiązań wewnętrznych.

Obszar gminy Jeżewo podzielony jest na dwie zasadnicze grupy geokompleksów: wysoczyzny morenowej oraz równin sandrowych. Na wysoczyźnie dominuje geokompleks otwartych wysoczyzn morenowych, ale na skutek odmiennych warunków wodnych, wykształcił się geokompleks rynien subglacialnych. W obrębie równin sandrowych dominuje geokompleks równiny sandrowej zalesionej, na której, w wyniku odlesienia wykształcił się geokompleks enklaw leśnych. Doliny rzek Wdy i Mątawy zajmuje geokompleks głęboko wciętych dolin rzecznych. Ten ostatni stanowi najbardziej dynamiczne geokompleksy, spośród znajdujących się na terenie gminy.

W celu wyznaczenia obszarów, na których występują konflikty na styku działalności inwestycyjnej i ochrony środowiska sporządzona została analiza, wykorzystująca geokompleksy krajobrazowe, w której wykorzystano dane przestrzenne zgromadzone w systemie informatycznym. Stworzona do celu prognozy baza danych zawiera informacje o istniejącym zagospodarowaniu gminy oraz o lokalizacji głównych terenów inwestycji. Synteza ta obejmuje treści takie jak: charakterystyki warunków geologicznych, wodnych, glebowych, występowania szary roślinnej i głównych dróg migracji zwierząt. Po wprowadzeniu do bazy danych wykonanej za pomocą narzędzi komputerowych, dostępnych w ramach pakietów GIS (Geographical Information Systems – Systemy Informacji Geograficznej) uzyskano zbiór informacji, dzięki którym możliwa była ich synteza.

Analiza stanu środowiska i zidentyfikowanie jego głównych zagrożeń w gminie Jeżewo pozwala na określenie kierunków ochrony środowiska wobec prowadzonej i projektowanej polityki przestrzennej gminy.

- W zakresie gospodarki rolnej stanowiącej wiodącą funkcję gminy należy dostosować do naturalnego biologicznego potencjału gleb, formy ich zagospodarowania i intensywności produkcji poprzez minimalizację negatywnego wpływu gospodarki rolnej na środowisko. Środkiem do osiągnięcia tego celu może być rozwój rolnictwa ekologicznego, zwłaszcza na terenach objętych prawną ochroną przyrody oraz wdrażanie Kodeksu Dobrych Praktyk Rolniczych. Jednocześnie należy chronić tereny najwyższej przydatności rolniczej przed nierolniczym użytkowaniem. Niskie walory gleb predysponują przestrzeń rolną gminy do rozwoju w kierunku niekonwencjonalnych upraw lub wręcz do działalności pozarolniczej.
- W zakresie osadnictwa priorytetem powinno być dążenie do zagęszczania zabudowy w granicach zabudowy wsi. Negatywnie ocenia się wprowadzanie zabudowy rozproszonej oraz w bezpośrednim sąsiedztwie zbiorników wodnych. Należy unikać również realizacji zabudowy mieszkaniowej w strefach uciążliwości akustycznej, na przykład

w rejonie linii kolejowej Bydgoszcz – Gdańsk. Dobrym przykładem mogłoby być wprowadzanie zabudowy nie związanej ze stałym pobytem człowieka pomiędzy linią kolejową a wsią Jeżewo. Zabudowania te ekranowałyby negatywne presje ze strony linii kolejowej. W istniejących i realizowanych obiektach kubaturowych związanych z działalnością produkcyjno-usługową należy dążyć do wprowadzania nowoczesnych technologii w celu zmniejszenia wodochłonności, materiałochłonności, energochłonności, odpadów oraz redukcji emisji zanieczyszczeń i hałasu do środowiska.

- W zakresie infrastruktury technicznej należy dążyć do dalszego uporządkowania gospodarki wodno - ściekowej i gospodarki odpadami. Pożądanym kierunkiem jest wyprowadzenie potoku odpadów do Międzygminnego Kompleksu Utylizacji Odpadów. W energetyce cieplnej powinno się dążyć do wykorzystywania nośników i technologii niskoemisyjnych, minimalizujących negatywne oddziaływanie na środowisko (gaz, prąd, olej opałowy), zwiększając wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych (energia słoneczna, wiatrowa, biopaliwa, ciepło geotermalne) oraz poprawy termoizolacyjności obiektów.
- W ochronie wód priorytetem powinno być ograniczenie skutków eutrofizacji i zapobieganie zanieczyszczeniom obszarowym. Należy dążyć do zmiany sposobu zagospodarowania zlewni bezpośrednich jezior oraz ograniczenia dopływu nutrientów. Na terenach rolnych w zlewniach bezpośrednich jezior stosowanie Kodeksu Dobrych Praktyk Rolniczych powinno być obligatoryjne. Ponadto pojawia się problem należytego utrzymania w dobrej sprawności sieci i urządzeń melioracji szczegółowej.
- W zakresie ochrony walorów przyrodniczo-krajobrazowych potrzebna jest ochrona ekosystemów leśnych oraz zalesianie gruntów mało przydatnych rolnictwu, dostosowując nasadzenia do typu siedlisk naturalnych. Bieżąca ochrona obszarów i obiektów cennych przyrodniczo i ich rozwój przez dążenie do utrwalenia ponadlokalnych korytarzy ekologicznych w lasach na sandrze Wdy i Mątawy. Środkiem realizacji może być również tworzenie nowych lokalnych ciągów ekologicznych, ścieżek edukacyjnych i tras rowerowych. Konieczne jest wprowadzanie zalesień na gruntach o małej przydatności rolniczej.
- W zakresie ochrony przyrody konieczne jest zachowanie bioróżnorodności terenów rolnych, poprzez ochronę zadrzewień śródpolnych, zagłębień nieużytkowanych rolniczo przed zabudową kubaturową. Tereny te, określane mianem lokalnych ciągów ekologicznych, należy zachować przed zainwestowaniem i zmianą dotychczasowego użytkowania.

10 STAN DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz ustawy z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U. Nr 162, poz. 1568 z późn. zm.) przy sporządzaniu i aktualizacji studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego uwzględnia się zagadnienia związane z ochroną zabytków i opieką nad obiektami zabytkowymi. W studium uwzględnia się problematykę dotyczącą ochrony zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru, zabytków znajdujących się w gminnej ewidencji zabytków oraz obszarów chronionych. Ponadto w studium ustala się strefy ochrony konserwatorskiej obejmujące obszary, na których obowiązują ograniczenia, zakazy i nakazy mające na celu ochronę znajdujących się na tym obszarze zabytków, szczególnie określone ustaleniami miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego lub decyzjami o warunkach zabudowy i decyzjami o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego.

Działalność służb konserwatorskich i planowania przestrzennego zakresie ochrony i rewaloryzacji obiektów i zespołów zabytkowych opiera się przede wszystkim na rozpoznaniu i określeniu obszarów, które stanowią przedmiot ochrony konserwatorskiej, sprawowanej w oparciu o wytyczne konserwatorskie znajdujące się m.in. w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin.

10.1 Historia osadnictwa na terenie gminy

Obszar gminy Jeżewo został zasiedlony w X tys. p.n.e. po ustąpieniu ostatniego zlodowacenia. Z terenów gminy, z rejonu Czerska Świeckiego, znane jest tylko jedno stanowisko z tego okresu (paleolit schyłkowy). Bogato reprezentowany jest tu schyłek neolitu (2500-1800 p.n.e.) szczególnie w południowej części, w rejonie Starego Belna, Piskarek, Jeżewa i Dubielna. Jednak sam teren gminy w neolicie zasiedlony był tylko w niewielkim stopniu.

W epoce brązu obszar gminy był słabo zaludniony, z okresu kultury łużyckiej (środkowy i młodszy brąz – 1200-800 p.n.e.) odkryto tylko dwie osady – w Taszewku i Dubielnie.

Intensywne zwarte osadnictwo kultury pomorskiej (650-400 p.n.e. – epoka żelaza) rozwinęło się w południowej części gminy w Starych Piskarkach, Lipnie, Laskowicach, Taszewku i Piskarkach, natomiast w północnej i środkowej części osadnictwo to było już bardziej rozproszone. W rejonie Belna odkryto trzy cmentarzyska z grobami skrzynkowymi.

W okresie kultury wielbarskiej (30 r. n.e.-II/III w.) osadnictwo skupiało się w południowej i środkowej części gminy, z natężeniem w części środkowej, gdzie wytworzył się wyraźny kompleks osadniczy w okolicy Jeżewa, Laskowic i Piskarek. Niewielkie zgrupowanie występuje w rejonie północno-zachodnim w okolicy Czerska Świeckiego. W miejscowościach Belno i Dąbrowa istniały kamienne kręgi (najprawdopodobniej cmentarzyska) zbudowane z kamiennych głazów wkopanych pionowo w równych, kilkumetrowych odstępach, rozstawionych na obwodzie koła o średnicy od kilku do kilkudziesięciu metrów. Krąg w Belnie został zniszczony w 1870 roku.

W IV-V w. regiony nadwiślańskie zostały znacznie wyludnione. Większe skupiska osadnicze pojawiły się w południowej części gminy w okresie wczesnego średniowiecza (VII-VIII w.). Pod koniec X w. struktura osadnicza ponownie się załamała. W XI stuleciu osadnictwo zostało zreorganizowane – powstał system grodowy stanowiący podstawowe ogniwo polityczno-gospodarczo-militarne monarchii wczesnopiastowskiej. Wyjątkowo liczne ślady działalności człowieka (XI-XII w.) zaobserwowano w pobliżu jezior: Laskowickiego, Lipnowskiego i Bielskiego. Rozmieszczenie osad pokrywało się z obszarami o bardzo korzystnych warunkach dla rozwoju osadnictwa (głównie urodzajne gleby) zasiedlonymi już w starożytności.

Na przełomie XII/XIII osadnictwo na terenie ziemi świeckiej przybrało charakter intensywnych skupisk, było mniej rozproszone, zbliżone do wsi o ulicowym bądź okolicowym układzie. Zaczęła kształtować się wielka własność ziemska, a głównym impulsem tych przeobrażeń były działania organizacyjne zakonu krzyżackiego. Wsie leżące dzisiaj w gminie Jeżewo powstawały od końca XII do XVII w. Nieomal wszystkie stały się własnością rycerską, czyli szlachecką. Jedynie Jeżewo znalazło się w rękach kościelnych. Natomiast Białe w początkach XV wieku należało do Zakonu Krzyżackiego i było wsią państwową, całkowicie szlacheckie stało się w 1682 r.

źródło: Gmina Jeżewo, 2005, praca zbiorowa pod red. Brózdowska E., Brózdowski J., Dąbrowski Z., Jeżewo

10.2 Dziedzictwo kulturowe gminy i zasady jego ochrony

W zależności od stopnia zachowania istniejącej historycznej substancji oraz stopnia zachowania historycznej kompozycji urbanistycznej wyznacza się następujące strefy ochrony konserwatorskiej:

- A - strefę pełnej ochrony konserwatorskiej;
- B - strefę ochrony konserwatorskiej;
- K - strefę ochrony krajobrazu;
- E - strefę ochrony ekspozycji;
- AW - strefę ścisłej ochrony archeologicznej;
- W - strefę ochrony archeologicznej;
- OW - strefę obserwacji archeologicznej.

Na terenie gminy Jeżewo znajdują się strefy A, B i W.

Strefa „A” - pełnej ochrony konserwatorskiej

Strefę „A” wyznacza się dla obszarów szczególnie wartościowych, przeznaczonych do bezwzględnej ochrony.

Działalność konserwatorska w strefie „A” zmierza do możliwie najpełniejszej ochrony i rewaloryzacji historycznego układu przestrzennego, polegającej na:

- zachowaniu układu ulic i placów, a w szczególności historycznego przebiegu ulic oraz ich przekrojów, zachowaniu historycznych linii zabudowy oraz wysokości i proporcji budynków, geometrii dachów, zastosowanych materiałów wykończeniowych;

- zachowaniu charakteru wnętrz urbanistycznych;
- zachowaniu historycznych podziałów działek lub nawiązanie do dawnych podziałów poprzez zaznaczenie ich architektonicznymi podziałami brył lub elewacji budynków albo ukształtowaniem wnętrz lub małą architekturą;
- zachowaniu zabudowy historycznej, jej konserwacji i rewaloryzacji;
- ewentualnej rekonstrukcji fragmentów historycznej architektury – szczególnie ważnych dominant, elementów wnętrz urbanistycznych i pierzei, fragmentów obwarowań itp.;
- dostosowaniu nowej zabudowy do historycznej kompozycji urbanistycznej w zakresie rozplanowania, skali, wysokości, bryły budynku, podziałów architektonicznych, proporcji powierzchni muru i otworów z nawiązaniem form współczesnych do lokalnej tradycji architektonicznej;
- zachowaniu zasadniczych proporcji wysokościowych zabudowy, kształtujących sylwetę zespołu;
- dostosowaniu współczesnych funkcji do wartości zabytkowych zespołu i poszczególnych budynków przez nawiązanie do historycznego programu mieszkaniowo-usługowego i eliminacji funkcji uciążliwych;
- usunięciu obiektów dysharmonizujących.

Sposoby ochrony, działania konserwatorskie na obszarze strefy „A”:

- uzgadnianie z właściwym konserwatorem zabytków wszelkiej działalności inwestycyjnej, podziałów geodezyjnych, zmian sposobu użytkowania, prac ziemnych, remontów, modernizacji, adaptacji, uzupełnień zabudowy, zdobienia brył architektonicznych, wprowadzania małych form architektonicznych, wprowadzania elementów reklamy wizualnej;
- prowadzenie wg wskazań wojewódzkiego konserwatora zabytków badań archeologicznych wyprzedzających działalność budowlaną.

W ramach strefy A konserwator zabytków może warunkować swoje decyzje i uzgodnienia wymogiem wykonania dodatkowych badań, dokumentacji, analiz itp. Strefą ochrony konserwatorskiej „A” objęte są następujące obiekty w gminie:

- kościół parafialny pw. Św. Trójcy w Jeżewie,
- zespół dworsko-parkowy w Krąplewiczach,
- park podworski z pozostałościami zespołu folwarcznego w Laskowicach,
- zespół dworsko-parkowy z pozostałościami folwarku w Lipnie,
- zespół dworsko-parkowy w Taszewie.

Strefa „B” - ochrony konserwatorskiej

Działalność konserwatorska w strefie „B” polega na:

- utrzymanie zasadniczego układu ulic i placów, linii zabudowy, proporcji gabarytów i wysokości zabudowy;
- utrzymanie historycznej zasady podziału działek;
- zachowaniu historycznej zabudowy – konserwacji i rewaloryzacji obiektów zabytkowych;
- utrzymanie historycznej kompozycji wybranych obiektów z dostosowaniem elementów nowych do kompozycji istniejącej;

- zachowaniu kompozycji i układów zieleni historycznej, parków i cmentarzy;
- dostosowaniu nowej zabudowy do historycznej kompozycji urbanistycznej w zakresie sytuacji, skali, bryły, podziałów architektonicznych;

Sposoby ochrony, działania konserwatorskie na obszarze strefy B:

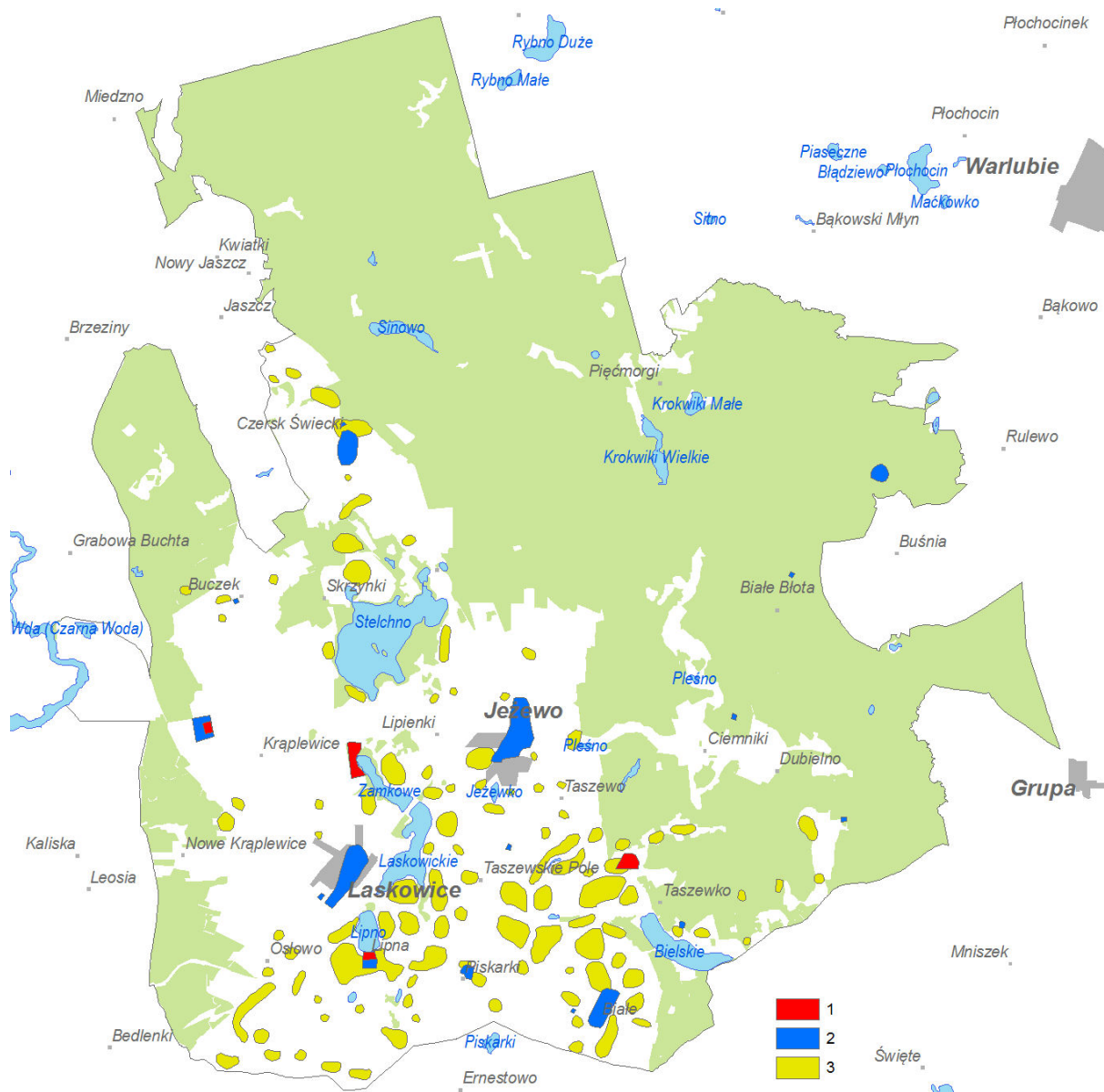
- uzgadnianie z wojewódzkim konserwatorem zabytków: remontów, modernizacji, adaptacji, zmian sposobu użytkowania budynków historycznych, uzupełnień zabudowy, wprowadzania małych form architektonicznych, wprowadzania nowych inwestycji, prac ziemnych;
- wprowadzanie elementów reklamy wizualnej po uzyskaniu pozytywnej opinii wojewódzkiego konserwatora zabytków.

Strefą ochrony konserwatorskiej „B” objęte są następujące obiekty w gminie:

- zespół wiejski i cmentarz ewangelicki we wsi Białe,
- cmentarz ewangelicki we wsi Białe Błota;
- cmentarz ewangelicki we wsi Buczek;
- cmentarz ewangelicki we wsi Ciemniki,
- zespół wiejski, cmentarz ewangelicki i budynki dworca PKP w Czersku Świeckim,
- cmentarz ewangelicki w Dubielnie,
- zespół wiejski i cmentarz parafialny w Jeżewie,
- tartak wodny Piła,
- zabudowa drewniana tzw. „Poniatówki” w Krąplewicach,
- zespół wiejski i cmentarz rzymsko-katolicki w Laskowicach,
- zespół wiejski w Lipienkach,
- zespół dworsko-parkowy z pozostałościami folwarku w Lipnie,
- cmentarz ewangelicki w Osłowie,
- pozostałości zespołu dworsko-parkowego z folwarkiem w Piskarkach,
- cmentarz ewangelicki w Skrzynkach,
- cmentarz ewangelicki w Taszewie,
- cmentarz ewangelicki we wsi Taszewskie Pole.

Strefa „W” - ochrony archeologicznej

Na obszarze strefy dopuszcza się działalność inwestycyjną pod warunkiem przeprowadzenia działań archeologicznych. Wszelkie prace ziemne prowadzone w granicach strefy wymagają uzgodnienia z właściwym konserwatorem zabytków. Egzemplarz dokumentacji badań archeologicznych podlega, po ich zakończeniu, nieodpłatnemu przekazaniu właściwemu konserwatorowi zabytków.

Rysunek 16: Lokalizacja stref ochrony archeologicznej i konserwatorskiej

1 – strefa ochrony konserwatorskiej „A”, 2 – strefa ochrony konserwatorskiej „B”, 3 – strefa ochrony archeologicznej „W”

Tab. 5. Spis stanowisk archeologicznych objętych strefą ochrony archeologicznej „W”

Miejscowość	Nr stanowiska	Chronologia
Belno	1, 2, 3, 4	Osada z epoki żelaza
Belno	6,7	Osada z późnego średniowiecza
Belno	10, 11, 12	Osada z epoki żelaza, z okresu rzymskiego
Belno	13,14	Osada z wczesnego średniowiecza + osada późnośredniowieczna
Belno	16,17	Osadnictwo z epoki żelaza
Belno	20	Osada z epoki żelaza, osadnictwo z wcześniejszego i późniejszego średniowiecza
Belno	24, 25, 26	Osada z epoki żelaza
Belno	30	Osada z epoki brązu, osada z epoki żelaza z okresu rzymskiego
Belno	31,32	Osada z epoki brązu, z epoki żelaza
Belno	33	Osada późnośredniowieczna
Belno	34	Osada późnośredniowieczna i z czasów nowożytnych
Belno	35, 36, 37	Osada z epoki żelaza

Belno	39	Osada z epoki żelaza
Białe	7,26	Osada z późnego średniowiecza, osada z wczesnego średniowiecza, osada z epoki żelaza
Białe	8	Osada z późnego średniowiecza
Białe	9, 10, 11, 12	Osada z późnego średniowiecza, osadnictwo z epoki żelaza
Białe	13,14	Osada z późnego średniowiecza
Białe	15	Osada z późnego średniowiecza
Białe	16	Osada z późnego średniowiecza
Białe	17, 18, 19, 20	Osada z późnego średniowiecza, z epoki żelaza, z okr. rzymskiego
Białe	22,23	Osada z okresu rzymskiego i epoki żelaza
Białe	24	Osada z okresu nowożytnego
Białe	28	Osada z późnego średniowiecza i czasów nowożytnych
Białe	30	Osada z późnego średniowiecza
Białe	29	Osada z późnego średniowiecza
Buczek	2	Osadnictwo późnośredniowieczne i nowożytne
Buczek	4	Osadnictwo z epoki żelaza
Buczek	5, 6, 7, 8	Osada późnośredniowieczna
Buczek	12	Osadnictwo późnośredniowieczne
Cienniki	1	Osadnictwo z późnego średniowiecza i cz. nowożytnych
Czersk Świecki	1	Osadnictwo z epoki żelaza
Czersk Świecki	4	Osadnictwo z epoki kamienia, epoki żelaza oraz okresu rzymskiego
Czersk Świecki	5	Osadnictwo z okresu rzymskiego
Czersk Świecki	7, 8, 9, 10	Osadnictwo późnośredniowieczne
Czersk Świecki	11, 12, 13	Osady późnośredniowieczne
Czersk Świecki	15	Osadnictwo wczesnośredniowieczne
Czersk Świecki	20	Osadnictwo późnośredniowieczne
Czersk Świecki	21, 22, 23, 24	Osadnictwo z epoki kamienia, z epoki brązu, późnego średniowiecza i okresu nowożytnego
Czersk Świecki	27,28	Osadnictwo z epoki kamienia, z okresu brązu, żelaza oraz późnośredniowieczne
Dubielno	1, 2, 3	Osadnictwo z epoki kamienia (mezolit, późny paleolit – obozowisko, osadnictwo kultury łużyckiej oraz wczesno- i późnośredniowieczne)
Dubielno	5,6	Osadnictwo mezolityczne
Dubielno	7	Osadnictwo późnośredniowieczne
Dubielno	9	Osadnictwo mezolityczne
Dubielno	8	Osadnictwo neolityczne i późnośredniowieczne
Dubielno	10	Osadnictwo schyłkowoneolityczne
Jeżewo	3,4	Osadnictwo późnośredniowieczne
Jeżewo	5	Osada późnośredniowieczna i nowożytna
Jeżewo	11,12	Osadnictwo z okresu rzymskiego (osada)
Jeżewo	15	Osadnictwo z okresu rzymskiego
Jeżewo	16	Osadnictwo późnośredniowieczne
Jeżewo	18,19	Osadnictwo z okresu rzymskiego
Jeżewo	20,21	Osadnictwo z ep. brązu, okresu rzymskiego i późnego średniowiecza
Jeżewo	22,23	Osadnictwo z epoki żelaza, okresu rzymskiego i późnośredniowieczne
Jeżewo	25, 26, 27, 28	Osadnictwo późnośredniowieczne i z epoki żelaza
Kraplewice	4	Osadnictwo wczesnośredniowieczne
Kraplewice	1	Osada późnośredniowieczna/nowożytna
Kraplewice	2	Osada wczesnośredniowieczna

Laskowice	10,11	Osadnictwo z epoki żelaza
Laskowice	12	Osadnictwo późnośredniowieczne
Laskowice	14,15	Osadnictwo wczesnośredniowieczne, późnośredniowieczne oraz nowożytnie
Laskowice	16	Osadnictwo z epoki brązu, z epoki żelaza i wczesnośredniowieczne
Laskowice	17	Osada z epoki żelaza
Laskowice	19	Osada z epoki żelaza
Laskowice	1	Osada z epoki żelaza
Laskowice	2	Osadnictwo z epoki żelaza
Laskowice	3	Osada z wczesnego średniowiecza
Lipienki	15, 16, 17, 18	Osadnictwo z epoki brązu, z epoki żelaza, z okresu późnego średniowiecza
Lipienki	21	Osadnictwo z epoki brązu i z epoki żelaza
Lipienki	22	Osadnictwo z epoki kamienia, z epoki żelaza i późnego średniowiecza
Lipienki	24,25	Osadnictwo z epoki żelaza, okresu rzymskiego, wczesnego średniowiecza, późnego średniowiecza
Lipienki	27	Osadnictwo z epoki kamienia i okresu rzymskiego
Lipienki	30	Osadnictwo z epoki brązu, okresu rzymskiego i późnośredniowieczne
Lipienki	31, 32, 33, 34	Osadnictwo z epoki kamienia, z epoki brązu, żelaza okresu rzymskiego, wczesnego i późnego średniowiecza
Lipienki	5,6	Osada z późnego średniowiecza + grodzisko z XV w.
Lipienki	7	Osada z późnego średniowiecza
Lipienki	9, 10, 11	Osada z epoki żelaza, osadnictwo późnośredniowieczne
Lipienki	12,13	Osada z epoki brązu i z czasów nowożytnych, osadnictwo późnośredniowieczne
Lipienki	14	Osada z epoki żelaza
Lipno	1, 2, 3, 4, 5, 6	Osada z epoki żelaza, osada z wczesnego średniowiecza, osadnictwo późnośredniowieczne
Lipno	8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18	Osadnictwo z epoki żelaza + osada, osadnictwo z epoki kamienia, z okresu rzymskiego, z okresu późnego średniowiecza + osada, osadnictwo neolityczne
Lipno	20	Osada z okresu późnego średniowiecza
Lipno	22,23	Osada z epoki żelaza i późnego średniowiecza, osadnictwo wczesnośredniowieczne
Lipno	24,25	Osada z epoki żelaza i epoki brązu + osada z okresu wczesnego średniowiecza
Lipno	26	Osada z epoki żelaza
Lipno	27,28	Osada z epoki żelaza
Lipno	31,32	Osadnictwo z epoki żelaza i okresu rzymskiego
Lipno	33, 34, 35, 36, 37	Osada z epoki brązu, osada z późn. średniowiecza, osada z ep. żelaza
Oślowo	1	Osada z późnego średniowiecza
Oślowo	2,3	Osada z późnego średniowiecza, osadnictwo z epoki żelaza
Oślowo	4,5	Osada z późnego średniowiecza
Piskarki	1	Osada z okresu rzymskiego
Piskarki	2, 3, 4, 5, 6	Osada z epoki żelaza, osada z epoki brązu, osada z wczesnego średniowiecza, osadnictwo późnośredniowieczne
Piskarki	8	Osada z XII wieku
Piskarki	9, 10, 11, 12	Osada z epoki żelaza, osada z wczesnego średniowiecza, osadnictwo z epoki brązu
Piskarki	14	Osada z okresu rzymskiego
Piskarki	15, 16, 17	Osada z okresu późnego średniowiecza
Piskarki	19,20,	Osada z epoki żelaza
Piskarki	21, 22, 23	Osada z epoki żelaza
Piskarki	24	Osada z epoki żelaza

Piskarki	26	Osada z późnego średniowiecza i czasów nowożytnych
Skrzynki	1,2	Osadnictwo z epoki żelaza
Skrzynki	3,4	Osadnictwo z okresu rzymskiego i epoki żelaza
Skrzynki	5	Osadnictwo z epoki żelaza
Skrzynki	7,9	Osadnictwo z epoki żelaza
Skrzynki	11	Osadnictwo późnośredniowieczne i z okresu nowożytnego
Taszewko	9,10,	Osada z epoki żelaza
Taszewko	4,5	Osadnictwo schyłkowo neolityczne/ep. brązu, osadnictwo kultury łużyckiej oraz późnośredniowieczne
Taszewko	3,1	Osadnictwo z epoki kamienia, wczesnej epoki brązu, wczesnego i późnego średniowiecza
Taszewko	7	Osadnictwo z epoki kamienia i z późnego średniowiecza/nowożytne
Taszewko	8	Osadnictwo późnośredniowieczne
Taszewo	1	Osada z późnego średniowiecza
Taszewo	3,4	Osada z późnego średniowiecza i czasów nowożytnych, osadnictwo wczesnośredniowieczne
Taszewo	5, 6, 7, 8, 9	Osada z wczesnego średniowiecza, osada z późnego średniowiecza, osada z okresu rzymskiego, osada z epoki żelaza
Taszewo	10, 11, 12, 13	Osada z epoki żelaza, osada z okresu rzymskiego, osada z epoki brązu + osadnictwo późnośredniowieczne
Taszewo	14	Osada z późnego średniowiecza
Taszewo	17, 18, 19, 20, 21	Osada z okresu rzymskiego, osadnictwo późnośredniowieczne, osada z epoki żelaza, osada z późnego średniowiecza
Taszewo	22	Osada z późnego średniowiecza
Taszewo	24, 25, 26, 27	Osada z późnego średniowiecza i czasów nowożytnych
Taszewo	29, 30, 31, 32	Osada z późnego średniowiecza i wczesnego średniowiecza
Taszewo	33,34	Osada z późnego średniowiecza
Taszewo	35,36	Osada z epoki żelaza, osada wczesno- i późnośredniowieczna
Taszewo	37	Osada z późnego średniowiecza
Taszewo	38	Osada z późnego średniowiecza
Taszewo	39, 40, 41, 42	Osada z późnego średniowiecza, z okresu rzymskiego, z czasów nowożytnych, z epoki żelaza i z wczesnego średniowiecza
Taszewo	47	Osada z epoki żelaza i z okresu rzymskiego
Taszewo	49	Osada z epoki żelaza
Taszewo	50	Osada z epoki żelaza
Taszewskie Pole	8	Osadnictwo średniowieczne
Taszewskie Pole	9	Osadnictwo późnośredniowieczne
Taszewskie Pole	1	Osada z późnego średniowiecza
Taszewskie Pole	2, 3, 4, 5, 6	Osada z epoki żelaza, osada z wczesnego średniowiecza, osadnictwo późnośredniowieczne

źródło: Wojewódzki Konserwator Zabytków

Zgodnie z art. 36 ustawy z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, pozwolenia wojewódzkiego konserwatora zabytków wymaga m.in.:

- prowadzenie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytku wpisanym do rejestru;
- wykonywanie robót budowlanych w otoczeniu zabytku;

- prowadzenie badań konserwatorskich zabytku wpisanego do rejestru;
- prowadzenie badań architektonicznych zabytku wpisanego do rejestru;
- prowadzenie badań archeologicznych;
- dokonywanie podziału zabytku nieruchomości wpisanego do rejestru;
- zmiana przeznaczenia zabytku wpisanego do rejestru lub sposobu korzystania z tego zabytku;
- umieszczanie na zabytku wpisanym do rejestru urządzeń technicznych, tablic, reklam oraz napisów.

Do rejestru zabytków województwa kujawsko-pomorskiego wpisane są 2 obiekty nieruchomości z terenu gminy:

- Zespół kościoła parafialnego pw. Świętej Trójcy w Jeżewie – kościół, teren przykościelny z drzewostanem i murowanym ogrodzeniem (nr decyzji: A/829/1-2, z dnia 28.05.1997 r.);
- Założenie dworsko-parkowe w Taszewie – dwór i park (nr decyzji: A/1013/1-2, z dnia 14.01.1993 r.).
-

W ewidencji Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków znajduje się poza tym 37 obiektów nieruchomości:

w Jeżewie:

- dom (obecnie poczta) ul. Czerska,
- zespół budynków dworca kolejowego (dworzec, magazyn/latryna) ul. Dworcowa,
- dom mieszkalny ul. Dworcowa 2,
- dom mieszkalny ul. Dworcowa 4,
- dom mieszkalny ul. Główna 5,
- dom mieszkalny ul. Główna 7,
- dom mieszkalny ul. Główna 13,
- dom mieszkalny ul. Główna 14,
- dom mieszkalny ul. Główna 21,
- dom mieszkalny ul. Główna 31,
- dom mieszkalny ul. Główna 35,
- dom mieszkalny ul. Główna 37;

w Krąplewiczach:

- zespół dworsko-pałacowy;

w Laskowiczach:

- dom mieszkalny ul. Długa 1,
- dom mieszkalny ul. Długa 2,
- dom mieszkalny ul. Długa 3,
- dom mieszkalny ul. Długa 4,
- dom mieszkalny ul. Długa 5,
- dom mieszkalny ul. Długa 6,

- dom mieszkalny ul. Długa 7,
- dom mieszkalny ul. Długa 8,
- dom mieszkalny ul. Długa 9,
- dom mieszkalny ul. Długa 10,
- dom mieszkalny ul. Długa 11,
- dom mieszkalny ul. Długa 12,
- dom mieszkalny ul. Długa 14,
- dom mieszkalny ul. Dworcowa 1,
- dom mieszkalny ul. Dworcowa 2,
- dom mieszkalny ul. Dworcowa 3,
- dom mieszkalny ul. Dworcowa 4,
- dom mieszkalny ul. Dworcowa 5,
- dom mieszkalny ul. Jeziorna 12,
- dom mieszkalny ul. Kopernika 3,
- dom mieszkalny ul. Kopernika 4,
- dom mieszkalny ul. Kopernika 7,
- dom mieszkalno-handlowy ul. Plac 1 Maja 5,
- dom mieszkalny ul. Świecka 14.

Dla zasobów kulturowych należy przyjąć zasadę bezwzględnego przestrzegania obowiązku ochrony konserwatorskiej.

11 UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z ROZWOJU DEMOGRAFICZNEGO I INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

11.1 Sytuacja demograficzna

Na koniec 2009 roku gminę zamieszkiwało 7902 osób. Gęstość zaludnienia w gminie wynosiła 50,7 osób/km² i jest nieco wyższa od średniej dla obszarów wiejskich województwa.

Sieć osadniczą gminy tworzy 20 miejscowości wiejskich (wg Urzędu Gminy) o liczbie mieszkańców mieszczącej się w przedziale od 65 do 2566. Wchodzą one w skład 14 sołectw liczących od 108 do 2663 osób. Miejscowości w gminie należą do większych niż średnio w województwie kujawsko-pomorskim, zamieszkują je przeciętnie 397 osoby, natomiast ich mniejsza liczba sprawia, że gęstość sieci osadniczej jest niższa od przeciętnej w województwie.

Tab. 6. Liczba mieszkańców gminy wg miejscowości w 2009 roku (stan na sierpień 2009)

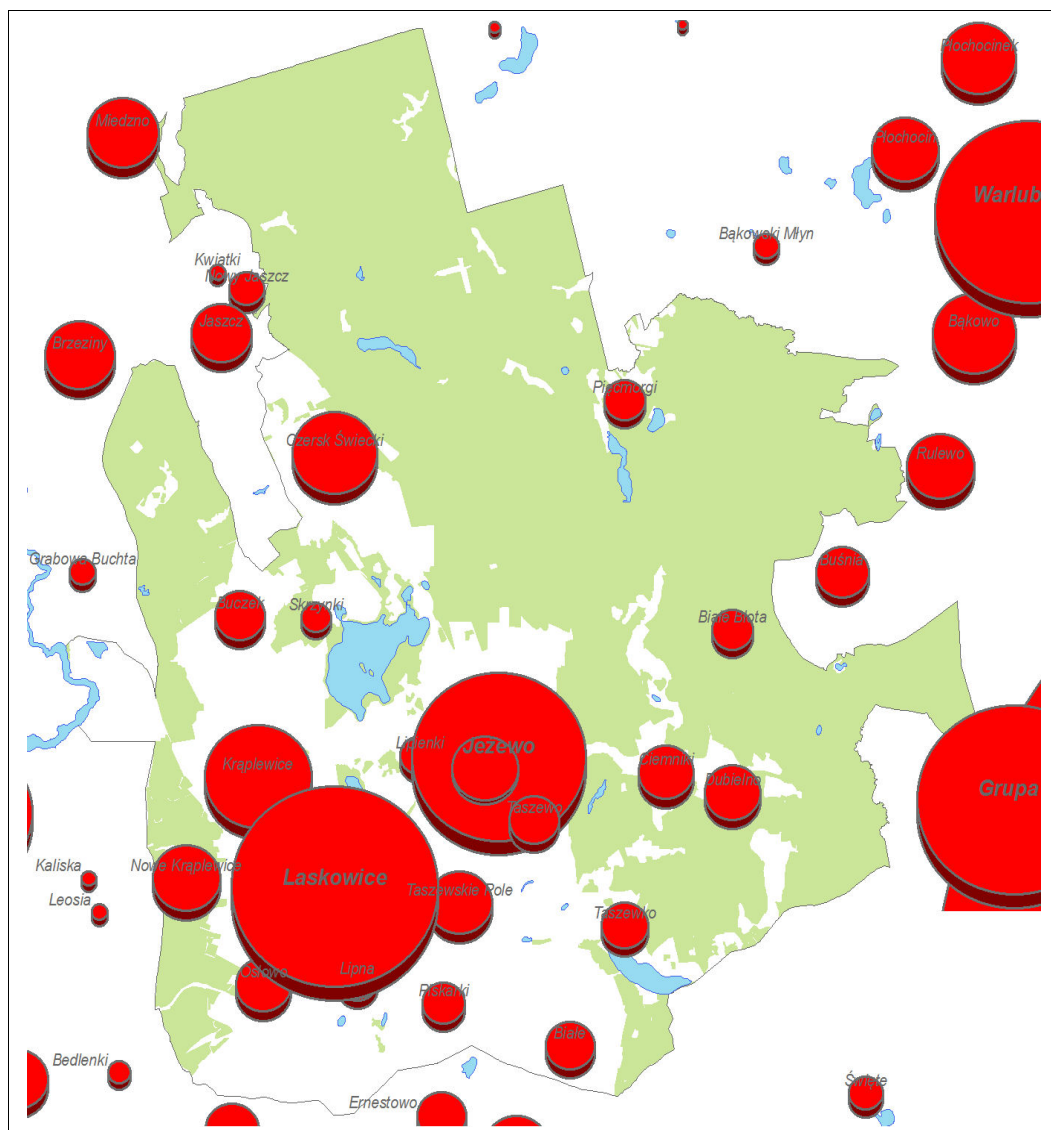
Miejscowość	Liczba ludności	Miejscowość	Liczba ludności
Laskowice	2566	Taszewo	147
Jeżewo	1781	Buczek	143
Kraplewice	688	Taszewko	134
Czersk Świecki	432	Piskarki	132
Belno	274	Białe	131
Nowe Kraplewice	266	Pięćmorgi	108
Taszewskie Pole	259	Białe Błota	106
Dubielno	188	Lipno	97
Ciemniki	181	Lipienki	85
Oślowo	159	Skrzynki	65
R A Z E M			7942

źródło: bjp urzędu gminy w Jeżewie

Dwa największe sołectwa – Laskowice i Jeżewo zamieszkuje ponad połowa mieszkańców (58,4%), natomiast blisko 76% mieszkańców zamieszkuje 4 największe sołectwa. Fakt skupienia mieszkańców jest bardzo korzystny, ponieważ ułatwia wyposażanie wsi w infrastrukturę techniczną i powoduje zwiększenie dostępności do obiektów infrastruktury społecznej, co wpływa na poprawę jakości życia mieszkańców.

Wielkość sołectw jest dosyć zróżnicowana – największe (Laskowice i Jeżewo) zamieszkałe są odpowiednio przez 2663 i 1972 osób (tj. po 33,5% i 25% ludności), a najmniejsze (Pięćmorgi, Białe i Piskarki) liczą 108, 131 i 132 osoby (1,4%, 1,6% i 1,7% ludności). Tylko 5 z 14 sołectw składa się z więcej niż jednej miejscowości: Buczek, Jeżewo, Kraplewice, Laskowice i Taszewo.

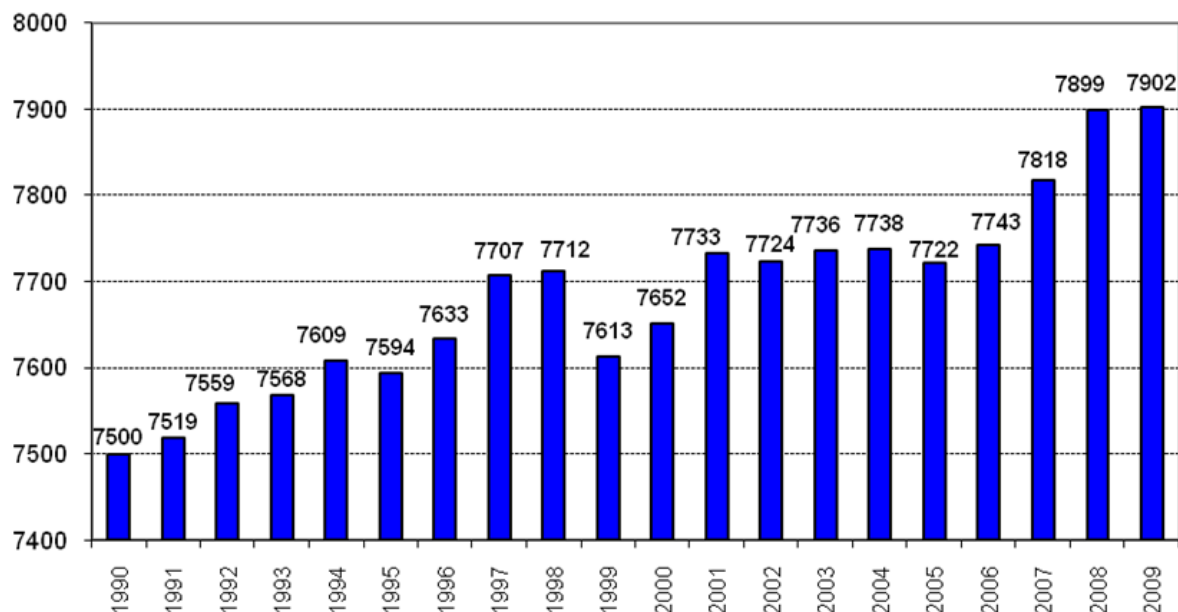
Liczba mieszkańców gminy wykazuje tendencję wzrostową, z wyjątkiem 1995, 1999 i 2005 (kiedy wystąpił nagły spadek liczby ludności). W latach 1990-2009 przybyło 402 mieszkańców. Największy spadek liczby ludności nastąpił w 2005 roku, kiedy to ubyło 99 mieszkańców w porównaniu z rokiem poprzednim. W tym czasie największa liczba mieszkańców była w roku 2009 – 7902 mieszkańców, natomiast najmniejsza w roku 1990 – 7500 osób.

Rysunek 17: Rozkład przestrzenny liczby ludności

Strukturę wieku mieszkańców gminy można określić jako korzystną. Najliczniejsze grupy wiekowe w gminie stanowi ludność w wieku 25 do 29 lat – 9,6% ludności gminy i 20 do 24 lat – 8,7%, ale jej wielkość w najbliższym czasie niestety będzie się zmniejszać, ponieważ kolejne grupy wiekowe są mniej liczne. Natomiast ze względu na zwiększoną w ostatnim czasie liczbę małżeństw i liczną grupę wiekową 25-29 lat w niedalekiej przyszłości można spodziewać się zwiększonej liczby urodzeń.

Liczba mieszkańców gminy Jeżewo

Rysunek 18: Dynamika liczby mieszkańców

Podobnie jak na terenach innych gmin, w gminie Jeżewo w przeciągu kilkunastu lat zachodził proces zmniejszania się liczby urodzeń, w wyniku którego systematycznie zmniejszała się liczba dzieci. Jednak w ostatnim czasie obserwuje się zwiększoną liczbę urodzeń, ponieważ najliczniejszą grupę osób stanowią osoby w wieku 25-29 lat, a jest to grupa na którą przypada bardzo duży odsetek zawieranych małżeństw i urodzeń. Liczba najmłodszych dzieci w gminie jest o 20% mniejsza niż młodzieży w wieku 15-19 lat i prawie 8% większa, niż młodzieży w wieku 10-14 lat. W najbliższych latach może nastąpić więc wzrost liczby dzieci w wieku wczesno szkolnym. Przewiduje się, że w roku 2016 do szkoły podstawowej będzie uczęszczała liczba uczniów ok. 10% wyższa niż w 2009 roku, natomiast liczba uczniów gimnazjum spadnie o ok. 15%.

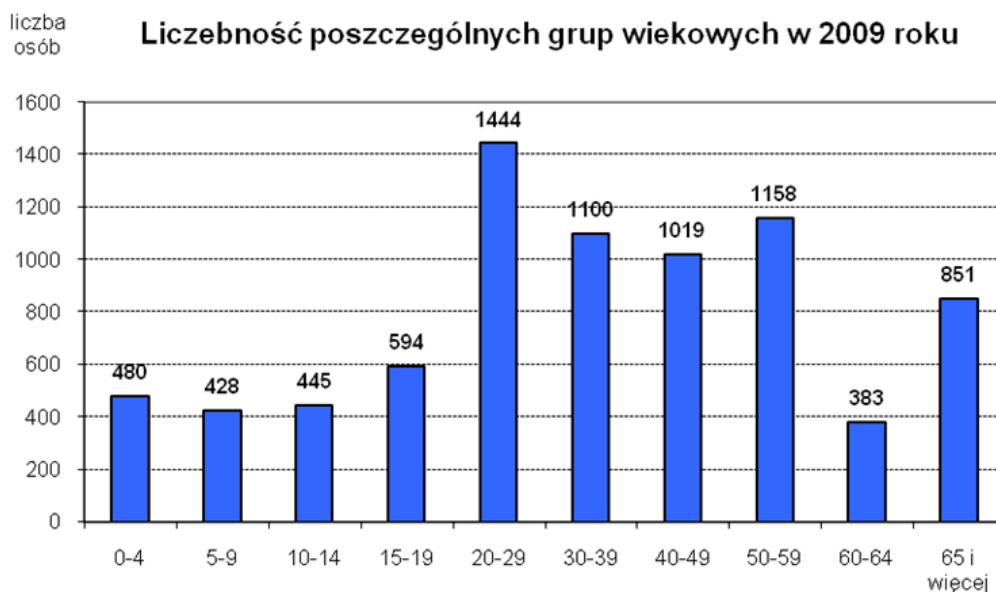
W 2009 roku gminę zamieszkiwało 1045 osób w wieku poprodukcyjnym (kobiety powyżej 59 lat, mężczyźni powyżej 64 lat), co stanowiło 13,2% ogółu mieszkańców. W najbliższych latach wskaźnik ten będzie najprawdopodobniej wzrastał.

W porównaniu do obszarów wiejskich województwa gmina Jeżewo ma porównywalną sytuację pod względem udziału mieszkańców w poszczególnych ekonomicznych grupach wiekowych. Nieznacznie mniej korzystna sytuacja pod tym względem jest tylko w grupie przedprodukcyjnej stanowi 21,4% mieszkańców (1,2% mniej niż średnio na obszarach wiejskich województwa), grupa produkcyjna liczy 65,4% (1,7% więcej niż średnio), a grupa poprodukcyjna jest mniejsza i wynosi 13,2% (o 0,5% mniej).

Na uwagę zasługuje udział mieszkańców w grupie wiekowej 15 do 19 lat. Część z nich już obecnie, a pozostali w ciągu najbliższych 3 lat, wejdzie na lokalny rynek pracy powiększając grupę produkcyjną. Łącznie w gminie grupa ta (15 do 19 lat) liczyła w 2009 roku 594 osób, co stanowiło 7,5% ogółu mieszkańców.

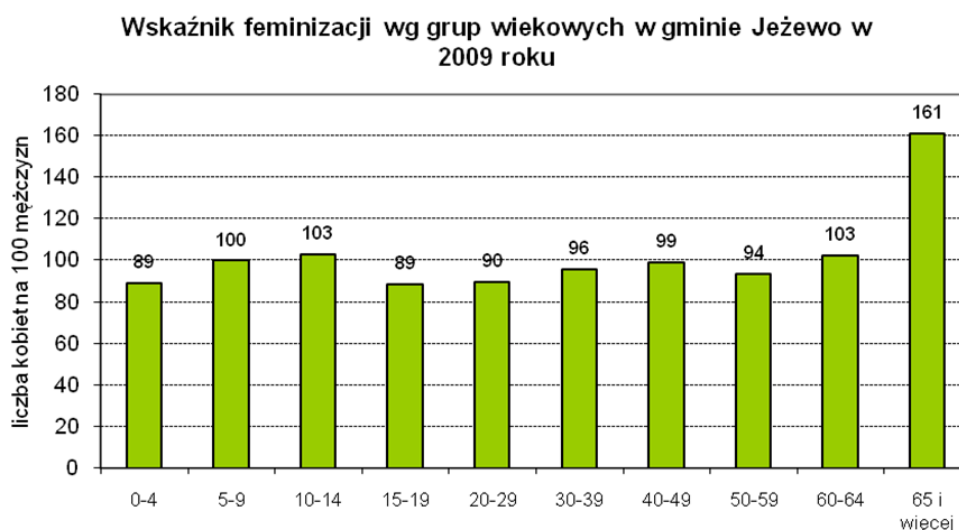
Udział poszczególnych grup produkcyjnych ma wpływ na wielkość wskaźnika obciążenia ekonomicznego, czyli liczbę osób w wieku nieprodukcyjnym przypadającą na 100 osób

w wieku produkcyjnym. W gminie wskaźnik ten jest korzystniejszy, niż średnio na wsiach województwa kujawsko-pomorskiego i w 2009 roku wynosił 53 (wobec 57,1).

Rysunek 19: Struktura wiekowa ludności

W gminie Jeżewo w 2009 roku miała miejsce nieznaczna przewaga liczby kobiet nad liczbą mężczyzn (3952 wobec 3950), skutkiem czego wskaźnik feminizacji miał wartość 100 i był taki sam jak wskaźnik dla obszarów wiejskich województwa kujawsko-pomorskiego.

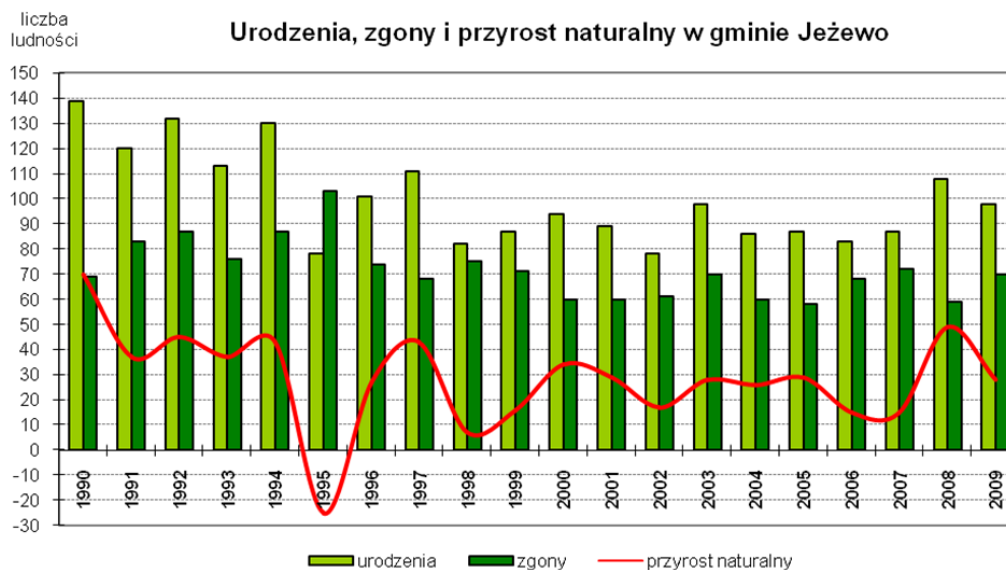
Rysunek 20: Wskaźniki płci

Wskaźnik feminizacji jest dosyć zróżnicowany w poszczególnych grupach wiekowych. Niekorzystny jest przede wszystkim w grupie wiekowej od 15 do 29 lat - jest on znacznie niższy od 100 (osiąga średnie wartości 90), co oznacza, że w grupach tych występuje przewaga mężczyzn. Może to utrudniać zawieranie małżeństw i wpływać na przyspieszenie starzenia się ludności (mniejsza liczba urodzeń) oraz powodować migracje. Obecnie największe znaczenie dla rozwoju demograficznego gminy ma wielkość wskaźnika w grupie 20 do 29 lat, ze

względu na fakt, że grupa ta koncentruje największą liczbę zawieranych małżeństw i urodzeń. W gminie Jeżewo wskaźniki feminizacji w grupie wiekowej 15-29 lat przedstawiają się nieco mniej korzystnie niż średnio dla obszarów wiejskich województwa. Znaczne zwiększenie wartości wskaźnika wśród ludności w wieku powyżej 60 lat jest typowe dla większości gmin i jest spowodowane większą umieralnością mężczyzn.

Wielkość ruchu naturalnego określają dwa podstawowe wskaźniki – urodzeń i zgonów oraz będący ich pochodną – wskaźnik przyrostu naturalnego (różnica wielkości urodzeń i zgonów).

Od początku lat 80-tych w gminie Jeżewo (podobnie jak w innych polskich gminach) obserwowano znaczne zmniejszenie liczby urodzeń. Niewielki wzrost liczby urodzeń nastąpił w latach 2008 i 2009 najprawdopodobniej w wyniku wkroczenia w wiek rozrodczy wyżu demograficznego z początku lat 80-tych. Najwyższą liczbę urodzeń w analizowanym okresie zanotowano w 1990 roku – wyniosła 139 osób (18,5/1000 mieszkańców), natomiast najniższą w latach 1995 i 2002 – po 78 urodzenia (odpowiednio 10,3/1000 i 10,1/1000 mieszkańców). Spadek wielkości urodzeń był więc w gminie prawie 2-krotny. Do głównych przyczyn zjawiska spadku liczby urodzeń zaliczyć można: zmianę modelu życia ludności (posiadanie małej liczby dzieci, wzrost aktywności zawodowej kobiet, itp.), pogorszenie sytuacji ekonomicznej po 1989 roku – złe warunki finansowe ludności, bezrobocie, zła sytuacja mieszkaniowa, itp.

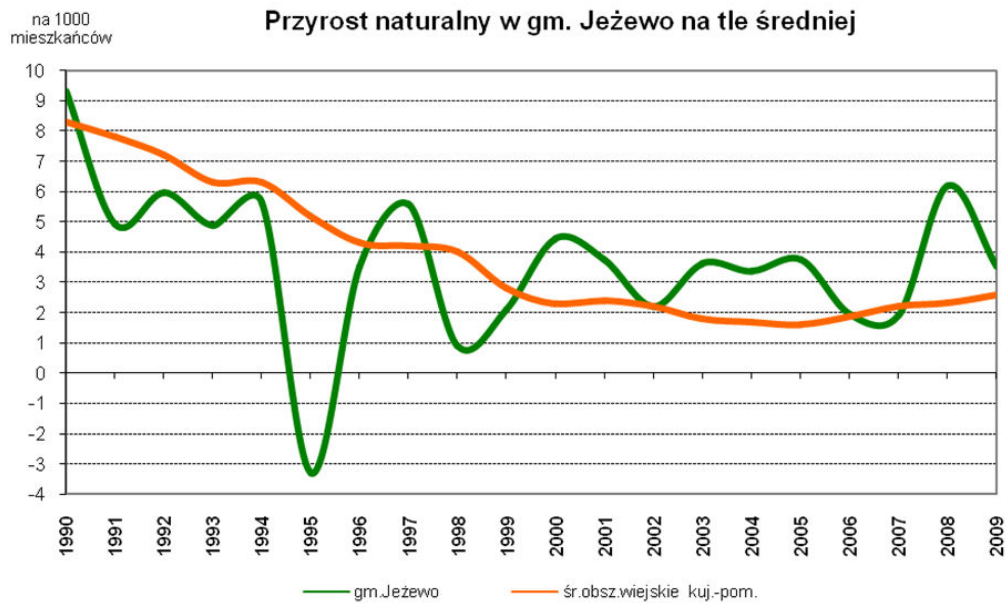

Rysunek 21: Rozwój demograficzny

W roku 2008 zanotowano zwiększenie liczby urodzeń, było ich 108 (13,7/1000 mieszkańców). Natomiast wielkość zgonów w gminie cechuje się zmiennością, widoczne są występujące na przemian tendencje wzrostu i spadku liczby zgonów. W opisywanym okresie najwyższy wskaźnik śmiertelności zaobserwowany w roku 1995 wynosił 13,6 zgonów na 1000 mieszkańców, a najniższy w 2005 i 2008 roku wynosił 7,5/1000. Na obszarach wiejskich województwa od 1997 roku wskaźnik ten oscyluje w granicach od 9,3 zgonów/1000 mieszkańców do 10/1000.

Wielkość przyrostu naturalnego uzależniona jest przede wszystkim od wahań liczby

urodzeń, ponieważ zmiany liczby zgonów są stosunkowo niewielkie. Dlatego też krzywa obrazująca przyrost naturalny najczęściej naśladuje swym kształtem krzywą urodzeń. Konsekwencją spadku liczby urodzeń w gminie, było systematyczne zmniejszanie się wielkości przyrostu naturalnego.

Rysunek 22: Rozwój demograficzny

Od początku badanego okresu wielkość przyrostu naturalnego wykazuje raczej tendencję spadkową z chwilowymi okresami wzrostu. Od 1997 roku w gminie Jeżewo przyrost naturalny spadł poniżej 35 osób rocznie, czyli wskaźnik przyrostu spadł poniżej 4,5 osoby/1000 mieszkańców rocznie. W latach 1990-1997 wskaźnik przyrostu naturalnego wynosił średnio 4,6/1000 na rok, w latach 1998-2007 wynosił on średnio 2,8/1000, w roku 2008 nastąpił znaczny wzrost wskaźnika i wyniósł on 6,3/1000, a w roku 2009 3,5/1000. W analizowanym okresie ujemny przyrost naturalny wystąpił tylko w roku 1995 i wyniósł -25 osób, co daje wskaźnik na poziomie -3,3 osoby/1000 mieszkańców. Do 1999 roku (wyjątek lata 1990 i 1997) wskaźnik przyrostu naturalnego w gminie Jeżewo był niższy niż średnio na obszarach wiejskich województwa kujawsko-pomorskiego, a od 2000 roku (wyjątek rok 2007) wskaźnik przyrostu naturalnego jest w gminie wyższy od średnich.

Przez cały analizowany okres (lata 1990-2009) liczba i wskaźnik zawieranych małżeństw cechowały się dużą zmiennością. Liczba zawieranych małżeństw wahała się od 34 w 1992 roku do 73 w 2008, co dało wskaźnik odpowiednio 4,5 i 9,2 małżeństw na 1000 mieszkańców. Wskaźnik zawieranych małżeństw prezentuje się dość nietypowo w porównaniu do ogólnej tendencji, tj. wskaźnik zawieranych małżeństw wykazuje w gminie raczej tendencję wzrostową, a nie spadkową jak średnio dla województwa. W pierwszym analizowanym dziesięcioleciu (w latach 1990-1999) zawierano średnio 44 małżeństwa w roku, co dawało wskaźnik na poziomie 5,8 małżeństw na 1000 mieszkańców, a w latach 2000-2009 było średnio to 55 małżeństw rocznie ze wskaźnikiem 7,1/1000.

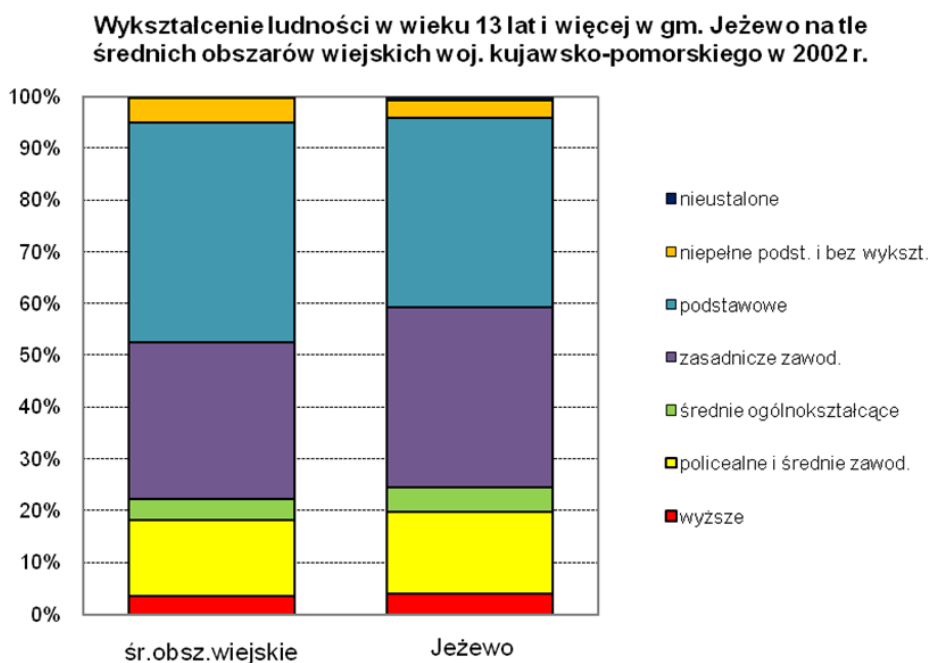
Zmniejszenie liczby zawieranych małżeństw, podobnie jak spadek liczby urodzeń, było w drugiej połowie lat 90-tych i na początku obecnego dziesięciolecia wynikiem trudnej sytu-

acji ekonomicznej społeczeństwa. Zwiększona liczba małżeństw w ostatnim czasie jest związana z bardzo liczną grupą osób w wieku 20-29 lat, a jest to najczęstszy wiek zakładania rodzin.

Wskaźnik starości (a więc odsetek mieszkańców liczących powyżej 60 lat w ogóle mieszkańców) był w gminie Jeżewo niższy niż średnio na obszarach wiejskich województwa i wynosił w 2009 roku 15,62.

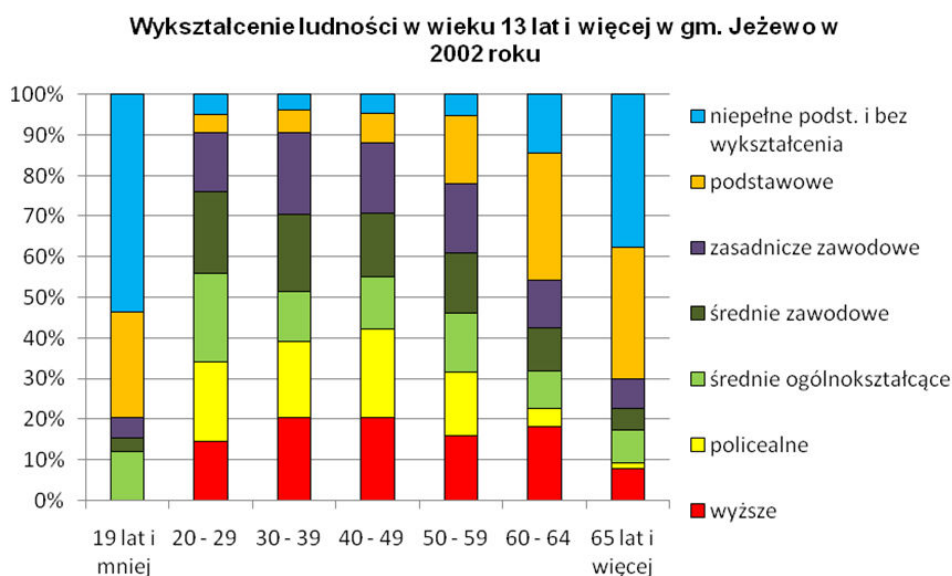
Współczynnik płodności (iloraz liczby urodzeń w danym roku do liczby kobiet w wieku 15 do 49 lat pomnożony przez 100) w gminie jest nieznacznie wyższy niż średnio na obszarach wiejskich województwa i wynosił w 2009 roku 4,88 wobec średniej 4,83 (oznacza to, że kobiety w gminie Jeżewo rodzą przeciętnie niewiele więcej dzieci, niż średnio na obszarze województwa).

Struktura wykształcenia w 2002 roku (dane z Narodowego Spisu Powszechnego 2002) w gminie była nieznacznie korzystniejsza od struktury wykształcenia mieszkańców obszarów wiejskich województwa. Lepszy wskaźnik był wśród osób z wykształceniem wyższym, policealnym i średnim oraz zasadniczym zawodowym. Spośród mieszkańców gminy 24,7% miało co najmniej średnie wykształcenie, natomiast 40% miało wykształcenie podstawowe i niepełne podstawowe lub było bez wykształcenia. Odpowiednio na obszarach wiejskich województwa wskaźniki te wynosiły 22,4% i 47%.

Rysunek 23: Struktura wykształcenia

Kobiety charakteryzują się lepszym wykształceniem niż mężczyźni – częściej niż mężczyźni mają ukończoną szkołę wyższą, policealną i średnią. W gminie Jeżewo 28,2% kobiet i 20,9% mężczyzn ma ukończoną co najmniej szkołę średnią. Jednak w grupie mężczyzn najliczniejsza grupa ma wykształcenie zasadnicze zawodowe 42,9%, a w grupie kobiet najliczniejsza grupa ma wykształcenie zaledwie podstawowe 40,9%. Wśród kobiet 26,5% ukończyło szkołę zasadniczą zawodową.

Rysunek 24: Struktura wykształcenia

Coraz liczniejsza grupa osób z młodszych grup wiekowych ma co najmniej średnie wykształcenie, co obrazuje powyższa rycina. Można również przypuszczać, że coraz więcej z tych osób będzie miało wykształcenie wyższe do czego przyczynia się obecny trend na rynku edukacyjnym oraz większe możliwości znalezienia dobrej pracy wraz ze wzrostem poziomu wykształcenia.

Gmina Jeżewo w 2009 roku miała ujemne saldo migracji, które wynosiło -3, oznacza to że liczba osób opuszczających gminę była większa niż liczba osób napływających na jej teren. W latach 1994-2009 na skutek migracji liczba mieszkańców zwiększyła się o 59 osób, a więc średnioroczny wzrost w tym okresie wynosił 3,7 osoby.

W analizowanym okresie ostatnich 16 lat napływ zdecydowanie przeważał nad odpływem ludności z terenu gminy w latach 1994-1997, 2000-2001 i 2006-2008. Największy odpływ zanotowano w latach 1998, 2004 i 2003 – odpowiednio 124, 122 i 119 osób. Najwyższy napływ natomiast zanotowano w roku 2008 i 1994 – odpowiednio 126 i 121 osób. Najwyższe ujemne saldo migracji zaobserwowano w roku 2003 -33 osoby, co dało wskaźnik 4,3 ubywających osób na 1000 mieszkańców w ciągu roku. Natomiast najwyższe dodatnie saldo było w 1997 i 2008 roku - odpowiednio 46 i 45 osób, co dało wskaźnik 6 i 5,7 osób przybywających na 1000 mieszkańców gminy. Trudno więc mówić o zdecydowanym trendzie migracyjnym gminy Jeżewo, chociaż w ostatecznym bilansie wieloletnie saldo migracji jest dodatnie.

W ciągu analizowanego okresu zaznaczyły się różnice w kierunkach odpływu i napływu. Jednak w kierunku napływu zdecydowanie przeważa napływ z miast. W latach 1994, 1996, 2000 i 2007 w kierunkach napływu na teren gminy przeważał napływ z innych obszarów wiejskich. Natomiast w kierunkach odpływu z gminy odpływ na inne tereny wiejskie był wyższy niż do miast w latach 1994, 1997-1999, 2001, 2003, 2006 i 2008. W ciągu całego tego okresu czterokrotnie wystąpił napływ do gminy z zagranicy – w latach 2005, 2007-2009 i było to odpowiednio 2, 3, 1 i 3 osoby. Natomiast aż sześciokrotnie zanotowano odpływ na pobyt stały za granicę, najwięcej osób, aż 10 wyemigrowało w 2006 roku.

11.2 Bezrobocie i źródła utrzymania

Gmina Jeżewo w latach 2002–2009 charakteryzowała się niższym od przeciętnego dla obszarów wiejskich województwa poziomem bezrobocia. W analizowanym okresie poziom bezrobocia w gminie był nieznacznie wyższy jedynie w roku 2001. Największą liczbę osób bezrobotnych w analizowanym okresie odnotowano właśnie w 2001 roku – 880 osób, co stanowiło 19% mieszkańców w wieku produkcyjnym, a więc praktycznie co 5 osoba w gminie w wieku produkcyjnym była bezrobotna. Pod względem wysokości stopy bezrobocia najkorzystniejsza sytuacja miała miejsce w gminie w roku 2007, kiedy bezrobocie wynosiło tylko 8,2%.

Tab. 7. Zmiany wielkości bezrobocia w gminie Jeżewo i na obszarach wiejskich województwa kujawsko-pomorskiego

Bezrobocie w gminie Jeżewo		2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
liczba bezrobotnych	gmina	717	880	876	830	784	674	507	414	429	518
liczba bezrobotnych kobiet	gmina	449	505	491	474	450	406	345	263	291	300
udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym	gmina	15,9	19,0	18,5	17,2	16,0	13,7	10,2	8,2	8,7	10,0
	wieś woj.	16,8	18,6	19,5	19,2	18,3	17,0	14,6	11,2	9,9	10,8
udział kobiet w ogóle bezrobotnych	gmina	62,6	57,4	56,1	57,1	57,4	60,2	68,0	63,5	67,8	57,9
	wieś woj.	54,9	52,9	51,4	51,9	52,7	54,5	58,4	62,4	60,7	54,6
udział bezrobotnych pow. 12 miesięcy w ogóle bezrobotnych	gmina	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	56,1	55,0	40,8	39,9	35,9
	wieś woj.	49,9	54,0	54,9	55,1	56,3	71,1	70,4	67,1	37,2	30,5
udział bezrobotnych z prawem do zasiłku	gmina	18,5	21,4	16,9	12,4	13,9	15,1	12,4	17,9	13,5	18,2
	wieś woj.	21,2	21,6	18,5	16,8	16,4	15,4	15,5	16,2	20,6	22,1

źródło: obliczenia własne na podst. danych US w Bydgoszczy oraz publikacji WUP w Toruniu

W 2009 roku w gminie znajdowało się bez pracy 518 osób, tj. 10% ludności w wieku produkcyjnym. Sytuacja ta jest korzystniejsza niż średnia na obszarach wiejskich województwa, gdzie bezrobocie 10,8%. Spośród 518 bezrobotnych w gminie aż 300 stanowiły kobiety, a więc 57,9%. W tym samym czasie wśród bezrobotnych na obszarach wiejskich województwa kobiety stanowiły 54,6%. Osoby pozostające bez pracy powyżej roku (tzw. bezrobocie długookresowe), stanowiły w gminie blisko 36% ogółu bezrobotnych. Wskaźnik ten był wyższy od średniej dla województwa, a sytuacja ta dotyczyła aż 186 osób w gminie. W 2009 roku w porównaniu do lat 2002-2008 wzrósł w gminie udział osób bezrobotnych z prawem do zasiłku (w porównaniu z 2008 rokiem z 13,5% do 18,2%).

Główne źródło utrzymania osoby to takie, które przynosi jej największy dochód. Pod tym względem sytuacja w gminie jest podobna do średnich dla obszarów wiejskich województwa. Według Narodowego Spisu Powszechnego z 2002 roku - 61,2% mieszkańców gminy utrzymywało się z pracy zarobkowej, 37,8% utrzymywało się z niezarobkowych źródeł (w tym: 13,2% z emerytury, 14,1% z renty, a 10,5% z innych np. z zasiłków). Głównie z pracy najemnej utrzymywało się 47,8%, z pracy na własny rachunek 13,4% ludności. Natomiast z pracy we własnym gospodarstwie rolnym utrzymywało się 9,7%.

11.3 Mieszkalnictwo

W 2008 roku ludność gminy Jeżewo zamieszkiwała 2115 mieszkań. W ich skład wchodziło łącznie 8396 izb. W 2007 roku własność gminy stanowiło 14 mieszkań, co dawało zaledwie 0,7% wszystkich mieszkań. Powierzchnia użytkowa przeciętnego mieszkania była niższa od średnich dla obszarów wiejskich województwa – w gminie Jeżewo wynosiła 75,4 m² wobec 82,1 m² na obszarach wiejskich województwa. Liczba izb przypadająca średnio na 1 mieszkanie również była niższa w gminie i wynosiła 3,97, a na terenach wiejskich województwa średnio 4,01. Wskaźnik liczby mieszkań przypadających na 1000 mieszkańców był w gminie mniej korzystny od średnich i wynosił 268 mieszkań, a średnio na obszarach wiejskich 271.

Tab. 8. Zasoby mieszkaniowe gm. Jeżewo w latach 1999-2008 i na obszarach wiejskich województwa

zasoby mieszkaniowe		1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
liczba mieszkań	gmina	1948	1949	1974	1940	2063	2074	2080	2090	2094	2115
liczba mieszkań na 1000 osób	gmina	256	255	255	251	267	268	269	270	268	268
	wieś woj.	256	256	256	257	268	270	271	271	272	271
śr. pow. użytkowa 1 mieszkania w m ²	gmina	67,1	67,2	67,8	73,9	73,6	73,8	74,0	74,5	74,6	75,4
	wieś woj.	69,2	69,4	70	79,7	80,0	80,3	80,7	80,9	81,2	82,1
liczba izb przypadająca śr. na 1 mieszkanie	gmina	3,74	3,74	3,75	3,97	3,94	3,94	3,94	3,95	3,95	3,97
	wieś woj.	3,70	3,70	3,71	3,96	3,95	3,96	3,97	3,98	3,99	4,01

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych Urzędu Statystycznego w Bydgoszczy

W latach 1999-2008 liczba mieszkań w gminie wzrosła o 167, czyli o 8,5%. W tym samym czasie liczba mieszkań na obszarach wiejskich województwa wzrosła o nieco ponad 9%. W ciągu tych 9 lat zwiększeniu uległa też średnia powierzchnia użytkowa mieszkań i liczba przypadających na nie izb.

W 2008 roku wyposażenie mieszkań w instalacje techniczno-sanitarne było w gminie Jeżewo na niższym poziomie niż na obszarach wiejskich województwa kujawsko-pomorskiego - 92% mieszkań wyposażona była w wodociąg (średnio 92,5%), w 77,1% była łazienka (średnio 78,4%), 57,1% miało centralne ogrzewanie (średnio 67,6%), a 78,2% ustęp splukiwany (średnio 78%). Gmina nie jest wyposażona w gaz sieciowy.

11.4 Infrastruktura społeczna

Do najważniejszych obiektów infrastruktury społecznej, mających bardzo duży wpływ na jakość życia mieszkańców, należą obiekty z zakresu: oświaty i wychowania, służby zdrowia, kultury, placówki pocztowe i wyznaniowe.

W roku szkolnym 2009/2010 w gminie znajdowały się 4 szkoły podstawowe. Rozmieszczone były one w miejscowościach: Jeżewo, Laskowicach, Krąplewiczach i Czarsku Świeckim. W gminie działają również 2 gimnazja: w Laskowicach i Jeżewie. Szkoły ponadpodstawowe w gminie reprezentowane są przez Liceum Ogólnokształcące Księży Werbistów w Laskowicach. W Laskowicach znajduje się także przedszkole.

W gminie są 2 ośrodki zdrowia – w Laskowicach i Jeżewie. Obiekty kultury religijnej reprezentowane są przez kościoły parafialne w Laskowicach i w Jeżewie. W Laskowicach znajduje się także Dom Misyjny Księża Werbistów. Instytucje finansowe reprezentowane są przez Bank Spółdzielczy Nowe z oddziałem w Jeżewie. W Jeżewie i w Laskowicach znajdują się urzędy pocztowe i biblioteki publiczne. Ponadto w Laskowicach mieści się Gminny Ośrodek Kultury i Rekreacji, a w Jeżewie Wiejski Dom Kultury. W Jeżewie siedzibę ma również komisarjat policji. Gminny ośrodek pomocy społecznej znajduje się w Jeżewie.

11.5 Podsumowanie

Gmina Jeżewo pod względem powierzchni należy do dużych gmin (31 miejsce) woj. kujawsko-pomorskiego. Sieć osadniczą gminy tworzy 20 miejscowości wiejskich (wg Urzędu Gminy) wchodzących w skład 14 sołectw. Wsie w gminie są większe niż przeciętnie w województwie, ale ze względu na ich mniejszą ilość gęstość sieci osadniczej jest mniejsza od przeciętnej w województwie.

W gminie zaznacza się spadkowa tendencja liczby urodzeń, co jest wynikiem zmiany modelu polskiej rodziny z 2+2 na 2+1. Jednak w ostatnich dwóch latach zanotowano niewielki wzrost wielkości urodzeń, czego przyczyną może być wkroczenie w wiek rozrodczy osób z wyżu demograficznego z początku lat 80-tych. Mała liczba urodzeń wpływa na zahamowanie wzrostu liczby mieszkańców w wyniku niskiego przyrostu naturalnego, chociaż w gminie Jeżewo jest on wyższy niż średnio na obszarach wiejskich województwa kujawsko-pomorskiego. W najbliższych latach można nadal spodziewać się niewielkiego wzrostu liczby urodzeń ze względu na zwiększanie się liczby osób w wieku 20-29 lat (największy udział liczby urodzeń przypada na grupę ludności w tym wieku).

W wyniku spadku liczby urodzeń w gminie systematycznie zmniejszała się liczba dzieci i tak liczba dzieci w grupie 5-9 lat jest o blisko 30% mniejsza niż młodzieży w wieku 15-19 lat. Natomiast dzięki wzrostowi liczby urodzeń w ostatnim czasie liczba najmłodszych dzieci w gminie jest o 20% mniejsza niż młodzieży w wieku 15-19 lat, ale o 8% większa, niż młodzieży w wieku 10-14 lat. W kilkuletniej perspektywie nastąpi więc nieznaczny wzrost liczby dzieci w wieku szkolnym.

Niekorzystny wskaźnik feminizacji (dużo niższy niż 100) w grupie wiekowej od 15 do 29 lat może powodować utrudnienie w zawieraniu małżeństw i wpływać na przyspieszenie starzenia się ludności (mniejsza liczba urodzeń) oraz powodować migracje.

W latach 1994-2009 na skutek ruchów migracyjnych liczba mieszkańców zwiększyła się o 59 osób, a więc średnioroczny wzrost w tym okresie wynosił 3,7 osoby, czyli 0,5 osoby na 1000 mieszkańców. Trudno mówić o zdecydowanym trendzie migracyjnym gminy Jeżewo, chociaż w ostatecznym bilansie napływ przeważa nad odpływem, więc wieloletnie saldo migracji jest dodatnie.

Wskaźnik obciążenia ekonomicznego (czyli stosunek liczby osób w wieku nieprodukcyjnym do ludności w wieku produkcyjnym) jest w gminie korzystniejszy, niż średnio na wsiach województwa kujawsko-pomorskiego i w 2009 roku wynosił 53 (wobec 57,1).

Gmina charakteryzuje się niższym poziomem bezrobocia od średniej dla obszarów

wiejskich województwa. Wyższy był jednak udział bezrobotnych kobiet oraz udział osób pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy (tzw. bezrobocie długookresowe). W najbliższych latach zwiększy się liczba osób w wieku produkcyjnym (roczniki wchodzące na rynek pracy są liczniejsze od roczników osiągających wiek emerytalny), jednak w dłuższej perspektywie sytuacja zmieni się na niekorzyść, gdyż roczniki osiągające wiek emerytalny będą liczniejsze niż wkraczające w wiek produkcyjny.

W latach 1999-2008 liczba mieszkańców w gminie zwiększyła się o 8,5%. W tym samym czasie liczba mieszkań na obszarach wiejskich województwa wzrosła o nieco ponad 9%. W ciągu tych 9 lat zwiększeniu uległa też średnia powierzchnia użytkowa mieszkań i liczba przypadających na nie izb, ale wskaźniki te są mniej korzystne od średnich wojewódzkich. Na niższym poziomie znajduje się również wyposażenie mieszkań w gminie w instalacje techniczno-sanitarne.

12 ANALIZA POTRZEB I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY

Aktualne potrzeby rozwojowe gminy oraz możliwości ich realizacji określają dość szczegółowo dokumenty strategiczne, przede wszystkim Strategia rozwoju Gminy Jeżewo, przyjęta uchwałą nr XXVII/247/2001 Rady Gminy Jeżewo z dnia 11 grudnia 2001 r. Dokument ten określa działania konieczne do osiągnięcia długofalowego i zrównoważonego rozwoju gminy. Dobór działań poprzedzony został analizą wieloczynnikową, która określiła zakres zadań niezbędnych do wykonania aby osiągnięty został stan docelowy rozwoju gminy. Strategia dość precyzyjnie określa, jakie są potrzeby gminy w związku z zamiarem doprowadzenia do trwałej, wysokiej jakości życia na terenie gminy. Naturalnie, Strategia rozwoju Gminy Jeżewo analizuje również dokumenty wyższego poziomu zarządzania, tj. krajową, wojewódzką i powiatową Strategię rozwoju.

Analiza dokumentów wyższej rangi określiła potrzeby rozwoju elementów infrastruktury komunikacyjnej, sfery gospodarczej i życia społecznego takich jak:

- modernizacja drogi wojewódzkiej nr 272 Dolna Grupa – Laskowice,
- realizacja obejścia wsi Laskowice w ciągu drogi wojewódzkiej nr 239 wraz z dwupoziomowym skrzyżowaniem z linią kolejową znaczenia krajowego Tczew - Katowice /wariantowa realizacja tego samego dwupoziomowego skrzyżowania z linią kolejową w ciągu istniejącego przebiegu drogi/,
- modernizacja dróg powiatowych,
- rozwój linii kolejowej znaczenia krajowego Tczew - Katowice oraz modernizacja i rozwój linii znaczenia krajowego Chojnice - Laskowice - Działdowo,
- budowa nowych odcinków sieci rozdzielczej średniego i niskiego napięcia oraz stacji transformatorowych, które zostaną wykorzystane do nowych inwestycji,
- realizacja gazociągu,
- wymiana napowietrznych linii telekomunikacyjnych na rzecz kabli światłowodowych,
- wdrażanie programów promocji rolnictwa ekologicznego oraz programów ochrony

krajobrazu,

- pobudzanie lokalnej aktywności gospodarczej,
- poprawa mobilności zawodowej mieszkańców.

Ograniczeniem realizacji wyżej wymienionych zadań jest, z punktu widzenia gminy, brak możliwości wpływu na terminy i sposób ich realizacji. Dotyczą one bowiem realizacji i inwestycji leżących w gestii i również na gruntach podmiotów niezależnych od władz gminnych. Stąd też znalazły się one w dokumentach o randze wojewódzkiej. Gmina jedynie przyjmuje te zadania i umożliwia ich realizację, poprzez np. uwzględnienie ich w planowaniu przestrzennym.

Na podstawie analizy stanu istniejącego (aktualność w 2003 roku) określono również silne i słabe czynniki wewnętrzne decydujące o rozwoju gminy oraz szanse i zagrożenia zewnętrzne, które mogą pomóc lub przeszkodzić w realizacji celów Strategii. Analizę zmodyfikowano uwzględniając w niej nowe uwarunkowania prawne (prawodawstwo UE po 2004 r.), przekształcenia w sferze społecznej i gospodarczej oraz wykonane w ostatnich latach inwestycje.

Strategia wymienia silne i słabe czynniki wewnętrzne gminy Jeżewo (zmodyfikowane):

Mocne strony:

- znaczna liczba obszarów i obiektów podlegających ochronie prawnej świadcząca o wysokich walorach i wartościach przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych gminy,
- wysoki stopień lesistości (53 %),
- duże zróżnicowanie krajobrazowe,
- korzystne warunki klimatyczne,
- pozytywny wpływ na środowisko zwartych kompleksów leśnych Borów Tucholskich
- dogodne warunki do rozwoju turystyki i rekreacji,
- obecność ponadlokalnych zakładów produkcyjnych,
- występowanie czystego i rzadkiego na skalę województwa jeziora,
- obecność węzła kolejowego,
- odrębność charakteru zagospodarowania wsi śródleśnych,
- zasoby terenów pod inwestycje,
- łatwość rozbudowy uzbrojenia terenu.

Słabe strony:

- wysoki poziom bezrobocia i jego niekorzystna struktura,
- odpływ młodych, wykształconych ludzi w wieku produkcyjnym,
- przyrost ludności w wieku poprodukcyjnym,
- stan gospodarki regionu i gminy,
- słaba infrastruktura komunikacyjna,
- utrudniona dostępność gminy z głównych tras komunikacyjnych województwa (A1 i

S5)

- utrudniona komunikacja z gminami ościennymi, mała liczba połączeń drogowych,
- brak infrastruktury turystycznej o odpowiednim standardzie,
- brak kapitału zewnętrznego,
- słabe otoczenie biznesu,
- niedostateczna współpraca środowisk samorządowych, gospodarczych i rolniczych.

Szanse i zagrożenia zewnętrzne:

Szanse:

- utrwalanie się globalnej tendencji do budowy gospodarki opartej na wiedzy i wykorzystanie wykwalifikowanej kadry w wielu specjalnościach,
- zagospodarowanie terenów i budynków po Węźle PKP w Laskowicach,
- maksymalne wykorzystanie potencjału rolniczego w gminie,
- tworzenie grup producenckich na terenie gminy,
- tworzenie gospodarstw agroturystycznych,
- dobry stan bezpieczeństwa publicznego,
- czyste środowisko naturalne,
- przychylne inwestorom nastawienie władz gminnych.

Zagrożenia:

- zmiany stanu gospodarki państwa,
- marginalizacja gospodarcza regionu,
- kryzys finansów publicznych,
- obniżenie podatków lokalnych,
- zmiany oprocentowania kredytów inwestycyjnych.

W świetle przedstawionych analiz za główne problemy gminy Jeżewo można uznać: starzenie się społeczeństwa, odpływ młodych ludzi w wieku produkcyjnym o dobrym wykształceniu, oraz niską dostępność komunikacyjną gminy, która jedyne dobre połączenia ma ze Świeciem. Zjawiska sfery społecznej stanowią najpoważniejsze bariery rozwoju gminy. Ponieważ dla rozwoju kluczowe znaczenie ma gospodarka (wpływy z podatków i zatrudnienie ludności), za bariery ograniczające rozwój gminy należy uznać wszelkie niedogodności związane z funkcjonowaniem przedsiębiorstw (przemysłowych i rolnych). Silną stroną jest środowisko naturalne gminy, toteż należy zwracać szczególną uwagę na to, by rozwój nie przysłonił potrzeb ochronnych, a wszelkie procedury odbywały się rzetelnie, przy poszanowaniu przepisów ochrony środowiska.

Niezadowolający stan gospodarki lokalnej, niski udział kapitału zewnętrznego oraz wymagające ulepszenia otoczenie biznesu powodują ograniczenia rozwojowe w sferze gospodarczej. Rozwój nowych obszarów gospodarczych wymaga rozbudowy infrastruktury komunikacyjnej.

Tab. 9. Strategiczne Sfery Aktywności w Procesie Rozwoju jako potrzeby rozwoju gminy na drodze do zrównoważonego rozwoju (zmodyfikowane)

Strategiczne sfery działania	Cel operacji	Cel operacji	Przedsięwzięcia	
Strefa ekologiczna, turystyczna i ochrony środowiska	Środowisko przyrodnicze	ochrona wód powierzchniowych i podziemnych	- ograniczenie zrzutu ścieków nie oczyszczonych, - ochrona czystości wód jezior i ich rekultywacja, - zapewnienie odpowiedniej jakości wody pitnej, - budowa i rozbudowa obiektów małej retencji wód,	
		ochrona powierzchni ziemi	- wspieranie technologii bezodpadowych, - zagospodarowanie nieużytków,	
		zachowanie dziedzictwa przyrodniczego i ochrona walorów krajozbrazu	- zapobieganie procesom degradacji gleb, - zachowanie historycznych układów urbanistycznych - kształtowanie ładu przestrzennego za pomocą miejscowych planów, - zwiększenie lesistości	
		edukacja ekologiczna	- popularyzacja i propagowanie działań w zakresie ochrony środowiska na różnych poziomach edukacji,	
	Turystyka	promocja turystyczna	- organizacja systemu kompleksowej informacji i promocji gminy	
		podniesienie standardu ruchu turystycznego	- stworzenie odpowiedniej bazy infrastruktury turystycznej, - komplementarne kształcenie dla agroturystyki	
	Rolnictwo	rozwój i modernizacja gospodarstw rolnych	- wspieranie przemian w strukturze obszarowej gospodarstw rolnych, - popieranie produkcji żywności przez grupy producenckie metodami proekologicznymi, - wspieranie i tworzenie zakładów przetwórstwa rolno-spożywczego	
	Strefa społeczna	Edukacja i rozwój zasobów ludzkich	budowa i rozwój nowoczesnego rynku rolnego	- wspieranie instytucji rynku rolnego, - tworzenie grup producenckich, - wzmocnienie kontroli jakości produktów rolnych i żywności
			podnoszenie poziomu wykształcenia mieszkańców	- poprawa dostępności kształcenia na poziomie szkoły średniej, - upowszechnienie edukacji w zakresie informatyki, - organizowanie różnych form kształcenia mieszkańców z punktu widzenia rynku pracy
			promocja stanu zdrowia mieszkańców	- promocja zdrowego stylu życia, - przybliżenie specjalistów do społeczności gminy, - tworzenie warunków do upowszechnienia kultury fizycznej
wzmocnienie pozycji kultury			- tworzenie warunków dla funkcjonowania i rozwoju kultury, - inicjowanie nowych wydarzeń artystycznych w gminie, - ochrona i eksponowanie nielicznych zasobów dziedzictwa kultury	
ograniczenie sfery ubóstwa			- współdziałanie podmiotów działających w sferze pomocy społecznej, - utworzenie grupy wolontariatu	
zapewnienie bezpieczeństwa publicznego w gminie			- poprawa stanu bezpieczeństwa w miejscach publicznych, - zmniejszenie zagrożenia patologiami społecznymi	
Sfera gospodarcza	Przedsiębiorczość i rozwój gospodarczy	wzmocnienie sektora rolnictwa, małych i średnich przedsiębiorstw	- tworzenie grup producenckich, - utworzenie gminnego punktu komasacji i standaryzacji oraz dystrybucji produktów rolnych w ramach funkcjonowania rynków hurtowych, - pomoc w zawieraniu umów z odbiorcami, promo-	

			cja skupionych artykułów, - współtworzenie regionalnego funduszu inwestycyjnego, - współtworzenie regionalnego funduszu gwarancji kredytowych, - modernizacja istniejącej infrastruktury technicznej, - tworzenie stref szybkiego inwestowania, - współpraca z gminami partnerskimi
Strefa infrastrukturalno - techniczna	Infrastruktura techniczna	modernizacja dróg i kolei o znaczeniu krajowym, wojewódzkim i powiatowym	- budowa wiaduktu w Laskowicach nad magistralą Tczew-Katowice, - modernizacja odcinka drogi wojewódzkiej Jeżewo-Grupa
		modernizacja i rozwój sieci telekomunikacyjnych	- budowa szeroko pasmowych sieci telekomunikacyjnych, - swobodny dostęp do internetu i pozostałych mediów
		modernizacja systemów energetycznych	- modernizacja głównych punktów zasilania, - doprowadzenie sieci gazowej do gminy
		rozwój systemów wodno-kanalizacyjnych	- uzyskanie efektu ekologicznego oczyszczalni ścieków,
		poprawa gospodarowania odpadami	- uczestnictwo w wdrażaniu nowoczesnych technologii utylizacji odpadów w powiecie

Strategia rozwoju gminy Jeżewo jest dokumentem odnoszącym się w niewielkim stopniu do przestrzennego układu gminy. Tylko niektóre zadania mają odniesienie do przestrzeni i powinny być ujęte w Studium.

13 BEZPIECZEŃSTWO LUDNOŚCI I MIENIA

Na terenie gminy Jeżewo bezpieczeństwo ludności i jej mienia zabezpieczają:

- Posterunek Policji w Jeżewie podlegający Komendzie Powiatowej Policji w Świeciu,
- Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Świeciu,
- jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej.

Policja w Jeżewie dysponuje 6 etatami. Dzielnicy operują w dwóch rejonach. Gmina nie zalicza się do obszarów wyróżniających się pod względem skali i charakteru przestępczości

Państwowa Straż Pożarna operuje na terenie całego powiatu świeckiego. Stwierdzono, że w gminie Jeżewo nie znajdują się zakłady przemysłowych o największym zagrożeniu pożarowym oraz nie znajdują się obiekty o szczególnym zagrożeniu dla życia i zdrowia ludzi.

W gminie zlokalizowanych jest 5 strażnic – remiz ochotniczej straży pożarnej (OSP): Czernsk Świecki, Dubielno, Osłowo, Jeżewo, Buczek

Gmina należy do terenów o niewielkiej liczbie zdarzeń ratowniczo-gaśniczych. W 2009 roku OSP Jeżewo interweniowało zaledwie 24 razy, co stawia jednostkę na niskiej pozycji na tle powiatu świeckiego.

Ponadto na obszarze gminy nie występują obszary bezpośredniego zagrożenia powodzią, tzn. tereny narażone na zalanie w przypadku przelania się wód przez koronę wału przeciwpowodziowego lub tereny na których powódź może wyrządzić szkody materialne w mie-

niu. Występują jedynie możliwości lokalnych podtopień w przypadku wysokich stanów wód w czasie roztopów. Obszar występowania tych zagrożeń dotyczy zagłębień w powierzchni morenowej wysoczyzny świeckiej. Nie ma także obszarów wysokich spadków terenu, którym grozić może osuwanie mas ziemnych, poza zalesioną skarpą doliny Wdy w rejonie fermy w Krąplewicach. Ferma znajduje się w bezpiecznej odległości od skarpy.

Do najważniejszych rodzajów zagrożeń życia i mienia na terenie gminy zaliczyć należy:

- zagrożenie bezpieczeństwa ruchu drogowego – związane z przecinaniem przez drogi wojewódzkie największych miejscowości oraz ze słabą jakością nawierzchni niektórych dróg, brakiem poboczy i słabym oznakowaniem niebezpiecznych zakrętów;
- zagrożenie kolizją na przejeździe kolejowym w Laskowicach – przejazd w poziomie torów z rogatkami sterowanymi przez droźnika to największe i najruchliwsze przejście potoku ruchu samochodowego przez linię kolejową;
- pozostałe niestrzeżone przejazdy kolejowe, na których zachodzi ryzyko kolizji pojazdów z pociągami;
- zagrożenie wynikające z transportem substancji i materiałów niebezpiecznych koleją i drogami; linia kolejowa Bydgoszcz – Tczew jest jedną najintensywniej wykorzystywanych szlaków komunikacyjnych, którym dostacza się paliwa
- potencjalne zagrożenia wiążą się z funkcjonowaniem na terenie gminy podmiotów gospodarczych i wykorzystywaniem przez nie w procesach technologicznych substancji chemicznych, pomimo że zakładów produkcyjnych jest stosunkowo niewiele;
- zagrożeniem o wysokim stopniu ryzyka są pożary lasów, podczas których istnieje zagrożenie dla zabudowań i ludzi znajdujących się w bezpośredniej strefie oddziaływania pożaru, na terenie gminy znajduje się jedno z niewielu w Polsce śródleśnych lądowisk dla celów przeciwpożarowych. W ostatnich latach odnowiono bitumiczną nawierzchnię lądowiska. Lądowisko ma charakter pomocniczy – służy do załadunku środków gaśniczych na samoloty typu Dromader, używane w celach gaśniczych na terenie województwa.

Poza zagrożeniem pożarowym najważniejszym zagrożeniem dla ludzi, mienia i środowiska jest ryzyko katastrofy w ruchu kolejowym z udziałem pojazdów przewożących niebezpieczne substancje chemiczne. Należy pamiętać, że linią kolejową przewożone są produkty rafinerii i zakładów chemicznych rejonu Trójmiasta, ale też substancje wysyłane i przywożone drogą morską. Drogą kolejową przewożone są substancje trujące, toksyczne, żrące, łatwopalne, wybuchowe i inne, które w przypadku uwolnienia do środowiska mogą stanowić poważne zagrożenie dla ludzi i środowiska.

14 STAN PRAWNY GRUNTÓW

Głównymi właścicielami gruntów na terenie gminy Jeżewo są w kolejności: Skarb Państwa, osoby fizyczne, gmina oraz związki międzygminne. Do Skarbu Państwa należy 63% powierzchni gminy, z czego około 911 ha to grunty orne, zaś 8582 ha to państwowe lasy. Do Skarbu Państwa należy również 85,9% wód powierzchniowych, które są w zarządzie Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Gdańsku oraz Kujawsko-Pomorskiego Zarządu Me-

lioracji i Urządzeń Wodnych we Włocławku. Skarb Państwa przekazał w użytkowanie wieczyste tereny pod linie kolejowe Polskim Liniom Kolejowym S.A. (110 ha). W gruntach SP na uwagę zasługuje 23% udział trwałych łąk pośród wszystkich użytków łąkowych na terenie gminy. Również niespełna 40% wszystkich nieużytków należy do tego właściciela.

Tab. 10. Struktura własności gruntów na terenie gminy Jeżewo w 2010 roku (ha)

	Grunty rolnicze	Lasy	Tereny mieszkaniowe	Tereny przemysłowe	Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe	Drogi	Tereny kolejowe	Wody	Użytki ekologiczne	Nieużytki
Grunty SP z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie wieczyste	911	8264			9	73	46	368	98	145
Grunty SP przekazane w użytkowanie wieczyste	5	0	5				110			7
Grunty gmin i zw. międzygminnych bez gruntów przekazanych w użytkowanie wieczyste	58	4			10	115		7		4
Grunty gmin i zw. międzygminnych przekazane w użytkowanie wieczyste	2	0								
Grunty osób fizycznych	4452	313	69			9		53		188
Grunty spółdzielni	4	0								
Grunty kościołów i związków wyznaniowych	63	0			1					1
Grunty powiatów z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie wieczyste	0	0				47				
Grunty będące przedmiotem własności i władania osób niewymienionych	48	1		7						

Drugą co do wielkości grupą właścicieli są osoby fizyczne. Posiadają one we władaniu 81% gruntów ornych na terenie gminy, niemal wszystkie sady i 77% powierzchni trwałych łąk. Natomiast zaledwie 3,6% lasów to lasy prywatne. 93% terenów mieszkaniowych na obszarze gminy stanowią grunty prywatne. Również większość jezior należy do osób fizycznych, w odróżnieniu od rzek i kanałów, które w przeważającej większości stanowią własność Skarbu Państwa.

Grunty gmin i związków międzygminnych to przede wszystkim tereny dróg gminnych (63% stanu posiadania gminy), a w drugiej kolejności grunty orne (18% stanu posiadania gmin). Gmina i związki międzygminne posiadają połowę terenów rekreacyjno-wypoczynko-

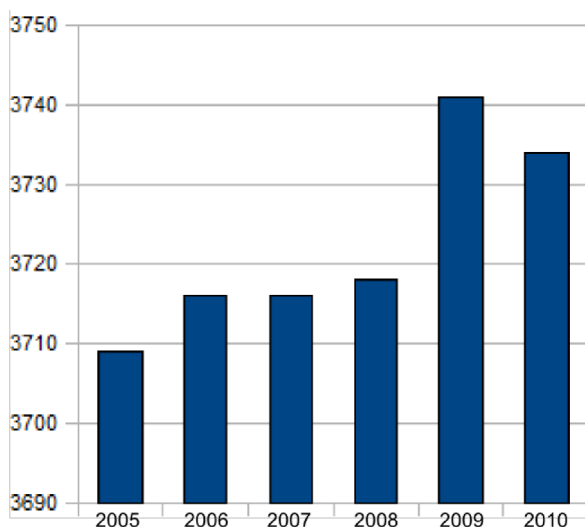
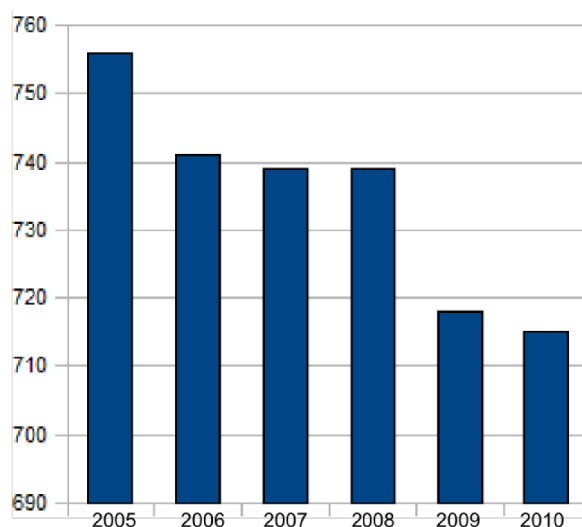
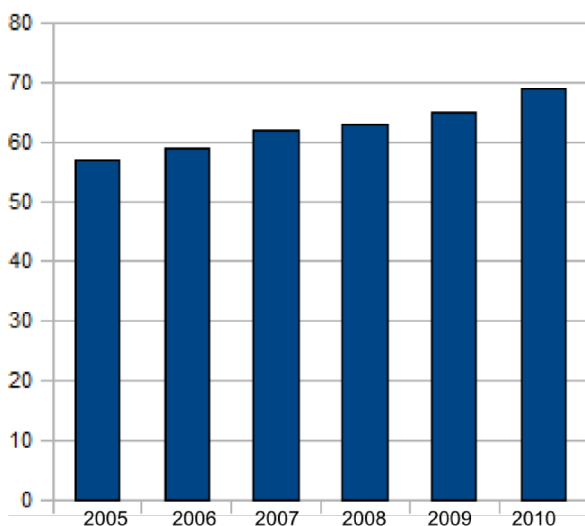
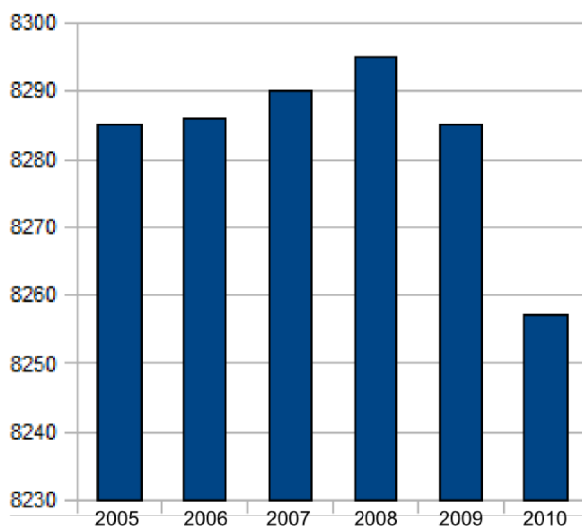
wych oraz zaledwie kilka hektarów gruntów pod wodami powierzchniowymi.

Pozostałymi grupami właścicieli gruntów są: kościoły z związki wyznaniowe (0,4% powierzchni gminy z czego 84% to grunty orne), Powiat Świecki, który posiada 47 ha gruntów użytkowanych wyłącznie jako tereny transportu kołowego, oraz spółdzielnie, które w 2010 roku posiadały 4 ha terenów rolniczych zabudowanych i 1 ha w postaci innej zabudowy.

Ostatnią ważną grupę stanowią grunty osób dotychczas niewymienionych, wśród których znajdują się również podmioty gospodarcze. Do nich należą wszystkie tereny przemysłowe na obszarze gminy (0,044% powierzchni gminy), niewielka powierzchnia gruntów ornych oraz gruntów rolnych zabudowanych.

W ostatnich latach ujawniły się pewne tendencje w zmianach struktury własności gruntów na terenie gminy. W okresie od 1 stycznia 2005 r. do 1 stycznia 2010 r. obserwować można:

- stały wzrost gruntów ornych we władaniu osób fizycznych i jednocześnie spadek arealu gruntów ornych należących do Skarbu Państwa,
- w latach 2005 – 2009 następował spadek sumy powierzchni prywatnych lasów, zaś w 2010 roku nastąpił gwałtowny wzrost tej sumy, na poziom sprzed 2005 roku,
- zmniejsza się powierzchnia łąk trwałych a zwiększa pastwisk trwałych w obrębie gruntów należących do Skarbu Państwa,
- sukcesywnie wzrasta powierzchnia terenów mieszkaniowych w rękach osób fizycznych – od 2005 roku nastąpił około 20% wzrost tej powierzchni,
- struktura własności gruntów pod wodami nie uległa zmianie w ciągu ostatnich pięciu lat,
- kościoły i związki wyznaniowe zmniejszyły areal gruntów ornych o około 21%,
- nastąpił gwałtowny wzrost powierzchni terenów przemysłowych z 2 ha w 2005 roku do 7 ha w 2010 roku.

Grunty orne osób fizycznych

Grunty orne skarbu państwa

Tereny mieszkaniowe osób fizycznych

Grunty leśne skarbu państwa
Rysunek 24: Zestawienie zmian powierzchni względem użytkowania i własności w [ha]

Zmiany te obrazują przekształcenia w sferze gospodarczej i społecznej na terenie gminy, jakie zaszły najprawdopodobniej na skutek stymulacji terenów wiejskich po wejściu Polski do Unii Europejskiej. Widoczny jest wyraźny trend przekształcania gruntów ornych na tereny mieszkalne, sprzedaży części gruntów ornych należących do Skarbu Państwa. Programy dofinansowań unijnych skutkują wzrostem zalesienia na terenach prywatnych (uprawy leśne) oraz przekształcaniem łąk na pastwiska. Zauważalny jest wzrost terenów przemysłowych, za który w dużej mierze odpowiada rozwój zakładów mięsnych i stolarni w Laskowicach

15 WYSTĘPOWANIE OBIEKTÓW I TERENÓW CHRONIONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH

Obiekty i obszary na terenie gminy Jeżewo mogą być chronione w ramach:

- ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220 ze zm.),
- ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. z 2004 r. Nr 121, poz. 1266 ze zm.),
- ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2005 r. Nr 239, poz. 2019 ze zm.),
- ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. z 2005 r. Nr 228, poz. 1947 ze zm.),
- ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2003 r. Nr 162, poz. 1568 ze zm.).

We wcześniejszych rozdziałach opisano obszary ochrony przyrody: Wdecki Park Krajobrazowy, Obszary Chronionego Krajobrazu, obszary Natura 2000, użytki ekologiczne i pomniki przyrody. Wyszczególniono obszary stref ochrony bezpośredniej wewnętrznej ujęć wód podziemnych, a na mapie w załączniku zaznaczono grunty rolnicze klasy II i III oraz wody powierzchniowe. Ponadto zamieszczono wojewódzką i gminną ewidencję zabytków.

16 WYSTĘPOWANIE OBSZARÓW NATURALNYCH ZAGROŻEŃ GEOLOGICZNYCH

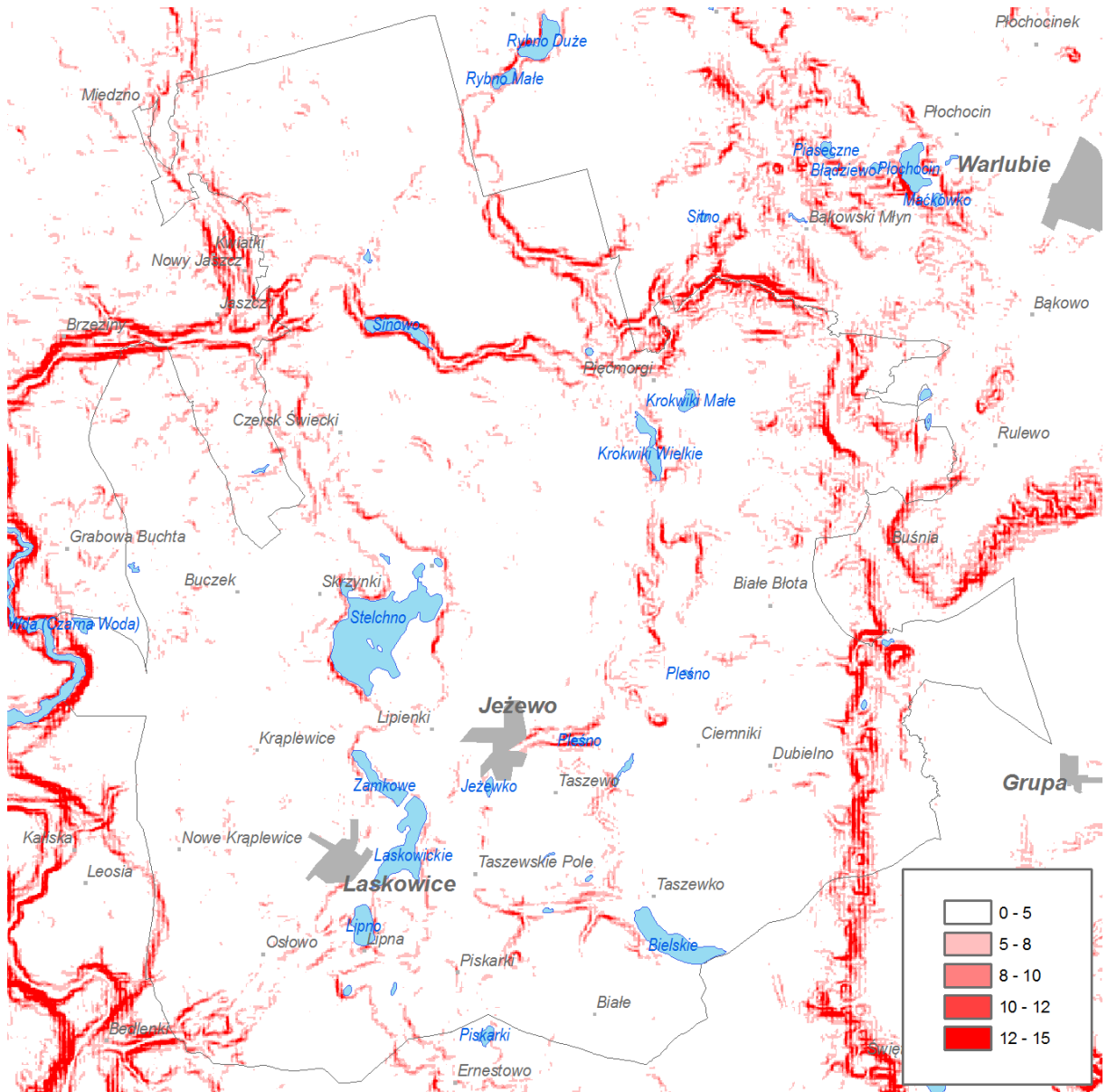
Pod względem geologiczno-inżynierskim obszar gminy Jeżewo dzieli się w zależności od budowy geologicznej na trzy rejony. W rejonie wysoczyznowym panują dogodne warunki dla budownictwa. Dominują tam grunty spoiste, zwarte i półzwarne, twardeplastyczne, na których nie występują zjawiska geodynamiczne, a poziom wód gruntowych przekracza 2 m p.p.t. Jedynie w niektórych obszarach (w zagłębieniach) poziom wód podziemnych zbliżyć się może do poziomu terenu (0-1 m p.p.t.), utrudniając podpiwniczenie budynków.

W rejonie sandrowym powszechnie występują przede wszystkim piaski i żwiry, które są dobrym materiałem do posadawiania budynków, a dodatkowo poziom wód podziemnych zalega z reguły na głębokości ponad 3 m p.p.t., a w rejonach oddalonych od dolin (1-2 km) nawet do 10 m p.p.t. To powoduje, że w obszarze piaszczystym dominują bardzo dobre warunki geotechniczne do posadawiania budynków.

Grunty trudne do zabudowy to torfy, namuły i wszelkiego rodzaju nanosy zawierające powyżej 2% frakcji organicznej w jednostce objętości gruntu. Ze względu na stan miękkoplastyczny, są to przede wszystkim rejony występowania torfów, gytii, mad. Ponadto w wielu miejscach poziom wód podziemnych sięga niespełna 1 m p.p.t. Na mapie w załączeniu zaznaczono tereny, na których występują utrudnienia geotechniczne związane z występowaniem rozdzielnie lub łącznie: wód podziemnych na głębokości nie przekraczającej 1 m p.p.t., gruntów organicznych typu humusowego o miąższości przekraczającej 1 m oraz występowania torfów o miąższości powyżej 1 m. Obszary te nie nadają się do zainwestowania budowlanego z powodu konieczności znacznej wymiany gruntów generującej wysokie koszty lub z powodu naruszenia stosunków wodnych w obszarach ważnych dla funkcjonowania środowiska przyrodniczego na samym obszarze oraz w jego najbliższej okolicy.

W rejonie zboczowym pomiędzy rejonami wysoczyznowym i sandrowym pojawiają się procesy geodynamiczne takie jak denudacja i erozja liniowa (dolina Mątwy i Wdy). Wody podziemne przecinają się tu z powierzchnią terenu tworząc w dolinkach erozyjnych wycieki i wysięki. Wysokie ryzyko zachodzenia ruchów masowych zachodzi w przypadku zbocza Wdy, więc tereny położone w jego pobliżu należą do niekorzystnych dla rozwoju budownictwa.

Najwyższy punkt w gminie osiąga 100,2 m n.p.m. i znajduje się na północ od wsi Laskowice, natomiast najniższy leży nad brzegiem Mątwy w rejonie Sarnowa na wysokości około 30,6 m n.p.m. Gmina posiada zatem znaczną, jak na warunki niżu polskiego, rozpiętość wysokościową. Największe wartości wysokości względnych zarejestrować można w obrębie strefy zboczowej doliny Wdy w Krąplewicach (40 m). Pozostałe obszary posiadają niewielkie deniwelacje, rzadko przekraczające 5 – 10 m (15 m we wsi Pięćmorgi), i równocześnie niewielkie wartości spadków terenu.

Rysunek 25: Spadki terenu (%)

- główne tereny występowania wysokich spadków terenu są poza granicami gminy

17 WYSTĘPOWANIE UDOKUMENTOWANYCH ZŁOŻ KOPALIN ORAZ ZASOBÓW WÓD PODZIEMNYCH

Na terenie gminy Jeżewo potencjalnie mogą występować 3 typy surowców, charakterystycznych dla całego Niżu Polskiego, zaliczane do kopalin pospolitych:

- piaski i żwiry fluwioglacjalne lub eoliczne,
- torfy, najczęściej trzcionowo-turzycowe,
- nagromadzenia minerałów ilastych deponowanych *in-situ* lub jako porwaki.

Na terenie gminy Jeżewo udokumentowano jak dotychczas złoża kopalin pospolitych w kategoriach dokumentacyjnych C2 – w miejscowości Ciemniki. Znajdują się tam torfy na gytiach o zasobach bilansowych 755 tys. m³. Są to torfy nadające się do wykorzystania gospodarczego jako nawóz lub ściółka. O wiele mniejsze nagromadzenia torfów o znaczeniu gospodarczym znajdują się w dnach zagłębień na południe od Laskowic. Nie zostały udzielone koncesje poszukiwawcze i eksploatacyjne na obszarze gminy.

Na pozostałym obszarze gminy Jeżewo prowadzona może być eksploatacja kruszywa z piasków eolicznych, piasków fluwioglacjalnych na terenach sandrowych. Niestety nie udało się dotychczas udokumentować w stopniu pozwalającym na eksploatację przemysłową.

Warunki hydrogeologiczne na obszarze gminy nie pozwoliły na spełnienie kryteriów wyznaczania Głównego Zbiornika Wód Podziemnych. Tym samym gmina położona jest poza wyznaczonymi GZWP.

Obszar gminy Jeżewo podzielony został według wytycznych Ramowej Dyrektywy Wodnej na jednolite części wód podziemnych, będące podstawą gospodarowania wodami podziemnymi. Zachodnia część gminy znalazła się w obrębie jcwp PL_GB_2400_038 a północna i wschodnia część należy do PL_GB_2400_030. Jednolite części wód podziemnych są podstawą do opracowania przez Regionalne Zarządy Gospodarki Wodnej planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy (rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie szczegółowego zakresu opracowywania planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy – Dz. U. Nr 106, poz. 882 z dnia 3 lipca 2009 r.).

18 WYSTĘPOWANIE TERENÓW GÓRNICZYCH WYZNACZONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH

Na terenie gminy Jeżewo nie wyznaczono obszarów ani terenów górniczych w oparciu o ustawę z dnia 4 lutego 1994 r. Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. z 2005 r. Nr 228, poz. 1947 ze zm.). Nie wydano również koncesji na poszukiwanie i rozpoznanie złóż kopalin pospolitych.

19 STAN SYSTEMÓW KOMUNIKACJI, INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ, STOPIEŃ UPORZĄDKOWANIA GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ, ENERGETYCZNEJ ORAZ GOSPODARKI ODPADAMI

19.1 Komunikacja

Komunikacja drogowa

Sieć dróg na terenie gminy Jeżewo stanowią: drogi wojewódzkie, powiatowe i gminne oraz fragment autostrady płatnej A1. Szkielet komunikacji samochodowej gminy stanowią drogi wojewódzkie nr 239, 272, 391, 238. Wszystkie cztery drogi są drogami klasy zbiorczej.

Podstawową drogą tranzytową na terenie gminy jest droga wojewódzka nr 239 Świecie – Gródek - Lniano – Błądzim. Droga ma szczególne znaczenie, gdyż rozprawdza ruch od strony Świecia (pośrednio – Bydgoszczy i Torunia) w kierunku wschodniej części Borów Tucholskich, stanowi jedno z głównych połączeń gmin Osie i Śliwice oraz pośrednio Jeżewo ze Świeciem. Główne utrudnienia na terenie gminy Jeżewo w korzystaniu z drogi to drzewa w skrajni (o statusie pomników przyrody), trasowanie przez miejscowość tranzytową Laskowice oraz przejazd kolejowy w poziomie drogi w Laskowicach. Zarządcą drogi jest Zarząd Dróg Wojewódzkich w Bydgoszczy.

Drugą drogą tranzytową o podstawowym znaczeniu dla gminy to droga nr 272 Laskowice – Jeżewo - Dolna Grupa. Droga łączy najsilniej zurbanizowane tereny gminy z południem i północą kraju, poprzez połączenie z drogą krajową nr 1 w miejscowości Dolna Grupa oraz umożliwiając dojazd do autostrady płatnej A1 w miejscowości Warlubie. Zarządcą drogi jest Zarząd Dróg Wojewódzkich w Bydgoszczy.

Droga wojewódzka nr 391 fragmentarycznie przebiega przez obszar gminy Jeżewo. Pełni ona funkcję łącznika pomiędzy drogą 272 a miejscowością Warlubie i węzłem na autostradzie A1.

Po północnej granicy gminy przebiega droga wojewódzka 238. Droga łączy Warlubie (węzeł autostrady A1) z miejscowością Osie. Dla gminy Jeżewo droga ta ma poboczne znaczenie, ma charakter tranzytowym, nie łączy ośrodków gminy i jest jedynie alternatywną trasą dojazdu do Warlubia i Osia. Zarządcą obu dróg jest Zarząd Dróg Wojewódzkich w Bydgoszczy. Na drodze znajduje się punkt kontroli drogowej przystosowany do ważenia pojazdów.

Droga wojewódzka nr 239 posiada status drogi w I kategorii utrzymania. Pozostałe odcinki dróg wojewódzkich znajdują się w III klasie bieżącego utrzymania.

Według Planu zadań inwestycyjnych na lata 2007-2015 Wojewódzkiego Zarządu Dróg w Bydgoszczy, drogi nr 238, 272, 291 przeznaczone są do przebudowy ale nie posiadają źródła finansowania modernizacji. Planowana na szczeblu wojewódzkim jest także przebudowa przejazdu w Laskowicach.

W latach 2000 – 2010 na terenie gminy wykonano remonty dróg wojewódzkich:

- ul. Parkowa Laskowice (272) poszerzenie i nowy dywanik 1,5 km;

- ul. Główna Jeżewo (272) centrum wsi rondo 0,75 km;
- most na rzece Mątawa (272) wieś Białe Błota;
- przebudowa skrzyżowania, zatoka i poszerzenie w Belnie (239) 0,25 km;
- poszerzenie drogi 239 Laskowice ul. Oska do Krąplewice 3,5 km;

Tab. 11. Długości odcinków dróg wojewódzkich wg numerów na obszarze gminy Jeżewo

Nr drogi	Długość odcinków w [m]
238	3050,2540
239	6264,9110
272	16873,9400
391	1778,5980

Fundamentalne znaczenie dla funkcjonowania gminy ma sieć dróg powiatowych. W najczęstszych, codziennych relacjach między gminą a stolicami województwa i powiatu, drogi wojewódzkie zapewniają obsługę tylko południowej części gminy. Podstawowe znaczenie mają drogi powiatowe nr 1249C i 1252C, które są połączeniami Jeżewa ze Świeciem. Droga 1225C łączy tereny gmin Osie, Śliwice oraz tereny gminy Jeżewo, na których znajdują się zakłady o znaczeniu wojewódzkim z drogą wojewódzką nr 239 i dalej ze Świeciem. Ranga tej drogi zdaje się być nieadekwatna do jej znaczenia dla północnej części województwa.

Tab. 12. Długości odcinków dróg powiatowych wg numerów na obszarze gminy Jeżewo

Nr drogi	Długość odcinków w [m]
1204C	7247,3450
1215C	7114,6290
1216C	9269,0290
1225C	1293,5150
1227C	2829,9910
1228C	2684,6380
1229C	4415,2550
1246C	1840,1340
1247C	56,7880
1248C	2396,2710
1249C	4868,1790
1250C	1798,3590
1252C	5705,6030
1253C	2758,4800
1293C	482,0320
1297C	134,5270

W latach 2000 – 2010 na terenie gminy wykonano remonty dróg powiatowych:

- Laskowice - Skrzynki – dywanik asfaltowy 0,6 km;
- od Fermy Pulka do planowanej biogazowni Skrzynki 1,5 km;

Sieć dróg powiatowych na terenie opisywanej gminy jest gęsta i zapewnia obsługę większości wsi. Sieć tę uzupełniają drogi gminne. Nie mają one wielkiego znaczenia dla funkcjonowania gminy jednak są ważne ze względu na dostępność poszczególnych wsi i ich połączenie z siecią wyższego rzędu. Ich znaczenie opiera się głównie na udostępnianiu miejsc zamieszkania i miejsc pracy. Są ważne ze względu na prawidłową obsługę rolnictwa.

Ruch na wszystkich drogach w gminie ma charakter gospodarczy, co oznacza, że w dni robocze jest większy niż w dni świąteczne. Pod względem natężenia ruchu wyróżnia się połączenie Laskowic ze Świeciem, Jeżewa ze Świeciem i Laskowic z Krąplewicami.

Tab. 13. Długości odcinków dróg gminnych wg numerów na obszarze gminy Jeżewo

Nr drogi	Długość odcinków w [m]
030601C	3306,7310
030602C	3853,8440
030603C	3582,2670
030604C	5004,6790
030605C	6557,8380
030606C	2687,9940
030607C	1342,5670
030608C	8619,6640
030609C	4327,7610
030610C	1888,4620
030611C	3478,9670
030612C	3218,6530
030613C	3139,2300
030614C	2409,9880
030615C	2914,0080
030616C	969,1640
030617C	911,9560
030618C	1297,1280
030619C	768,1440
030620C	504,5350
030621C	1630,0610
030622C	1522,7050
030623C	2292,3420
030624C	1964,9990
030625C	3537,3120

W latach 2000 – 2010 wykonano szereg prac modernizacyjnych na odcinkach różnych dróg gminnych:

- Taszewo - Dubielno - asfalt z przebudową drogi 3,66 km;
- Piskarki - Białe - asfalt z przebudową 2,6 km;
- Taszewskie Pole - asfalt 0,6 km;
- ul. Osiedle Laskowice - 0,6 km;
- ul. Kolejowa - Laskowice - ulica + chodnik (całość betonowa kostka brukowa) 0,4 km;

- ul. Szkolna Laskowice - asfalt - 0,5 km;
- ul. Kopernika Laskowice - betonowa kostka brukowa 0,1 km
- ul. Spacerowa Jeżewo - betonowa kostka brukowa 0,5 km
- ul. Pietruszkowa Jeżewo - asfalt 0,1 km
- ul. Wiśniowa, Kwiatowa, Osiedlowa Jeżewo asfalt - 0,8 km

Uzbrojenie terenów gminy w urządzenia komunikacyjne obsługujące ruch, do których zaliczyć można stacje paliw, parkingi przydrożne oraz obiekty hotelowe, gastronomiczne i handlowe, jest nikłe. Istniejące trzy stacje paliw w Laskowicach i Jeżewie zaspokajają jedynie podstawowe potrzeby kierowców. Wydaje się jednak, że w kontekście braku tras tranzytowych, takie urządzenia są zbędne (poza zaopatrzeniem w paliwa).

Warto podkreślić, że przebieg autostrady A1 przez teren gminy nie ma praktycznie żadnego znaczenia dla terenów ją okalających, poza aspektem środowiskowym (hałas, zanieczyszczenie powietrza, migracje zwierząt, krajobraz). Autostrada oddziałuje jedynie pośrednio, poprzez ułatwienie dojazdu do głównych ośrodków regionalnych: Gdańska i Torunia. Dostępność węzłów autostrady jest umiarkowana, gdyż brakuje spełniającej standardy drogi klasy G łączącej Jeżewo z węzłami (Warlubie lub Nowe Marzy). Odcinek autostrady przebiegający przez gminę Jeżewo ma zaledwie 1,3 km.

Komunikacja kolejowa

Na terenie gminy znajdują się elementy infrastruktury kolejowej:

- Linia nr 131 /C-E 65/ Chorzów Batory – Tczew, odcinek Bydgoszcz Główna – Tczew, jest magistralą dwutorową, zelektryfikowaną. Linia przebiega w VI paneuropejskim korytarzu transportowym i stanowi część: AGC - międzynarodowe linie-E dla transportu pasażerskiego i AGTC - międzynarodowe linie dla transportu kombinowanego jako linia uzupełniająca. Linia ma znaczenie państwowe. Przystosowana jest do transportu pasażerskiego i towarowego. Na trasie linii w granicach gminy Jeżewo znajduje się stacja Laskowice. Linia przystosowana jest do prędkości do 120 km/h na torze zachodnim i 80 km/h na torze wschodnim.
- Linia 208 Świecie – Grudziądz, odcinek Świecie – Grupa, linia jednotorowa, niezelektryfikowana. Użytkowana do transportu pasażerskiego i okazjonalnie do towarowego. Na trasie linii w granicach gminy Jeżewo znajduje się stacja kolejowa Laskowice oraz przystanki Jeżewo i Dubielno.
- Linia 208 Działdowo – Chojnice, odcinek Grupa – Silno, linia jednotorowa, niezelektryfikowana. Użytkowana do transportu pasażerskiego i okazjonalnie do towarowego. Na trasie linii w granicach gminy Jeżewo nie znajduje się stacja kolejowa lub przystanki.
- Linia 215 Laskowice Pomorskie – Bąk, odcinek Laskowice Pomorskie – Czersk, linia jednotorowa, niezelektryfikowana. Użytkowana do transportu pasażerskiego i okazjonalnie do towarowego. Na trasie linii w granicach gminy Jeżewo znajduje się stacja kolejowa Laskowice oraz przystanki Dąbrowa i Czersk Świecki.

Tab. 14. Długości odcinków linii kolejowych wg numerów na obszarze gminy Jeżewo

Nazwa linii	Nazwa odcinka	Długość odcinka	Nr linii
Chorzów Batory - Tczew	Bydgoszcz Główna - Tczew	15730,91	131
Świecie - Grudziądz	Świecie - Grupa	7850,535	208
Działdowo - Chojnice	Grupa - Silno	2090,429	208
Laskowice Pom.-Bąk	Laskowice - Czersk	7287,485	215

Elementem infrastruktury kolejowej na terenie gminy jest węzeł Laskowice. Jest to główna stacja pasażerska dla Świecia oraz gminy Jeżewo. Zatrzymują się na niej pociągi pospieszne. Stacja dysponuje licznymi bocznkami i pomieszczeniami dawnych lokomotywowni i warsztatów. Obecnie znaczenie węzła dla ruchu towarowego znacznie zmalało, w związku ze zmianą modelu przewozowego. Stacja pełni funkcję przesiadkową pomiędzy połączeniami dalekobieżnymi a pociągami na trasach lokalnych. Stacja posiada 3 perony i 5 krawędzi peronowych. Bocznice są zdadne do eksploatacji. Węzeł posiada potencjalnie duże znaczenie dla funkcjonowania linii kolejowych, ale potencjał ten w chwili obecnej nie jest w pełni wykorzystany.

Transport lotniczy i wodny

Gmina Jeżewo znajduje się w III strefie (obszar o promieniu do 100 km) zasięgu obsługi lotniska komunikacyjnego w Bydgoszczy oraz w Gdańsku. Oba porty lotnicze oddalone są od Jeżewa około 1,5 h jazdy samochodem (uwzględniając przejazd autostradą). Port lotniczy w Bydgoszczy jest położony w nieco mniejszej odległości, natomiast Port w Gdańsku oferuje więcej możliwości połączeń lotniczych.

Na terenie gminy nie przebiega żaden szlak wodny.

19.2 Gospodarka odpadami

Gospodarka odpadami na terenie gminy Jeżewo zorganizowana jest w sposób typowy dla polskich obszarów wiejskich. Zbiórka odbywa się systemem workowym i kontenerowym od klientów indywidualnych i grupowych. Strumień nieselekcjonowanych odpadów komunalnych kierowany jest na gminne składowisko odpadów w Białych Błotach. Worki do zbiórki odpadów dostarczane są w chwili obecnej do gospodarstw przez firmę zewnętrzną.

Na obiekcie składowiskowym w Białych Błotach znajduje się kompostownia, która jest zlokalizowana na składowisku odpadów w Białych Błotach. Kompostowaniu poddaje się odpady z terenów zielonych.

Selektywna zbiórka odpadów prowadzona jest w coraz szerszym zakresie. W 2009 roku ogólny strumień odpadów niesegregowanych komunalnych kierowanych na składowisko gminne wyniósł 198,2 Mg. Natomiast odpadów zebranych selektywnie było 70,9 Mg (dane UG Jeżewo). W 2008 roku składowisko było wypełnione w 27%.

Obecnie trwają prace nad przystąpieniem gminy Jeżewo do Międzygminnego Kom-

pleksu Unieszkodliwiania Odpadów w Świeciu (Sulnówku). Po powstaniu inwestycji odpady będą trafiały poza granice gminy. Zwiększy się również stopień odzysku surowców wtórnych z masy odpadowej.

19.3 Gospodarka wodno – ściekowa

Źródłem wody pitnej dla gminy Jeżewo są ujęcia wodociągów grupowych. Woda dostarczana jest do odbiorców grupowych, wiejskich, zakładowych i ujęć indywidualnych zlokalizowanych na poszczególnych działkach. Gmina zwodociągowana jest w 87 %. W układzie gminy woda dostarczana jest z ujęć zlokalizowanych we wsiach: Jeżewo, Laskowice i Taszewskie Pole. Ujęcia wyposażone są w studnie w wydzieloną i oznakowaną strefą ochrony bezpośredniej. W gminie Jeżewo wszystkie ujęcia wody mają aktualne dokumentacje hydrogeologiczne. Na podstawie tych dokumentacji odstąpiono od konieczności wyznaczania stref ochrony pośredniej ujęć.

Wydajność poszczególnych ujęć przedstawia się następująco:

- ujęcie - Jeżewo- pobór wody z utworów o głębokości 51,0 m; -z ujęcia tego wodę otrzymują mieszkańcy wsi: Jeżewo, Lipienki i połączone jest z ujęciem w Taszewskim Polu;
- ujęcie - Taszewskie Pole - pobór wody z utworów o głębokości 50,0 m; z ujęcia tego wodę otrzymują mieszkańcy wsi: Taszewskie Pole, Piskarki, Białe , Taszewo i część Taszewka;
- ujęcie – Laskowice - pobór wody z utworów o głębokości 42,0 m; z ujęcia tego wodę otrzymują mieszkańcy wsi: Laskowice, Osłowo, Krąplewice, Nowe Krąplewice, Lipno i połączone jest ze stacją w Krąplewicach;
- ujęcie Krąplewice - pobór wody z utworów o głębokości 92,0 i 94,0 m. Ujęcie to zaopatruje w wodę osiedle mieszkaniowe;
- ujęcie – Czersk Świecki - pobór wody z utworów o głębokości 20,0 – 38,0 m; z ujęcia tego wodę otrzymują mieszkańcy wsi: Czersk Świecki, Skrzyńki, i Buczek;

Ponadto mieszkańcy wsi Belno otrzymują wodę z ujęcia w gminie Świecie.

Na terenie gminy zlokalizowane są również ujęcia zakładowe i studnie publiczne:

- studnia mechanicznego poboru wody we wsi Nowe Krąplewice o wydajności 13,0 m³/godzinę - pobór wody z głębokości 36,0 m. z wody korzystają rolnicy;
- studnia mechanicznego poboru wody we wsi Osłowo o wydajności 25,0 m³/godzinę - pobór wody z głębokości 39,5 m. z wody korzystają rolnicy;

Woda rozprowadzana jest sieciami wodociągowymi o średnicach ϕ 150 - 50 mm w układzie pierścieniowo – rozgałęźnym. W latach 1999 - 2009 gospodarka wodna w gminie przedstawiała się następująco:

Tab. 15. Gospodarka wodna w gminie Jeżewo w latach 1999-2009

Lata	Długość sieci wodociągowej (km)	Połączenia prowadzące do budynków i zbiorowego zamieszkania (szt)	Woda dostarczana gospodarstwom domowym (dam ³)	Ludność korzystająca z sieci wodociągowej (osoba)
1999	76,1	971	204,9	X
2000	76,7	982	280,6	X
2001	76,8	998	300,0	X
2002	77,6	1096	328,8	5353
2003	78,0	1093	355,6	5364
2004	82,1	1137	187,7	5413
2005	87,9	1418	183,7	5806
2006	88,1	1442	180,6	5844
2007	88,5	1473	197,8	5929
2008	89,6	1382	191,2	5990
2009	90,0	1402	178,1	6010

Źródło danych: GUS-BDR

Gmina Jeżewo leży w zlewni rzeki Wdy i Wisły. W gminie we wsi Jeżewo pracuje mechaniczno – biologiczna oczyszczalnia ścieków (1 bioreaktor o przepustowości 600 m³/dobę) do której podłączone są wsie: Jeżewo, Laskowice, część Krąplewic i Lipienniki, Czernik Świecki, Jaszcz z gminy Osie, , część Taszewskiego Pola, Lipno poprzez systemu kanalizacji ściekowej i przepompowni ścieków. Gmina skanalizowana jest w 66 % a gospodarka ściekowa na terenie gminy przedstawia się następująco:

Tab. 16. Gospodarka ściekowa w gminie Jeżewo w latach 1999-2009

Lata	Długość sieci kanalizacyjnej (km)	Połączenia prowadzące do budynków i zbiorowego zamieszkania (szt)	Ścieki odprowadzone (dam ³)	Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej (osoba)
1999	3,0	44	27,3	X
2000	3,0	42	209,	X
2001	3,0	42	219,7	X
2002	3,0	42	208,8	888
2003	22,3	204	183,1	3103
2004	26,6	395	187,0	3529
2005	28,4	469	170,0	3674
2006	46,6	584	176,0	3909
2007	46,7	600	179,4	3977
2008	46,9	609	181,5	4034
2009	47,3	633	165,9	4079

Źródło danych: GUS-BDR

Melioracje

Gmina Jeżewo ma 5534 ha użytków rolnych. W skład użytków rolnych wchodzi: - grunty orne - 4666 ha a 868 ha to użytki zielone. W gminie występuje również melioracja podstawowa są to następujące ciek:

- Sabińska Struga;
- Sinówka;
- Struga Pleśno.

Pozostałe ciek i rowy należą do sieci melioracji szczegółowych.

19.4 Elektroenergetyka

Źródło zasilania, linie najwyższych i wysokich napięć

Na terenie gminy brak jest stacji elektroenergetycznej 110/15 kV (GPZ WN/SN). Odbiorcy zasilani są w energię elektryczną z głównych punktów zasilania zlokalizowanych w Warlubiu i Żurze oraz z rozdzielni sieciowej zlokalizowanej w Gródku. Rozdzielnia ta zasilana jest linią napowietrzną średniego napięcia 15 kV z elektrowni wodnej w Żurze.

Przez południowo-wschodnią część gminy przebiega linia najwyższych napięć – NN 220 kV relacji elektrownia Pątnów – Bydgoszcz Jasiniec – Gdańsk 1. Długość jej na terenie gminy wynosi ok. 9,5 km. Linia ta docelowo przewidziana jest do utrzymania z możliwością jej odbudowy, rozbudowy, przebudowy i nadbudowy.

Ponadto przez teren gminy, w jej środkowej części, przebiega napowietrzna linia wysokiego napięcia 110 kV relacji Żur – Strzemięcín. Długość jej w granicach gminy wynosi ok. 13 km. Linia ta również przewidziana jest do utrzymania z możliwością jej odbudowy, rozbudowy, przebudowy i nadbudowy.

Linie najwyższych i wysokich napięć wprowadzają duże ograniczenia dostępności terenów położonych w pobliżu przebiegu linii. Prowadzone są one na słupach stalowo - kratowych. Dla linii 220 kV wymagany jest pas technologiczny (strefa ochronna) o szerokości 50 m (po 25 m od osi linii w obie strony) a dla linii 110 kV pas 36-metrowy. W pasie tym nie zaleca się lokalizowania budynków mieszkalnych i innych przeznaczonych na stały pobyt ludzi. Zgodnie z obowiązującymi przepisami faktyczną strefę ochronną ustala się na podstawie pomiarów lub obliczeń natężenia pola elektroenergetycznego. Pomiarów lub obliczeń należy wykonywać każdorazowo przy lokalizacji jakiegokolwiek inwestycji w pobliżu linii wysokiego napięcia. Warunki lokalizacji wszelkich obiektów w pasie technologicznym należy uzgadniać z właściwym gestorem sieci. Pod liniami nie należy również sadzić wysokiej roślinności. Ewentualne zalesienia w pasie technologicznym mogą być przeprowadzone w uzgodnieniu z właścicielami linii. Tereny przez które przebiegają linie najwyższych i wysokich napięć, a zwłaszcza tereny, na których posadowione zostały słupy należy udostępnić służbom energetycznym celem prowadzenia ewentualnej przebudowy linii a także niezbędnych napraw i konserwacji dla zapewnienia prawidłowej eksploatacji sieci elektroenergetycznej.

Sieć średniego napięcia, stacje transformatorowe

Z głównych punktów zasilania zlokalizowanych w Warlubiu i Żurze oraz z rozdzielni sieciowej w SN w Gródku, w kierunku obszaru gminy Jeżewo, wyprowadzone zostały następujące linie napowietrzne średniego napięcia 15 kV przewodami stalowo-aluminiowymi AFL 3x70 mm², 3x50 i 3x35 mm²:

z Warlubia dwie linie:

- „Taszewo”, z której zasilane są miejscowości: Białe, Białe Błota, Ciemniki, Dubielno, Jeżewo, Pięćmorgi, Taszewo, Taszewko, oraz część stacji w Czersku Świeckim,
- „Rulewo” zasila dwie stacje transformatorowe zlokalizowane w miejscowościach Rozgarty i Piła Młyn,

z Żuru jedna linia - „Jeżewo”, poprzez którą zasilane są miejscowości: Jaszcz, Zajęczy Kąt i część Czarska Świeckiego,

z Gródka dwie linie:

- „Laskowice”, z której zasilane są miejscowości: Buczek, Laskowice i Lipno oraz część Belna i Krąplewic,
- „Morsk”, z której zasilane są miejscowości Osłowo i Piskarki oraz część Belna i Krąplewic.

Sieć rozdzielcza średniego napięcia zasilająca stacje transformatorowe wykonana została głównie jako sieć napowietrzna przewodami o przekrojach AFL 3x35 mm² i AFL 3x25 mm². Budowa każdej nowej stacji transformatorowej spowoduje rozbudowę sieci średniego napięcia.

Na terenie gminy zlokalizowanych zostało 90 stacji transformatorowych, własności przedsiębiorstwa dystrybucyjnego, pracujących na potrzeby bytowo-komunalne mieszkańców. Przeważającą część stanowią stacje słupowe typu: STS 20/250, STS 20/100, i ŻH 15, tylko dwie stacje wieżowe i jedna stacja wolno stojąca parterowa. Łączna moc zainstalowanych transformatorów w tych stacjach wynosi ok. 8.100 kVA. Na podstawie gabarytów stacji transformatorowych istnieje możliwość ustawienia w nich transformatorów o łącznej mocy ok. 17.500 kVA. Moc ta jest w stanie pokryć wszystkie potrzeby gminy w okresie docelowym. Jednakże z uwagi na zbyt długie w niektórych przypadkach obwody niskiego napięcia, jak również i na przestarzały typ stacji ŻH, konieczne będzie w niektórych miejscowościach dogęszczenie stacji oraz wymiana na nowy typ. Również dla każdej nowej większej inwestycji lokalizowanej na terenie gminy, konieczna jest budowa urządzeń elektroenergetycznych zgodnie z warunkami technicznymi wydanymi przez odpowiednie służby energetyczne.

Ponadto na terenie gminy zlokalizowanych zostało dziewięć stacji abonenckich, stanowiących własność odbiorcy. Są to stacje zlokalizowane w tuczarni trzody chlewnej w Krąplewicach, oraz zakładach produkcyjnych w Laskowicach i Krąplewicach.

Uwarunkowania zewnętrzne i wewnętrzne

Do uwarunkowań zewnętrznych rozwoju zaliczyć możemy:

a) wzrost zapotrzebowania na energię elektryczną - Wzrost ten jest głównym uwarunkowaniem zewnętrznym mającym wpływ na rozwój sieci elektroenergetycznych. Wzrost zapotrzebowania na energię elektryczną związany jest ściśle z:

- wzrostem liczby odbiorców i odbiorników energii elektrycznej,
- wzrostem grzejnictwa głównie w zabudowie jednorodzinnej,
- rozwojem przetwórstwa rolno-społecznego,
- rozwojem przemysłu, usług, handlu itp.

Znaczący wpływ ma również tempo rozwoju danego obszaru, które w sposób pośredni wymusza podejmowanie działań związanych z rozwojem lub dostosowaniem istniejących urządzeń elektroenergetycznych do rosnących potrzeb odbiorców.

b) korzystne położenie gminy w zasięgu obsługi głównych punktów zasilania

Gmina położona jest korzystnie w stosunku do istniejących głównych punktów zasilania. Wyprowadzone z nich główne linie przesyłowe średniego napięcia, nie przekraczające dopuszczalnych długości ze względu na spadki napięć i straty na przesyle, są czynnikiem sprzyjającym dla lokalizacji energochłonnych inwestycji.

c) możliwości lokalizacji określonych inwestycji w sąsiedztwie rezerw energetycznych

Na terenie gminy nie ma ograniczeń w dostawie energii elektrycznej. Wszystkie wnioski odbiorców o przyłączenie do wspólnej sieci, lub zwiększenie zapotrzebowania mocy załatwiane są pozytywnie. Gabaryt każdej ze stacji transformatorowej znacznie przekracza moc, zainstalowanych w nich transformatorów. Ponadto rzeczywiste obciążenia transformatorów w stacjach zawierają się w granicach od 30 do 60%. Każde to przypuszczać, że gospodarstwa domowe są słabo wyposażone w urządzenia o napędzie elektrycznym. Zakładając zmianę modelu gospodarstw na bardziej energochłonne, np. podgrzewanie wody i ogrzewanie elektryczne akumulacyjne w niektórych gospodarstwach, przyrosty mocy będą zawierały się w niewykorzystanych mocach transformatorów. Nowe stacje budowane będą jednakże dla każdej większej inwestycji lokalizowanej na terenie gminy.

Do uwarunkowań wewnętrznych zaliczamy:

a) ocena sprawności funkcjonowania infrastruktury elektroenergetycznej - W ostatnich latach awaryjność na sieciach uległa znacznemu zmniejszeniu. Większość awarii związana jest z usterkami u odbiorców. Przeciętnie raz na 10 lat wykonywany jest generalny przegląd sieci, a sukcesywnie w miarę potrzeb przeglądy bieżące. Przeglądy planowe, poprzedzone komunikatami w prasie, związane z wyłączeniem sieci trwają przeciętnie kilka godzin.

Na jakość dostawy energii elektrycznej do odbiorców wpływ mają m.in. ciągłość zasilania i jakość napięcia. Ciągłość może być przerwana wskutek planowanego wyłączenia napięcia, związanego z przeglądem sieci elektroenergetycznych, względnie wskutek zakłóceń w sieci. Należy dążyć do ograniczenia zarówno przerw zakłóceńowych jak i planowych. Zapewnienie właściwej jakości napięcia (bliskiej znamionowemu) stanowi podstawowy obowiązek służb energetycznych.

Stan sieci niskiego napięcia, a więc sieci zasilających bezpośrednio odbiorców, niezadko dostosowana jest do zwiększonego obciążenia. Długości sieci niejednokrotnie przekraczają optymalne długości ze względu na spadki napięć i ochronę od porażeń. Dlatego pilnym zadaniem dla służb energetycznych jest modernizacja sieci niskiego napięcia w tych miejscowościach, w których nie była ona dotąd przeprowadzona.

b) miejsca wymagające interwencji - Na terenie gminy zlokalizowanych jest jeszcze 20 stacji słupowych starszego typu ŻH 15, budowanych w latach sześćdziesiątych i siedemdziesiątych. Stan ich można uznać ogólnie jako dostateczny. Z reguły wymagają one modernizacji i wymiany, co jest sukcesywnie realizowane w miarę ich zużycia i posiadanych środków finansowych przez ENEA operator sp. z o.o. Oddział Dystrybucji Bydgoszcz.

Dużym problemem na terenach wiejskich są kradzieże odcinków linii napowietrznych niskiego napięcia, zwłaszcza wykonanych przewodami aluminiowymi gołymi. Corocznie uzupełnia się kilkanaście kilometrów sieci przewodami w powłoce.

19.5 Gazownictwo

Przez teren gminy nie przebiega jakakolwiek sieć gazowa wysokiego czy średniego ciśnienia, stąd żadna miejscowość położona na terenie gminy nie jest zgazyfikowana przewodowo gazem ziemnym. Przygotowywanie posiłków i ciepłej wody użytkowej na potrzeby gospodarstw domowych odbywa się na kuchniach węglowych, elektrycznych i z uwagi na łatwość użytkowania i dużą dostępność, przy pomocy gazu propan - butan, dostarczanego w butlach gazowych. Najbliższe gazociągi wysokiego ciśnienia przebiegają przez tereny gmin Świecie i Bukowiec.

Gaz ze względu na czystość i wygodę użytkowania go do przygotowywania posiłków i ciepłej wody użytkowej należy do czynników energetycznych, z którego chętnie korzystają mieszkańcy miast i w coraz większym zakresie mieszkańcy terenów wiejskich. Gaz ziemny wysokometanowy jest nośnikiem energii przyjaznym dla środowiska naturalnego. Jest gazem bezwonny, nietrującym. W okresie eksploatacji stacje redukcyjno - pomiarowe oraz gazociągi ułożone w ziemi na głębokości 0,8 - 1,4 m, stanowią układy zamknięte i wyłączając stany awaryjne, nie zagrażają środowisku naturalnemu. Zamiana paliw stałych na gaz powoduje eliminację emisji pyłów, sadzy, dwutlenku siarki i tlenku węgla, a tlenki azotu i dwutlenków węgla występują w niższych ilościach. Zastosowanie gazu w miejsce paliw stałych (węgla) przynosi wymierny efekt w postaci oszczędności energii pierwotnej w wyniku poprawy sprawności energetycznej.

Warunkiem przystąpienia do gazyfikacji gminy jest uzyskanie zapewnienia dostawy gazu z Pomorskiej Spółki Gazownictwa. Konieczne jest również opracowanie koncepcji programowej gazyfikacji gminy, która określi etapy i terminy ewentualnych inwestycji oraz poprzedzona musi być każdorazowo analizą ekonomiczną i jej pozytywnym, wynikiem zgodnie z uwarunkowaniami wynikającymi z ustawy Prawo energetyczne wraz z rozporządzeniami wykonawczymi. Koncepcja ta szczegółowo określi lokalizację stacji redukcyjnej gazu, przebieg gazociągu wysokiego ciśnienia do stacji redukcyjnej gazu I stopnia, sposób rozprowadzenia gazu do odbiorców z określeniem średnic i tras przebiegu gazociągów średniego ciśnienia. Podobnie jak w miastach, również i na terenach wiejskich mieszkańcy powinni stosować gaz do przygotowywania posiłków, ciepłej wody użytkowej, ogrzewania pomieszczeń oraz przygotowywania karmy dla zwierząt w gospodarstwach rolnych. Powinien on być również dostarczony na potrzeby drobnego przemysłu, usług, handlu itp.

Inicjatywa w sprawie gazyfikacji gminy należy do samorządu lokalnego oraz przede wszystkim do samych zainteresowanych, to jest przyszłych odbiorców gazu. Mając na uwadze wysokie walory użytkowania gazu ziemnego, jako czynnika energetycznego umożliwiającego realizację polityki proekologicznej gminy, należałoby dążyć do gazyfikacji gminy. Jednakże z drugiej strony Spółka Gazownictwa kieruje się przede wszystkim zasadą ekonomicznej opłacalności całego zadania inwestycyjnego.

19.6 Ciepłownictwo

Na obszarze gminy brak jest scentralizowanych systemów zaopatrzenia terenów wiejskich w energię ciepłą. Budynki jednorodzinne, zabudowa zagrodowa oraz małe obiekty użyteczności publicznej ogrzewane są z indywidualnych źródeł ciepła, opalanych głównie węglem kamiennym, miałem węglowym, koksem, względnie drewnem. Tylko niewielki procent obiektów stosuje jako media paliwa ekologiczne takie jak olej opałowy, energię elektryczną czy gaz płynny.

Na terenach wiejskich energia ciepła wykorzystywana jest:

- do ogrzewania pomieszczeń i przygotowywania ciepłej wody użytkowej,
- do przygotowywania posiłków w gospodarstwach domowych,
- na potrzeby produkcyjne i obiektów użyteczności publicznej (ogrzewanie, ciepła woda i potrzeby technologiczne).

Oprócz indywidualnych źródeł, na terenie gminy istnieją również lokalne kotłownie, zasilające głównie zabudowę wielorodzinną, zespoły obiektów użyteczności publicznej i obiekty przemysłowo-usługowe. Paliwem dla tych kotłowni jest olej opałowy oraz węgiel (miał węglowy, koks). Większe lokalne kotłownie zlokalizowane są między innymi w następujących miejscowościach:

- w Jeżewie, kotłownia ogrzewająca dom kultury, ośrodek zdrowia, pocztę, budownictwo wielorodzinne; paliwem dla kotłowni jest węgiel kamienny,
- w Jeżewie, kotłownia w szkole na olej opałowy,
- w Laskowicach dwie kotłownie doprowadzające ciepło do bloków mieszkalnych; paliwem dla jednej kotłowni jest olej opałowy, drugiej węgiel,
- w Laskowicach kotłownia w szkole podstawowej i gimnazjum na olej opałowy,
- w Krąplewicach kotłownia doprowadzająca ciepło do bloków mieszkalnych; paliwem dla kotłowni jest olej opałowy,
- w Krąplewicach kotłownia w fermie na olej opałowy,
- w Krąplewicach w zakładzie przetwórstwa mięsnego na olej opałowy.

Przyjmuje się następujące standardy zaopatrzenia terenów wiejskich w ciepło:

- ucieplnienie gminy oparte zostanie o lokalne kotłownie oraz indywidualne źródła ciepła,
- na terenach wiejskich, dla ogrzewania zabudowy mieszkaniowej i obiektów użyteczności publicznej gazem, konieczna jest gazyfikacja gminy,
- w zabudowie mieszkaniowej jednorodzinnej, oraz w zabudowie zagrodowej, a szczególnie w nowych budynkach mieszkalnych, należy stosować systemy grzewcze, preferujące paliwa ekologiczne, eliminujące zanieczyszczenia atmosfery, takie jak olej opałowy, gaz w zbiornikach, energię elektryczną.

20 ZADANIA SŁUŻĄCE REALIZACJI PONADLOKALNYCH CELÓW PUBLICZNYCH

W Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego uwzględnia się uwarunkowania, cele i kierunki polityki przestrzennej, oraz określa obszary przewidywane do realizacji zadań i programów wynikających z polityki przestrzennej państwa, regionu, powiatu i gminy z ich wewnętrznymi relacjami i powiązaniem. Na terenie gminy Jeżewo określono zadania wynikające z Planu Zagospodarowania przestrzennego województwa kujawsko-pomorskiego (uchwała nr XI/135/03 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 26 czerwca 2003r. Dz. U. nr 97 poz. 1437 z dnia 18.09.2003 r.):

Nr zadania	Zadanie	Podmiot prowadzący	Perspektywa wykonanie
1	Włączenie do sieci Natura 2000 obszarów Parków Krajobrazowych Borów Tucholskich	Minister Środowiska	do 2003 r.
2	Ochrona gruntów o wysokiej przydatności dla rolnictwa przed zmianą na cele nierolnicze	Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi	realizacja ciągła
7	Budowa autostrady A-1	GTC S.A.	do 2015 r.
19	Modernizacja linii kolejowej nr 131 - uzyskanie Vmax na całej długości	PKP	po 2010 r.
41	Powiększenie Parku Krajobrazowego Doliny Dolnej Wisły	Wojewoda	do 2010 r.
44	Ustanowienie i wdrożenie planów ochrony parków krajobrazowych: Doliny Dolnej Wisły, Tucholskiego i Wdeckiego	Wojewoda	do końca 2002 r.
50	Likwidacja składowisk odpadów stwarzających zagrożenia dla środowiska i rekultywacja nieczynnych składowisk odpadów w szczególności w gminie Jeżewo	Samorzady lokalne przy wsparciu służb państwowych	do 2020 r.
108	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 238	Samorząd Województwa	po 2010 r.
109	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 239 - budowa obwodnicy we wsi Laskowice	Samorząd Województwa SG i ZDW	po 2010 r.
122	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 272 - przetrasowanie koło wsi Laskowice	Samorząd Województwa SG i ZDW	po 2010 r.
125	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 391	Samorząd Województwa i ZDW	po 2010 r.
151	Przebudowa linii kolejowej nr 208	PKP	po 2010 r.

załącznik nr 2 do uchwały nr XIV/103/2012 Rady Gminy Jeżewo z dnia 28 marca 2012 r.

TEKST STUDIUM – CZĘŚĆ DRUGA

KIERUNKI ROZWOJU PRZESTRZENNEGO GMINY JEŻEWO

21 KIERUNKI ZMIAN W STRUKTURZE PRZESTRZENNEJ GMINY ORAZ W PRZEZNACZENIU TERENÓW

21.1 Podstawowe funkcje gminy

Na przestrzeni ostatniej dekady wiodące funkcje gminy Jeżewo, określone w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy uchwalonym uchwałą Nr XX/173/2000 Rady Gminy Jeżewo z dnia 28 listopada 2000 r. ulegały częściowym zmianom, w związku z czym zmienia się także polityka przestrzenna gminy w tym zakresie:

a) celem głównym rozwoju gminy nadal pozostaje rolnictwo rozwijające się w południowej i południowo-zachodniej części gminy,

b) na bazie istniejących obiektów, modernizowanych i rozbudowywanych, rozwija się hodowla trzody chlewnej oraz związane z tym przetwórstwo mięsne i wyrób pasz w Krąplewiczach,

c) przetwórstwo owocowo-warzywne wyparte zostało przez inne formy wytwórczości; w związku z obfitością lasów (ok. 53% powierzchni gminy) dynamicznie rozwija się obróbka i przetwórstwo drewna - istotny dla gospodarki gminy jest tu zespół produkcyjny w Laskowicach, położony w oddaleniu od skupisk zabudowy mieszkaniowej,

d) znaczne ograniczenia w funkcjonowaniu węzła kolejowego Laskowice oraz wyłączenie części działek z tzw. terenów zamkniętych, pozwala na wykorzystanie ich na cele produkcyjno-usługowe,

e) w związku ze wzrostem zapotrzebowania na odnawialne źródła energii, obok realizowanej już biogazowni w Buczku i 2 istniejących elektrowni wodnych na rzece Mątwie, w południowej części gminy istnieje możliwość wyznaczenia obszarów dopuszczalnej lokalizacji siłowni wiatrowych,

e) walory krajobrazowe szczególnie w sąsiedztwie jezior: Stelchna i Bielskiego oraz obszarów leśnych w sołectwach: Pięćmorgi, Czernsk Świecki, Skrzyńki, Lipienki, Taszewo i Białe wpływają na wzrost zainteresowania terenami rekreacyjnymi, w tym przede wszystkim budownictwem letniskowym i agroturystyką,

f) atrakcyjne położenie gminy ma również wpływ na rozwój osadnictwa – czego dowodem jest obok budownictwa letniskowego wzrost zainteresowanie budownictwem mieszkaniowym całorocznym,

g) funkcje usługowe decydujące m.in. o jakości życia w gminie, koncentrują się w dwóch głównych ośrodkach tj. w Jeżewie i w Laskowicach.

Rozwój powyższych funkcji jest zgodny ze strategią rozwoju gminy uchwaloną uchwałą nr XXVII/247/2001 Rady Gminy Jeżewo z dnia 11 grudnia 2001 r. tj. po opracowaniu i uchwaleniu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy z 2000r.

21.2 Sieć osadnicza gminy

Gmina składa się z 14 sołectw. Sieć osadniczą tworzy 20 wsi. Pierwszy poziom to główne miejscowości tworzące bimodalny ośrodek osadniczy: Laskowice i Jeżewo, gdzie aktualnie zamieszkuje ponad połowa ludności gminy. Jeżewo będące siedzibą władz gminy jest wsią o mniejszej liczbie ludności niż Laskowice, które rozwinęły się na bazie węzła kolejowego i stacji kolejowej oraz związanej z tą funkcją zabudową mieszkaniową wielorodzinną pracowników PKP. W obu tych jednostkach koncentruje się również większość usług z zakresu administracji, oświaty, kultury, obiektów sakralnych, służby zdrowia, sportu itd. Rozwój ruchu budowlanego w Jeżewie i Laskowicach wskazuje na konieczność wyznaczenia nowych terenów inwestycyjnych w tym rejonie.

Drugi poziom m.in. ze względu na liczbę ludności (3 miejsce w gminie) stanowią Krąplewice – wieś która rozwinęła się na bazie dawnego PGR, wyposażona w sklepy spożywcze, bar i szkołę podstawową z zespołem boisk i urządzeń sportowych. Do poziomu tego mogłyby jeszcze dołączyć takie miejscowości jak Czersk Świecki, Belno i Białe, które z racji pewnego oddalenia od centralnych wsi Laskowice i Jeżewo powinny stanowić jednostki pomocnicze w zakresie lokalizacji usług.

Trzeci poziom w hierarchii jednostek osadniczych gminy stanowią pozostałe jednostki, wyposażone jedynie w sklep branży spożywczo-przemysłowej lub całkowicie pozbawione usług. Odrębną jednostką w tej grupie jest wieś Piętmorgi, która rozwinęła się jako miejscowość letniskowa i taka funkcję powinna nadal utrzymać.

21.3 Struktura funkcjonalno-przestrzenna gminy

Strukturę funkcjonalno-przestrzenną gminy tworzą obszary o różnorodnych, dominujących uwarunkowaniach, funkcjach i formach zagospodarowania, które w niniejszym studium nazwano strefami funkcjonalnymi.

W granicach gminy wydzielono trzy strefy główne **A**, **B** i **C** które odróżniają się od siebie fundamentalnymi cechami i uwarunkowaniami rozwoju przestrzennego: środowiskowymi, prawnymi, demograficznymi, gospodarczymi i osadniczymi. Każda z wymienionych stref głównych charakteryzuje się wewnętrzną spójnością podstawowych cech społeczno-gospodarczych oraz środowiskowych. Cechy te determinują obecne użytkowanie i przyszłe przeznaczenie terenów w obrębie stref. Granice pomiędzy strefami są wyraźnie zdefiniowane. Każda strefa główna dzieli się na strefy funkcjonalne niższego rzędu. Podział funkcjonalny obszaru gminy Jeżewo przedstawia się następująco:

strefa główna	A	leśno - gospodarcza
strefa funkcjonalna	A1	leśna
	A2	gospodarcza
	A3	leśno - osadnicza
strefa główna	B	rolniczo - osadnicza
strefa funkcjonalna	B1A	rolniczo - osadnicza
	B1B	rolniczo - osadnicza
	B2A	ekologiczno - rekreacyjna
	B2B	ekologiczno - rolnicza
strefa główna	C	leśno - osadnicza
strefa funkcjonalna	C1	leśna
	C2	leśno - osadnicza
	C3	rekreacyjna

Strefa główna A – obejmuje tereny leśne wysokich teras doliny Wdy. Naturalne uwarunkowania środowiska silnie predysponują obszar do utrzymania i rozwoju funkcji leśnej. Produkcja roślinna na glebach niskich klas jak dotychczas nie odniosła sukcesu. Pod względem siedliskowym obszar jest mało zróżnicowany. Ze względu na historycznie ukształtowane zabudowania wsi Nowe Krąplewice i Osłowo oraz zlokalizowaną w obrębie strefy dużą fermę przemysłowej hodowli zwierząt, obszar kompleksu lasów uległ fragmentacji. W efekcie przekształceń terenów leśnych, wydzieliły się w obrębie strefy dwa integralne obszary aktywności społeczno-gospodarczej.

Strefa główna B – obejmuje jednorodne pod względem środowiskowym tereny tworzące krajobraz otwartej wysoczyzny morenowej. Głównymi jej elementami są przestrzenie moreny dennej płaskiej i falistej oraz rozcinający ją południkowy ciąg jezior, dzielący strefę B na dwie niezależne części. Jest to obszar zdominowany przez funkcję rolniczą oraz rozwinięty obszar osadniczy. Zabudowa koncentruje się tu wokół dwóch ośrodków lokalnych – Jeżewa i Laskowic, oraz przy głównych szlakach komunikacyjnych. Jest to również obszar największej aktywności gospodarczej i socjalnej ludności gminy. Funkcjonowanie obszaru podporządkowane jest gospodarce rolnej, produkcyjnej i osadnictwu.

Strefa główna C – strefa obejmuje tereny leśne kompleksu Borów Tucholskich wraz z lasami w obrębie doliny Mątwy. Są to przede wszystkim bory sosnowe, jeziora i nieliczne ciek wodne. Wśród nich rozwinęły się wsie: Pięćmorgi, Ciemniki, Dubielno, Taszewko i Białe, które charakteryzuje to, iż każda z nich stanowi niemal odrębną bezleśną wyspę osadniczą otoczoną kompleksem lasów. Stanowią one enklawy słabo połączone przestrzennie z terenami strefy B, ale całkowicie zależne od ośrodków osadniczych w strefie B, gdyż nie zaspokajają one podstawowych potrzeb ludności. Poza skupiskami wsi znajdują się nieliczne zabudowania.

Bliższa analiza struktury wewnętrznej każdej ze stref głównych pozwala wydzielić w nich odmienne strefy funkcjonalne, homogeniczne pod względem aktualnego zagospodarowania oraz przyszłego przeznaczenia terenów:

w strefie głównej A wydzielono strefy funkcjonalne:

- A1 - leśna – obejmuje tereny leśne z zabudowaniami leśniczówki oraz tereny przyrodnicze w północno-zachodniej części gminy, częściowo tereny zbocza doliny Wdy, wśród nich tereny leśne znajdujące się w granicach Wdeckiego Parku Krajobrazowego; strefa w całości podporządkowana gospodarce leśnej;
- A2 - gospodarcza – obejmuje tereny fermy przemysłowej hodowli zwierząt, wytwórnię pasz oraz zakłady mięsne, tereny rolne i tereny leśne, w całości znajduje w granicy otuliny Wdeckiego Parku Krajobrazowego;
- A3 - leśno-osadnicza – obejmuje tereny rolniczo-osadnicze wsi Nowe Krąplewice i Belno oraz rozdrobnione tereny leśne, w granicach strefy znajdują się tereny Świeckiego Obszaru Chronionego Krajobrazu;

w strefie głównej B wydzielono strefy funkcjonalne:

- B1 - rolniczo-osadnicza – obejmuje tereny osadnicze i rolnicze w gminie Jeżewo; obszar strefy B1 podzielono na dwie jednostki B1A i B1B, ze względu na obecność ciągu jezior, który rozdziela strefę B1 na integralne przestrzenie, które na terenie gminy nie mają połączenia; strefa B1A i B1B nie różnią się od siebie uwarunkowaniami środowiskowymi, zagospodarowaniem i obecną funkcją; głównymi ośrodkami stref są Jeżewo - B1A i Laskowice - B1B;
- B2 - obejmuje tereny wód stojących, cieków i tereny aktywne przyrodniczo, oraz tereny rolnicze, osadnicze i infrastrukturalne stanowiące lokalny korytarz ekologiczny w ciągu jezior Stelchno i Laskowickiego, które ze względu na uwarunkowania podzielono na jednostki B2A - ekologiczno-rekreacyjną i B2B - ekologiczno – rolniczą. Pomimo podobnych uwarunkowań środowiska i gospodarki, wprowadzono ten szczegółowy podział wskazując odmienne kierunki rozwoju obu jednostek w obrębie strefy, przy jednakowych priorytetach w zakresie ochrony jej walorów;

w strefie głównej C wydzielono strefy funkcjonalne:

- C1 - leśna – obejmuje tereny leśne w północnej i wschodniej części gminy, tereny te mają szczególne znaczenie dla funkcjonowania systemu przyrodniczego i nie posiadają obecnie zainwestowania związanego z funkcją społeczną lub gospodarczą, poza prowadzeniem gospodarki leśnej; w strefie znajdują się tereny Nadwiślańskiego Parku Krajobrazowego;
- C2 - leśno-osadnicza – strefa obejmuje tereny śródleśnych enklaw osadniczych, na które składają się tereny osadnicze i rolne,
- C3 - rekreacyjna – strefa obejmuje zabudowania wsi Pięćmorgi, w której dominuje funkcja rekreacyjna i zabudowa letniskowa.

Powyższe strefy powiązane są przenikającymi je systemami: przyrodniczym, transportowym i infrastruktury technicznej. W studium zastosowano zasadę odnoszenia poszczególnych uwarunkowań i kierunków polityki przestrzennej do wyznaczonych stref i obszarów oraz systemów.

22 KIERUNKI I WSKAŹNIKI DOTYCZĄCE ZAGOSPODAROWANIA ORAZ UŻYTKOWANIA TERENÓW, W TYM TERENY WYŁĄCZONE SPOD ZABUDOWY

Na obszarze gminy zabudowa ma przeważnie charakter skupiony, oparty na dwóch głównych ośrodkach: wsi gminnej Jeżewo i ważnym węźle kolejowym ze stacją we wsi Laskowice. Nowa zabudowa powstaje w sąsiedztwie ustabilizowanych struktur osadniczych, wyposażonych w niezbędne usługi z zakresu administracji, handlu i oświaty, w oparciu o istniejącą sieć drogową. Kierunki rozwoju poszczególnych miejscowości nawiązują do wcześniej wykształconych funkcji i form zabudowy. W przypadku sektora produkcyjnego, na bazie istniejących obiektów następuje stopniowa wymiana podmiotów gospodarczych oraz dostosowywanie profilu produkcji do bieżących potrzeb rynku. Na podstawie przeprowadzonych analiz uwarunkowań rozwoju gminy oraz obserwacji ruchu budowlanego ustala się, że główne kierunki rozwoju gminy, przyjęte w pierwszej edycji Studium z roku 2000, powinny być nadal utrzymane. Uzupełnienia i aktualizacji wymagają przede wszystkim:

- formy ochrony przyrody – zwłaszcza nie oznaczone wcześniej obszary Natura 2000,
- niekonwencjonalne i odnawialne źródła energii - zwłaszcza obszary rozmieszczenia siłowni wiatrowych,
- nowe tereny inwestycyjne dla funkcji mieszkaniowych, letniskowych i produkcyjnych,
- standardy i wskaźniki zagospodarowania terenu.

Dla wyodrębnionych stref niniejsze Studium przyjmuje następujące ustalenia:

Strefa główna A – obejmująca tereny leśne wysokich teras doliny Wdy w której wydzielono strefy funkcjonalne o następujących kierunkach zagospodarowania:

- **A1 – strefa leśna** – obejmująca leśną część sołectwa Buczek, całkowicie podporządkowana gospodarce leśnej:
 - szczególnej ochronie podlegają tu tereny położone w granicach Wdeckiego Parku Krajobrazowego (obejmujące północną część strefy oraz tereny zbocza doliny Wdy w części zachodniej) dla którego obowiązują zakazy i nakazy ustalone rozporządzeniem nr 11 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z dnia 9.06.2005r. (Dz. U. Woj. Kuj-Pom. z dnia 15.06.2005r. nr 72) oraz rozporządzeniem nr 3 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z dnia 14.04.2009r. (Dz. U. Woj. Kuj.-Pom. z 2009r. nr 36 poz. 778),
 - dotychczas niezalesione tereny rolne w środkowej części strefy wskazane do zalesienia,
 - w obrębie strefy A1 nie przewiduje się lokalizacji nowej zabudowy niezwiązanej z gospodarką leśną.
- **A2 – strefa gospodarcza** obejmująca zachodnią część wsi Krąplewice, położona w otulinie Wdeckiego Parku Krajobrazowego:
 - w granicach strefy dopuszcza się adaptację i z możliwością rozbudowy, przebudowy i wymiany obiektów w istniejących zakładach hodowlanych i przetwórczych,

- wzdłuż drogi powiatowej wyznacza się nowe tereny pod lokalizację obiektów produkcyjnych i usługowych,
 - dla nowych inwestycji mogących znacząco oddziaływać na środowisko obowiązuje ograniczenie negatywnego oddziaływania do granicy strefy, nowe inwestycje nie mogą oddziaływać na tereny Wdeckiego Parku Krajobrazowego
 - wysokość nowych obiektów nie powinna przekraczać 15,0 m,
 - w granicach terenów inwestycji należy przewidzieć min. 40% powierzchni biologicznie czynnej którą należy zagospodarować zielenią izolacyjną i ozdobną,
 - szczególną uwagę należy zwrócić na estetykę obiektów i zagospodarowanie terenów wzdłuż drogi powiatowej oraz od strony rzeki Wdy.
- **A3 - leśno-osadnicza** – obejmująca tereny rolniczo-osadnicze wsi Nowe Krąplewice:
 - szczególnej ochronie podlegają tu tereny leśne położone w granicach Świeckiego Obszaru Chronionego Krajobrazu dla którego obowiązują zakazy i nakazy ustalone rozporządzeniem nr 11 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z dnia 9.06.2005r. (Dz. U. Woj. Kuj-Pom. z dnia 15.06.2005r. nr 72) oraz rozporządzeniem nr 3 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z dnia 14.04.2009r. (Dz. U. Woj. Kuj.-Pom. z 2009r. nr 36 poz. 778),
 - tereny o słabych bonitacjach, przyległe do kompleksów leśnych wskazuje się do zalesienia,
 - dopuszcza się lokalizację nowej zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i gospodarczej w jako uzupełnienie istniejącego zespołu we wsi Nowe Krąplewice w oparciu o istniejącą sieć dróg.

Strefa główna B – rolniczo-osadnicza, obejmująca obszar największej aktywności gospodarczej i socjalnej ludności gminy, gdzie koncentruje się przeważająca część zabudowy mieszkaniowej i usługowej, krzyżują się główne szlaki komunikacyjne, którego funkcjonowanie podporządkowane jest gospodarce rolnej, produkcyjnej i osadnictwu. W obszarze rozciągniętym jednocześnie południkowym ciągiem jezior tworzącym ważny ciąg ekologiczny wydzielono strefy funkcjonalne o następujących kierunkach zagospodarowania:

- **B1 - rolniczo-osadnicza** – obejmuje główne tereny rozwoju osadnictwa i rolnictwa w gminy Jeżewo; ze względu na rozcinający ten obszar ciąg jezior strefę B1 podzielono na dwie integralne części B1A gdzie głównym ośrodkiem jest Jeżewo a także wsie Białe, Taszewo, Taszewskie Pole, Lipienki, Piskarki i Czersk Świecki oraz B1B koncentrującą się wokół Laskowic, obejmującą również takie wsie jak Belno, Osłowo, część rolniczo-osadniczą wsi Krąplewice i Czersk Świecki;
- w strefie B1A ustala się:
 - adaptację istniejących zespołów zabudowy mieszkaniowej i zagrodowej oraz usługowej,
 - rozwój terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i usługowej w bezpośrednim sąsiedztwie istniejącej zabudowy,

- dla nowych terenów konieczność opracowania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które określą podział tych terenów na poszczególne funkcje, ustalą odpowiednie standardy i wskaźniki zabudowy oraz zapewnią prawidłową obsługę komunikacyjną i infrastrukturalną,
- dla nowych działek wydzielanych pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną zaleca się powierzchnię min. 1000 m² ; dla działek mieszkaniowo-usługowych min. 1500 m²,
- wysokość budynków w zabudowie mieszkaniowej jednorodzinnej i zagrodowej maksymalnie 2 kondygnacje nadziemne,
- w centrum wsi Jeżewo dopuszcza się możliwość lokalizacji zabudowy wielorodzinnej o wysokości nie przekraczającej 3 kondygnacji nadziemnych; w strefie ochrony konserwatorskiej „B” konieczność uzyskania pozytywnej opinii Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków,
- w południowej części strefy możliwość lokalizacji zespołu siłowni wiatrowych; szczegółowe ich rozmieszczenie w oparciu o plany miejscowe, które określą odpowiednie standardy i warunki lokalizacji uwzględniające m.in. odległości od istniejącej i projektowanej zabudowy mieszkaniowej, komunikacji i obszarów cennych przyrodniczo, dopuszczalne wysokości itd.; w wyjątkowych przypadkach dopuszcza się lokalizowanie pojedynczych siłowni wiatrowych w drodze decyzji o warunkach zabudowy, wyłącznie jako uzupełnienie istniejących zespołów;
- południowo-wschodnia część strefy objęta szczególną formą ochrony przyrody ze względu na położenie w granicach Wschodniego Obszaru Chronionego Krajobrazu Borów Tucholskich, gdzie obowiązują nakazy i zakazy określone w rozporządzeniu nr 9/91 Wojewody Bydgoskiego z dnia 14 czerwca 1991 r. (Dz. U. Województwa Bydgoskiego z 1991 r., nr 17, poz. 127); rozporządzeniu nr 145/94 Wojewody Bydgoskiego z dnia 17 czerwca 1994 r. (Dz. U. Województwa Bydgoskiego z 1994 r., nr 10, poz. 102); oraz rozporządzeniu nr 46/99 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z dnia 25 marca 1999 r. (Dz. U. Województwa Kujawsko-Pomorskiego z 1999r., nr 19, poz. 117).
- w strefie B1B ustala się:
 - adaptację istniejących zespołów zabudowy mieszkaniowej i zagrodowej oraz usługowej,
 - rozwój terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i usługowej w bezpośrednim sąsiedztwie istniejącej zabudowy,
 - dla nowych terenów konieczność opracowania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które określą podział tych terenów na poszczególne funkcje, ustalą odpowiednie standardy i wskaźniki zabudowy oraz zapewnią prawidłową obsługę komunikacyjną i infrastrukturalną,
 - dla nowych działek wydzielanych pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną zaleca się powierzchnię min. 1000 m² ; dla działek mieszkaniowo-usługowych

- min. 1500 m²,
- wysokość budynków w zabudowie mieszkaniowej jednorodzinnej i zagrodowej maksymalnie 2 kondygnacje nadziemne,
 - w centrum wsi Laskowice dopuszcza się możliwość lokalizacji zabudowy wielorodzinnej o wysokości nie przekraczającej 3 kondygnacji nadziemnych; w strefie ochrony konserwatorskiej „B” konieczność uzyskania pozytywnej opinii Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków,
 - możliwość przekształcenia terenów kolejowych, nie wykorzystywanych zgodnie z dotychczasową funkcją, które zostały wyłączone z tzw. „terenów zamkniętych”, na cele produkcyjne i usługowe,
 - w granicach terenów inwestycji należy przewidzieć min. 40% powierzchni biologicznie czynnej którą należy zagospodarować zielenią ozdobną,
- **B2 – ekologiczno - rekreacyjna i rolnicza** - obejmuje tereny wód stojących, cieków i tereny aktywne przyrodniczo, oraz tereny rolnicze, osadnicze i infrastrukturalne stanowiące lokalny korytarz ekologiczny w ciągu jezior Stelchno i Laskowickiego; ze względu na uwarunkowania podzielono na jednostki B2A - ekologiczno-rekreacyjną obejmującą jezioro Stelchno wraz z przyległymi terenami wsi Skrzyńki i Lipienki oraz B2B - ekologiczno – rolniczą obejmującą jeziora Zamkowe i Laskowickie wraz z częściami wsi Lipno i Piskarki, Laskowice i Lipienki;
 - w strefie B2A ustala się:
 - ograniczenie lokalizacji zabudowy kubaturowej na obszarach oznaczonych na rysunku Studium jako lokalne ciągi ekologiczne w tym w pasie szerokości min. 50 m od brzegów jeziora Stelchno,
 - adaptację z możliwością rozwoju istniejących zespołów zabudowy letniskowej i mieszkaniowej jednorodzinnej, położonej w sąsiedztwie jeziora Stelchno, z możliwością przekształcenia zabudowy letniskowej w mieszkaniową,
 - dla nowych terenów konieczność opracowania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które określą podział tych terenów na poszczególne funkcje, ustalą odpowiednie standardy i wskaźniki zabudowy oraz zapewnią prawidłową obsługę komunikacyjną i infrastrukturalną,
 - dla nowych działek wydzielanych pod zabudowę mieszkaniową jednorodziną zaleca się powierzchnię min. 1000 m², dla działek letniskowych min. 600 m²,
 - wysokość budynków w zabudowie mieszkaniowej jednorodzinnej i letniskowej maksymalnie 2 kondygnacje nadziemne,
 - w granicach terenów inwestycji należy przewidzieć min. 40% powierzchni biologicznie czynnej którą należy zagospodarować zielenią ozdobną,
 - w otoczeniu jeziora Stelchno dopuszcza się lokalizację terenów usługowych z preferowaną funkcją obsługi ruchu turystycznego, socjalną i społeczną, z wyłączeniem

zeniem lokalizacji inwestycji zaliczanych do mogących zawsze lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko;

- w strefie B2B ustala się:
 - ograniczenie lokalizacji zabudowy kubaturowej na obszarach oznaczonych na rysunku Studium jako lokalne ciągi ekologiczne,
 - adaptację istniejących zakładów produkcyjnych we wsi Laskowice z możliwością rozbudowy w kierunku wschodnim, pod warunkiem pozostawienie pasa terenu wolnego od zabudowy pomiędzy tym zespołem a zabudową wsi Lipienki w celu powiązania lokalnych ciągów ekologicznych towarzyszących jeziorom Stelchno i Zamkowe,
 - dla nowych terenów przewidzianych pod zabudowę konieczność opracowania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które określą podział tych terenów na poszczególne funkcje, ustalą odpowiednie standardy i wskaźniki zabudowy oraz zapewnią prawidłową obsługę komunikacyjną i infrastrukturalną,
 - dla nowych działek wydzielanych pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną zaleca się powierzchnię min. 1000 m², dla działek letniskowych min. 600 m²,
 - wysokość budynków w zabudowie mieszkaniowej jednorodzinnej i letniskowej maksymalnie 2 kondygnacje nadziemne,
 - w granicach terenów inwestycji należy przewidzieć min. 40% powierzchni biologicznie czynnej którą należy zagospodarować zielenią ozdobną,
 - w południowo-wschodniej części strefy możliwość lokalizacji zespołu siłowni wiatrowych; szczegółowe ich rozmieszczenie w oparciu o plany miejscowe, które określą odpowiednie standardy i warunki lokalizacji uwzględniające m.in. odległości od istniejącej i projektowanej zabudowy mieszkaniowej, komunikacji i obszarów cennych przyrodniczo, dopuszczalne wysokości itd.; w wyjątkowych przypadkach dopuszcza się lokalizowanie pojedynczych siłowni wiatrowych w drodze decyzji o warunkach zabudowy, wyłącznie jako uzupełnienie istniejących zespołów.

Strefa główna C – leśno-osadnicza – obejmująca tereny leśne kompleksu Borów Tucholskich wraz z lasami w obrębie doliny Mątwy, wśród których zlokalizowane są enklawy osadnicze, pozbawione podstawowych usług, całkowicie zależne od ośrodków osadniczych znajdujących się w strefie B. W strefie głównej C wydzielono strefy funkcjonalne C1, C2 i C3 obejmujące obszary o podobnych cechach i kierunkach zagospodarowania:

- **C1 – leśna** – strefa obejmująca tereny leśne północnej i wschodniej części gminy dla których ustala się:
 - utrzymanie i rozwój funkcji leśnej,
 - całkowity zakaz lokalizowania nowej zabudowy,
 - utrzymanie lokalnych ciągów ekologicznych wzdłuż cieków i zbiorników wodnych,
 - stosowanie zasad obowiązujących w obszarach Natura 2000 tj. obszarze spe-

cialnej ochrony ptaków - PLB220009 Bory Tucholskie - powołanym rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2004 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz. U. nr 229 poz. 2313 z późn. zm.) oraz obszarze mającym znaczenie dla wspólnoty – Sandr Wdy PLH040017 – położonym na terenie Nadleśnictwa Dąbrowa;

- ponadto ustala się szczególną ochronę północno-wschodniej części strefy wchodzącej w granice Wdeckiego Parku Krajobrazowego wraz z otuliną na terenie którego obowiązują nakazy i zakazy określone w rozporządzeniu Wojewody Bydgoskiego: nr 52/93 z dnia 16.02.1993r. (Dz. U. Woj. Bydg. nr 10 z dnia 27.07.1993) oraz rozporządzeniu nr 29/2004 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z dnia 02.11.2004 (Dz. U. Woj. Kuj.-Pom. z 2004 r., nr 111, poz. 1888), oraz zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Dolina rzeki Sobińska Struga”,
- dla przeważającej części strefy położonej w granicach Wschodniego Obszaru Chronionego Krajobrazu Borów Tucholskich obowiązuje przestrzeganie nakazów i zakazów ustalonych rozporządzeniem nr 9/91 Wojewody Bydgoskiego z dnia 14 czerwca 1991 r. (Dz. U. Województwa Bydgoskiego z 1991 r., nr 17, poz. 127); rozporządzeniem nr 145/94 Wojewody Bydgoskiego z dnia 17 czerwca 1994 r. (Dz. U. Województwa Bydgoskiego z 1994 r., nr 10, poz. 102); rozporządzeniem nr 46/99 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z dnia 25 marca 1999 r. (Dz. U. Województwa Kujawsko-Pomorskiego z 1999r., nr 19, poz. 117).,
- szczególnej ochronie podlegają tereny leśne w dolinie Mątwy, przy wschodniej granicy gminy, położone w granicach Nadwiślańskiego Parku Krajobrazowego wchodzącego w skład Zespołu Parków Krajobrazowych Chełmińskiego i Nadwiślańskiego; obowiązują tu nakazy i zakazy ustalone w rozporządzeniu Wojewody Kujawsko-Pomorskiego nr 6/2009 z dnia 13 maja 2009 r. w sprawie Nadwiślańskiego Parku Krajobrazowego zmieniającym wcześniejsze rozporządzenia i zarządzenia dotyczące tego obszaru,
- **C2 - leśno-osadnicza** – strefa obejmująca tereny śródleśnych enklaw osadniczych miejscowości wiejskich Ciemniki, Dubielno, Taszewko, Pleśno, Przyspa i Białe dla których ustala się:
 - lokalizację nowej zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i letniskowej wyłącznie jako uzupełnienie istniejących skupisk,
 - w przypadku tworzenia nowych działek budowlanych dla zabudowy mieszkaniowej ich powierzchnia nie powinna być mniejsza niż 1000 m² a dla zabudowy letniskowej 600 m²,
 - zakaz tworzenia nowych siedlisk w rozproszeniu, z dala od istniejącej zabudowy,
 - zaleca się przekształcanie opuszczonych siedlisk rolniczych na cele rekreacji indywidualnej,
 - gabaryty nowych obiektów nie mogą przewyższać swoją skalą zabudowy istniejącej (max 2 kondygnacje nadziemne – w tym poddasze) a ich architektura winna wpisywać się w otoczenie - między innymi poprzez stosowanie dachów stromych

oraz naturalnych materiałów wykończeniowych takich jak kamień i drewno,

- utrzymanie niezabudowanych, lokalnych ciągów ekologicznych wzdłuż cieków i zbiorników wodnych,
 - zakaz lokalizowania nowych zespołów zabudowy w strefie 100 m wokół jeziora Bielskiego; dopuszcza się zmniejszenie strefy wyłącznie w ramach uzupełnienia istniejącej zabudowy,
 - możliwość zalesiania nieprzydatnych rolniczo gruntów przyległych do kompleksów leśnych,
 - istniejące gminne składowisko odpadów przeznaczyć do likwidacji, poddać rekultywacji i zalesić;
- **C3 - rekreacyjna** – strefa obejmująca zabudowania wsi Pięćmorgi, w której dominuje funkcja rekreacyjna i zabudowa letniskowa dla której ustala się:
 - lokalizację nowej zabudowy letniskowej i mieszkaniowej jednorodzinnej wyłącznie jako uzupełnienie istniejących skupisk,
 - dla nowych terenów przewidzianych pod zabudowę konieczność opracowania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które określą podział tych terenów na poszczególne funkcje, ustalą odpowiednie standardy i wskaźniki zabudowy oraz zapewnią prawidłową obsługę komunikacyjną i infrastrukturalną,
 - w granicach terenów wskazanych pod rozwój funkcji mieszkaniowej i rekreacyjnej dopuszcza się lokalizację usług podstawowych, nie wpływających na obniżenie warunków użytkowania terenów sąsiednich,
 - dla nowych działek wydzielanych pod zabudowę mieszkaniową jednorodziną zaleca się powierzchnię min. 1000 m², dla działek letniskowych min. 600 m²,
 - wysokość budynków w zabudowie mieszkaniowej jednorodzinnej i letniskowej max 2 kondygnacje nadziemne,
 - architektura nowych budynków winna wpisywać się w krajobraz - między innymi poprzez stosowanie dachów stromych oraz naturalnych materiałów wykończeniowych takich jak kamień i drewno,
 - w granicach terenów inwestycji należy przewidzieć min. 40% powierzchni biologicznie czynnej, którą należy zagospodarować zielenią ozdobną i rekreacyjną.

Wskazania dotyczące zagospodarowania

Niniejsze Studium (zgodnie z załącznikiem graficznym do Studium) ustala obszary dla których, ze względu na konieczność stworzenia warunków dla rozwoju gminy, wskazuje się potrzebę sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Realizacja zagospodarowania w tych obszarach następować powinna na podstawie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, stąd sporządzenie planów jest niezbędnym warunkiem rozwoju przestrzennego.

Plany obowiązujące przed opracowaniem niniejszego Studium mogą być zmieniane z zachowaniem trybu przewidzianego przepisami ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, pod warunkiem, że nowe ustalenia nie będą sprzeczne z ustaleniami niniejszego studium oraz przepisami odrębnymi i szczególnymi. Jako zasadę należy przyjąć, aby wiodące funkcje terenów objętych planami były zgodne z funkcjami określonymi dla poszczególnych stref w których te tereny są usytuowane.

Wyznaczone na rysunku Studium kontury stref i ich części, a także poszczególnych obszarów funkcjonalnych i korytarzy infrastruktury technicznej i transportowej, nie stanowią ściśle określonych „linii rozgraniczających tereny o różnym przeznaczeniu lub różnych zasadach zagospodarowania” stosowanych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, a tym samym nie mogą przesądzać o niezgodności tych planów z niniejszym Studium. Uściślenie granic wyodrębnionych obszarów powinno nastąpić w ramach analiz o których mowa w artykule 14 ust. 5 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Dopuszczalne są korekty granic obszarów oznaczonych na rysunku Studium. Zakres funkcjonalny terenów, dla których sporządzać się będzie miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego oraz wskaźniki dotyczące zagospodarowania terenu, zostaną ostatecznie określone na etapie sporządzania w/w planów.

W stosunku do wszystkich nowo realizowanych zabudowań, ustala się wymogi:

- wyznaczenia odpowiedniej do charakteru zabudowy liczby miejsc parkingowych,
- zachowania wysokiej jakości architektonicznej oraz harmonizacji (pod względem wysokości, kubatury, kolorystyki, charakteru i nachylenia dachów) zainwestowania z terenami sąsiednimi,
- stosowania proekologicznych systemów grzewczych dla zaopatrzenia w ciepło nowo projektowanych budynków,
- ograniczania uciążliwości projektowanych obiektów usługowych do granic własnej działki,
- odprowadzania ścieków sanitarnych do kanalizacji sanitarnej (z wyłączeniem rejonów o zabudowie ekstensywnej, w których gmina nie zamierza realizować gminnej sieci kanalizacyjnej ze względów ekonomicznych),
- odprowadzania do kanalizacji deszczowej wód opadowych z utwardzonych nawierzchni parkingów oraz dróg dojazdowych i placów, po odpowiednim podczyszczeniu,
- właściwe oznakowanie i zgłoszenie do Prezesa Urzędu Lotnictwa Cywilnego obiektów stanowiących tzw. przeszkody lotnicze (w tym o wysokości 100 m i więcej) zgodnie z przepisami obowiązującymi w okresie realizacji.

Tereny wyłączone z zabudowy

Na terenie gminy występują liczne obszary wyłączone z możliwości zabudowy jak:

- lasy, z wyłączeniem terenów zabudowanych Lasów Państwowych i ciągów infrastruktury technicznej i komunikacji,

- użytki ekologiczne,
- łąki i tereny o niekorzystnych warunkach hydrogeologicznych (mokradła, tereny podmokłe),
- wody powierzchniowe,
- cmentarze (z wyjątkiem zabudowy służącej wyłącznie realizacji potrzeb związanych z obrzędami religijnymi),
- strefy uciążliwości obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej, na podstawie przepisów odrębnych.

Ponadto niektóre tereny rolne, o wysokiej przydatności rolniczej gleb (na mocy przepisów szczególnych) wymagają zgody na wyłączenie z produkcji rolnej.

23 OBSZARY ORAZ ZASADY OCHRONY ŚRODOWISKA I JEGO ZASOBÓW, OCHRONY PRZYRODY, KRAJOBRAZU KULTUROWEGO I UZDROWISK

W granicach gminy Jeżewo znajdują się obszary i obiekty podlegające prawnej ochronie środowiska i przyrody. Są to zarówno fragmenty dużych obszarów o kluczowym znaczeniu dla funkcjonowania ekosystemów Polski i Europy, jak również obszary o znaczeniu lokalnym, istotnym dla funkcjonowania przyrody w skali biotopów. Obszary i obiekty podlegają ochronie szczegółowo opisanej w przepisach szczególnych i odrębnych. Przepisy te określają możliwości, nakazy i zakazy obowiązujące w poszczególnych obszarach. Na obszarze gminy Jeżewo znajdują się:

- obszar specjalnej ochrony ptaków - PLB220009 Bory Tucholskie - powołany rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2004 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz. U. nr 229 poz. 2313 z późn. zm.) - zajmuje północną i północno-zachodnią część gminy, gdzie szczególne znaczenie dla ochrony ptactwa mają obszary leśne oraz tereny wokół jeziora Stelchno. Celami wyznaczenia obszaru są: ochrona populacji dziko występujących gatunków ptaków, utrzymanie i zagospodarowanie ich naturalnych siedlisk zgodnie z wymogami ekologicznymi, przywracanie zniszczonych biotopów oraz tworzenie biotopów.
- obszar mający znaczenie dla wspólnoty – Sandr Wdy PLH040017 – na terenie Nadleśnictwa Dąbrowa. Jeden z najcenniejszych przyrodniczo fragmentów Borów Tucholskich, położony na równinie sandrowej, w którą głęboko wcina się Wda i jej dopływy. Zagrożeniem jest zabudowa rekreacyjna nad Wdą. Zagrożenia te jednak nie dotyczą gminy Jeżewo, ze względu na niewielką powierzchnię obszaru w jej granicy.
- Wdecki Park Krajobrazowy powołany rozporządzeniem nr 52/93 Wojewody Bydgoskiego z dnia 16.02.1993r. (Dz. U. Woj. Bydg. nr 10 z dnia 27.07.1993) oraz rozporządzeniem nr 29/2004 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z dnia 02.11.2004 (Dz. U. Woj. Kuj.-Pom. z 2004 r., nr 111, poz. 1888). Celem ochrony Parku są unikalne walory krajobrazowe, przyrodnicze, historyczne i kulturowe. Na terenie gminy Jeżewo znajduje się zaledwie 1,47% powierzchni Parku i 1,94% powierzchni otuliny parku. Z

obszaru gminy w granice Parku wchodzi niewielki obszar leśny na północ od wsi Buczek, fragment lasów na północ od Czerska Świeckiego oraz fragment zalesionego zbocza doliny Wdy. W obszarze otuliny Parku znalazły się tereny rolne oraz zakłady przetwórstwa mięsnego i ferma tuczu trzody chlewnej w Krąplewicach.

- Zespół Parków Krajobrazowych Chełmińskiego i Nadwiślańskiego powołany rozporządzeniem nr 6/2009 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z dnia 13 maja 2009 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie Nadwiślańskiego Parku Krajobrazowego; rozporządzeniem nr 19/2005 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z dnia 8 września 2005 r. w sprawie Chełmińskiego Parku Krajobrazowego; rozporządzeniem nr 20/2005 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z dnia 8 września 2005 r. w sprawie Nadwiślańskiego Parku Krajobrazowego; zarządzeniem nr 349/2005 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z dnia 8 września 2005 r. w sprawie Zespołu Parków Krajobrazowych Chełmińskiego i Nadwiślańskiego wraz z uzasadnieniem. Zespół parków krajobrazowych obejmuje ochroną dolinę dolnej Wisły oraz niektóre tereny dolin rzek uchodzących do Wisły. Na terenie gminy Jeżewo ochroną w ramach zespołu parków objęte są wyłącznie tereny leśne w dolinie Mątwy przy wschodniej granicy gminy. Zespół parków nie posiada otuliny na terenie gminy Jeżewo.
- Wschodni Obszar Chronionego Krajobrazu Borów Tucholskich oraz Świecki Obszar Chronionego Krajobrazu, dla których obowiązują zakazy i nakazy ustalone rozporządzeniem nr 11 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z dnia 9.06.2005r. (Dz. U. Woj. Kuj-Pom. z dnia 15.06.2005r. nr 72) oraz rozporządzeniem nr 3 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z dnia 14.04.2009r. (Dz. U. Woj. Kuj.-Pom. z 2009r. nr 36 poz. 778). Nakazem w obrębie OChK jest racjonalna gospodarka leśna, polegająca na zachowaniu różnorodności biologicznej siedlisk kompleksu Borów Tucholskich.
- użytki ekologiczne – 21 bagiennych i łąkowych użytków ekologicznych. Są to tereny na gruntach organicznych: łąki i torfowiska stanowiące enklawy śródleśne. Występują wyłącznie w obszarze jednostek leśnych Nadleśnictwa Dąbrowa.
- pomniki przyrody na terenie gminy stanowią wyłącznie drzewa; na terenie gminy znajduje się jedna przydrożna aleja dębowa na odcinku drogi wojewódzkiej Laskowice-Krąplewice, parkowe zespoły drzew pomnikowych w Laskowicach i Taszewie oraz pojedyncze drzewa w Laskowicach, Krąplewicach i Taszewie.
- obszar zespołu przyrodniczo – krajobrazowego "Dolina rzeki Sobińska Struga" którego podstawę ochrony opisano w rozporządzeniu nr 14/97 Wojewody Bydgoskiego z 1997 roku.
- na terenie gminy znajduje się ustanowiona przez Radę Gminy uchwałą nr 170/XXVII/94 z dnia 21 lutego 1994 r. strefa ochrony brzegów jeziora Stelchno przed zabudową, w pasie szerokości 50 m od linii brzegowej.

Środowisko przyrodnicze obszaru gminy Jeżewo charakteryzuje się dobrym stanem zachowania, głównie dzięki znacznemu udziałowi obszarów aktywnych ekosystemów jak również dzięki licznym formom ochrony przyrody. Wysoki stopień przekształcenia występuje na terenach rolnych w okolicach głównych miejscowości gminy Jeżewa i Laskowic. Relatywnie dobrym stanem zachowania walorów bioróżnorodności i rozwiniętej mozaiki siedlisk cechują się

obszary rynny jezior Stelchno i Laskowickiego.

Główne problemy ochrony środowiska gminy Jeżewo dotyczą:

- występowania dużych kompleksów leśnych na które występuje presja ze strony osadnictwa, turystyki i podmiotów gospodarczych, prowadząca do fragmentacji zespołów leśnych i degradacji stanu zdrowotnego lasów,
- obecności form ochrony przyrody na terenach użytkowanych w formie gruntów rolnych oraz terenów osadnictwa,
- obecności rozproszonych obiektów dziedzictwa kulturowego, objętych ochroną konserwatorską i archeologiczną,
- prowadzeniem intensywnej gospodarki rolnej, oddziaływającej w szczególności na wody powierzchniowe i podziemne,
- silnej presji nowego budownictwa na tereny dotychczas niezainwestowane,
- oddziaływania obiektów przemysłowych (ferma hodowli zwierząt, zakłady mięsne, stolarnie, stacje paliw) oraz tras komunikacyjnych (autostrada A1, linie kolejowe).

Celem ochrony środowiska, poza regulacjami obowiązującymi na terenach prawnej ochrony przyrody, na terenie gminy ustala się:

- zakaz realizowania zabudowy w obrębie wyznaczonych na rysunku Studium lokalnych ciągów ekologicznych, z wyjątkiem inwestycji infrastruktury komunikacyjnej, energetycznej, gazowniczej, wodociągowej i kanalizacyjnej oraz telekomunikacji;
- zalesienie gruntów przedstawionych na rysunku Studium jako preferowane do zalesienia z uwagi na niską klasę przydatności gleb dla rolnictwa;
- w obszarze zlewni jezior wyznaczonym na rysunku Studium preferowanie sposobów prowadzenia gospodarki rolnej w oparciu o Kodeks Dobrej Praktyki Rolniczej (Ministerstwo Środowiska, 2004);
- unikanie, w miarę możliwości, wprowadzania zabudowy na tereny gruntów organicznych, na których występują gleby o wysokim udziale części organicznych w glebie (gleby torfowe i mursze) oraz na których zwierciadło wód podziemnych znajduje się na głębokości do 1 m poniżej poziomu terenu;
- wprowadzanie zieleni izolacyjnej od strony terenów kolejowych, umożliwienie budowy technicznych środków ochrony akustycznej (wałów ziemnych, ekranów akustycznych), oraz planowanie zabudowy na nowych terenach rozwojowych zgodnie z zasadami strefowania funkcji, unikając realizacji zabudowy związanej ze stałym pobytem ludności od strony źródeł presji akustycznej;
- ochronę ludności przed hałasem poprzez wprowadzenie zakazu zabudowy na terenach położonych w odległości mniejszej niż 150 m po obu stronach od krawędzi jezdni odcinka autostrady A1, z wyłączeniem terenów pasa technicznego autostrady oraz 50 m od osi torów linii kolejowej nr 131 po obu stronach linii; tereny te należy zagospodarować w formie zieleni izolacyjnej, dozwolone jest lokalizowanie placów manewrowych, parkingów i dróg dojazdowych itp., nie związanych z obiektami kubaturo-

wymi; zakaz nie dotyczy potrzeb związanych z bieżącym utrzymaniem infrastruktury komunikacyjnej;

- obowiązek utrzymania zadrzewień, łąk, oczek wodnych oraz zwiększenie ich powierzchni, szczególnie uzupełnienie zadrzewień, z wykorzystaniem środowiskotwórczej roli dolin rzecznych, tam bowiem kształtować można zieleń najłatwiejszą w eksploatacji i odporną na degradację;
- zachowanie i ochronę przed zasypywaniem i zanieczyszczaniem stawów jako ważnych elementów krajobrazu wsi, śródpolnych oczek wodnych z przylegającymi pasami zieleni oraz oczek śródleśnych i zbiorników retencyjnych;
- obowiązek zachowania drożności systemu kanałów oraz rowów i urządzeń melioracyjnych w szczególności utrzymanie istniejących rowów melioracji szczegółowej;
- zachowanie w miarę możliwości naturalnych linii brzegowych rzeki Mątwy, Sobińskiej Strugi, Wdy oraz jezior, zachowanie ciągłości strefy roślinności przybrzeżnej jezior, z jednoczesnym zakazem organizowania nowych kąpielisk nad jeziorami;
- szczególna dbałość o zachowanie siedlisk wodno-łądowych wzdłuż brzegu jeziora Stelchno poprzez ograniczenie ingerencji w pasy makrofitów wynurzonych i zanurzonych;
- utrzymanie istniejących i wprowadzenie pasów terenów zieleni (zadrzewień i zakrzewień) wzdłuż linii brzegowej jeziora Stelchno.

W niniejszym Studium kierunki ochrony środowiska, zgodnie z zapisaną w ustawie o zagospodarowaniu przestrzennym zasadą zrównoważonego rozwoju - są priorytetowe. Wynika z tego potrzeba ukierunkowania działań społeczności gminy na racjonalne użytkowanie krajobrazu i naturalnych zasobów przyrody. Składa się na to utrzymanie odpowiedniej jakości poszczególnych komponentów środowiska (powietrza, wody, gleby), zapewnienia trwałości ekosystemów leśnych, łąkowych i rolniczych (agroekosystemów) oraz ukształtowanie ładu ekologicznego, przestrzennego i estetycznego w krajobrazie gminy. Efektem tych działań ma być podniesienie jakości życia mieszkańców oraz zapewnienie trwałości i możliwości wykorzystania walorów środowiska dla przyszłych pokoleń.

Istotne znaczenie ma tu kwestia świadomości ekologicznej społeczeństwa. Bowiem problemy ekologiczne to też problemy moralności i odpowiedzialności - rozróżnienie ładu i nieładu, woli oraz potrzeb mieszkańców - co do jakości środowiska i poszanowania otoczenia.

Dla właściwego funkcjonowania i zachowania równowagi środowiska najważniejszą rolę pełnią wszystkie powierzchnie naturalne - środowiskotwórcze, a więc lasy, wody, torfowiska, bagna, łąki, tereny zadrzewione. Niezwykle znaczenie mają też zadrzewienia przywodne, przydrożne, śródpolne. Na terenach rolniczych pełnią one rolę wiatrochronną, wodochronną, sanitarną, krajobrazową oraz są schronieniem dla wielu gatunków ptaków i owadów. Wprowadzanie różnorodności krajobrazowej na terenach rolniczych, a więc zwiększanie powierzchni łąk, zadrzewień, wód otwartych nadaje im charakter krajobrazu wypoczynkowego. Wobec rolniczej funkcji gminy problem ten jest tym samym jeszcze ważniejszy.

Inne ustalenia, mające wpływ na środowisko gminy, zawarto w pozostałych rozdziałach

Studium, w zależności od tematyki, której dotyczą. Ogólne kierunki ochrony środowiska na terenie gminy dotyczą:

- rozwoju gminnego systemu kanalizacyjnego, realizacji indywidualnych przydomowych oczyszczalni ścieków w obszarach które nie zostaną podłączone do systemu kanalizacji;
- przeciwdziałania zanieczyszczeniom wód wskutek działalności rolniczej w obszarze zlewni jezior;
- gospodarowania odpadami w kierunku zwiększenia stopnia odzysku oraz zapewnienie utylizacji odpadów zgodnie z przepisami odrębnymi;
- zachowania stref ochrony bezpośredniej ujęć wód podziemnych na potrzeby komunalne, podłączenia pozostałych zabudowań do zbiorczej sieci zaopatrzenia w wodę;
- redukcji ilości indywidualnych źródeł grzewczych na rzecz zbiorowego zaopatrzenia w ciepło z kotłowni osiedlowych w przypadku zabudowy wielorodzinnej, preferowania niskoemisyjnych źródeł grzewczych oraz wzrostu stopnia wykorzystania energii odnawialnej i bazującej na spalaniu biomasy;
- przeciwdziałania degradacji walorów krajobrazu, związanych z realizacją masztów telefonii, komórkowej, elektrowni wiatrowych, urządzeń przemysłowych, itp. - każdorazowo decyzja o podjęciu realizacji inwestycji zawierającej dominanty wysokościowe powinna być poprzedzona analizą wpływu na krajobraz;
- ograniczenia możliwości lokalizowania siłowni wiatrowych do terenów wyznaczonych na rysunku Studium oraz ograniczenie stopnia rozproszenia i wysokości poszczególnych siłowni wiatrowych w krajobrazie;
- zapewnienia sprawnego funkcjonowania systemów melioracyjnych melioracji podstawowej, poprzez zachęty dla właścicieli do konserwacji rowów;
- przeprowadzanie zalesień w powiązaniu z systemem ekologicznym, w oparciu o granicę polno-leśną.

24 OBSZARY I ZASADY OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTEKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ

Na terenie gminy Jeżewo obowiązują strefy ochrony konserwatorskiej i archeologicznej (przedstawione na rysunku Studium):

- strefa „A” - strefa pełnej ochrony konserwatorskiej, obejmująca obszary szczególnie wartościowe, do bezwzględnego zachowania; wszystkie prace budowlane i remontowe powinny być uzgadniane z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków;
- strefa „B” - strefa ochrony konserwatorskiej obejmująca obszar podlegający rygorom w zakresie utrzymania zasadniczych elementów istniejącej substancji o wartościach kulturowych oraz charakteru w skali nowej zabudowy. Uzgadniane z wojewódzkim konserwatorem zabytków winny być przebudowy obiektów zabytkowych, lokalizacje

nowych obiektów, korekty układu przestrzennego.

- Strefa „W” - strefa ochrony archeologicznej obejmująca rozpoznane potencjalne obszary występowania stanowisk archeologicznych. Uzgodnienia powinny być wszelkie prace ziemne projektowane na obszarze strefy.

Strefą ochrony konserwatorskiej „A” objęte są następujące obiekty w gminie:

- kościół parafialny pw. Św. Trójcy w Jeżewie,
- zespół dworsko-parkowy w Krąplewicach,
- park podworski z pozostałościami zespołu folwarcznego w Laskowicach,
- zespół dworsko-parkowy z pozostałościami folwarku w Lipnie,
- zespół dworsko-parkowy w Taszewie.

W obrębie strefy „A” obowiązują działania konserwatorskie:

- uzgadnianie z właściwym konserwatorem zabytków wszelkiej działalności inwestycyjnej, podziałów geodezyjnych, zmian sposobu użytkowania, prac ziemnych, remontów, modernizacji, adaptacji, uzupełnień zabudowy, zdobienia brył architektonicznych, wprowadzania małych form architektonicznych, wprowadzania elementów reklamy wizualnej;
- prowadzenie wg wskazań wojewódzkiego konserwatora zabytków badań archeologicznych wyprzedzających działalność budowlaną.

W ramach strefy A konserwator zabytków może warunkować swoje decyzje i uzgodnienia wymogiem wykonania dodatkowych badań, dokumentacji, analiz itp.

Strefą ochrony konserwatorskiej „B” objęte są następujące obiekty w gminie:

- zespół wiejski i cmentarz ewangelicki we wsi Białe,
- cmentarz ewangelicki we wsi Białe Błota;
- cmentarz ewangelicki we wsi Buczek;
- cmentarz ewangelicki we wsi Ciemniki,
- zespół wiejski, cmentarz ewangelicki i budynki dworca PKP w Czersku Świeckim,
- cmentarz ewangelicki w Dubielnie,
- zespół wiejski i cmentarz parafialny w Jeżewie,
- tartak wodny Piła,
- zabudowa drewniana tzw. „Poniatówki” w Krąplewicach,
- zespół wiejski i cmentarz rzymsko-katolicki w Laskowicach,
- zespół wiejski w Lipienkach,
- zespół dworsko-parkowy z pozostałościami folwarku w Lipnie,
- cmentarz ewangelicki w Osłowie,

- pozostałości zespołu dworsko-parkowego z folwarkiem w Piskarkach,
- cmentarz ewangelicki w Skrzyńkach,
- cmentarz ewangelicki w Taszewie,
- cmentarz ewangelicki we wsi Taszewskie Pole.

Sposoby ochrony, działania konserwatorskie na obszarze strefy B:

- uzgadnianie z wojewódzkim konserwatorem zabytków: remontów, modernizacji, adaptacji, zmian sposobu użytkowania budynków historycznych, uzupełnień zabudowy, wprowadzania małych form architektonicznych, wprowadzania nowych inwestycji, prac ziemnych;
- wprowadzanie elementów reklamy wizualnej po uzyskaniu pozytywnej opinii wojewódzkiego konserwatora zabytków.

Strefa „W” - ochrony archeologicznej

Na obszarze strefy dopuszcza się działalność inwestycyjną pod warunkiem przeprowadzenia działań archeologicznych. Wszelkie prace ziemne prowadzone w granicach strefy wymagają uzgodnienia z właściwym konserwatorem zabytków.

Zasoby kulturowe gminy stanowią obiekty wpisane do rejestru zabytków województwa kujawsko-pomorskiego oraz ewidencji Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Dla tych obiektów przyjmuje się zasadę bezwzględnego przestrzegania obowiązku ochrony konserwatorskiej.

Do rejestru zabytków województwa kujawsko-pomorskiego wpisane są 2 obiekty nieruchomości:

- Zespół kościoła parafialnego pw. Świętej Trójcy w Jeżewie – kościół, teren przykościelny z drzewostanem i murowanym ogrodzeniem (nr decyzji: A/829/1-2, z dnia 28.05.1997 r.);
- Założenie dworsko-parkowe w Taszewie – dwór i park (nr decyzji: A/1013/1-2, z dnia 14.01.1993 r.).

W ewidencji Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków znajduje się 37 obiektów nieruchomości:

w Jeżewie:

- dom (obecnie poczta) ul. Czerska,
- zespół budynków dworca kolejowego (dworzec, magazyn/latryna) ul. Dworcowa,
- dom mieszkalny ul. Dworcowa 2,
- dom mieszkalny ul. Dworcowa 4,
- dom mieszkalny ul. Główna 5,
- dom mieszkalny ul. Główna 7,
- dom mieszkalny ul. Główna 13,
- dom mieszkalny ul. Główna 14,
- dom mieszkalny ul. Główna 21,
- dom mieszkalny ul. Główna 31,

- dom mieszkalny ul. Główna 35,
- dom mieszkalny ul. Główna 37;

w Krąplewiczach:

- zespół dworsko-pałacowy;

w Laskowiczach:

- dom mieszkalny ul. Długa 1,
- dom mieszkalny ul. Długa 2,
- dom mieszkalny ul. Długa 3,
- dom mieszkalny ul. Długa 4,
- dom mieszkalny ul. Długa 5,
- dom mieszkalny ul. Długa 6,
- dom mieszkalny ul. Długa 7,

- dom mieszkalny ul. Długa 8,
- dom mieszkalny ul. Długa 9,
- dom mieszkalny ul. Długa 10,
- dom mieszkalny ul. Długa 11,
- dom mieszkalny ul. Długa 12,
- dom mieszkalny ul. Długa 14,
- dom mieszkalny ul. Dworcowa 1,
- dom mieszkalny ul. Dworcowa 2,
- dom mieszkalny ul. Dworcowa 3,
- dom mieszkalny ul. Dworcowa 4,
- dom mieszkalny ul. Dworcowa 5,
- dom mieszkalny ul. Jeziorna 12,
- dom mieszkalny ul. Kopernika 3,
- dom mieszkalny ul. Kopernika 4,
- dom mieszkalny ul. Kopernika 7,
- dom mieszkalno-handlowy ul. Plac 1 Maja 5,
- dom mieszkalny ul. Świecka 14.

Ochrona pozostałych elementów nieruchomości na terenie gminy, nie objętych ochroną prawną poprzez wpisanie do rejestru zabytków jest podporządkowana działaniom:

- dla zespołów dworsko-parkowych na utrzymaniu spójnej własności w obrębie założenia parkowego i dworskiego i zaniechaniu fragmentaryzacji;
- dla obiektów architektury – domów, na podnoszeniu stanu technicznego budynków, standardu wykończenia i wyposażenia technicznego z możliwie największym zachowaniem historycznej bryły budynku, zewnętrznego detalu architektonicznego, zachowaniu historycznego otoczenia budynków,
- dla zabudowy gospodarczej na utrzymaniu w należyłym stanie technicznym, z dopuszczeniem zmiany funkcji i podniesieniem standardów wyposażenia, na dopuszczeniu likwidacji zużytych technicznie lub grożących katastrofą budowlaną obiektów, z zaleceniem lokalizacji nowej zabudowy, dostosowanej gabarytem i lokalizacją do zabudowy likwidowanej.

W stosunku do obiektów wpisanych do rejestru zabytków obowiązuje, dla potrzeb prowadzenia prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych, oraz przy ewentualnym umieszczaniu na zabytku urządzeń technicznych, tablic, reklam i napisów, wymóg uzyskania pozwolenia Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Zasady uzyskania pozwolenia regulują przepisy odrębne – w tym w ustawie z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. Nr 162, poz. 1568 z późn. zm.). W odniesieniu do obiektów znajdujących się w ewidencji zabytków, a nie wpisanych do rejestru zabytków, należy: ujawniać wymienione obiekty w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego określając szczegółowe zasady ich ewentualnej przebudowy, rozbudowy i nadbudowy, przyjmując zasadę zachowania wysokości, kształtu bryły, z dopuszczeniem odstępstw w sytuacjach, gdy będzie to kolidowało z wymaganiami ładu przestrzennego.

Szczegółowe wytyczne konserwatorskie, które należy uwzględniać przy sporządzaniu planów miejscowych dla określonych terenów należy każdorazowo pozyskać od właściwych służb ochrony zabytków. W miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego może następować zmiana przebiegu granic określonej strefy ochronnej, ale tylko w uzgodnieniu Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.

W przypadku lokalizacji elektrowni wiatrowych obowiązuje sporządzanie Studium ochrony krajobrazu kulturowego przed negatywnym wpływem tych obiektów na środowisko kulturowe gminy.

Nie wyznacza się na terenie gminy stref ekspozycji i krajobrazu. Najcenniejsze krajobrazowo tereny znajdują się na terenach leśnych oraz w strefie B2A i B2B. Walory krajobrazowe będą tam rozwijane w ramach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego

i w porozumieniu z właściwymi organami. Ze względu na brak w ostatnich latach realizacji zabudowy lub podziału gruntów w nowych układach urbanistycznych, na obszarze gminy nie określa się zasad ochrony dóbr kultury współczesnej.

25 KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMÓW KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

25.1 Kierunki rozwoju komunikacji

Przyjmuje się następujące kierunki i ustalenia odnośnie kształtowania systemu komunikacji drogowej i kolejowej gminy:

- Głównym celem rozwoju sieci drogowej gminy jest dążenie do nieograniczonej dostępności komunikacyjnej obszaru gminy, realizowanej głównie poprzez modernizację i rozbudowę sieci drogowej wraz z niezbędnymi urządzeniami, mogącej przejąć spodziewany wzrost ruchu samochodowego oraz utrzymanie co najmniej istniejących połączeń kolejowych.
- Podstawowymi kierunkami połączeń drogowych na terenie gminy są połączenia z Jeżewa, Laskowic i Krąplewic ze Świeciem.
- Podstawowym zadaniem w zakresie komunikacji jest doprowadzenie dróg klasy zbiorczej (drogi wojewódzkie 238, 239, 272, 391) do wymagań techniczno-użytkowych określonych w przepisach szczegółowych.
- Priorytetem na terenie gminy jest utrzymanie w należytym stanie technicznym dróg wojewódzkich nr 239, 272, dróg powiatowych 1249 C i 1252 C stanowiących podstawowe połączenie gminy z węzłem drogowym w Świeciu.
- Zaleca się dostosowanie szerokości dróg w liniach rozgraniczających do wymiarów normatywnych - drogi wojewódzkie klasy G - 25,0 m, drogi wojewódzkie klasy Z - 20,0 m, drogi powiatowe klasy G - 25,0 m, drogi powiatowe klasy Z - 20,0 m, drogi gminne klasy L - 15,0 m.
- Zaleca się modernizację dróg powiatowych na terenie gminy w celu dostosowania parametrów geometrii dróg i skrzyżowań oraz nawierzchni do wymogów odpowiadających drogom klasy - Z lub klasy - G oraz zapewnienia wymaganego poziomu bezpieczeństwa.
- Zaleca się poprawę stanu nawierzchni: w pierwszej kolejności wymagają drogi prowadzące do Świecia, a w drugiej kolejności drogi prowadzące do węzła autostradowego Warlubie (poprawa nawierzchni, korekta geometrii i wzmocnienie poboczy drogi 1204C i 272 z Jeżewa do Warlubia).
- Na obszarze gminy występują dwa drogowe korytarze tranzytowe: autostrada A1 oraz droga nr 239, prowadząca z węzła dróg nr 1 i 5 oraz pośrednio z A1 w kierunku północnych gmin województwa. Droga wymaga pilnego poszerzenia oraz naprawy nawierzchni. W planie województwa kujawsko-pomorskiego wyznaczono zadania ponadlokalne polegające na budowie obwodnicy Laskowic wraz z dwupoziomym

przekroczeniem linii kolejowej w Laskowicach i przełożenia na nią drogi nr 239. W związku z planowaną drogą zakazuje się lokalizowania wszelkich obiektów budowlanych na działkach na trasie planowanej obwodnicy.

- Zaleca się realizację lokalnych dróg rowerowych dla celów komunikacyjnych - stwarzających możliwość dojazdów do pracy, szkół, usług, gwarantujących pełne bezpieczeństwo ich użytkownikom oraz celów turystyczno – rekreacyjnych, szczególnie pomiędzy Laskowicami, Jeżewem oraz jeziorem Stelchno.
- W zakresie komunikacji kolejowej należy dążyć do modernizacji linii mającej na celu podniesienie prędkości podróźnej na wszystkich liniach, wprowadzania pojazdów typu „tramwajów szynowych” na połączeniach lokalnych, zwiększania liczby połączeń oraz prawidłowego skomunikowania połączeń lokalnych z pociągami dalekobieżnymi.
- W porozumieniu z Polskimi Liniami Kolejowymi należy przeprowadzić remonty przejazdów kolejowych w celu poprawy ich bezpieczeństwa. Remonty prowadzić należy równocześnie na linii kolejowej oraz drodze publicznej.
- Nie przewiduje się nowych dróg związanych z przebiegającą w obszarze gminy autostradą płatną A1.
- Dalsze funkcjonowanie sieci dróg gminnych powinno polegać na prowadzeniu uzupełnień dróg ewidencjonowanych o odcinki Dubielno – Ciemniki oraz Buczek – Skrzynki. Odcinki dróg gminnych należy utrzymywać w stanie umożliwiającym bezpieczne podróżowanie. Należy sukcesywnie wzmacniać nawierzchnię dróg tłuczniem lub destruktem.
- Nie przewiduje się na terenie gminy lokalizowania miejsc obsługi ruchu drogowego w zakresie parkingów, miejsc odpoczynku czy punktów widokowych. Dopuszcza się w rozwój zakładów usługowych, stacji paliw, serwisów i innych obiektów obsługi pojazdów w obrębie terenów zabudowy wsi, przy uwzględnieniu przepisów odrębnych i szczególnych, zwłaszcza w zakresie negatywnego oddziaływania na środowisko. Obiekty te nie mogą powodować przekroczeń na działki objętej planowaną inwestycją.
- W zakresie komunikacji lotniczej krajowej i międzynarodowej wiodącymi portami lotniczymi są: Bydgoszcz, Gdańsk i Warszawa. Przemieszczenia na trasie z gminy do portów lotniczych odbywają się przez Laskowice i Świecie.
- Częścią systemu komunikacyjnego gminy są trasy rowerowe. Na obszarze gminy ustala się dwa systemy tras rowerowych. System dróg rowerowych o znaczeniu podstawowym dla komunikacji rowerowej stanowią trasy oznaczone na rysunku studium. Są to drogi rowerowe szkieletowe, o funkcji rozprowadzającej ruch rowerowy pomiędzy głównymi ośrodkami gminy oraz w ruchu tranzytowym. Drogi rowerowe powinny być niezależną jezdnią przeznaczoną tylko dla rowerów, powinny być wydzielone jako osobne utwardzone drogi, niezależne od dróg pojazdów samochodowych, oddzielone od jezdni samochodowej pasem bezpieczeństwa o szerokości minimum 0,5 m. Dopuszcza się drogi rowerowe dwukierunkowe oraz ciągi pieszo-rowerowe z rozdzielonymi pasami ruchu. Drugi system stanowią trasy rowerowe łączące miejscowości

gminy, składające się z pasa ruchu rowerowego wydzielonego w obrębie jezdni lub chodnika. Pasy te planuje się na wszystkich ważniejszych trasach komunikacyjnych gminy, w miarę możliwości technicznych ich wydzielenia, zgodnie z przepisami odrębnymi oraz w uzgodnieniu z administratorem drogi. Nie wyklucza się lokalizowania oddzielnych dróg rowerowych przy drogach, na których projektowane są pasy ruchu rowerowego. Przy modernizacji dróg na terenie gminy należy uwzględnić możliwości wykonania pasów rowerowych.

25.2 Kierunki rozwoju w zakresie infrastruktury technicznej – gospodarka wodno-ściekowa i gospodarka odpadami

Zaopatrzenie w wodę

Udostępnienie mieszkańcom wody dobrej jakości zależeć będzie między innymi od poprawy wskaźnika zwodociągowania i stanu technicznego istniejącej sieci wodociągowej oraz wydajności i sprawności stacji uzdatniania wody. W celu zapewnienia właściwego zaopatrzenia gminy w wodę, przyjmuje się następujące ustalenia:

- Zaopatrzenie w wodę za pomocą istniejących i projektowanych ujęć i stacji uzdatniania wody.
- Dopuszcza się modernizację, przebudowę, rozbudowę ujęć i stacji uzdatniania wody w celu zapewnienia bezawaryjności oraz właściwych parametrów dostarczanej wody.
- Likwidację nieczynnych ujęć wody.
- Dopuszcza się sukcesywną rozbudowę systemu wodociągowego w celu pełnej obsługi mieszkańców.
- Dopuszcza się modernizacje polegające na wymianie starych odcinków sieci na nowe.
- Dopuszcza się budowę nowych odcinków dla obsługi terenów przewidzianych pod zabudowę.
- Należy ograniczać realizację ujęć indywidualnych.

Odprowadzenie ścieków

Uporządkowanie gospodarki ściekowej przyczyni się nie tylko do poprawy jakości wód powierzchniowych (w tym jezior), których stan decyduje o walorach krajobrazowych, rekreacyjnych, a także warunkuje bytowanie i rozwój wielu gatunków roślin i zwierząt, ale także zapobiegnie zanieczyszczeniu wód podziemnych, a w perspektywie długoterminowej do poprawy ich jakości.

Na terenie gminy wyznaczono aglomerację kanalizacyjną bazującą na oczyszczalni w Jeżewie i obejmującą około 90% terenów osadniczych w gminie. Przewiduje się kompleksowe rozwiązanie gospodarki ściekowej obejmujące obszar większości gminy, polegające na odprowadzeniu ścieków do oczyszczalni ścieków w Jeżewie za pomocą układu sieci grawitacyjnych i tłocznych. Wśród szczegółowych działań wskazuje się:

- konieczność budowy, rozbudowy i systematycznej modernizacji sieci kolektorów umożliwiającej podłączanie kolejnych miejscowości, w tym zwłaszcza obsługa terenów wskazywanych do rozwoju gospodarczego oraz dla rozwoju zabudowy mieszkaniowej,
- modernizację oczyszczalni ścieków w kierunku spełnienia wymagań obowiązującego prawa i optymalizację wykorzystania istniejących oczyszczalni,
- w uzasadnionych rachunkiem przypadkach konieczność realizacji kanalizacji deszczowej wraz z organizacją podczyszczania wód opadowych,
- budowę oczyszczalni przydomowych lub szczelnych jednolitych, prefabrykowanych zbiorników do gromadzenia nieczystości ciekłych, w miejscach nieobjętych zasięgiem sieci kanalizacyjnej w wyniku braku uzasadnienia ekonomicznego wykonania takiej sieci, przy zachowaniu obowiązku udokumentowania wywozu tych nieczystości, na podstawie przepisów odrębnych o utrzymaniu czystości i porządku w gminach,
- w przypadku nowych terenów zabudowy mieszkaniowej, realizacja sieci kanalizacyjnej powinna być działaniem wyprzedzającym, a nie wtórnym, w stosunku do realizacji zabudowy,
- w miejscowościach nieobjętych granicami aglomeracji, zakłada się docelowy rozwój sieci kanalizacyjnej, a do czasu jej realizacji - obsługę w oparciu o wywóz nieczystości do oczyszczalni, a w przypadku zabudowy rozproszonej - w oparciu o oczyszczalnie przydomowe;

Rozwój sieci powinien być realizowany w oparciu o aktualną koncepcję realizacji gospodarki wodno-ściekowej dla gminy, która powinna określać szczegółowy zakres i harmonogram działań w tym zakresie.

Gospodarka odpadami

Zgodnie z wojewódzkim programem gospodarki odpadami, gmina Jeżewo docelowo obsługiwana będzie przez Międzygminny Kompleks Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych oparty o Kompleks Utylizacji Odpadów w Sulnówku, gm. Świecie. Istniejące gminne składowisko odpadów powinno zostać poddane rekultywacji. Na terenie gminy gospodarkę odpadami należy realizować w pełnej zgodności z postanowieniami cyklicznie aktualizowanego gminnego programu gospodarki odpadami. Dotyczy to zwłaszcza kwestii zbiórki odpadów, ich segregacji oraz postępowania z odpadami innymi, niż komunalne.

Melioracje

Urządzenia melioracyjne wymagają stałej konserwacji oraz rozbudowy. W zakresie melioracji przyjmuje się ustalenia:

- Modernizację i odbudowę istniejącej melioracji.
- Utrzymanie istniejącej melioracji we właściwym stanie technicznym.
- Modernizację pomp i innych urządzeń technicznych służących melioracji.

25.3 Elektroenergetyka

Sieć wysokich i najwyższych napięć

W kolejnych latach nie przewiduje się lokalizacji na terenie gminy głównego punktu zasilania. Nie projektuje się również przebiegu nowej linii wysokiego napięcia 110 kV. Trasa istniejącej linii WN zostanie utrzymana. Dopuszcza się możliwość remontu tej linii, przy niezmienionej trasie.

Utrzymana zostanie również trasa linii najwyższych napięć NN-220 kV przebiegająca z elektrowni w Pątnowie poprzez stację Bydgoszcz Jasiniec w kierunku Gdańska. Dopuszcza się możliwość odbudowy, rozbudowy, przebudowy i nadbudowy istniejącej linii.

Potrzeby elektroenergetyczne gminy

Przewiduje się, że w okresie docelowym systematycznie będzie rosło zapotrzebowanie na energię elektryczną. Źródłem zasilania gminy pozostaną główne punkty zasilania WN/SN zlokalizowane w Warlubiu i Żurze oraz punkt zasilania zlokalizowany w Gródku na terenie gminy Osie. W przypadku wzrostu zapotrzebowania mocy na terenie gminy może zachodzić potrzeba budowy nowych wyprowadzeń linii średnich napięć.

Ustalono następujący sposób zaopatrzenia w energię elektryczną obszarów rozwojowych:

- dla zasilania niewielkich terenów rozwojowych, położonych przy istniejącej zabudowie, w poszczególnych miejscowościach, możliwe jest wykorzystanie istniejących stacji transformatorowych, po dostosowaniu ich do zwiększonego poboru mocy,
- dla zasilania terenów, na których realizowana będzie zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, mieszkaniowo-usługowa i usługowa, położonych w znacznej odległości od istniejących urządzeń elektroenergetycznych wymagana jest budowa stacji transformatorowych,
- na pozostałych obszarach, na których przewiduje się rozbudowę i modernizację istniejących obiektów zasilanie w energię elektryczną odbywać się będzie z istniejących stacji transformatorowych, po ich ewentualnym dostosowaniu do zwiększonego obciążenia,
- na terenach rozproszonej zabudowy mieszkaniowej i usługowej preferuje się budowę stacji transformatorowych słupowych, zasilanych liniami napowietrznymi średniego napięcia, a na terenach zwartej zabudowy (osiedla zabudowy jednorodzinnej i wielorodzinnej) budowę stacji słupowych i kontenerowych zasilanych liniami kablowymi średniego napięcia,
- na terenach, na których realizowana będzie zabudowa mieszkaniowa sieć niskiego napięcia należy realizować jako sieć kablową,
- należy uwzględnić w miejscowych planach strefy ograniczonego użytkowania dla linii napowietrznych średniego napięcia.

Odnawialne i niekonwencjonalne źródła energii elektrycznej

Odnawialne źródła energii to takie, które w procesie przetwarzania wykorzystują m.in. ener-

gię rzek, wiatru, słoneczną itp. W ostatnich latach na terenie naszego kraju w bardzo szybkim tempie następuje rozwój elektrowni wiatrowych. Powstają duże farmy wiatrowe produkujące znaczne ilości czystej energii elektrycznej. Również na terenie gminy Jeżewo dopuszcza się możliwość pozyskiwania energii elektrycznej ze źródeł niekonwencjonalnych takich jak elektrownie wiatrowe, które mogą być realizowane w oparciu o obowiązujące w tym zakresie przepisy. Jedną z nich będzie elektrownia wiatrowa o mocy 500 kW (jeden wiatrak) realizowana na podstawie decyzji o warunkach zabudowy projektowanej w miejscowości Belno (dz. nr 147/4). Większe obszary, na których możliwa będzie realizacja zespołów siłowni wiatrowych, wyznaczono w niniejszym studium w południowej części strefy B1A oraz w południowo-wschodniej części strefy B2B; szczegółowe ich rozmieszczenie powinno nastąpić w planach miejscowych, które jednocześnie określą odpowiednie standardy i warunki lokalizacji uwzględniające m.in. odległości od istniejącej i projektowanej zabudowy mieszkaniowej, komunikacji i obszarów cennych przyrodniczo, dopuszczalne wysokości itd. Niemniej już na etapie studium określa się ograniczenia, które należy brać pod uwagę, lokalizując wieże elektrowni wiatrowych:

- należy zachować minimalną odległość od zabudowy 400 m,
- należy zachować odległość upadku wieży (liczonej jako wysokość wieży + połowa średnicy wirnika) od dróg wojewódzkich i powiatowych,
- oraz odległości od linii energetycznych wysokich napięć zalecane przez operatorów tych linii – w tym ENEA operator Sp. z o.o..

Realizacja elektrowni wiatrowych może skutkować koniecznością budowy nowych sieci najwyższych, wysokich, średnich i niskich napięć oraz stacji transformatorowych NN/SN lub WN/SN, które funkcjonalnie będą związane ze źródłami energii elektrycznej (głównie własności inwestorów). Lokalizacja stacji transformatorowych i przebieg linii przez teren gminy będzie uzależniony od wskazanych przez gestorów sieci, miejsc przyłączenia do sieci elektroenergetycznej. Ponadto wokół elektrowni wiatrowych wyznaczona zostanie w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego strefa ochronna, w której obowiązywać będzie zakaz zabudowy.

Niekonwencjonalne źródła energii to takie źródła, które w procesie przetwarzania nie wykorzystują spalania organicznych paliw kopalnych. Do tego typu źródeł należy biogaz uzyskiwany z odpadów roślinnych i zwierzęcych. Uzyskanie energii z biogazu wiąże się z poniesieniem znacznych nakładów inwestycyjnych a także z potrzebą uzyskiwania dużych ilości odpadów. Na terenie gminy projektowana jest duża biogazownia w miejscowości Buczek o mocy 1.700 kW.

25.4 Gazownictwo

Gaz ziemny należy do czynników ułatwiających życie odbiorcom w mieście jak również i na obszarach wiejskich. Ażeby mieszkańcy gminy mogli korzystać z gazu konieczna jest budowa na terenie gminy stacji redukcyjnej gazu I stopnia oraz sieci gazowych wysokiego i średniego ciśnienia. Obecnie istnieje małe prawdopodobieństwo gazyfikacji obszarów wiejskich gazem ziemnym. Przystępując do gazyfikacji jakiegokolwiek miejscowości, Pomorska Spółka Gazownictwa kieruje się przede wszystkim zasadą ekonomicznej oceny efektywności inwe-

stycji gazociągowych oraz pozyskaniem odbiorców strategicznych o dużym poborze gazu.

Plany rozwoju opracowane przez Pomorską Spółkę Gazownictwa na lata 2009-2013 nie uwzględniają gazyfikacji gminy Jeżewo. Powyższa sytuacja nie wyklucza jednakże doprowadzenia na teren gminy gazu ziemnego w przypadku: wystąpienia przez gminę o warunki przyłączenia, pojawienia się strategicznych odbiorców, z równoczesnym zaistnieniem warunków technicznych i ekonomicznych umożliwiających gazyfikację terenów wiejskich.

Opracowana przez Spółkę koncepcja gazyfikacji woj. kujawsko-pomorskiego do 2025 roku przewiduje realizację gazociągu dystrybucyjnego wysokiego ciśnienia DN 200 PN 6,3 MPa z trasą przez teren gminy, który będzie stanowić źródło zasilania dla obszaru gminy. Gaz na teren gminy doprowadzony byłby od południa, od strony gminy Świecie i przez obszar gminy Jeżewo przebiegałby w jego południowo-wschodniej części i dalej w kierunku gminy Warlubie. Na terenie gminy planowana jest realizacja stacji redukcyjno-pomiarowej gazu wysokiego ciśnienia pod nazwą „Jeżewo”.

25.5 Ciepłownictwo

Docelowo nie przewiduje się znaczących zmian w sposobie zaopatrzenia gminy w ciepło. Źródłem zaopatrzenia zabudowy mieszkaniowej i obiektów użyteczności publicznej pozostaną indywidualne źródła ciepła i lokalne kotłownie. Należy dążyć jedynie do zmiany paliw w tych źródłach, w których opalane są one paliwami stałymi na paliwa ekologiczne.

Projektowane tereny rozwojowe, przewidziane pod lokalizację zabudowy mieszkaniowej winny być zaopatrywane w ciepło z indywidualnych źródeł opalanych wyłącznie ekologicznymi paliwami.

25.6 Telekomunikacja

Telefonizacja na obszarze gminy została praktycznie zakończona. Obecnie występują sporadyczne przypadki podłączania nowych abonentów do sieci telekomunikacyjnej. Celem zwiększenia ilości abonentów na terenie gminy i powszechnej dostępności do sieci, należy przewidzieć dalszą rozbudowę sieci telekomunikacyjnych zarówno w formie tradycyjnej jak i z wykorzystaniem nowych technologii. Postuluje się rozbudowę i modernizację infrastruktury światłowodowej oraz objęcie całej gminy zintegrowanym systemem telekomunikacyjnym połączonym z systemami sieci wojewódzkiej i krajowej z zachowaniem w lokalizacji wymogów ustawy o wspieraniu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych. W obszarach objętych szczególną formą ochrony dopuszcza się wprowadzanie ograniczeń i zakazów w lokalizacji obiektów i urządzeń telekomunikacyjnych w zakresie wynikającym z przepisów i ustaw szczególnych takich jak: ustawa o ochronie przyrody, o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, Prawo wodne, o transporcie kolejowym, itd.

Wysoki wskaźnik telefonizacji ma wpływ nie tylko na poprawę warunków życia mieszkańców, ale jest również postrzegany jako element konkurencyjności inwestycyjnej i warunek wdrażania nowych technologii między innymi rozwoju internetu i usług towarzyszących. Wskaźnik ten ma więc ważne znaczenie marketingowe i powinien być wykorzystywany w działalności promocyjnej gminy.

26 OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU LOKALNYM

Samorząd gminy realizuje zadania własne o znaczeniu lokalnym w zakresie:

- lokalizacji obszarów przeznaczonych na cele mieszkaniowe, cele prowadzenia działalności gospodarczej oraz cele rekreacyjne;
- modernizacji układu dróg gminnych poprzez utwardzenie nawierzchni docelowo masami bitumicznymi na podbudowie, a przejściowo w postaci utwardzenia tłuczniem lub destruktem, poszerzenie pasa jezdni docelowo do drogi jednojezdniowej dwukierunkowej, poprawy bezpieczeństwa podróżowania poprzez dostosowywanie oznakowania dróg do zmieniających się warunków natężenia ruchu;
- rozwoju sieci dróg gminnych szczególnie na terenach zabudowanych Jeżewa i Laskowic, w obrębie terenów rozwoju tych miejscowości oraz z obszarach zainwestowanych – rozwój sieci dróg lokalnych w strefach A, B2A, B2B i C ograniczyć należy do istniejących dróg lokalnych gminnych, technicznych i prywatnych;
- realizacji programu wodociągowania i kanalizacji na obszarach całej gminy, mając na uwadze konieczność minimalizacji ingerencji w obszary ochrony środowiska i przyrody, zabytków kultury oraz biorąc pod uwagę rzeczywisty interes właścicieli gruntów;
- modernizacji placówek użyteczności publicznej (zdrowie, oświata) w zakresie stanu technicznego obiektów (np. termomodernizacje), stanu funkcjonalnego oraz rozwoju w razie potrzeb, w tym także tworzenie nowych placówek w miejscowościach wyższych w hierarchii osadniczej;
- rozwoju bazy retencyjno-rekreacyjnej w oparciu o walory jeziora Stelchno – organizacja plaży oraz terenu przyległego (parking, gastronomia, scena) podporządkowana powinna zostać utrzymaniu wysokiej jakości wód jeziora oraz minimalizacji presji turystycznej poprzez wysokiej jakości rozwiązania infrastrukturalne (organizacja węzłów sanitarnych z podłączeniem do sieci kanalizacji),
- rozwoju zasobów budownictwa socjalnego poprzez adaptację budynków, które utraciły dotychczasowe funkcje oraz budowę nowych,
- realizacja gminnego systemu wodno-kanalizacyjnego zgodnie z posiadaną koncepcją rozwoju;
- dążenia do objęcia pierścieniem kanalizacji miejscowości wokół jeziora Stelchno;
- poprawy standardu życia na terenach zainwestowanych: rozwój oświetlenia ulic, placów zabaw, skwerów, ławek i chodników, parkingów w centrach miejscowości, zapewnienie odpowiedniej liczby mieszkań socjalnych oraz pomocy socjalnej;
- poprawy wyposażenia nabrzeża jeziora Jeżewko w urządzenia wypoczynku i rekreacji;
- systematycznego sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w szczególności dla terenów inwestycyjnych oraz mieszkaniowych, położonych

w pobliżu głównych miejscowości gminy.

Szczegółowe lokalizacje zadań własnych gminy powinny zostać określone w stosownych uchwałach Rady Gminy oraz w uchwalanych miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Większość z zadań ma już określone ramy przestrzenne i nie wymaga relokacji. Ponadto przyszłe inwestycje gminy powinny obejmować założenia programów branżowych – zaopatrzenia gminy w energię elektryczną, wodę i usługi odprowadzania ścieków.

27 OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU PONADLOKALNYM, ZGODNIE Z USTALENIAMI PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA I USTALENIAMI INNYCH PROGRAMÓW

W Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego uwzględnia się uwarunkowania, cele i kierunki polityki przestrzennej, oraz określa obszary przewidywane do realizacji zadań i programów wynikających z polityki przestrzennej państwa, regionu, powiatu i gminy z ich wewnętrznymi relacjami i powiązaniem. Na terenie gminy Jeżewo określono zadania wynikające z Planu Zagospodarowania przestrzennego województwa kujawsko-pomorskiego (uchwała nr XI/135/03 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 26 czerwca 2003r. Dz. U. nr 97 poz. 1437 z dnia 18.09.2003r.):

Nr zadania	Zadanie
1	Włączenie do sieci Natura 2000 obszarów Parków Krajobrazowych Borów Tucholskich
2	Ochrona gruntów o wysokiej przydatności dla rolnictwa przed zmianą na cele nierolnicze
7	Budowa autostrady A-1
19	Modernizacja linii kolejowej nr 131 - uzyskanie Vmax na całej długości
41	Powiększenie Parku Krajobrazowego Doliny Dolnej Wisły
44	Ustanowienie i wdrożenie planów ochrony parków krajobrazowych: Doliny Dolnej Wisły, Tucholskiego i Wdeckiego
50	Likwidacja składowisk odpadów stwarzających zagrożenia dla środowiska i rekultywacja nieczynnych składowisk odpadów w szczególności w gminie Jeżewo
108	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 238
109	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 239 - budowa obwodnicy we wsi Laskowice
122	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 272 - przetrasowanie koło wsi Laskowice
125	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 391
151	Przebudowa linii kolejowej nr 208

Przez czas jaki upłynął od uchwalenia Planu województwa do uchwalenia niniejszego Studium część zadań uległa dezaktualizacji:

- zadanie 1 – wyznaczono obszary Natura 2000 w tym na terenie gminy,
- zadanie 7 – wybudowano autostradę
- zadanie 41 – wyznaczono obszar do powiększenia Parku poza terenami gminy,

- zadanie 50 – nieczynne składowiska zrehabilitowano, czynne przewidziano do rekultywacji.

Do wykonania w sensie inwestycyjnym na dzień uchwalenia Studium pozostają:

- zadanie 19 – zadanie nie związane z relokacją nowych terenów, przewidziano możliwość stosowania technicznych środków ochrony akustycznej dla terenów wzdłuż linii kolejowej o zwiększonych prędkościach,
- zadanie 108 – zadanie nie związane z relokacją nowych terenów,
- zadanie 109 – budowę obwodnicy uwzględniono zachowując w Studium rezerwę terenową,
- zadanie 122 – zadanie nie związane z relokacją nowych terenów,
- zadanie 125 – zadanie nie związane z relokacją nowych terenów,
- zadanie 151 – zadanie nie związane z relokacją nowych terenów.

Należy podkreślić, że Studium wypełnia zadanie 2, pozostawiając ochronę gruntów o wysokiej przydatności dla rolnictwa przed zmianą na cele nierolnicze. Niestety, sposób zapisania zadań w planie zagospodarowania przestrzennego województwa uniemożliwia w niektórych przypadkach inwestycji liniowych jednoznaczne określenie jakiej przestrzennie części danego zagadnienia zadanie dotyczy.

28 OBSZARY, DLA KTÓRYCH OBOWIĄZKOWE JEST SPORZĄDZENIE MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH, W TYM OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEPROWADZENIA SCALEŃ I PODZIAŁU NIERUCHOMOŚCI, A TAKŻE OBSZARY ROZMIESZCZENIA OBIEKTÓW HANDLOWYCH O POWIERZCHNI SPRZEDAŻY POWYŻEJ 2000 m² ORAZ OBSZARY PRZESTRZENI PUBLICZNEJ

W niniejszym Studium nie wyznacza się obszarów, dla których sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego jest obowiązkowe. M.in. na terenie gminy Jeżewo brak terenów górniczych dla których istnieje taki obowiązek wynikający z ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. Prawo Geologiczne i Górnicze, nie planuje się tworzenia nowych cmentarzy, skalania i podziału nieruchomości. Z uwagi na potencjał gospodarczy i ludnościowy gminy Jeżewo, nie przewiduje się potrzeby wyznaczania obszarów rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m² oraz wydzielonych obszarów przestrzeni publicznej.

29 OBSZARY, DLA KTÓRYCH GMINA ZAMIERZA SPORZĄDZIĆ MIEJSCOWE PLANY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO W TYM OBSZARY WYMAGAJĄCE ZMIANY PRZEZNACZENIA GRUNTÓW ROLNYCH I LEŚNYCH NA CELE NIEROLNICZE I NIELEŚNE

W Studium wyznaczono nowe tereny inwestycyjne dla rozwoju budownictwa mieszkaniowego, letniskowego, usług i pozarolniczej działalności gospodarczej, których realizacja powinna odbywać się na podstawie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Część z tych terenów dotyczy gruntów rolnych o wysokich klasach bonitacyjnych, podlegających ochronie, które wymagają odpowiednich zgód na zmianę przeznaczenia na cele nierolnicze zgodnie z obowiązującymi przepisami odrębnymi. W tym przypadku zmiana przeznaczenia gruntów może nastąpić wyłącznie na podstawie planu miejscowego.

Uwzględniając między innymi wnioski właścicieli gruntów, największe obszary rozwojowe pod budownictwo mieszkaniowe i mieszkaniowo-usługowe wskazano w miejscowościach: Jeżewo, Taszewo, Taszewskie Pole, Laskowice, Lipno, Lipienki, Krąplewice i Białe. Niewielkie tereny inwestycyjne pod budownictwo letniskowe wyznaczono we wsiach Lipienki, Pięćmorgi i Skrzyńki, przy czym dopuszcza się tu łączenie zabudowy letniskowej z zabudową mieszkaniową całoroczną.

Wskazane tereny stanowią kontynuację terenów już zainwestowanych. Zapewnienie odpowiednich powiązań funkcjonalnych, komunikacyjnych i infrastrukturalnych, właściwych wskaźników wykorzystania terenu a także dbałość o ład przestrzenny sprawia, że realizacja tych inwestycji, bez względu na obowiązek wynikający z ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych również powinna odbywać się na podstawie planów miejscowych.

30 KIERUNKI I ZASADY KSZTAŁTOWANIA ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ

Głównym kierunkiem gospodarki rolnej na terenie gminy wskazuje się intensywną produkcję rolną. Z uwagi na korzystne warunki glebowe wskazane jest utrzymanie arealów poza obszarami zabudowy wsi oraz terenów rozwojowych. Dla terenów rolniczych ustala się kierunki:

- zachowania gruntów o najkorzystniejszych warunkach glebowych pod podstawowe użytkowanie rolnicze,
- dopuszcza się zamienne przeznaczenie gruntów rolnych pod gospodarkę leśną, z prawem zalesiania,
- w przypadku ważnego interesu społecznego i ekonomicznego gminy, dopuszcza się przeznaczanie na cele pozarolnicze gruntów wysokich klas - wynika to z konieczności zapewnienia terenów inwestycyjnych i mieszkaniowych w sytuacji powszechnego występowania gleb dobrej jakości w częściach gminy wskazywanych jako atrakcyjne dla rozwoju, powiązanych funkcjonalnie i ekonomicznie z terenami już zainwestowanymi,
- ochrona rolniczej przestrzeni produkcyjnej przed erozją wietrzną poprzez nasadzenia śródpolne,

- obowiązuje zachowanie w dotychczasowym użytkowaniu zadrzewień śródpolnych, przydrożnych, nad ciekami oraz wewnątrz wsi zachowanie istniejących oczek, stawów, terenów podmokłych i bagiennych,
- tereny o zaniechanej gospodarce rolnej oraz nieużytki winny być stopniowo przekształcane w kierunku leśnym lub rolniczym w zależności od przydatności rolniczej gleb,
- wskazane jest prowadzenie gospodarki rolnej wielokierunkowej, gdzie obok działalności typowo rolniczej będą świadczone usługi agroturystyczne, prowadzone pszczelarstwo, produkcja ziół, ogrodnictwo i warzywnictwo,
- wskazuje się na konieczność mozaikowania upraw rolnych, unikając obsiewania większych arealów monokulturowych;
- modernizacja gospodarstw indywidualnych w kierunku posiadania przez nie zbiorników o pojemności umożliwiającej gromadzenie co najmniej 6-cio miesięcznej produkcji nawozu naturalnego w postaci płynnej.

Na terenach leśnych Studium ustala:

- możliwość przekształcenia terenów rolnych, położonych w sąsiedztwie lasów, jak również terenów rolnych niskich klas bonitacyjnych, pod gospodarkę leśną z prawem zalesienia,
- zwiększenie lesistości gminy zgodnie z wyznaczoną granicą polno-leśną,
- zalesianie terenów nieprzydatnych dla rolnictwa,
- zachowanie i wzbogacanie funkcji lasów, zwłaszcza funkcji ekologicznych i gospodarczych,
- zachowanie na terenach leśnych istniejących dróg technologicznych oraz infrastruktury przeciwpożarowej,
- poprawa stanu sanitarnego lasów,
- zapobieganie degradacji i zanieczyszczania lasów,
- prowadzenie racjonalnej gospodarki leśnej związanej z organizacją zrębów i nasadzeń.

Z uwagi na konieczność ochrony wód, w obszarze zlewni bezpośredniej jezior ustanawia się konieczność stosowania Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej. Odpowiednim kierunkiem jest rozbudowa infrastruktury wiejskiej związanej z oczyszczaniem ścieków bytowych w tym podejmowanie programów budowy małych podczyszczalni dla podmiotów, zbiorników na gnojówkę i gnojownicę oraz szczelnych płyt na przechowywany obornik. Działania te ograniczają zanieczyszczenie wód powierzchniowych związkami biogennymi, które stanowią poważny problem ochrony środowiska, ponieważ prowadzą do eutrofizacji wód powierzchniowych, tj. wzbogacaniu zbiorników wodnych substancjami odżywczymi powodując tym samym nadmierną produkcję biomasy glonów i zanieczyszczenia płytkich wód podziemnych. Zagrożenia

te dotyczą przede wszystkim jakości wód jeziora Stelchno.

W przypadku lądowiska obrony przeciwpożarowej na terenach leśnych dopuszcza się realizację infrastruktury związanej z obsługą statków powietrznych (niezbędnych budynków technicznych, rurociągów związanych z doprowadzeniem wody, itp.) jednak bez możliwości stałego stacjonowania statków powietrznych. Budynki i infrastruktura powinny służyć jedynie zabezpieczeniu zaopatrzenia w środki gaśnicze. Zabrania się przechowywania na terenie lądowiska substancji mogących zanieczyścić gleby lub wody podziemne (paliw, olejów, smarów, rozpuszczalników, itp.). Funkcjonowanie lądowiska nie może wpływać negatywnie na środowisko terenów leśnych.

31 OBSZARY NARAŻONE NA NIEBEZPIECZEŃSTWO POWODZI I OSUWANIA SIĘ MAS ZIEMNYCH

W granicach gminy występują tereny narażone na niebezpieczeństwo powodzi. Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Gdańsku wyznaczył na terenie gminy obszar narażony na ryzyko powodzi. Obszary narażone na ryzyko powodzi przedstawia załącznik graficzny do Studium.

W obrębie doliny rzeki Mątawy są to wyłącznie tereny leśne. Mątawa nie przepływa przez skupiska zabudowań, w których mogłaby wystąpić powódź powodująca straty materialne. Istnieje natomiast możliwość wystąpienia lokalnych podtopień na skutek wezbrań powodziowych na terenach leśnych, niezamieszkałych i niezainwestowanych.

Rzeka Wda natomiast, piętrzona jest w obrębie gminy stopniem wodnym Gródek, wyrównawczym w stosunku do piętrzenia powyżej gminy stopniem wodnym Żur. Ze względu na ukształtowanie brzegu rzeki oraz obecność w dolnym biegu zapory piętrzącej wodę, obszar zagrożenia powodzią pokrywa się z zasięgiem gruntów znajdujących się pod wodami powierzchniowymi.

Na terenie gminy nie występują tereny nieleśne, na których zachodziłoby ryzyko ruchów masowych gruntu i pojawieniem się czynnych osuwisk. Tereny takie znajdują się jedynie na obszarach leśnych – zboczu doliny Wdy, jednak nie planuje się w obrębie zbocza przekształceń, które mogłyby skutkować uruchomieniem procesów masowych w jego obrębie. Na pozostałych obszarach gminy ryzyko występowania ruchów masowych jest nikłe.

32 OBIEKTY LUB OBSZARY, DLA KTÓRYCH WYZNACZA SIĘ W ZŁOŻU KOPALINY FILAR OCHRONNY

W granicach gminy Jeżewo nie występują udokumentowane złoża kopalin podstawowych i pospolitych, dlatego odstępuje się od wydzielenia na jej terenie obiektów lub obszarów, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny.

33 OBSZARY POMNIKÓW ZAGŁADY I ICH STREF OCHRONNYCH ORAZ OBOWIĄZUJĄCE NA NICH OGRANICZENIA PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ, ZGODNIE Z PRZEPISAMI USTAWY Z DNIA 7 MAJA 1999 R. O OCHRONIE TERENÓW BYŁYCH HITLEROWSKICH OBOZÓW ZAGŁADY

Na terenie gminy Jeżewo nie występują pomniki zagłady i ich strefy ochronne, wymienione w ustawie z dnia 7 maja 1999 r. o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady (Dz.U. Nr 41, poz. 412 oraz z 2002 r. Nr 113, poz. 984 i Nr 153, poz. 1271). Tym samym nie określa się obowiązujących ograniczeń prowadzenia działalności gospodarczej z tytułu wydzielenia stref ochronnych tychże obiektów.

34 OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEKSZTAŁCEŃ, REHABILITACJI LUB REKULTYWACJI

Na terenie gminy Jeżewo znajdują się grunty wymagające przekształceń, polegających na zmianie przeznaczenia gruntów z terenów rolnych na leśne. Tereny te oznaczono na rysunku Studium jako tereny preferowane do zalesienia. Ponadto przewiduje się przekształcenie terenów rolnych na tereny budowlane w obszarach oznaczonych jako tereny rozwojowe.

Planuje się, że w związku ze zmianą modelu gospodarki odpadami i związanym z tym skierowaniem strumienia odpadów komunalnych poza teren gminy, zajdzie potrzeba rekultywacji terenów aktualnie czynnego składowiska odpadów w Białych Błotach. Rekultywacja powinna zostać poprzedzona stosowną procedurą administracyjną, prowadzącą do uzyskania właściwej technologii i warunków prowadzenia rekultywacji składowiska.

Na terenie gminy nie zachodzi potrzeba wyznaczania obszarów rehabilitacji.

35 GRANICE TERENÓW ZAMKNIĘTYCH I ICH STREF OCHRONNYCH

Na podstawie art. 4 ust. 2a ustawy z dnia 17 maja 1989 r. Prawo geodezyjne i kartograficzne właściwi ministrowie określają w drodze decyzji tereny zamknięte. Jedyne tereny zamknięte na obszarze gminy Jeżewo stanowią działki związane z infrastrukturą kolejową. Dla tych terenów nie sporządza się miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Decyzją nr 62 Ministra Infrastruktury z dnia 26.09.2005 r. w sprawie ustalenia terenów, przez które przebiegają linie kolejowe, jako terenów zamkniętych (Dz.Urz. Ml nr 11, poz. 72 z późn. zm.) za tereny zamknięte, zastrzeżone ze względu na obronność i bezpieczeństwo państwa, w granicach gminy Jeżewo uznano tereny na których usytuowane są cztery linie kolejowe: Chorzów Batory – Tczew, Świecie – Grudziądz, Działdowo – Chojnice, Laskowice Pomorskie-Bąk a także działki przy jedynej stacji kolejowej w gminie, w Laskowicach, na których usytuowane są budynki stacyjne i niektóre bocznic.

Tereny zamknięte stanowią wąską strefę, poza rozdzielczością mapy w skali 1:25 000, toteż na rysunku Studium granice terenów zamkniętych oznaczono odpowiednią symboliką.

Tab. 16. Wykaz działek w gminie Jeżewo, określonych jako tereny zamknięte wg Decyzji Nr 45 Ministra Infrastruktury z dnia 17 grudnia 2009r. w sprawie ustalenia terenów, przez które przebiegają linie kolejowe, jako terenów zamkniętych (Dz. Urz. MI z dnia 30 grudnia 2009 r. nr 14, poz. 51 z późn. zm.)

OBRĘB EWIDENCYJNY	NR DZIAŁKI	POWIERZCHNIA [ha]
Belno	6	3,7100
Belno	7	0,1000
Belno	18	0,2800
Belno	20	5,1800
Belno	22	0,0400
Belno	24	0,02
Belno	25	0,1200
Belno	26	0,0300
Białe Błota	7	8,2000
Białe Błota	29	8,4700
Białe Błota	33	2,1700
Ciemniki	1	0,0100
Ciemniki	2	0,1360
Ciemniki	34	0,5200
Ciemniki	129	0,3460
Ciemniki	144	0,2320
Ciemniki	145	0,2330
Ciemniki	147	0,5930
Ciemniki	155	1,6020
Ciemniki	157	0,2840
Ciemniki	164	0,7150
Ciemniki	165	0,4590
Ciemniki	166	0,2980
Ciemniki	167	1,6020
Ciemniki	215	0,1300
Ciemniki	219	0,1500
Ciemniki	222	0,2400
Ciemniki	256/1	0,0138
Ciemniki	256/2	0,3762
Ciemniki	258	0,0100
Ciemniki	270	2,7300
Czersk Świecki	1	4,6020
Czersk Świecki	3	0,1370
Czersk Świecki	3a	0,3430
Czersk Świecki	8	2,1640
Czersk Świecki	9	4,8210
Czersk Świecki	10	1,6640
Czersk Świecki	10a	0,2680
Czersk Świecki	10b	0,2040
Czersk Świecki	11	1,3210
Czersk Świecki	355/3	0,0393
Czersk Świecki	357/3	0,0220

Czersk Świecki	363/2	0,1661
Czersk Świecki	369/2	0,0176
Czersk Świecki	390/2	0,0291
Dubielno	13	0,3090
Dubielno	33	0,2390
Dubielno	37	0,1690
Dubielno	38	0,8000
Dubielno	39/1	0,0720
Dubielno	40	0,0480
Dubielno	41	0,0170
Dubielno	42	0,1950
Dubielno	43	0,1300
Dubielno	43	0,0520
Dubielno	44	1,3180
Dubielno	44	5,9800
Dubielno	51	5,5360
Dubielno	80a	1,1510
Jeżewo	88	1,0800
Jeżewo	117/12	9,3100
Jeżewo	200	1,5200
Jeżewo	215	2,5800
Jeżewo	243	3,3400
Laskowice	5	0,0200
Laskowice	6	0,0300
Laskowice	7/1	0,7268
Laskowice	7/6	2,1824
Laskowice	7/9	6,0556
Laskowice	14	1,5300
Laskowice	55/1	0,0054
Laskowice	118/2	0,0300
Laskowice	118/3	0,4197
Laskowice	118/4	0,0140
Laskowice	118/15	0,0014
Laskowice	118/16	0,0216
Laskowice	118/20	16,6789
Lipienki	53	6,3500
Lipno	15/2	9,8292
Lipno	24	0,0200
Lipno	27/1	4,6609
Osłowo	89	4,3390
Taszewo	64	1,8870
Taszewo	65	0,0980
Taszewskie Pole	136	0,0100
Taszewskie Pole	137	0,0300

Z uwagi na nasilającą się tendencję ograniczania terenów kolejowych i sprzedaży zbędnego majątku przez PKP i firmy pokrewne, każdorazowo przy podejmowaniu decyzji administracyjnych i podejmowaniu uchwał o przystąpieniu do sporządzania planów miejscowych należy dokonywać weryfikacji działek mogących znajdować się na terenach zamkniętych w oparciu o Ewidencję Gruntów i Budyneków w Państwowym Zasobie Geodezyjnym, gromadzonym przy Staroście Powiatowym w Świeciu.

36 INNE OBSZARY PROBLEMOWE, W ZALEŻNOŚCI OD UWARUNKOWAŃ I POTRZEB ZAGOSPODAROWANIA WYSTĘPUJĄCYCH W GMINIE

Na terenie gminy Jeżewo nie występują inne obszary problemowe, których specyfika wykraczała poza zakres tematyczny poprzednich rozdziałów Studium.